

Bouwen aan vertrouwen

ASR Nederland 2010 jaarverslag

Profiel

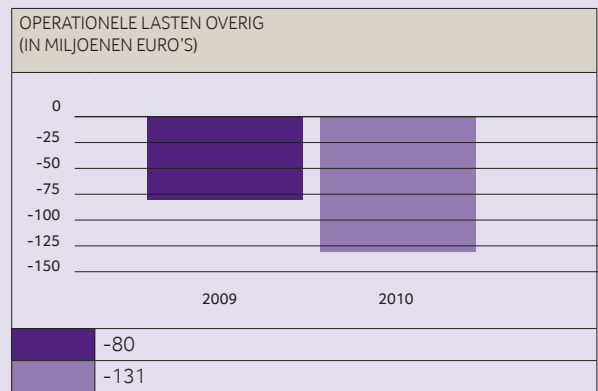
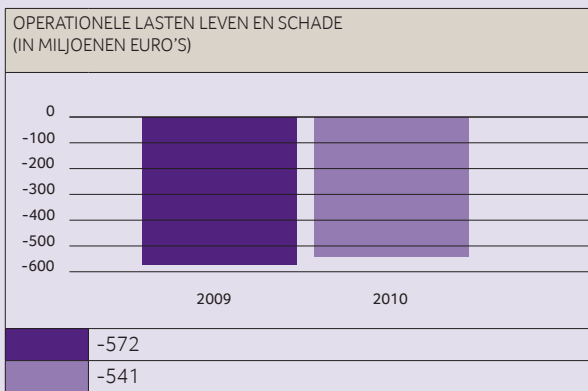
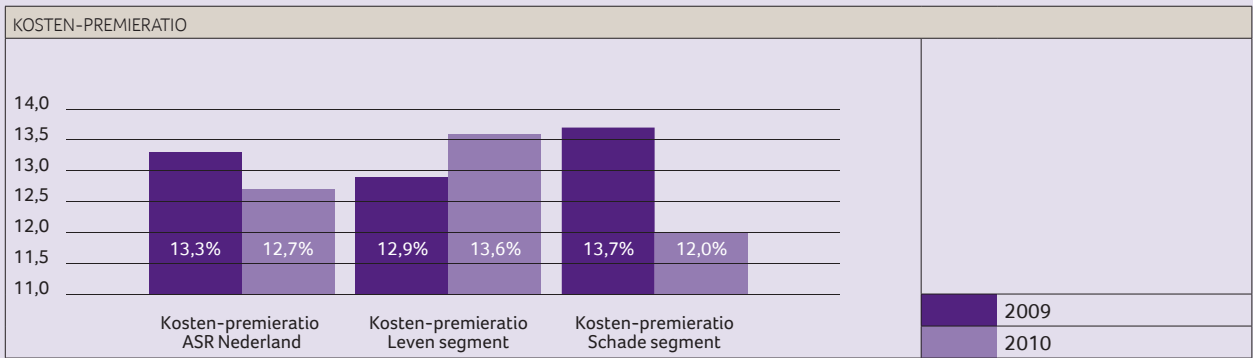
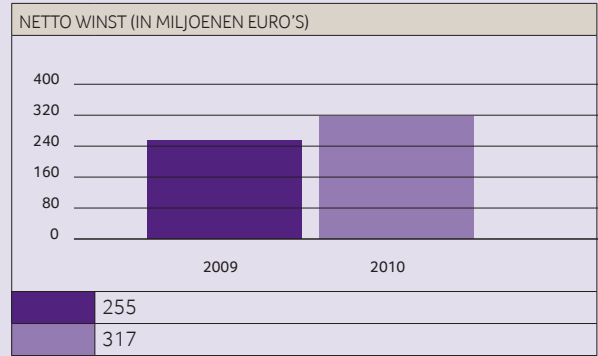
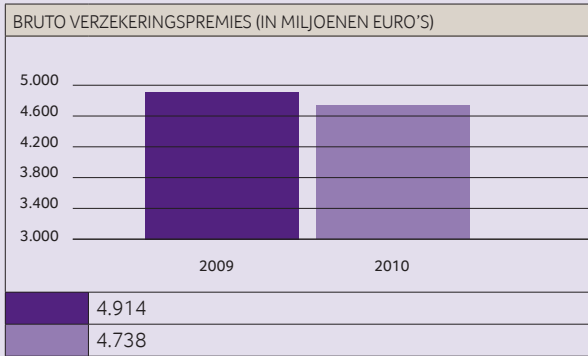
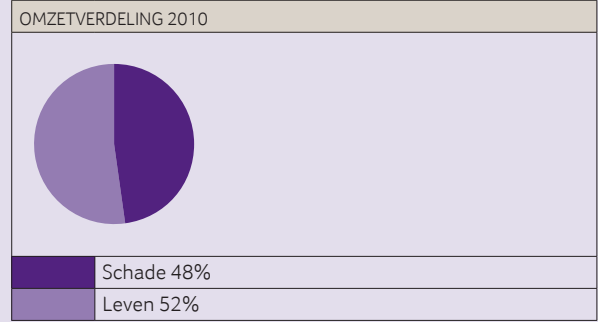
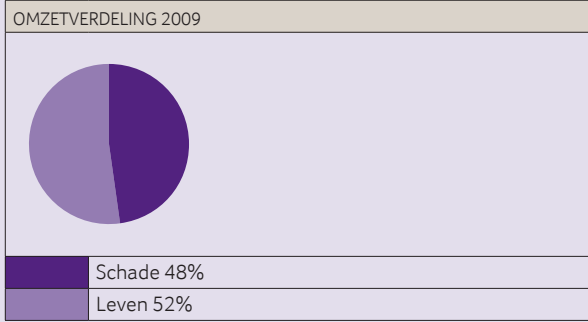
ASR Nederland is met bijna 4.500 medewerkers en een omzet van € 4,7 miljard in 2010 in omvang de derde verzekeraar van Nederland. ASR Nederland biedt particuliere en zakelijke klanten in Nederland verzekeringen op het gebied van onder meer pensioenen, leven, schade, arbeidsongeschiktheid en ziektekosten. Verder worden ook hypotheek en bankdiensten aangeboden (ASR Bank en ASR Hypotheken).

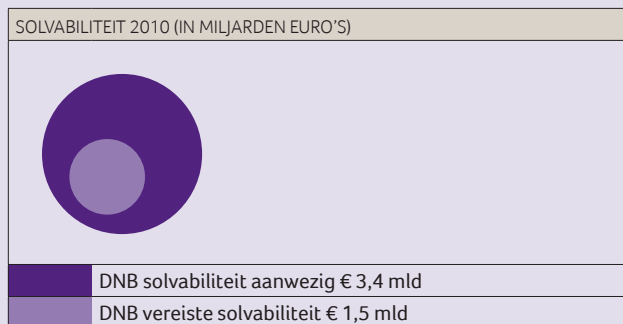
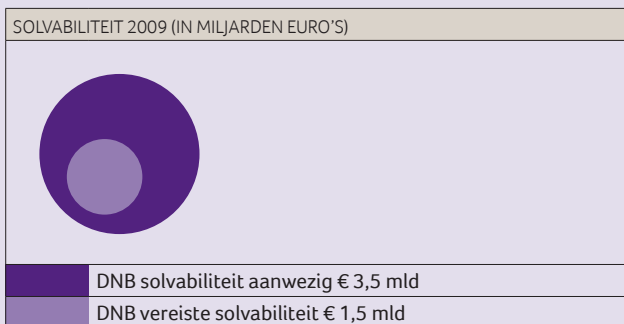
Tot de gevoerde merken behoren ASR Verzekeringen, De Amersfoortse, Ardanta, Ditzo, Europeesche Verzekeringen en ASR Vastgoed. Diensten en producten worden aangeboden via een distributiemodel dat klanten de keuzemogelijkheid biedt verzekeringen naar behoefte af te nemen via intermediairs, of direct, bijvoorbeeld via internet.

ASR Nederland houdt rekening met de belangen van afnemers, distributiepartners, aandeelhouder, medewerkers, non-gouvernementele organisaties (NGO's) en andere belanghebbenden en verankert dit zorgvuldigheidsprincipe in haar processen. De verantwoordelijkheid voor maatschappij en milieu blijkt onder meer door het navolgen van de principes van maatschappelijk verantwoord beleggen (SRI).

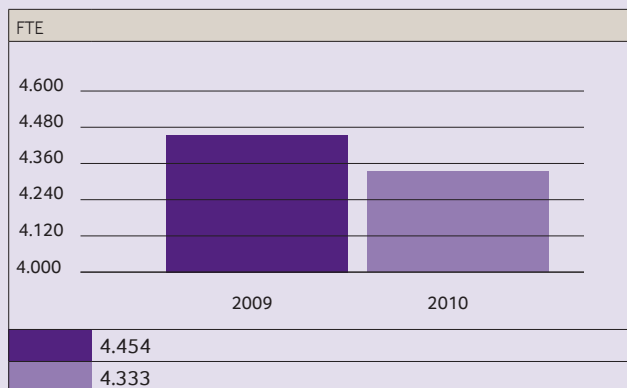
ASR Nederland is de grootste private grondbezitter in Nederland en is als duurzame belegger onder meer eigenaar van het bekende landgoed De Utrecht. Via ASR Foundation worden jaarlijks vele initiatieven op het gebied van maatschappelijke betrokkenheid ondersteund, zoals het programma Verzekerd van Jeugdzorg.

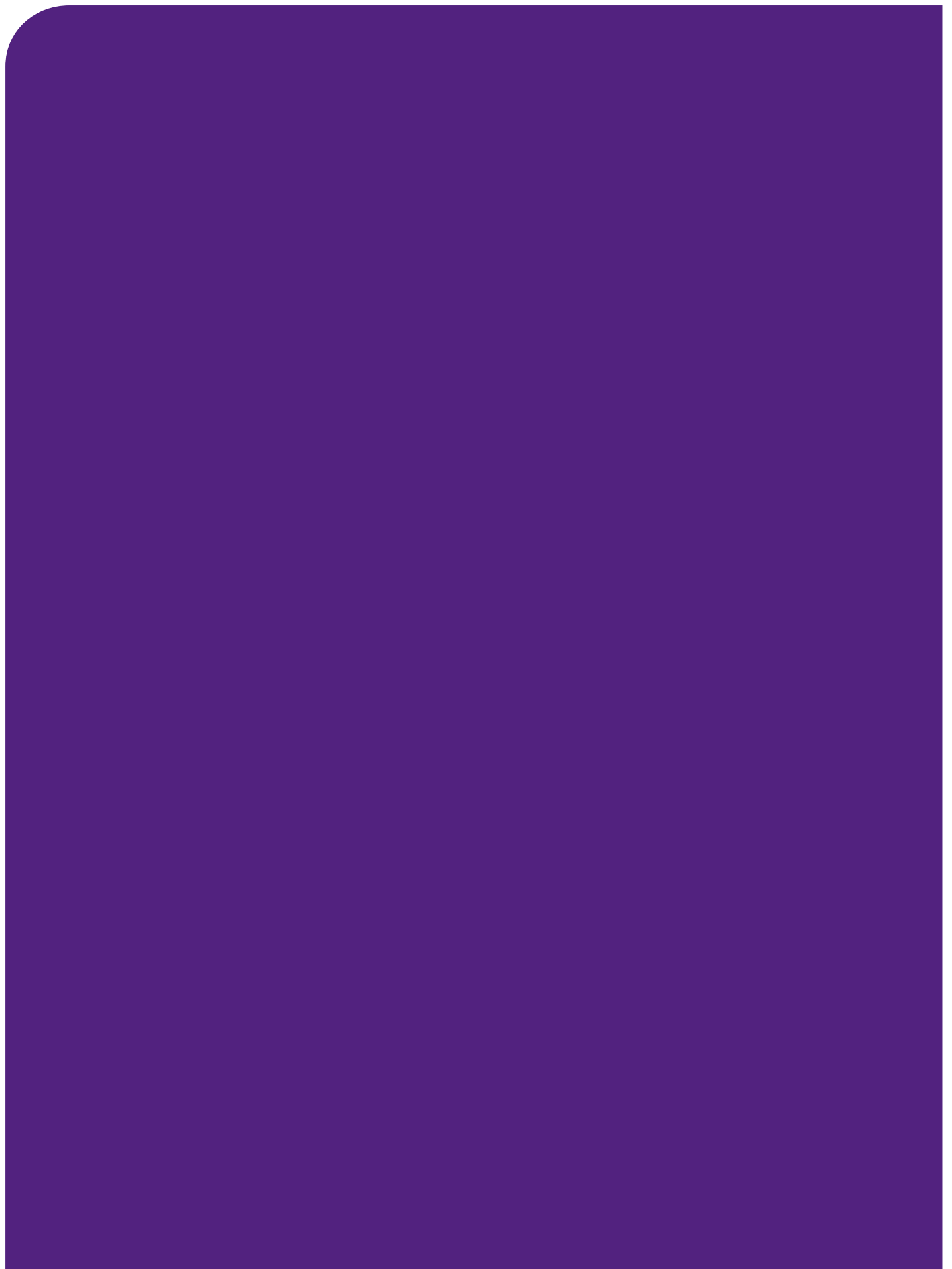
ASR Nederland is sinds 3 oktober 2008 100% eigendom van de Staat der Nederlanden.

MERK	TYPE	PRODUKTEN	DISTRIBUTE
Ardanta	Specialist	Uitvaart	Multi-channel
ASR Verzekeringen	Generalist	Leven Individueel, Schade, Pensioen en Hypotheken	Intermediair
De Amersfoortse	Specialist	Inkomen	Intermediair
Ditzo	Generalist	Schade	Internet
Europeesche Verzekeringen	Specialist	Reis en Recreatie	Multi-channel

(IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009	%
Bruto verzekeringspremies segment Leven	2.514	2.692	-7%
Bruto verzekeringspremies segment Schade	2.310	2.346	-2%
Eliminaties	-86	-124	-31%
Totaal bruto verzekeringspremies	4.738	4.914	-4%
Netto resultaat segment Leven	276	248	11%
Netto resultaat segment Schade	104	82	27%
Netto resultaat segment Overig	-63	-75	-16%
Netto resultaat ¹	317	255	24%
Operationele lasten segment Leven en Schade	-541	-572	-5%
Operationele lasten segment Overig	-131	-80	64%
Kosten-premieratio segment Leven en Schade	12,70%	13,30%	-5%
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten segment Leven	29.305	28.174	4%
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten segment Schade	3.535	3.535	0%
Totaal verplichtingen inzake verzekeringscontracten	32.840	31.709	4%
Totaal eigen vermogen (inclusief herwaardering vastgoed) ²	3.493	2.975	17%
Balanstotaal	40.616	39.249	3%

¹ Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten.

² Het gepresenteerde vermogen is een combinatie van het eigen vermogen en de herwaardering van het vastgoed. Per 31 december 2010 bedroeg het eigen vermogen € 2.451 mln en de herwaardering van het vastgoed €1.042 mln. Per 31 december 2009 bedroeg het eigen vermogen €1.955 mln en de herwaardering van het vastgoed €1.020 mln.

(IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009	%
Nieuwe productie Leven (APE)	196	188	4%
Medewerkers in vaste dienst (in FTE)	4.333	4.454	-3%
Kosten-premieratio	12,70%	13,30%	-0,6%p
Combined ratio Schade	100,30%	101,40%	-1,1%p

SOLVABILITEIT	2010	2009
DNB solvabiliteit aanwezig	3.412	3.515
DNB vereiste solvabiliteit	1.542	1.512
DNB solvabiliteitsratio	221%	232%
Bufferkapitaal	4.044	4.436
Bufferkapitaalratio	262%	293%

Bouwen aan vertrouwen

ASR Nederland 2010 jaarverslag

Inhoudsopgave

Deel I ASR Nederland in 't kort	5
Interview Jos Baeten over de ambitie	6
1.1 Missie, Visie en Kernwaarden	9
1.2 De ambitie	10
Interview Peter Hoitinga en Boudewijn van Uden over klantwaarde en distributie	12
1.3 Strategie	16
1.4 Financiële doelstellingen	20
1.5 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	21
1.6 Personeel & Organisatie	27
Deel II Verslag van de Raad van Bestuur	29
Interview Roel Wijmenga over financiële soliditeit	30
2.1 Leden Raad van Bestuur van ASR Nederland N.V.	33
2.2 Financiële resultaten	36
2.2.1 ASR Nederland	36
2.2.2 Segment Leven	39
Interview Gilbert Mattu en Fiona van 't Hullenaar over efficiency	44
2.2.3 Segment Schade	48
2.2.4 Segment Overig	53
Interview met Jack Julicher en Jits Berns over risicomanagement	56
2.3 Kapitaalmanagement	60
2.4 Risicomanagement	63
Deel III Governance	67
3.1 Corporate Governance	68
3.2 Beloningsbeleid	70
Deel IV Verslag van de Raad van Commissarissen	71
Interview Margot Scheltema over de Raad van Commissarissen	72
4.1 Leden van Raad van Commissarissen	75
4.2 Verslag van RvC	78
Deel V Bestuursverklaring	83
Deel VI Jaarrekening	85
Geconsolideerde jaarrekening	87
Toelichting op de balans	139
Toelichting op de resultatenberekening	168
Enkelvoudige jaarrekening	181
Deel VII Overige informatie	189
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	190
Gebeurtenissen na balansdatum	191
Begrippenlijst en afkortingen	194
Lijst van acroniemen	197
Contactgegevens	198
Colofon	198

Deel I

ASR Nederland in 't kort

‘We willen naar de basis van het verzekeren’

Jos Baeten

Onder aanhoudend lastige marktomstandigheden heeft ASR Nederland in 2010 belangrijke stappen gezet op weg naar het realiseren van haar missie. Vermindering van de complexiteit van de organisatie, het creëren van een verdere solide financiële basis en het voorop stellen van het belang van de klant, vormen de kernthema's van het veranderingsproces dat ASR Nederland doormaakt. 'We willen naar de basis van het verzekeren. Met ons initiatief klanten met een beleggingsverzekering actief de optie te bieden over te stappen naar een nieuw en transparant product met lage kosten, laten we zien waar ASR Nederland voor staat: een financiële dienstverlener met een degelijk risicoprofiel en een stevige solvabiliteit, die het belang van klanten leidend maakt in haar handelen,' aldus Jos Baeten, voorzitter van de Raad van Bestuur.

Missie

'Waar willen we naar toe, welk bedrijf willen we zijn?' Deze vragen heeft ASR Nederland zichzelf in 2010 nadrukkelijk gesteld. Eén van de belangrijke aandachtspunten in 2010 was het doorbreken van de bestaande kostenstructuur. 'De traditionele structuur van ASR Nederland was te complex. We hebben een diepgaande analyse gemaakt van klanten en producten en zijn tot de conclusie gekomen dat we teveel producten en teveel systemen hebben. We weten nu dat we dat moeten veranderen om tot een duurzaam betere kostenstructuur te komen. We willen minder producten en systemen combineren met dienstverlening waarbij het klantbelang voorop staat', benadrukt Jos Baeten.

Provisieloze producten

Nauw verwant met de kostenstructuur is wat Baeten noemt 'toekomstvaste informatietechnologie'. Bij het Levenbedrijf is een Nieuwe Generatie Leven platform geïntroduceerd, dat

het mogelijk maakt nieuwe producten veel efficiënter en tegen lagere kosten aan te bieden. Deze nieuwe generatie producten is gebaseerd op wet- en regelgeving die vanaf 2013 van kracht wordt, waarin provisies plaatsmaken voor adviesvergoedingen. Commercieel is het aandeel van deze nieuwe producten nu nog beperkt, maar het geeft aan dat ASR Nederland wil veranderen en klaar is voor veranderende regelgeving.

Betere rapportage

Ook in de financiële organisatie zijn in 2010 sterke vorderingen gemaakt. Bij de verzelfstandiging uit Fortis in 2008 was duidelijk dat een aantal ondersteunende diensten die vroeger door de moedermaatschappij werden geleverd, nu in eigen huis opgebouwd zou moeten worden. In 2010 heeft ASR Nederland de afdelingen financiële rapportage (financial reporting) en risicomanagement (risk management) verder geprofessionaliseerd om te voldoen aan de eisen die op dit gebied worden gesteld aan beursgenoteerde ondernemingen. 'We hebben hierin enorme stappen gemaakt', aldus Baeten.

Drie doelstellingen

In de ambities van ASR Nederland voor de komende jaren springen drie doelstellingen er duidelijk uit: het bedrijf meer efficiënt maken, de financiële soliditeit versterken en het klantbelang voorop stellen. 'We waren een onderneming met veel vestigingen en eilandjes. We hebben besloten in dit opzicht met het verleden te breken. We gaan naar één bedrijf op één locatie met één cultuur. Dat is een belangrijke keuze', aldus Jos Baeten. Daarbij wil ASR Nederland het klantbelang voorop stellen en alles doen in het belang van de klant. 'Het is makkelijker deze doelstellingen na elkaar te realiseren, maar toch willen we het tegelijkertijd doen.'

A close-up portrait of Jos Baeten, a middle-aged man with short, graying hair, wearing a dark suit jacket, a light blue shirt, and a blue striped tie. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a blurred office setting with light-colored walls and windows.

Jos Baeten
Voorzitter Raad van Bestuur
ASR Nederland

**‘We moeten met een
Darwinistische blik
naar de wereld kijken’**

Als ASR Nederland willen we laten zien dat we hebben geleerd en dat we het anders doen

De druk van de markt brengt met zich mee dat we snel moeten handelen. Voor onze organisatie betekent dit dat veranderingen elkaar snel opvolgen.

We moeten met een Darwinistische blik naar de wereld kijken. Niet de sterkste, maar degene die zich het best aanpast aan veranderende omstandigheden overleeft. De introductie van het nieuwe platform bij Leven is daar een voorbeeld van', aldus Jos Baeten.

Klantbelang voorop stellen

Een van de voorwaarden om in een veranderende markt te overleven is in de visie van ASR Nederland dat de organisatie het vertrouwen van klanten terug wil winnen door het klantbelang voorop te stellen. 'In alles wat we doen, moeten we de overtuiging hebben dat het in belang is van de klant. In het belang van de klant werken gaat verder dan klantgericht werken. Dat betekent dat we er alles aan doen om alleen producten aan te bieden die passen bij de behoeften van klanten. Als ASR Nederland willen we laten zien dat we hebben geleerd en dat we het anders doen. Dat is de enige manier om het geschonden vertrouwen van klanten terug te winnen.'

ASR Nederland wil in dit veranderingstraject optrekken met het intermediair. 'Uit onderzoek onder klanten blijkt dat klanten de adviesfunctie van het intermediair hoog waarderen, maar dat ze soms ook direct contact willen met ons als leverancier. Samen met het intermediair willen we daar invulling aan geven.'

Bewijs leveren in 2011

Voor het halen van de doelstellingen voor 2015 wordt 2011 een belangrijk jaar. Een van de uitdagingen is de bewijsvoering te leveren voor de ambitie de efficiëntie van de organisatie te vergroten. Het bewijs daarvoor is in de visie van Baeten: 'Het echt doen.'

Ook op andere terreinen is 2011 het jaar van het waarmaken van ambities. Jos Baeten somt er een aantal op: 'Nieuwe producten introduceren waarmee we laten zien dat we die andere verzekeraar willen worden. Echt ander gedrag laten zien zodat we aantonen dat we in het klantbelang opereren. Alleen producten aanbieden die passen bij het risicoprofiel van de klant. 'Beleggingsverzekeringen zijn een voorbeeld van producten waar we in het verleden het klantbelang niet voorop hebben gesteld. Klanten bereikten daardoor niet het doel waarvoor ze de verzekering hadden afgesloten. Daarom bieden we bestaande klanten met beleggingsverzekeringen nu een oplossing waardoor ze weer perspectief hebben.'

'Wij hebben als organisatie de positie dat we het anders willen en kunnen doen. We hebben zelf als medewerkers voor een bedrijf gewerkt waarvan het moederbedrijf in 2008 uiteen is gevallen. Dat geeft een heel andere blik op de wereld. We hebben daarvan geleerd. Als organisatie willen we werken vanuit de manier waarop verzekeren binnen ons bedrijf in 1720 is begonnen: samen risico's delen en dragen, gebaseerd op het waarborgen van onderling vertrouwen.'

Jos Baeten

Voorzitter Raad van Bestuur ASR Nederland

1.1 Missie, Visie en Kernwaarden

Missie

ASR Nederland zorgt voor financiële continuïteit in het leven van mensen en stelt hen in staat verantwoorde risico's te nemen bij het realiseren van hun ambities. Verzekeren is daarmee de essentie, zekerheid bieden het bestaansrecht. Voor ASR Nederland begint dienstverlening die als waardevol wordt ervaren met begrijpen wat mensen belangrijk vinden. ASR Nederland staat ervoor dat klanten zich kunnen verzekeren op de manier die het beste past bij hun situatie, voorkeuren en mogelijkheden.

Visie

Verzekeren gaat over het bieden van zekerheid, over het geven van vertrouwen in de toekomst. Ook onze toekomst staat of valt bij het vertrouwen dat ASR Nederland van haar omgeving krijgt. Dat vertrouwen moet worden verdiend, iedere dag opnieuw. Vertrouwen verdien je door het klantbelang voorop te stellen, klanten goed te kennen, te begrijpen en te bedienen. Door klanten de aandacht te geven die het verschil maakt, door meer te doen dan ze van je verwachten. ASR Nederland verdient het vertrouwen ook door medewerkers een inspirerende en uitdagende werkomgeving te bieden; door succesvol samen te werken met distributiepartners en door aandeelhouders uitzicht te geven op een aantrekkelijk rendement. En door bij alles rekening te houden met samenleving en milieu. ASR Nederland wil het vertrouwen verdienen van iedereen die belang heeft bij het bedrijf, omdat ASR Nederland weet dat het cruciaal is voor het slagen van haar missie.

Kernwaarden: persoonlijk, aanspreekbaar, eigen en echt

Vertrouwen verdienen begint bij vertrouwen geven en betrouwbaar zijn. De waarden van ASR Nederland zijn daarbij een morele ruggengraat. Met elkaar vormen ze een taal waarmee medewerkers elkaar herkennen, een stevige belofte aan nieuwe collega's: zo gaan medewerkers van ASR Nederland met elkaar en met hun omgeving om. Dat helpt bij het maken van de juiste keuzes in het werk. De kernwaarden gelden op ieder moment van de dag, bij alles wat wordt gedaan.

- ASR Nederland is persoonlijk. Vertrouwen ontstaat in het contact tussen mensen. Daarom luistert ASR Nederland met oprechte interesse en met als doel de ander beter te begrijpen om zo beter in te kunnen spelen op diens behoefte. Zo bouwt ASR Nederland aan duurzame relaties met haar klanten, distributiepartners en anderen, en met elkaar.
- ASR Nederland is aanspreekbaar. Bij alles wat zij doet, begrijpt ASR Nederland haar rol, voelt zij zich verantwoordelijk en legt verantwoording af. Als het nodig is, spreken medewerkers elkaar aan, ASR Nederland stelt het op prijs dat klanten en distributiepartners dat ook doen zodat ASR Nederland kan groeien en verbeteren. Zodat anderen nog meer op ASR Nederland kunnen rekenen.
- ASR Nederland is eigen en echt. ASR Nederland is trots op wie en wat zij is, maar durft ook haar kwetsbaarheid te tonen. ASR Nederland koestert ieders eigenheid en is open in haar communicatie naar elkaar. Alleen zo breng je unieke persoonlijkheden en specifieke talenten samen. Door het beste uit elkaar te halen, komt ASR Nederland tot de allerbeste oplossingen.

1.2 De ambitie

ASR Nederland stelt klantbelang voorop

Het is de ambitie van ASR Nederland om de meest toegankelijke verzekeraar in Nederland te worden. ASR Nederland heeft de overtuiging dat groei gerealiseerd kan worden door te denken vanuit klantbelang en klantbeleving in plaats van uit producten en processen. ASR Nederland legt daarbij de focus op particulieren, zelfstandigen zonder personeel (ZZP-ers) en het midden- en kleinbedrijf (MKB). ASR Nederland bouwt aan een kostenefficiënte operatie om de financiële doelstellingen te realiseren en de klant competitief van dienst te kunnen zijn.

Marktpositie

In de Nederlandse verzekeringsmarkt is ASR Nederland een top-3 speler. ASR Nederland heeft een sterke positie in het intermediaire kanaal. In het directe kanaal bouwt ASR Nederland haar positie via internetverzekeraar Ditzo snel uit, met name in de schademarkt. De kernmarkten voor ASR Nederland zijn: Schade, Arbeidsongeschiktheid, Leven-Individueel en Pensioenen.

Naast deze kernmarkten richt ASR Nederland zich op:

- Markten die door samenhang met de activiteiten in één van de kernmarkten belangrijk zijn om aan klanten aan te bieden, zoals Sparen & Beleggen, Hypotheken en ziektekostenverzekeringen;
- Markten met een specifieke distributie en relatieve zelfstandige marktdynamiek, zoals de reis- en recreatiemarkt (Europeesche Verzekeringen) en de uitvaartmarkt (Ardanta);
- Vastgoedactiviteiten, vanuit de rol van ASR Nederland als belegger en beheerder van premiegelden en vanuit de rol als ontwikkelaar.

Merkenbeleid

ASR Nederland voert een merkenstrategie waarbij:

- Producten van ASR Verzekeringen en De Amersfoortse verkrijgbaar zijn via het intermediair;
- Ditzo gericht is op directe internetdistributie;
- Europeesche Verzekeringen en Ardanta specialisten zijn die diverse distributiekanaalen kiezen, en waarbij internetdistributie een steeds prominenter plaats inneemt.

In 2010 heeft ASR Nederland verdere stappen ondernomen om het merkenportfolio aan te scherpen, waarbij de merken zodanig zijn gepositioneerd dat de optimale focus op specifieke producten en doelgroepen mogelijk is.

De merken ASR Verzekeringen en De Amersfoortse zijn in 2010 scherper gepositioneerd ten opzichte van elkaar, wat ertoe heeft geleid dat:

- De Amersfoortse het merk is waarmee ASR Nederland de markt voor arbeidsongeschiktheids- en ziektekostenverzekeringen bedient;
- ASR Verzekeringen het merk is waarmee ASR Nederland de particuliere pensioenmarkt bedient. Uitzondering vormen geïntegreerde oplossingen van De Amersfoortse, waarbij de pensioenverzekeringen worden aangeboden in combinatie met arbeidsongeschiktheids- en/of ziektekostenverzekeringen;
- ASR Verzekeringen het merk is waarmee ASR Nederland de schade- en levenmarkt bedient. De activiteiten van het merk Falcon Leven zijn in 2010 ondergebracht bij ASR Verzekeringen. Het merk Falcon Leven is daarmee komen te vervallen.

Distributiemix

Vanuit haar historie heeft ASR Nederland een sterke positie bij het kleine en middelgrote intermediair die de particulier, de ZZP-er en het MKB als klantgroepen bedient met advies, gemak en administratieve ondersteuning. Het intermediair zal zich in de toekomst meer dan ooit onderscheiden door de klant met advies terzijde te staan. De klant zal hen hiervoor rechtstreeks gaan betalen. Naar verwachting zal vanaf 2013 een provisieverbod voor complexe producten gelden. Meer en meer zal de klant zelf een deel van de administratieve handelingen gaan uitvoeren. Naast de relatie met de adviseur, wordt een rechtstreekse relatie van de klant met ASR Nederland dus belangrijker. ASR Nederland richt de organisatie en internetsite hierop in.

Het versterken van de positie van ASR Nederland bij grotere en gespecialiseerde intermediairs en banken is belangrijk voor groei in de zakelijke markt (Schade, Arbeidsongeschiktheid en Pensioenen). Dit zal ASR Nederland realiseren door een specifiek op deze doelgroep gerichte uitmuntende dienstverlening, ondersteunende processen en proposities en partnerships met intermediairs. ASR Nederland wil haar leidende positie bij volmachtkantoren behouden. Alle grote banken bieden verzekeringen aan gericht op hun particuliere en zakelijke klanten. Voor particulieren doet men dat veelal via de 'huisleverancier'. Voor hun zakelijke klanten hebben zij behoeften aan een veelzijdig aanbod. ASR Nederland wil hier een prominente rol in spelen.

Directe distributie zal een toenemend aandeel in de verzekeringsmarkt hebben. Veranderend klantgedrag is hiervoor de belangrijkste drijfveer. Via haar label Ditzo richt ASR Nederland zich op de particuliere klant die direct zijn verzekeringen wil afsluiten en beheren. Nu betreft dit nog uitsluitend particuliere schadeverzekeringen. In de toekomst zal Ditzo haar dienstverlening ook naar andere productgroepen uitbreiden. Naarmate het product daarbij complexer wordt, zal advies een steeds belangrijkere rol spelen. Zo groeien directe en intermediaire distributie naar elkaar toe.

‘De relatie maakt het verschil, niet het product’

Peter Hoitinga en Boudewijn van Uden

De markt in verzekeringsproducten is sterk veranderd. Consumenten willen duidelijkheid en transparantie. Producten moeten daar op aansluiten. Een deel van de consumenten wil daarin worden geadviseerd, anderen maken liever zelf een keuze. Dit vraagt om een andere klantbenadering door verzekeraars en adviseurs. Ditzo, ASR Verzekeringen en De Amersfoortse geven, ieder op hun eigen wijze, gestalte aan het veranderende marktbeeld. Peter Hoitinga en Boudewijn van Uden leggen uit hoe.

Problemen helpen oplossen

‘Consumenten hebben verschillende behoeften. Verschil in gemak, verschil in risicogevoel bij afgesloten producten. Het is onze taak ons aan te passen op die verschillen in behoefte’, zegt Peter Hoitinga van Ditzo. ‘Er is nu een verschil in hoe de consument zich heeft ontwikkeld en hoe organisaties zijn gestructureerd. Consumenten hebben een probleem en willen iemand die ze helpt met een oplossing. Iemand die een aanrijding heeft met z’n auto, vraagt zich af hoe hij op z’n werk komt. Daarom bieden wij een haal- en brengservice, zodat een klant verder kan met z’n dag, want dat is op dat moment even het probleem. De rest komt later wel.’

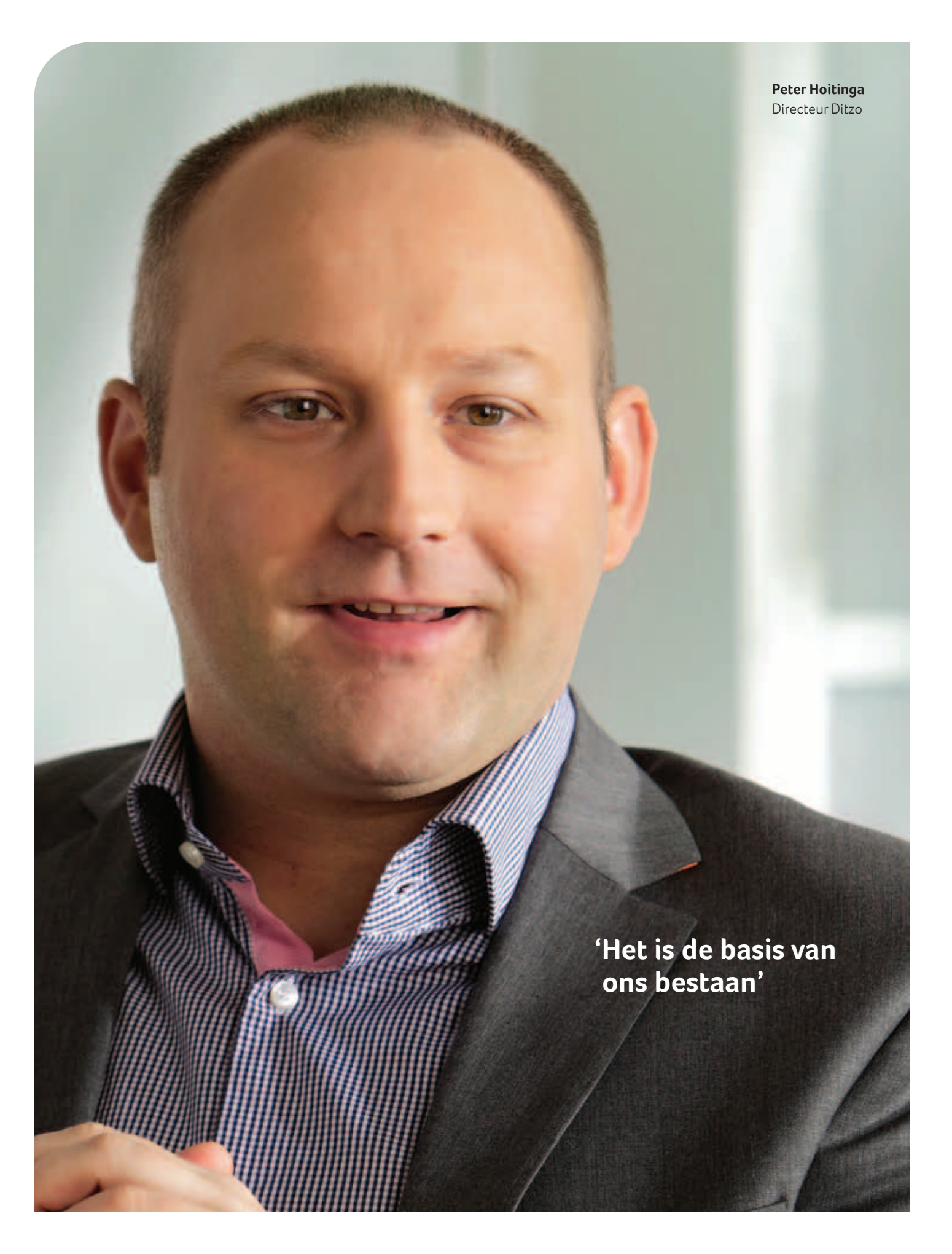
Ditzo is begonnen door zich vooral af te zetten tegen de bureaucratie en logheid van verzekeraars zelf. Inmiddels is de toon wat aangepast. ‘Onze benadering is gebaseerd op gesprekken met consumenten in het hele land. En nog steeds gaan we iedere eerste maandag van de maand het land in om met klanten te praten en ervoor te zorgen dat iedereen hier in de organisatie regelmatig een klant ziet. We richten ons sterk op klantvriendelijkheid en transparantie. Dat sluit goed aan bij de kernwaarden van ASR Nederland. We weten veel van klanten en met die

kennis kunnen we ASR Nederland en intermediairs helpen. Klanten van Ditzo zijn mensen die zelf kunnen of willen kiezen. Wat wij doen is ze bevestigen in hun keuze. Wanneer de persoonlijke situatie complexer is of een klant het gemak wil van een afgerond advies, kan een adviseur toegevoegde waarde bieden’, aldus Peter Hoitinga.

Hard werken aan betere producten

Het is de grote uitdaging van verzekeraars om de systemen en producten zo aan te passen dat ze aansluiten op wat de klant wil. ‘De klant die een product heeft moet een goed gevoel hebben bij de maatschappij, bij het bedrijf en het merk. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan in deze tijd’, zegt Boudewijn van Uden. ‘Wij moeten het intermediair ondersteunen in zijn rol als adviseur. Het product moet zichzelf verkopen waardoor het intermediair zich kan richten op de rol van adviseur. Dat betekent dat wij producten moeten leveren die zich onderscheiden in propositie, prijs en proces. Advies en product worden meer en meer van elkaar gescheiden. Dat vraagt van ons een andere benadering. We zullen als verzekeraar in toenemende mate worden afgerekend juist op propositie, prijs en proces. We zullen er harder voor moeten werken om onze positie in de markt te verstevigen.’

Klanten van Ditzo zijn mensen die zelf kunnen of willen kiezen

A professional portrait of Peter Hoitinga, a middle-aged man with short brown hair, wearing a dark grey suit jacket over a blue and white checkered shirt with a pink inner lining. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a blurred office setting with light-colored walls and a window.

Peter Hoitinga
Directeur Ditzo

**‘Het is de basis van
ons bestaan’**

Boudewijn van Uden

Directeur Marketing en Verkoop ASR Verzekeringen
en De Amersfoortse

**‘De tijd is voorbij dat
het ons makkelijk
komt aanwaaien’**

‘Het is onze taak de behoefte van consumenten beter naar producten te vertalen’

‘Dit betekent voor ons nogal wat’, aldus Boudewijn van Uden. ‘Het is onze taak de behoefte van consumenten beter naar producten te vertalen. Dat hebben we als verzekeraar in het verleden nooit zo sterk gedaan. Als verzekeraar moeten we beter nadenken over wat de consument wil. Consumenten worden meer hybride in hun gedrag. Ze oriënteren zich vaker op het internet en sluiten producten direct of via een adviseur af. Is iemand eenmaal klant, dan wil hij of zij soms informatie van de adviseur en soms direct van ons als verzekeraar. Daar waren we nooit op ingericht. De klant bepaalt in toenemende mate en wij moeten ons daar op inrichten. Het onderscheid wordt gemaakt door de toegevoegde waarde die de klant ervaart. Zowel van het intermediair als van de verzekeraar die door het intermediair wordt aanbevolen’, benadrukt Boudewijn van Uden.

Beter weten wat de klant wil

Zo zijn er in 2010 op verschillende onderwerpen klantonderzoeken gedaan, onder andere door met hen in gesprek te gaan. Dit heeft ASR Nederland veel inzicht gegeven in wat klanten willen, wat hen beweegt en hoe ASR Nederland zich daarop kan aanpassen. Dat is volgens Boudewijn van Uden geen vrijblijvend proces, maar pure noodzaak. ‘Dat betekent dat er hard gewerkt moet worden om de propositie in de volle breedte op orde te krijgen. We willen die verandering samen met onze intermediairs vormgeven. We moeten als ASR Nederland beter leren omgaan met het veranderende gedrag van consumenten. We moeten meer tevreden klanten krijgen. Het vertrouwen terugwinnen door niet te roepen, maar te bewijzen. De tijd is voorbij dat het ons makkelijk komt aanwaaien’, aldus Boudewijn van Uden.

Voor Ditzo is harder werken voor de klant geen nieuwe benadering, het is nooit anders geweest. Peter Hoitinga: ‘We willen waarde toevoegen door voor de klant te gaan. Je wordt door ons als klant serieus genomen en je krijgt waar voor je geld. We willen mensen in de organisatie hebben die nieuwsgierig zijn, en oprecht geïnteresseerd zijn in mensen. Dat komt contacten ten goede, is onze ervaring. We zijn dienstverleners. Het gaat ons niet om het product, maar om de relatie met onze klanten. Dat is de cultuur. Het product en het proces zijn daar factoren bij. Die moeten gewoon goed zijn, dat verwacht de klant.’

‘Het echte verschil maken wij dus in de relatie. We willen geen geld verdienen aan een onwetende klant, maar aan een klant die weet wat hij wil. Klantbelang zit ons in de genen. Het is de basis van ons bestaan’, besluit Peter Hoitinga.

Peter Hoitinga, Directeur Ditzo, en
Boudewijn van Uden, Directeur Marketing en Verkoop
ASR Verzekeringen en De Amersfoortse over klantwaarde
en distributie

1.3 Strategie

Vanuit de visie dat vertrouwen van de omgeving essentieel is voor de toekomst van ASR Nederland, is een strategie geformuleerd gebaseerd op drie samenhangende pijlers:

- Klantbelang
- Financiële soliditeit
- Efficiency

Vanuit deze strategie wordt een goede balans gecreëerd tussen de belangen van alle stakeholders; klanten, aandeelhouder(s), medewerkers, distributiepartners en de samenleving als geheel.

Klantbelang

Alle activiteiten en doelstellingen van ASR Nederland worden getoetst aan het belang van de klant. Zo worden nieuwe producten voorgelegd aan klantenpanels en worden de wensen die klanten daar uiten meegenomen in de productontwikkeling.

ASR Nederland neemt haar klanten serieus. Klanten geven aan behoefte te hebben aan transparante producten, heldere communicatie en persoonlijke service. ASR Nederland maakt het tot de hoogste prioriteit om de beloften die gedaan worden, waar te maken. De waardering van klanten wordt gemeten met de zogenaamde Net Promoter Score (NPS). ASR Nederland heeft de ambitie een hogere NPS te behalen dan haar belangrijkste concurrenten.

In 2010 zijn de volgende stappen gezet in het versterken van deze strategische pijler door:

- Uitbreiding van nieuwe generatie producten met als kenmerk lage kosten, transparantie en begrijpelijkheid;
- Voorbereiding van de oplossing ten aanzien van beleggingsverzekeringen;
- Snellere en effectievere hulp aan klanten via het Klant Contact Centrum;
- Opname van klanttevredenheidscomponent in beloningsstructuur van Raad van Bestuur en Senior Management.

Nieuwe generatie producten

Eind 2009 is gestart met de introductie van nieuwe generatie producten in zowel het segment Leven als het segment Schade. Dit zijn producten die worden gekenmerkt door een zeer laag en transparant kostenniveau. In 2010 is dit uitgebreid met de introductie van het nieuwe product VermogenGarant.

Compensatie beleggingsverzekeringen

In de loop van 2010 is duidelijk geworden dat de compensatieregeling, die ASR Nederland eerder met de consumentenstichtingen had afgesloten, niet voldoet aan klantverwachtingen. ASR Nederland heeft door middel van klantenonderzoek in kaart gebracht wat de essentie van de bezwaren was. Daaruit blijkt dat klanten niet willen wachten op compensatie van de te veel betaalde kosten tot het einde van de veelal lange looptijd. Klanten willen weten of het wellicht beter is om hun lopende beleggingsverzekeringen nu te beëindigen, of om die om te zetten naar een alternatief dat beter past bij hun persoonlijke situatie en doelstellingen. Als klanten willen veranderen, willen zij geen financiële belemmeringen die dat lastig maken.

Op basis van deze inzichten doet ASR Nederland aan klanten met een beleggingsverzekering een aanbod dat tegemoet komt aan de kritiek op de bestaande compensatieregeling. Hiermee komt ASR Nederland zoveel mogelijk tegemoet aan de wensen van de klant.

Het aanbod kent de volgende onderdelen:

1. ASR Nederland voegt het compensatiebedrag, waar de klant nu recht op heeft, direct toe aan de polis.
2. ASR Nederland gaat ervoor zorgen dat klanten actief worden geadviseerd of er voor hen een beter alternatief is dan de polis in de huidige vorm (inclusief compensatie) door te laten lopen. Hierin speelt het intermediair een belangrijke rol. Het geven van een goed advies over de juiste afweging is dan ook van groot belang. ASR Nederland gaat ervan uit dat de intermediairs vanuit hun zorgplicht klanten actief zullen adviseren en bijstaan. Om dat te stimuleren komt ASR Nederland klanten tegemoet in de kosten die hiermee zijn gemoeid. Na afloop van dit gesprek staat het de klant vrij de beleggingsverzekering te beëindigen of over te stappen naar een ander product, ongeacht of dit een product uit het nieuwe ASR Nederland assortiment of een product van de concurrent is. Mocht de klant kiezen voor een nieuw ASR Nederland product, dan neemt ASR Nederland de administratiekosten voor haar rekening. Op deze manier wordt het advies aan de klant niet beïnvloed.

Het staat de klant vrij een eigen intermediair te kiezen. Mocht de klant geen intermediair hebben, of niet met de huidige intermediair in zee willen gaan, dan biedt ASR Nederland haar klanten een passende oplossing.
3. Binnen het nieuwe assortiment biedt ASR Nederland klanten producten aan, die qua kosten kunnen concurreren met die van andere aanbieders (waaronder banken) en die voldoen aan de (maatschappelijke) eisen van vandaag. Deze producten zijn 100% transparant, kennen een andere kostenstructuur en een zeer laag kostenniveau van gemiddeld onder de 1%. Bovendien bevatten de nieuwe producten geen ingebouwde overlijdensrisicoverzekering meer; de klant kan dit desgewenst los bijkopen tegen lage tarieven. In de nieuwe producten maakt de provisie niet langer onderdeel uit van de kosten. De advieskosten voor het intermediair maken in de toekomst deel uit van afspraken tussen de klant en het intermediair. ASR Nederland loopt hiermee vooruit op aangekondigde wetgeving.
4. Als klanten besluiten hun beleggingsverzekering te beëindigen of over te stappen naar een ander product neemt ASR Nederland de nog niet met de klant verrekende kosten voor haar rekening. De klant krijgt dus niet te maken met afkoopkosten. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen klanten die hun bestaande beleggingsverzekering omruilen voor een ander ASR Nederland-product dan wel voor een product van een concurrent. Klanten hoeven hierbij geen vrijwaringsclausule te tekenen, ze verliezen dus geen rechten.

Klanttevredenheid in beloningscriteria

Om het klantbelang nog nadrukkelijker naar voren te laten komen, is dit ook opgenomen in de beloningscriteria van de Raad van Bestuur en het Senior Management.

Financiële soliditeit

Financiële soliditeit hangt sterk samen met het strategisch uitgangspunt klantvertrouwen terug te winnen.

Een financieel solide verzekeraar is in staat te voldoen aan de langetermijnverplichtingen aan polishouders.

In 2010 zijn de volgende stappen gezet in het versterken van deze strategische pijler:

- Inrichting van een nieuw raamwerk voor risicomanagement;
- DNB solvabiliteit blijft op een sterk niveau;
- Diversificatievoordelen bereikt door juridische herstructurering;
- Risico's binnen de beleggingsportefeuille verder teruggebracht:
 - Investerings in Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje afgenomen;
 - Investerings in financiële instellingen afgenomen, voornamelijk in Tier 1-leningen;
 - Vastgoed beleggingen verder teruggebracht.

Nieuw raamwerk integraal risicomanagement

In 2010 is een nieuw raamwerk tot stand gekomen voor integraal risicomanagement. Dit raamwerk is in overeenstemming met Solvency II eisen, die vanaf 2013 van kracht worden. Onderdeel van dit raamwerk vormen structuren voor Control Risk Self Assessment (CRSA) en de zogenoemde Own Risk Solvency Assessment (ORSA). Daarnaast is een risikokader ontwikkeld voor het bepalen van het aan te houden economisch kapitaal (ECAP), voor zowel de verzekeringstechnische als de beleggingsrisico's. Dit ECAP raamwerk, dat is geënt op Solvency II, wordt in 2011 uitgerold naar de productlijnen. Verder is de strategische beleggingsmix geoptimaliseerd conform Solvency II.

Aanhoudend sterke solvabiliteit

De DNB solvabiliteit van ASR Nederland is met 11%-punt afgenomen tot 221% per eind 2010 (2009: 232%), maar blijft solide. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van de waarde van de verzekeringsverplichtingen in de toereikendheidstoets als gevolg van de daling in 2010 van de voor deze berekening gehanteerde rente. Deze rentedaling is ten dele gecompenseerd door de hiermee samenhangende waardeverhoging van de obligaties en swaptions. Door de lage rente is de rentegevoeligheid van de DNB solvabiliteit en het bufferkapitaal toegenomen, ondanks de risicobeperkende maatregelen. De waardeverhoging van aandelen en vastgoed leverde een positieve bijdrage aan de aanwezige solvabiliteit.

Juridische herstructurering

In 2010 werden verschillende levensverzekeringsentiteiten gefuseerd tot één ASR Levensverzekering N.V. Hiermee behaalt ASR Levensverzekering N.V. diversificatievoordelen in het kort- en langlevensrisico. Zo verkoopt ASR Levensverzekering N.V. zowel overlijdensrisicoverzekeringen (kortlevensrisico) als levensverzekeringen (langlevensrisico). Door deze juridische fusie blijft de DNB solvabiliteit van ASR Levensverzekering N.V. op een stevig niveau. De impact van de stijgende levensverwachting maakt onderdeel uit van de toereikendheidstoets.

Risico's binnen de beleggingsportefeuille teruggebracht

De risico's binnen de beleggingsportefeuille zijn teruggebracht, onder meer door de verkoop van obligaties van financiële instellingen, door het terugbrengen van beleggingen in staatsobligaties van Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje en door verkoop van vastgoed. Het belang in obligaties van financiële instellingen is in 2010 met 11% afgenomen tot € 6,4 miljard. Deze reductie heeft met name plaatsgevonden in Tier 1-leningen. Het belang in obligaties van overheden van eerdergenoemde landen is sterk afgebouwd van € 606 miljoen eind 2009 tot € 164 miljoen. ASR Nederland heeft

hoofdzakelijk herbelegd in AAA vastrentende waarden, zoals langlopende Duitse en Nederlandse staatsobligaties en Nederlandse hypotheeklen. De vastgoedportefeuille van ASR Vastgoed Vermogensbeheer is door tactische verkopen in lijn gebracht met de strategische asset mix van ASR Nederland. In totaal is er in 2010 voor € 346 miljoen aan vastgoed verkocht. Het relatieve belang in aandelen is enigszins verhoogd. Ondanks het beleid gericht op het actief reduceren van risico's, is als gevolg van de zeer specifieke renteomgeving de gevoeligheid van de solvabiliteit voor met name rentemutaties toegenomen.

Efficiency

Om een adequaat winstniveau te realiseren, is het noodzakelijk de kosten structureel verder te verlagen. Dat gebeurt door oude systemen af te bouwen en te vervangen door efficiënte systemen waarmee tegen structureel lagere kosten kan worden gewerkt. Verder wordt gewerkt aan permanente verbetering van efficiency via het Operational Excellence (OpEx) programma, gebaseerd op het lean-principe. Daarbij wordt de organisatie zo ingericht dat verspilling wordt voorkomen. Dat is in het belang van klanten. Het leidt verder tot standaardisatie van processen en producten, het verhogen van de Straight Through Processing graad (automatisering van de procesgang) en het reduceren van de complexiteit en het aantal producten. Ook ondersteunende diensten als P&O en ICT werken aan het aanpassen van de organisatie volgens de lean-principes.

In 2010 zijn de volgende stappen gezet in het versterken van deze pijler:

- Doelstelling van € 100 miljoen kostenbesparing gerealiseerd;
- Programma Complexiteitsreductie gestart;
- Merk Falcon Leven opgegaan in ASR Verzekeringen, activiteiten geïntegreerd;
- Besluit tot herhuisvesting op één locatie en renovatie Archimedeslaan 10 in Utrecht.

Kostenbesparing gerealiseerd

ASR Nederland heeft de doelstelling om een structurele kostenbesparing van € 100 miljoen te realiseren succesvol afgerond. Ondanks een dalende omzet werd de kosten-premieratio verlaagd van 13,3% in 2009 naar 12,7% in 2010. De stijging van de operationele lasten in 2010 is voornamelijk veroorzaakt door het opstarten van ASR Bank.

Complexiteitsreductie

ASR Nederland werkt permanent aan het verhogen van haar efficiency via het programma Complexiteitsreductie. Door fusies en integraties in het verleden, de voortdurend veranderende wetgeving en de veranderende wensen van de klant is complexiteit ontstaan in processen en productvarianten. De consequentie hiervan is dat de kosten van productbeheer en systeemonderhoud door de jaren heen zijn toegenomen.

Door het programma Complexiteitsreductie is meer inzicht gekomen in de hoeveelheid en overlap van productvarianten, processen en IT-systemen. Deze inzichten worden gebruikt voor het verminderen hiervan, maar daarnaast dienen ze ook als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van de nieuwe generatie producten.

1.4 Financiële doelstellingen

Integratie Falcon Leven in ASR Verzekeringen

Vanwege de sterk veranderende markt voor individuele levensverzekeringen en de mogelijkheid om voordeel te behalen met het efficiënt inzetten van kapitaal, is Falcon Leven per 1 september 2010 geïntegreerd in ASR Verzekeringen. Hiermee is ook het merk Falcon Leven komen te vervallen. Om optimaal en efficiënt in te spelen op de marktontwikkelingen en de veranderende klantbehoefte zijn de verschillende bedrijfsonderdelen geïntegreerd. Deze integratie past tevens in de strategie om de backoffices van gelijksoortige producten te centraliseren.

Herhuisvesting op één locatie

In 2010 heeft de Raad van Bestuur besloten het bestaande pand aan de Archimedeslaan 10 in Utrecht te renoveren en niet over te gaan tot nieuwbouw. Renovatie is sneller klaar dan een nieuw gebouw en sluit beter aan bij de duurzaamheidsambities van ASR Nederland (geen verspilling en rekening houden met de grote leegstand van kantoorpanden). Ook zijn de huisvestingskosten per medewerker bij renovatie het laagst. Verder is het huidige hoofdkantoor vanwege de grote, open werkvloeren zeer geschikt voor het 'Nieuwe Generatie Werken'. Ook houdt ASR Nederland de beschikking over een groot aantal parkeerplaatsen hetgeen goed is voor de bereikbaarheid. Volgens de planning start de verbouwing halverwege 2012 en moet deze uiterlijk 2015 gereed zijn. Omdat medewerkers gedurende de renovatie in het pand blijven werken wordt deze in etappes uitgevoerd. In 2010 zijn zeven vestigingen gesloten.

Onze lange termijn doelstellingen op financieel gebied zijn helder en dienen er toe om (huidige en toekomstige) aandeelhouders zekerheid te bieden over de borging van hun investeringen. Meer specifiek zijn de lange termijn doelen:

- Een rentabiliteit in de range van 8-12% over het totaal vermogen;
- Kapitaal in lijn met een 'A' rating;
- Combined ratio voor:
 - AOV van 92%
 - Schade van 98%

1.5 Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Algemeen

ASR Nederland is ervan overtuigd dat winst op lange termijn alleen gewaarborgd is als ook aandacht gegeven wordt aan de effecten van de bedrijfsvoering op mens, maatschappij en milieu. ASR Nederland besteedt daarom ruim aandacht aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO), de verzamelnaam voor duurzaam ondernemen en maatschappelijke betrokkenheid.

ASR Nederland bepaalt de MVO-uitgangspunten en -doelstellingen in dialoog met alle belanghebbenden en ze vormen een onderdeel van de strategie. Het streven is dat de klant ASR Nederland waardeert als een betrouwbare, transparante verzekeraar die maatschappelijk verantwoord handelt. Wat goed is op langere termijn dient de voorkeur te krijgen boven mogelijk voordeel op korte termijn. Dit is het belangrijkste leidende principe voor het duurzaamheidsbeleid van ASR Nederland.

Bij de bedrijfsvoering wordt rekening gehouden met de belangen van alle stakeholders. ASR Nederland onderhoudt nauwe contacten met een brede groep externe stakeholders (klanten, business partners, het Ministerie van Financiën als aandeelhouder, DNB en AFM, politiek, regionale overheden, brancheorganisaties, Verbond van Verzekeraars, vakbonden, niet-gouvernementele organisaties (NGO's) en lokale gemeenschappen).

Verzekeren

ASR Nederland wil als verzekeraar zekerheid bieden en daarvoor zijn continuïteit en vertrouwen cruciaal. Klanten moeten erop kunnen vertrouwen dat ASR Nederland blijvend aan de financiële verplichtingen kan en zal voldoen.

In 2010 is binnen ASR Nederland hard gewerkt aan transparantie van producten, aan de problemen rondom beleggingsverzekeringen, aan kwaliteitsverbetering van

processen, aan het vereenvoudigen van het aanbod van producten en aan het aanbieden van duurzame verzekeringsproducten. De marktontwikkelingen en de wensen van klanten worden nauwlettend gevolgd zodat direct kan worden ingespeeld op de behoeften. Daarnaast worden onderzoeken uitgevoerd om te toetsen of de communicatie van ASR Nederland begrijpelijk is. Het Klant Contact Center, het klachtenmanagement, OpEx, Klantwaarde programma en Compliance dragen bij aan een verantwoorde bedrijfsvoering met een focus op klantbelang.

ASR Nederland heeft gedragsregels waarin is vastgelegd hoe we met elkaar of met bepaalde situaties om willen gaan. Voor medewerkers van ASR Nederland zijn onder meer van belang, de insiderregeling, de klokkenluidersregeling, incentivebeleid, en diverse gedragscodes.

Vermogensbeheer

In de rol van ASR Nederland als institutionele belegger komt maatschappelijke verantwoordelijkheid naar voren bij het toepassen van duurzaamheidscriteria in de beleggingscriteria.

Financial Markets

Voor het vermogensbeheer van ASR Nederland geldt het ASR Nederland-beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). Dit beleid legt de nadruk op positieve selectie van best practices en best products, gebaseerd op ESG-criteria (Environmental, Social, Governance). Dit betreft beleggingen in landen (staatsleningen) en in ondernemingen (aandelen en bedrijfsobligaties). Dit betekent onder meer dat ASR Nederland extra investeert in ondernemingen die binnen hun bedrijfstak het beste scoren op ESG-criteria of een duurzame bijdrage leveren aan de maatschappij, zoals met afvalverwerking/recycling en schone energie. Tegelijkertijd hanteert ASR Nederland uitsluitingcriteria ten aanzien van producenten van controversiële wapens, nucleaire energie, pesticiden, alcohol en tabak, de gok- en seksindustrie en ondernemingen die dierproeven doen.

Met de introductie van de producten VermogenGarant en VermogenBelegd door ASR Verzekeringen zijn in 2010 nieuwe beleggingsfondsen geïntroduceerd die volledig beheerd worden conform deze criteria.

In het onderzoek van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) bereikte ASR Nederland in 2010 een tweede plaats onder de Nederlandse verzekeraars (2009: zesde positie). Een deel van dit succes is toe te schrijven aan de verbetering van de communicatie. Zo maakt ASR Nederland deel uit van de klankbordgroep van verzekeraars van de VBDO en wordt het duurzaamheidsbeleid publiek toegankelijk gemaakt, onder meer via de website. En ASR Nederland staat zich prominenter voor op haar voortrekkersrol. Juist om alle stakeholders op de hoogte te houden van het MVB-beleid.

Ook voor de beleggingen die zijn ondergebracht bij externe vermogensbeheerders is vooruitgang geboekt in Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Inmiddels heeft meer dan 95% van de externe vermogensbeheerders van ASR Nederland de UN Principles for Responsible Investments ondertekend. Tevens maken steeds meer externe vermogensbeheerders ESG-factoren onderdeel van het beleggingsproces.

Engagement is een belangrijk onderdeel van het ASR Nederland-beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Conform de Nederlandse Corporate Governance Code (de Code Frijns) en het ASR Nederland MVB-beleid is een stembeleid ontwikkeld op basis waarvan ASR Nederland haar rol als institutionele belegger invult.

De stemverantwoording geeft inzicht hoe het stemrecht wordt uitgeoefend op de aandeelhoudersvergaderingen van de Nederlandse deelnemingen. Zowel het stembeleid als de stemverantwoording is terug te vinden op de website. Ook in gesprekken met het management van bedrijven zet ASR Nederland MVO op de agenda en worden eventuele controversiële activiteiten besproken.

ASR Vastgoed Vermogensbeheer

ASR Vastgoed Vermogensbeheer wil op duurzame, persoonlijke en transparante wijze waarde toevoegen voor de gebruikers van haar vastgoed. Dit komt onder meer tot uiting door te beleggen in land en landgoederen.

Het duurzaamheidsbeleid is verankerd in de processen van de organisatie. Er is gekozen voor een leverancier van groene energie voor de hele vastgoedportefeuille. Het energieverbruik van de huurders wordt gemeten met het doel het bewustzijn van energiegebruik te vergroten en het verbruik te verlagen.

In de vastgoedportefeuille heeft 50% van de woningen ten minste energielabel C. Dat is 10 procent punt meer dan het percentage voor de gehele Nederlandse woningvoorraad.

Daarnaast is ASR Vastgoed Vermogensbeheer actief in de verschillende brancheorganisaties om duurzaamheidsaspecten op alle fronten van vastgoed te stimuleren. In 2010 is in de Nederlandse vastgoedindustrie gestart met een pilot project om een duurzaamheidscertificaat voor bestaand vastgoed op te stellen. ASR Vastgoed Vermogensbeheer neemt daarin deel met kantoorbelegging 'Willemswerf' in Rotterdam.

Vastgoedontwikkeling

ASR Vastgoed Ontwikkeling behoort tot de grootste woning-, winkel- en kantoorontwikkelaars van Nederland en zoekt in samenwerking met gemeenten, ondernemers, eigenaren en gebruikers naar het meest duurzame vastgoedconcept dat een directe impuls geeft aan de omgeving.

ASR Vastgoed Ontwikkeling heeft in 2010 een duurzaamheidsmanager aangetrokken die zorgt voor het borgen van het duurzaamheids-element in de projecten. ASR Vastgoed Ontwikkeling heeft de ambitie om tot de koplopers op het gebied van duurzaamheid te behoren. ASR Vastgoed Ontwikkeling heeft zich via het zogeheten Lenteakkoord gecommitteerd aan een energiereductie van haar projecten van 50% in 2015. Deze afspraken worden bewaakt door de Commissie Duurzaamheid van de NEPROM, waarin ASR Vastgoed Ontwikkeling is vertegenwoordigd.

De duurzaamheid van ASR Vastgoed Ontwikkeling is op vele manieren zichtbaar in de projecten van het bedrijf, onder meer door het gebruik van duurzaam hout en energie-reductie die vaak met een WKO (warmte-koude-opslag) wordt gerealiseerd. Duurzaamheid voor ASR Vastgoed Ontwikkeling is echter veel meer dan energiebesparing alleen. ASR Vastgoed Ontwikkeling is sinds de oprichting actief lid van de Dutch Green Building Council (DGBC). De DGBC heeft met BREEAM een internationaal erkend duurzaamheidslabel omarmd, dat naast energieverbruik ook elementen als materiaalgebruik, gezondheid en locatie meeneemt in het duurzaamheidsoordeel over een project.

GPR is een erkend duurzaamheidslabel voor de woningbouw. Bij GPR gaat het naast een laag energieverbruik ook om onder meer een lage milieubelasting, een goede gezondheid in de woning en een hoge gebruikskwaliteit. In 2010 is door ASR Nederland de ambitie vastgelegd om voor 50% van de in 2011 in aanbouw te nemen projecten een GPR-score te halen van 7,5.

Om het belang van duurzaamheid in haar projecten te benadrukken is ASR Vastgoed Ontwikkeling in 2009 het Land voor Land initiatief gestart. Elke meter vastgoed die ASR Vastgoed Ontwikkeling maakt, compenseert het bedrijf met de aanleg van een meter natuur. Parallel hieraan zijn in 2010 onderhandelingen opgestart voor de verwerving van een nieuw natuurgebied. ASR Vastgoed Ontwikkeling verwacht deze onderhandelingen in 2011 af te ronden.

Milieu

ASR Nederland streeft ernaar het milieu zo weinig mogelijk te belasten bij haar activiteiten. Dit is vastgelegd in de ASR Nederland milieubeleidsverklaring. Het gaat om middelen-, energie- en waterefficiëntie, afvalbeheer, mobiliteit en CO₂-uitstoot. ASR Nederland streeft verder naar een continue verbetering van haar bijdrage aan het milieu door middel van het milieumanagementsysteem. In 2010 is mede uit duurzaamheidsoverwegingen bijvoorbeeld besloten om voor het hoofdkantoor aan de Archimedeslaan 10 in Utrecht niet te kiezen voor nieuwbouw, maar over te gaan tot renovatie van het pand.

Afspraken over efficiënter energieverbruik

Meerjarenafspraak 3

Sinds 1992 heeft de overheid meerjarenafspraken gemaakt met bedrijfssectoren om efficiënter om te gaan met energie. In 2008 heeft ASR Nederland de Meerjarenafspraak 3 (MJA3) ondertekend. Hierin staan landelijke afspraken tussen overheid en bedrijfsleven over onder andere energie-reductie, duurzaam inkopen, het verbeteren van data-centers en de inkoop van groene energie. Met de ondertekening spreekt ASR Nederland de intentie uit om in 2020 30% energie-efficiency verbetering gerealiseerd te hebben

Deze zal ten eerste bestaan uit een energiebesparing van 20% door:

- Energiebesparing;
- Het nemen van rendabele maatregelen ter verbetering van de energie-efficiency;
- Het invoeren van systematische energiezorg.

Daarnaast zal 10% CO₂-reductie in de keten worden gerealiseerd door:

- Het bevorderen van duurzame inkoop;
- Het treffen van maatregelen op het gebied van de aankoop van groene energie;
- Het verbeteren van de energie prestatie van datacenters;
- Gebruik van groene stroom.

In 2008, 2009 en 2010 is de elektriciteit voor ASR Nederland al volledig groen ingekocht. Voor 2009-2012 is een Energie Efficiency Plan gemaakt.

Jaarlijks worden de bereikte resultaten gerapporteerd aan de overheid. In 2010 is als gevolg van het centralisatiebeleid en de ontwikkelingen op ICT- gebied het energieverbruik met ongeveer 10% verminderd. Voor 2011 is de verwachting dat door verdergaande centralisering en ontwikkelingen in de ICT de besparing ca. 5 % zal zijn.

Over 2012 kan nu nog geen verwachting worden gegeven ten gevolge van de invloed van de voortschrijdende ICT ontwikkelingen en de komende renovatie van het pand. Na de renovatieperiode zal het energiegebruik structureel teruggebracht zijn. Deze plannen worden momenteel nader uitgewerkt. Daarom kan er op een later moment een definitieve inschatting worden gemaakt.

Energieconvenant Utrecht

In april 2010 heeft ASR Nederland een intentieverklaring voor deelname aan het Energieconvenant Utrecht ondertekend. De intentieverklaring is van toepassing op het kantoorgebouw Archimedeslaan 10 te Utrecht. Het Energieconvenant streeft naar een situatie waarin de CO₂-uitstoot wordt verminderd. ASR Nederland heeft de ambitie om uiterlijk in 2030 CO₂-neutraal te zijn.

De CO₂ uitstoot ten gevolge van mobiliteit.

Vastgesteld is dat de CO₂ uitstoot van ASR Nederland substantieel veroorzaakt wordt door mobiliteit. Op dit moment wordt dit onderwerp bestudeerd. Afhankelijk van de uitkomst van de studie zal ASR Nederland maatregelen treffen om deze uitstoot te verminderen.

Voorbeelden van maatregelen:

Nieuw printbeleid

Het totale aantal printers is teruggebracht met ruim 40%. Daarnaast is dubbelzijdig afdrucken in zwart-wit de standaard.

Hergebruik kantoormiddelen

Met interne publicaties stimuleert ASR Nederland het hergebruik van kantoormiddelen. Overbodige kantoormiddelen worden verstuurd naar bijvoorbeeld de Stichting Betuwe Wereldwijd die de kantoormiddelen aanwendt voor ontwikkelingsprojecten in meerdere, met name Afrikaanse landen.

Lange Termijn Energie Opslag

Om energie te besparen in het pand aan de Archimedeslaan 10 in Utrecht wordt een systeem toegepast waarbij energie uit de bodem nuttig wordt gebruikt (Lange Termijn Energie Opslag).

Terugdringen papiergebruik

Het project Volledig Digitaal is gericht op de digitale samenwerking tussen ASR Nederland en het intermediair. Hiermee speelt ASR Nederland in op de behoefte van het intermediair, namelijk gemak, snelheid en efficiency.

Duurzaam inkopen

Duurzaam ondernemen bij ASR Nederland betekent ook dat er duurzaam wordt ingekocht. Belangrijk uitgangspunt is dat het milieueffect van de gebruikte goederen en diensten geleidelijk verminderd wordt en dat internationale mensenrechten in het hele productieproces geëerbiedigd worden. Bij alle nieuwe contracten en contractherzieningen worden duurzaamheidsaspecten in de beslissing meegenomen. De koffie binnen ASR Nederland heeft het fair trade keurmerk en er wordt FSC gecertificeerd papier gebruikt.

Werkgever

ASR Nederland wil voor haar klanten, en de maatschappij de financiële dienstverlener zijn met een menselijk gezicht. Voor haar eigen werknemers streeft ASR Nederland ernaar een positieve werksfeer te creëren waarin de meest uiteenlopende talenten en karakters zich thuis voelen en optimaal tot hun recht komen. ASR Nederland biedt medewerkers mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling, loopbaanplanning en het realiseren van ambities.

ASR Nederland streeft ernaar een afspiegeling te zijn van de veelzijdige Nederlandse samenleving. Dit is cruciaal om de dienstverlening af te stemmen op de behoeften van de markt. Diversiteit wordt binnen ASR Nederland op allerlei manieren vergroot. Medewerkers worden gestimuleerd actief te zijn in uiteenlopende netwerken om zo hun blikveld te verruimen en persoonlijke groei te versnellen. Een voorbeeld daarvan is het netwerk Colourful Ambitions. Er wordt veel aandacht besteed aan gelijke behandeling van medewerkers, net als aan het ondersteunen van de

bedrijfsonderdelen bij de bevordering van diversiteit op en rond de werkplek. Uiteindelijk moet iedereen zich thuis voelen bij ASR Nederland.

ASR Foundation

ASR Nederland zet zich in voor verschillende maatschappelijke initiatieven, een onlosmakelijk onderdeel van MVO.

Het jaar 2010 was het eerste jaar waarin ASR Foundation na de splitsing van Fortis Foundation zelfstandig vorm en inhoud heeft gegeven aan maatschappelijke betrokkenheid vanuit het uitgangspunt 'Mensen voor Wensen'. ASR Foundation wil maatschappelijke betrokkenheid bij ASR Nederland-medewerkers stimuleren en faciliteren om maatschappelijke doelen te ondersteunen. Ook wil ASR Nederland door gezamenlijke inzet de saamhorigheid tussen medewerkers versterken.

Activiteiten

In 2010 zetten ruim 1100 medewerkers van ASR Nederland zich in ten behoeve van het maatschappelijk belang. Medewerkers zetten zich in voor diverse projecten, waaronder een schoonmaakactie op forteiland Pampus en het opknappen van een speelplein van een school voor verstandelijk gehandicapten.

Sinds 2006 krijgt Jeugdzorg de speciale aandacht van ASR Nederland met het programma 'Verzekerd van Jeugdzorg'. Daarin worden passies van medewerkers verbonden aan kansen voor jongeren. De samenwerking is in 2010 geëvalueerd in samenwerking met de RSM Erasmus Universiteit.

Een van de projecten binnen Verzekerd van Jeugdzorg is de ASR Jongeren Run: een sportief coachingstraject, waarbij ASR Nederland-medewerkers samen met een aantal jongeren één team vormen voor de vijf- of tienkilometerloop van de

Marathon Rotterdam. In 2010 namen 270 mensen deel aan dit initiatief.

In 2011 zal de focus meer liggen op de persoonlijke ontwikkeling, financiële kennis en een gezonde levensstijl van jongeren, zoals via de projecten Vliegende Start & Grip op je Geld in samenwerking met het Nationaal Fonds Kinderhulp, Nibud en Melching.

MVO doelstellingen 2011

ASR Nederland gaat met MVO in 2011 verder op de ingeslagen weg. Door uitleg van en voorlichting over het MVO-beleid aan medewerkers, verzekeringsadviseurs en klanten, streeft ASR Nederland naar een positieve waardering. Het moet voor iedere consument duidelijk zijn welk product hij aanschaft, welke voorwaarden daar aan verbonden zijn en voor welke periode het contract geldt.

De nadruk binnen het verzekeringsbedrijf zal liggen op het herstel van vertrouwen van klanten. Op het gebied van bestuur zullen regelgeving, ethiek en gedragscodes prioriteit hebben en blijft ASR Nederland aandacht houden op concern niveau van MVO. Het management van ASR Nederland draagt zorg voor de uitvoering van het MVO-beleid binnen het eigen aandachtsgebied. Hiermee wordt bereikt dat duurzaamheid een regulier onderdeel is van de bedrijfsvoering.

Het beleggingsbeleid dat ASR Nederland als vermogensbeheerder hanteert, zal in 2011 zowel binnen ASR Nederland als daarbuiten meer bekend worden gemaakt. Er is een externe positieve waardering voor het SRI-beleid (Social Responsible Investment) en deze waardering wil ASR Nederland behouden. Het streven blijft daarom gericht op correcte en meer toegankelijke informatie voor verzekeren, adviseurs, aandeelhouders en publiek. Het SRI-beleid en de informatie over duurzame fondsen zal daarom vast onderdeel in brochures worden. Ook zal ASR Nederland de UN Principles of Responsible Investments gaan ondertekenen.

Voor ASR Vastgoed Vermogensbeheer geldt dat er in 2011 duurzaamheidcriteria voor bestaand vastgoed zullen worden vastgesteld. In de Taskforce Duurzaamheid van het IVBN (Vereniging van Institutionele beleggers in Vastgoed) blijft ASR Vastgoed Ontwikkeling voorstander van verduurzaming van bestaand vastgoed. De duurzaamheidsmanager zal zorg dragen voor implementatie van MVO criteria in beleid en procedures. Afspraken uit het Lente Akkoord over energie efficiency zullen ook in deze sector worden nageleefd.

Bestaande initiatieven op het gebied van de besparing van energie, middelen en water zullen worden voortgezet. Ook bij de invoering van het Nieuwe Werken is duurzaamheid een uitgangspunt. Faciliteiten ten behoeve van het Nieuwe Werken worden duurzaam ingekocht en dat is ook een uitgangspunt voor het mobiliteitsbeleid.

1.6 Personeel & Organisatie

P&O Beleid

ASR Nederland heeft de ambitie om een aantrekkelijke werkgever te zijn voor huidige en toekomstige medewerkers. Een werkgever met medewerkers die de kernwaarden van ASR Nederland gebruiken als basis voor hun gedrag. Medewerkers die in hun doen en denken het klantbelang centraal stellen, in staat zijn zich aan te passen aan steeds veranderende omstandigheden, bereid zijn om mee te groeien en om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen loopbaanontwikkeling.

Het P&O beleid is erop gericht als werkgever en bewaker van het afgesproken beleid aan te sluiten op de wensen binnen de onderneming en een bijdrage te leveren aan een gezonde balans binnen de organisatie. P&O bouwt zo mee aan een inspirerende en gezonde werkomgeving, waar optimaal wordt samengewerkt en waarin medewerkers in beweging zijn om hun talenten maximaal te kunnen ontwikkelen.

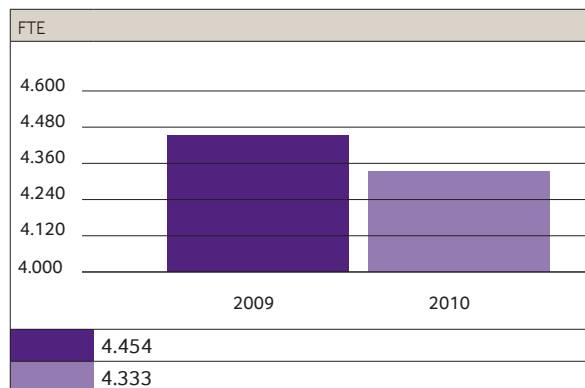
Terugblik 2010

Organisatie in verandering

Ondersteunend aan het veranderen van de organisatie, was er in 2010 speciale aandacht voor het belang van talentontwikkeling, het groeien naar een andere cultuur en het Nieuwe Generatie Werken. In 2010 zijn 102 interne medewerkers als cultuurcoach direct betrokken geweest bij het cultuurprogramma van ASR Nederland. Gezamenlijk hebben zij 908 cultuurworkshops gegeven.

Vermindering aantal medewerkers

Een omvangrijke kostenoperatie leidde tot een vermindering van het aantal medewerkers. Ondanks deze krimp werden 300 vacatures vervuld, zowel met interne medewerkers als met externen.

Het aantal interne medewerkers daalde per saldo met 3% van 4.454 FTE per ultimo 2009 naar 4.333 FTE per ultimo 2010. Het aantal externe medewerkers is gestegen van 566 FTE eind 2009 naar 596 FTE eind 2010. Daarnaast zijn 111 FTE externen actief op het compensatiedossier (2009: 93 FTE). Voor 182 medewerkers van ASR Nederland die boventalig zijn geworden, is het Sociaal Plan toegepast.

Talentontwikkeling

ASR Nederland biedt jong en veelbelovend talent een inspirerend traineeshipprogramma. In 2010 is naast het management traineeshipprogramma een groep ICT/IM trainees aan een tweejarig traineeship begonnen. De trainees die in 2010 het traineeship zijn uitgestroomd, hebben allemaal een functie binnen ASR Nederland gevonden. Aan het management- en professional development-programma 2010 hebben achttien mannelijke en achttien vrouwelijke medewerkers deelgenomen in vijf groepen op verschillende niveaus. Deze deelnemers zullen het programma eind 2011 afronden. Inmiddels zijn weer vijf nieuwe groepen met het ontwikkelprogramma gestart. Deze groepen, met in totaal 14 vrouwelijke en 22 mannelijke deelnemers, zullen het programma eind 2012 afronden.

Het Management Development-Programma van ASR Nederland onderscheidt zich van vergelijkbare programma's bij andere bedrijven, doordat het programma voor een groot deel door de deelnemers zelf wordt ingevuld.

Op deze manier wordt bevorderd dat het programma zo goed mogelijk aansluit op de persoonlijkheid en talent van de deelnemers, en ook dicht blijft bij wat er binnen de organisatie speelt. Zo wordt de ontwikkeling van deelnemers gekoppeld aan de ontwikkeling van de organisatie. Tot het standaard programma behoren modules op het gebied van onder meer strategie ontwikkeling, organisatie, cultuur, projectmanagement, presenteren, coaching, Operational Excellence en verandermanagement. Daarnaast maken deelnemers per groep hun eigen leertraject waarbij ze onder andere kunnen kiezen uit modules die worden aangeleverd door externe onderwijsinstututen, maar ook de praktijk als leerervaring kunnen inzetten. De voortgang en de kwaliteit van het opleidingstraject wordt bewaakt door de programmamanagers die de groepen begeleiden.

ASR Nederland is één van de bedrijven die het charter Talent naar de Top hebben ondertekend. Het streven hiervan is het percentage vrouwen op managementniveau te laten groeien naar minimaal 25% in 2014. Het streefcijfer voor 2010 was 16%. In 2010 kwam dit cijfer voor ASR Nederland uit op 12%.

Het Nieuwe Werken

ASR Nederland implementeert 'Het Nieuwe Werken', om zo de manier van werken aan te passen en medewerkers meer vrijheid te geven om te werken waar en wanneer hen dat het beste uitkomt. Als onderdeel van het programma Nieuwe Generatie Werken, is in 2010 met een aantal concrete experimenten een start gemaakt om te ervaren wat nodig is om tot het Nieuwe Werken te komen. In 2011 zullen reeds een groot aantal medewerkers op de nieuwe manier werken, waarbij van 1,2 werkplek per FTE naar 0,7 werkplek per FTE zal worden overgegaan.

Aanpassing beloningsbeleid

Het nieuwe beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur en het Senior Management ondersteunt de strategie van ASR Nederland en geeft invulling aan gematigdheid en duurzaamheid.

De variabele beloning van de Raad van Bestuur en het Senior Management is nu voor $\frac{1}{3}$ afhankelijk van klantwaarde en engagement van medewerkers, voor $\frac{1}{3}$ van financiële prestaties van ASR Nederland en voor $\frac{1}{3}$ van de individuele prestaties.

Het is de wens van de Raad van Bestuur om klanttevredenheid op te nemen in de beloningsstructuur van alle medewerkers. Het is de bedoeling om de winstdeling en prestatiebeloning te vervangen door een variabele beloning. De variabele beloning wordt, in lijn met de structuur voor de Raad van Bestuur en het Senior Management, gebaseerd op drie componenten, namelijk klantwaarde ($\frac{1}{3}$), financiële prestaties van ASR Nederland ($\frac{1}{3}$) en van de individuele prestaties ($\frac{1}{3}$).

Speerpunten 2011

Employability

ASR Nederland streeft naar een evenwichtige afspiegeling van de maatschappij en naar duurzame inzetbaarheid voor alle medewerkers, ofwel de juiste persoon op de juiste positie op het juiste moment. Daarvoor biedt ASR Nederland instrumenten die de inzetbaarheid van medewerkers gedurende hun hele loopbaan bevordert en draagt zo bij aan de persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Cultuur en leiderschap

ASR Nederland richt zich op een cultuur van openheid en transparantie, waarbij betrokkenheid van medewerkers een zeer belangrijke factor is. Deze betrokkenheid wordt tweejaarlijks gemeten door een employee motivation scan op het niveau van de verschillende afdelingen. In 2011 zal de nadruk liggen op het verder ontwikkelen van de leiderschapsstijl waarin de kernwaarden van ASR Nederland weerspiegeld worden. Alle managers worden in de eerste helft van 2011 getraind.

Deel II

Verslag van de Raad van Bestuur

A close-up portrait of Roel Wijmenga, a middle-aged man with short, light-colored hair, wearing round, dark-rimmed glasses and a dark suit with a white shirt and tie. He is looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression, his mouth slightly open as if speaking. His right hand is raised in the foreground, with fingers slightly spread, as if gesturing during a conversation. The background is a blurred office setting with a window showing horizontal blinds and some greenery.

Roel Wijmenga
Chief Financial Officer
ASR Nederland

**‘In een tijd van financiële
turbulentie is het weerstands-
vermogen van ASR Nederland
essentieel’**

‘Stevig op eigen benen’

Roel Wijmenga

Er is in de financiële constellatie van ASR Nederland in de afgelopen twee jaar veel veranderd. Doordat ASR Nederland in 2008 onverwacht op eigen benen kwam te staan, moest het risicomanagement op zelfstandige basis ingericht worden. Bovendien was de balans op dat moment, midden in de financiële storm, te kwetsbaar. ‘Inmiddels staan we stevig op eigen benen. De balans van ASR Nederland is robuust. De financiële soliditeit is goed, het risicomanagement is ingericht en de checks and balances zijn op orde. Dat is ook noodzakelijk, gezien de huidige turbulente markt en de wens van ASR Nederland om op afzienbare termijn de private markt te betreden’, aldus Roel Wijmenga, sinds begin 2009 CFO van ASR Nederland.

‘In een tijd van financiële turbulentie is het weerstandsvermogen van ASR Nederland essentieel’, zegt Roel Wijmenga. ‘Daarvoor moeten voldoende financiële buffers worden aangehouden die vervolgens ook nog eens zo min mogelijk aangesproken dienen te worden. Maar je kunt niet alles voorzien.’ ASR Nederland heeft in 2010 belangrijke stappen gezet in risicomanagement. ‘De gehele infrastructuur van onder andere documentatie, richtlijnen, governance van de committee-structuur, rapportages en communicatie is opgezet en heeft inmiddels haar werking bewezen in 2010. Verschillende malen werden op basis daarvan maatregelen genomen, zowel naar aanleiding van actualiteiten als op basis van meer strategische overwegingen. Ik ben oprecht trots op de mensen om mij heen die dit in zo korte tijd geheel opnieuw op stand alone basis hebben gerealiseerd. Van de kredietcrisis weten we hoe nodig dat is. Gelukkig staan we op dat punt weer stevig op eigen benen. We werken actief verder aan een sterk risicomanagement.’

Uitdagend proces

De Nederlandse markt is volgens Wijmenga een erg concurrerende markt. ‘In schade is al decennia lang sprake van heftige concurrentie met lage marges. Het Levenbedrijf heeft te maken met transparantie-issues waardoor het vertrouwen in verzekeraars sterk is gedaald. Daar komt nog de concurrentie van bankspaarproducten bij. Bij Pensioenen speelt de rente ons parten, die mede door het Europese monetaire beleid rond de kredietcrisis historisch laag is. In combinatie met de garanties die in de markt gebruikelijk zijn, is het daardoor moeilijk om op dit moment voldoende rendement te behalen. Als de rente stijgt wordt dat gelukkig snel beter. Ook het consumentengedrag verandert door internet nu snel, zowel bij de aanschaf van een verzekering als in de fases daarvoor en daarna. Daarbij is het belangrijk om goed en snel te reageren op de turbulente omgeving waarin we opereren. Tegelijkertijd zijn we inmiddels zelfstandig. Dat maakt zo’n proces heel uitdagend en interessant.’

In Schade is al decennia lang sprake van heftige concurrentie met lage marges

Belangrijke stappen gezet in 2010

Naast het afronden van de goed werkende risicomanagement-structuur zijn er nieuwe stappen gezet om de balans verder van financiële risico's te ontdoen. ‘Zo hadden we op basis van ons risicobeleid onze staatsobligaties van Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje al fors afgebouwd nog voordat alle ophef erover

‘Het laat ook zien dat wij vrij voorzichtig zijn in onze balanswaardering’

ontstond. We hebben vooral in Nederlandse en Duitse staatsobligaties belegd en wat extra in solide Nederlandse hypotheeken. Er is voor € 346 miljoen aan vastgoed verkocht. Daarnaast is gewerkt aan de bewaking van de renteschommelingen door middel van renteopties. Daardoor bleef in 2010 de solvabiliteit ondanks de gedaalde rente nog steeds sterk. Verder konden we de afboekingen op een aantal beleggingen weer terugdraaien bij verkoop. Een teken van een voorzichtig herstel van de financiële markten. Het laat ook zien dat wij vrij voorzichtig zijn in onze balanswaardering. Verder zijn in 2010 alle levensverzekeraars binnen de groep in één juridische entiteit ondergebracht. Mede daardoor was de invloed van de gestegen levensverwachting op onze cijfers beperkt. Dit illustreert de goede balans in onze Levenportefeuille. Ook in de beheersing van niet-financiële risico's is in 2010 belangrijke voortgang gemaakt. Er is een nieuwe afdeling Integriteit & Operationeel Risicomanagement opgericht. Daarnaast is vanuit de toegenomen aandacht voor zelfstandig Enterprise Risk Management (ERM) een ASR Nederland risicoraamwerk ontwikkeld voor een gestructureerde aanpak. Tot slot is in 2010 wederom een Control Risk Self Assessment-traject uitgevoerd, waarin het voltallige management van ASR Nederland zelf de risico's identificeert en maatregelen ter beheersing vaststelt.

Resultaat stijgt weer

‘Qua resultaat is in 2010 de weg omhoog verder doorgezet. Na de forse verliezen in 2008 en de voorzichtige winst in 2009, is 2010 qua resultaat een mooi jaar met een nettoresultaat van € 317 miljoen. We werden daarbij geholpen door de beleggingsopbrengsten uit de verkoop van onder andere vastgoed. Het onderliggende resultaat, los van de bijzondere baten, daalde. Oorzaken daarvan zijn onder

andere de gedaalde directe beleggingsopbrengsten en de toegenomen schaderatio's. Daarnaast was er sprake van aanloopkosten voor de opstart van onze bancaire activiteiten. Verder is een aantal zogeheten transparantievoorzieningen, genomen bij Leven-Individueel en Pensioenen, meegenomen. De operationele kosten bij Schade daalden.’

Kosten dalen conform plan

Wijmenga is trots op de uitkomst van de in 2010 ingezette kostenoperatie met als doel € 100 miljoen te bezuinigen. ‘Dit hebben we al voor onze streefdatum van medio 2010 gerealiseerd’. De combined ratio bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, waar ASR Nederland marktleider is, is ondanks de economische teruggang en een lichte stijging nog steeds goed te noemen. Dat komt omdat we sterk zijn in preventie en re-integratie. Ondanks genomen maatregelen zien we bij traditionele schades zoals brand, motor, inboedel en opstal, nog te hoge ratio's. Die zullen we in 2011 verder moeten verbeteren.’

Sturen op rendement

‘ASR Nederland heeft nu al een degelijk beleggingsplan dat is gebaseerd op de nieuwe kapitaalseisen (Solvency II). Daarmee lopen we vooruit op de toekomstige toezichtvereisten. In 2011 zal deze methodiek ook voor de productlijnen geïntroduceerd worden. Zodat ook daar de afweging tussen risico, kapitaal en rendement op moderne en toekomstvastе grondslagen en methoden gemaakt wordt. Dat stimuleert nog meer de juiste afweging per onderdeel. En daar willen we heen.’ aldus Roel Wijmenga.

Roel Wijmenga, Chief Financial Officer ASR Nederland over financiële soliditeit

Leden Raad van Bestuur

2.1 Leden Raad van Bestuur van ASR Nederland

J.P.M. (Jos) Baeten (1958)

Jos Baeten is voorzitter van de Raad van Bestuur van ASR Nederland. Daarnaast vallen Strategie, Personeel & Organisatie, Communicatie, Audit en Centrale Staven binnen zijn takenpakket.

Baeten studeerde rechten aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij startte zijn loopbaan in 1980 bij Stad Rotterdam Verzekeringen, een van de pijlers waarop ASR Nederland is gebouwd. Vanaf 1999 was hij voorzitter van de directie bij Stad Rotterdam. Daarna trad hij toe tot de hoofddirectie van de Fortis ASR Verzekeringsgroep. Sedert juni 2003 was hij voorzitter van de directie van De Amersfoortse Verzekeringen. In 2005 werd hij benoemd tot voorzitter van de Hoofddirectie van Fortis ASR Verzekeringsgroep. Sinds januari 2009 is hij voorzitter van de Raad van Bestuur van ASR Nederland.

Nevenfuncties

Jos Baeten is tevens bestuurslid bij het Verbond van Verzekeraars en van het Holland Financial Centre. Hij is voorzitter van de Raad van Commissarissen van Meetingpoint en voorzitter van de Raad van Toezicht van Gemiva-SVG Groep en Stichting Rotterdamse Schouwburg. Voorts is hij lid van het algemeen bestuur VNO-NCW.

J.W.M. (Hans) van der Knaap (1960)

Hans van der Knaap is als Chief Operating Officer (COO) lid van de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor de productlijnen Schade, AOV, Pensioenen, Leven Individueel en Bancair. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor de ondersteunende diensten ICT en Informatie en Projectmanagement.

Van der Knaap studeerde bedrijfseconomie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij startte zijn carrière in 1987 op de afdeling Corporate Banking van Bank Mees & Hope, het latere MeesPierson. Daarna was hij General Manager Strategy binnen Fortis en secretaris van het Fortis Executive Committee. In 2003 werd Van der Knaap benoemd tot lid van de Hoofddirectie van de Fortis ASR Verzekeringsgroep.

Nevenfuncties

Hans van der Knaap is lid van de Raad van Commissarissen bij Arboned.

R.H.A. (Roeland) van Vledder (1959)

Roeland van Vledder is als Chief Commercial Officer (CCO) binnen de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor Commerciële zaken. In zijn verantwoordelijkheidsgebied vallen Marketing & Verkoop van ASR Verzekeringen en De Amersfoortse, Europeesche Verzekeringen, Ardanta, Ditzo, ASR Vastgoed Vermogensbeheer en ASR Vastgoed Ontwikkeling. Daarnaast is hij verantwoordelijk voor Business Support.

Na zijn studie rechten aan de Universiteit van Utrecht, behaalde Van Vledder zijn MBA aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Universiteit van Rochester (Verenigde Staten). Van Vledder begon zijn loopbaan in 1983 bij de ING Bank waar hij tussen 2001 en 2004 CEO was van ING Verzekeringen België. Vanaf 2006 was hij lid van de Hoofddirectie van Fortis Verzekeringen Nederland.

Nevenfuncties

Roeland van Vledder is voorzitter van de Sector Leven van het Verbond van Verzekeraars en voorzitter van het bestuur van het SIVI (Standaardisatie Instituut voor Verzekeringen in de Intermediairbranche).

R.T. (Roel) Wijmenga (1957)

Roel Wijmenga is sinds begin 2009 als Chief Financial Officer (CFO) binnen de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor Accounting, Reporting & Control (ARC), Financiële Markten, Risicomanagement en Integriteit & Operationeel Risicomanagement.

Wijmenga studeerde econometrie en promoveerde tot doctor in de economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij startte zijn carrière in de verzekeringsbranche bij AMEV, een van de rechtsvoorgangers van ASR Nederland, waar hij tot 2003 meerdere functies bekleedde. Daarna was hij lid van de Hoofddirecties van Fortis ASR Verzekeringsgroep en Interpolis. Voorafgaand aan zijn benoeming tot CFO bij ASR Nederland was Roel Wijmenga CFO van Eureka/Achmea.

Nevenfuncties

Roel Wijmenga is voorzitter van de Stichting Certificering Federatie Financieel Planners en bestuurslid van de Stichting DSI. Tevens is hij lid van de commissie Financieel-Economische Zaken van het Verbond van Verzekeraars.

2.2 Financiële rapportage

2.2.1 ASR Nederland

- Netto resultaat is met 24% gestegen tot € 317 miljoen (2009: € 255 miljoen);
- DNB solvabiliteit is op een sterk niveau van 221% (2009: 232%);
- Bruto verzekeringspremies met 4% gedaald naar € 4.738 miljoen (2009: € 4.914 miljoen);
- Doelstellingen kostenbesparingsprogramma behaald.

KERNCIJFERS ASR NEDERLAND (IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009
Bruto verzekeringspremies segment Leven	2.514	2.692
Bruto verzekeringspremies segment Schade	2.310	2.346
Eliminaties	-86	-124
Totaal bruto verzekeringspremies	4.738	4.914
Netto resultaat segment Leven	276	248
Netto resultaat segment Schade	104	82
Netto resultaat segment Overig	-63	-75
Netto resultaat *	317	255
Operationele lasten segment Leven en Schade	-541	-572
Operationele lasten segment Overig	-131	-80
Kosten-premieratio segment Leven en Schade	12,7%	13,3%
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven	29.305	28.174
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Schade	3.535	3.535
Totaal verplichtingen inzake verzekeringscontracten	32.840	31.709
Totaal vermogen (inclusief herwaardering vastgoed) **	3.493	2.975
Balanstotaal	40.616	39.249
DNB Solvabiliteit	221%	232%
Bufferkapitaal (IFRS-basis)	262%	293%
Aantal Internen (in FTE's)	4.333	4.454

* Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigenvermogensinstrumenten.

** Het gepresenteerde vermogen is een combinatie van het eigen vermogen en de herwaardering van het vastgoed. Per 31 december 2010 bedroeg het eigen vermogen € 2.451 miljoen en de herwaardering van het vastgoed € 1.042 miljoen. Per 31 december 2009 bedroeg het eigen vermogen € 1.955 miljoen en de herwaardering van het vastgoed € 1.020 miljoen.

Netto resultaat

Het afgelopen jaar zijn de algemene economische omstandigheden langzaam verbeterd en hebben de financiële markten zich enigszins hersteld, ondanks de voortdurende onzekerheid over de financiële positie van sommige Europese overheden. Het vertrouwen van de consument in de verzekeringsindustrie is nog niet hersteld en ook houdt de aandacht voor het dossier rondom beleggingsverzekeringen aan.

Ten opzichte van 2009 was sprake van een verdere resultaatsverbetering van € 255 miljoen naar € 317 miljoen. Het voorzichtige herstel van de financiële markten resulteerde in incidentele beleggingsbaten. Structureel lagere financieringslasten droegen eveneens bij aan de stijging van het resultaat. De kostenbesparingsoperatie die begin 2009 is gestart, is in 2010 succesvol afgerond.

Het totale beleggingsresultaat in 2010 nam toe door incidentele baten bij verkopen en door teruggenomen impairments dankzij de verbeterde situatie op de financiële markten. Daarnaast verhoogden gerealiseerde meerwaarden op aandelen- en vastgoedbeleggingen het resultaat over 2010. Het resultaat in 2010 wordt tevens gekenmerkt door een incidentele bate binnen de vastgoedportefeuille door de vervroegde beëindiging van het huurcontract voor Archimedeslaan 6 in Utrecht (verantwoord in Overige opbrengsten). In 2009 was er een incidentele bate van € 96 miljoen na belastingen opgenomen die voortkwam uit de omwisseling van de hybride financieringsinstrumenten (TOPr'S).

De structurele directe beleggingsopbrengsten zijn in 2010 onder druk komen te staan, door met name een combinatie van het reeds in voorgaande jaren geïnitieerde 'de-risking'-beleid en de sterke neerwaartse ontwikkeling van de rente. De lage rente zorgt voor een compenserend effect bij de rentelasten op opgenomen middelen.

Het netto resultaat van het segment Leven is in 2010 toegenomen van € 248 miljoen naar € 276 miljoen. Deze stijging is bijna volledig toe te schrijven aan de hogere beleggingsopbrengsten. Het netto resultaat van het segment Schade is toegenomen van € 82 miljoen in 2009 naar € 104 miljoen in 2010. De stijging is te danken aan lagere operationele lasten als gevolg van het kostenbesparingsprogramma, alsmede aan hogere beleggingsopbrengsten.

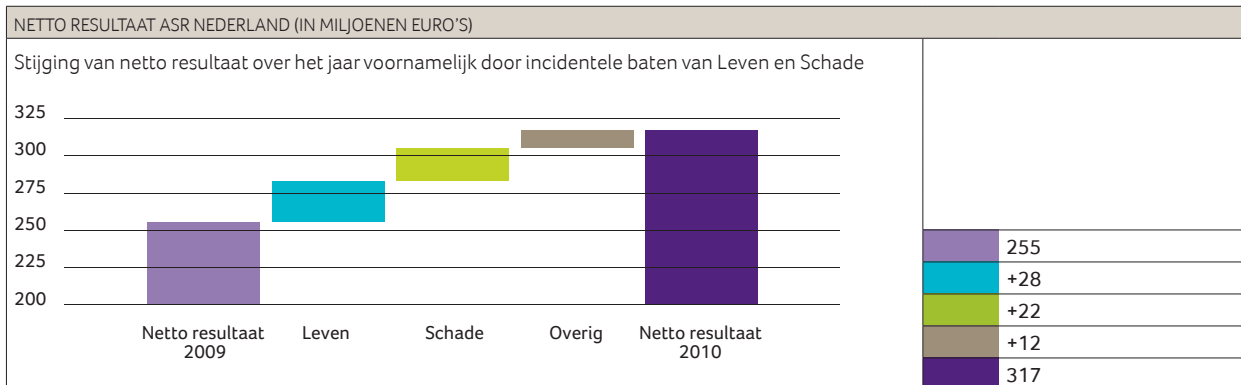
Het netto resultaat van het segment Overig (inclusief eliminaties)* verbeterde van - € 75 miljoen in 2009 tot - € 63 miljoen in 2010. Per saldo is deze verbetering van het resultaat te danken aan de sterke resultaatsverbetering bij Vastgoed Ontwikkeling. Dit werd grotendeels tenietgedaan door de kosten voor de opbouw van de nieuwe bancaire organisatie.

Bruto verzekeringspremies

De bruto verzekeringspremies van ASR Nederland daalden met 4% van € 4.914 miljoen in 2009 naar € 4.738 miljoen in 2010. In het segment Leven daalden de bruto verzekeringspremies van € 2.692 miljoen naar € 2.514 miljoen. Ondanks meer verkoop van bijverband bij hypotheeklen is de totale productie van de reguliere producten achtergebleven bij vorig jaar.

Bij het segment Schade daalden de bruto verzekeringspremies beperkt van € 2.346 miljoen naar € 2.310 miljoen. Lagere productie en hogere royementen zetten de omzet van AOV onder druk, mede doordat de concurrentie op prijs en voorwaarden aanmerkelijk is toegenomen. Daarnaast was er een lichte daling van de omzet bij Ziektekosten. Bij Overig Schade (onder andere Motor, Brand, Aansprakelijkheid) en Europeesche Verzekeringen, het specialistische label voor reis- en recreatieverzekeringen, was sprake van een toename van de omzet.

* Met ingang van 2010 rapporteert ASR Nederland een apart segment 'Overig'. Hierin zijn de bancaire activiteiten (ASR Bank en ASR Hypotheken), Ditzo (distributieorganisatie), ASR Vastgoed Ontwikkeling, SOS International en de holding maatschappijen opgenomen.

Operationele lasten

Het kostenbesparingsprogramma is in 2010 succesvol afgerond. Mede daardoor is het aantal interne medewerkers (in FTE gemeten) verder afgenomen van 4.454 naar 4.333. Dit heeft in 2010 niet geleid tot een zichtbare daling van de operationele lasten. De effecten van het kostenbesparingsprogramma zijn met name zichtbaar bij de verzekeringsactiviteiten, waar de kosten-premieratio daalde van 13,3% in 2009 naar 12,7% in 2010.

Bij het segment Leven is deze ratio ondanks de kostenbeheersing licht gestegen als gevolg van de daling van de omzet. De kosten-premieratio van het segment Schade is, ondanks een licht lagere omzet, sterk verbeterd dankzij verder gedaalde kosten. In het segment Overig stegen de operationele lasten als gevolg van de inrichting van de nieuwe bancaire organisatie. De inrichtingskosten hebben voor een belangrijk deel een incidenteel karakter.

2.2.2 Segment Leven

- Stijging netto resultaat met 11% tot € 276 miljoen (2009: € 248 miljoen);
- Bruto verzekeringspremies lager: € 2.514 miljoen, een afname van 7%;
- Nieuwe productie (APE) stijgt met 4% naar € 196 miljoen.

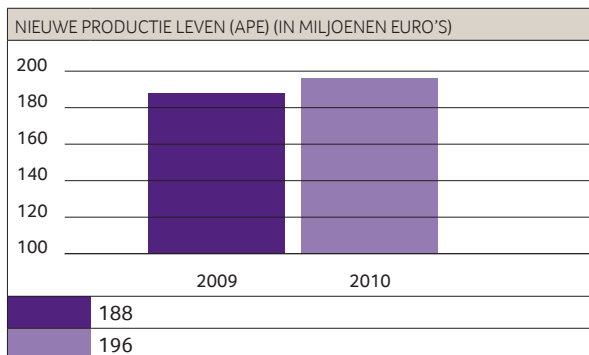
KERNGEGEVENS SEGMENT LEVEN (IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009
Periodieke geschreven premies	1.753	1.864
Ineens geschreven premies	761	828
Bruto verzekeringspremies *	2.514	2.692
Operationele lasten	-281	-280
Resultaat voor belasting	356	316
Belasting	-80	-68
Netto resultaat over de periode	276	248
Netto resultaat toewijsbaar aan belangen van derden	0	0
Netto resultaat	276	248
Kosten-premieratio	13,6%	12,9%
Nieuwe productie (APE)	196	188

* Inclusief premie eigen pensioenregeling van € 86 miljoen (2009 € 124 miljoen)

Profiel

Tot het segment Leven worden activiteiten gerekend in levensverzekeringen voor consumenten en ondernemers. De portfolio van ASR Verzekeringen bestaat uit producten voor de opbouw en bescherming van vermogen, zoals overlijdensrisicoverzekeringen, uitvaartverzekeringen (label Ardanta), spaarverzekeringen, beleggingsverzekeringen, lijfrentes en pensioenverzekeringen voor de particuliere markt. Ardanta biedt uitvaartverzekeringen voor de particuliere markt. Het overgrote deel van het aanbod van deze verzekeringen wordt gedistribueerd via het

intermediaire kanaal. Daarnaast biedt ASR Nederland met de merken ASR Pensioenen en ASR Verzekeringen oplossingen voor pensioenvraagstukken van zakelijke klanten. Het gaat hierbij met name om middelloonregelingen, premiepensioenregelingen, gegarandeerde eindkapitalen, maar ook aanvullende ANW-hiaatverzekeringen. Voor de distributie hiervan wordt nauw samengewerkt met adviseurs, specialistische pensioenadviseurs en fee-consultants. Daarnaast biedt De Amersfoortse haar klanten pensioenproducten aan in geïntegreerde oplossingen.

- De nieuwe Levenproductie (APE) steeg (+4%) voornamelijk door Pensioenen en hypotheekgebonden Levenproducten
- Marktaandeel Leven Individueel is toegenomen, voornamelijk door Hypotheken en uitvaartverzekeringen
- Een actief retentiebeleid leidde bij Pensioenen tot een retentiecijfer van 96%

Marktontwikkelingen

Leven Individueel

In de Levenmarkt is er sprake van een hevige concurrentie tussen verzekeraars, banken, pensioenfondsen en nieuwe aanbieders. In de ogen van consumenten bestaat de aloude Levenmarkt niet meer. Klanten wensen de beste oplossing voor vermogensopbouw en –bescherming. Daar waar de traditionele Levenmarkt krimpt, groeit de totale markt voor vermogensopbouw. Met name het banksparen neemt snel in omvang toe.

De omvang van de Nederlandse markt voor levensverzekeringen nam voor het tweede achtereenvolgende jaar af. De daling in productie van 20% in 2010 was wel minder dan de 24% in 2009. Aan deze daling lagen onder meer de opkomst van banksparen, een gebrek aan consumentenvertrouwen in beleggingsverzekeringen en een laag verkoopvolume van nieuwe hypotheekten grondslag.

Pensioenen

De pensioenmarkt is een turbulente markt die onder druk staat. Door toegenomen concurrentie, lage rentestand, volatiele kapitaalmarkten, liquiderende pensioenfondsen, uitblijven en achterblijven van waardeoverdrachten, alsmede de gestegen levensverwachtingen maken dat er keuzes gemaakt moeten worden.

Uitvaart

In 2010 stonden in de markt voor uitvaartverzekeringen de provisietransparantie en inducementregels voor afsluiten en doorloopprovisie centraal. De Nederlandse markt voor uitvaartverzekeringen stond daardoor onder druk. Zo liet de markt voor ‘levenslang bij overlijden’ gemiddeld een afname van productie in periodieke premie zien van 30%.

Realisatie strategische doelstellingen in 2010

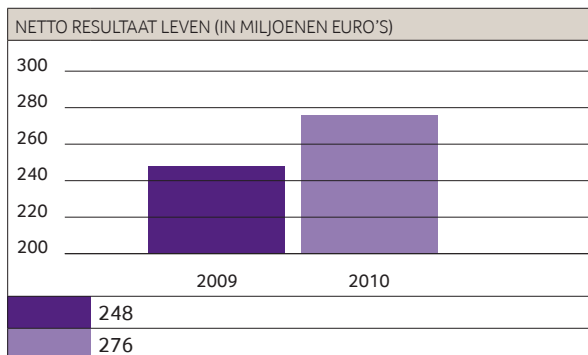
Leven Individueel

Het marktaandeel van Leven Individueel bleef in 2010 onder lastige marktomstandigheden vrijwel gelijk. In de afnemende individuele Levenmarkt neemt ASR Nederland thans de vierde plaats in met een marktaandeel van 11%. In 2010 is een groot aantal maatregelen genomen met het oog op de financiële soliditeit, efficiency en klantwaarde. Zo werden de kosten verlaagd door vereenvoudiging van processen en de integratie van Falcon Leven in Leven Individueel.

De organisatiestructuur is gewijzigd van een procesgestuurde naar een marktgerichte organisatie. In het IG&H performanceonderzoek Leven belooft de adviseur Leven Individueel met een 4e positie.

Waar het nodig was zijn producten fundamenteel aangepast. Ze zijn in lijn gebracht met de maatschappelijke opvattingen over transparantie, informatieverstrekking, opbouw, kosten en advieskosten. Inmiddels zijn een aantal nieuwe producten geïntroduceerd zoals VermogenGarant, VermogenBelegd en het bankspaarproduct Lijfrente Opbouw Rekening. Andere producten volgen in 2011.

In 2010 heeft Leven Individueel veel aandacht besteed aan het bieden van een oplossing voor beleggingsverzekeringen. In 2011 zal hieraan een vervolg worden gegeven, zie pagina 17 voor meer informatie.

- Het netto resultaat van het segment Leven nam toe met 11% door hogere beleggingsopbrengsten
- ASR Nederland heeft de laatste sterftcijfers volledig verwerkt. Deze cijfers weerspiegelen de sterfteontwikkeling

Aangepaste compensatieregeling

Naar aanleiding van reacties op de eerder met consumentenstichtingen overeengekomen compensatieregeling voor beleggingsverzekeringen, heeft ASR Nederland een klantonderzoek uitgevoerd. Op basis van de inzichten uit dit onderzoek doet ASR Nederland aan klanten met een beleggingsverzekering een aanbod dat tegemoet komt aan de kritiek op de bestaande compensatieregeling. De implementatie van het aanbod zal vanaf mei 2011 gefaseerd plaatsvinden met een uitloop tot in 2012.

Pensioenen

Onlangs verhevigde concurrentie en druk op de resultaten wist ASR Pensioenen de omzet in 2010 goed op peil te houden. Op de bestaande pensioenportefeuille heeft het Pensioenbedrijf een retentiegraad van 96% gerealiseerd. In verband met de winstgevendheid is besloten om het koopsomtariet minder scherp te maken. De focus is verschoven van het corporate naar het MKB- en grootzakelijk segment. Er is hier bewust gekozen voor rendement boven volume. Op de intermediaire markt bereikte het merk De Amersfoortse een mooie vierde plaats in het IG&H Performance onderzoek.

Op het gebied van efficiency is in 2010 gestuurd op het verder doorvoeren van digitalisering. Via mijnpensioen.nl en Contractmanager zijn relevante pensioengegevens voor klanten en distributiepartners online eenvoudig inzichtelijk gemaakt. De ASR Nederland pensioengegevens zijn in 2010 ontsloten voor het nationale pensioenregister. Daarnaast is hard gewerkt aan verdere automatische verwerking van mutaties en versnelling van de doorlooptijden binnen processtromen.

Uitvaart

Ardanta N.V. is eind 2010 juridisch gefuseerd met ASR Levensverzekering N.V. Dit biedt voordelen op het gebied van risicobeheersing, solvabiliteit en efficiënt kapitaalgebruik. Ardanta opereert vanaf 1 januari 2011 als merk binnen het segment Leven.

In 2010 is het nodige gedaan om de klanttevredenheid bij Ardanta verder te verhogen. De openingstijden zijn verruimd en de afdelingen met klantcontact zijn samengevoegd in één front office. De uitvaartverzekeringen zijn vernieuwd, wat voor klanten kan leiden tot lagere premies en/of gunstiger voorwaarden. Verder is gestart met het in begrijpelijk Nederlands herschrijven van alle communicatie-uitingen richting klanten, zoals voorwaarden, website en brochures.

Het marktaandeel in nieuwe productie steeg van 14% naar 16%, onder andere door de introductie van nieuwe producten en de gelanceerde Premieschuif (met Prijs Zonder Provisie). Hiermee is de adviseur volledig transparant in de prijs van de verzekering en de prijs van zijn advies. Het aantal intermediairs dat Ardanta verzekeringen afsluit, nam met 200 toe.

Financiële gang van zaken

Bruto verzekeringspremie

De bruto verzekeringspremie van het segment Leven is in 2010 gedaald van € 2.692 miljoen naar € 2.514 miljoen (-7%), door zowel minder periodieke premies (-6%) als minder koopsommen (-8%). De nieuwe Levenproductie, gemeten in APE, nam in 2010 met 4% toe naar € 196 miljoen.

De omvang van de Nederlandse markt voor Leven Individueel nam voor het tweede achtereenvolgende jaar fors af. Hoewel het marktaandeel van 11% vrijwel gelijk bleef, daalden de premie-inkomsten, onder andere door het natuurlijk verval op de bestaande portefeuille. Daarnaast zorgden de opkomst van banksparen, een gebrek aan consumentenvertrouwen in beleggingsverzekeringen en een laag verkoopvolume van nieuwe hypotheeklen, voor een daling van de premie. Binnen Leven Individueel is de hypotheekgebonden Levenproductie, ondanks de wat tegenvallende hypotheekproductie, sterk toegenomen. Met name in de tweede helft van 2010 daalde de productie van koopsommen (ineens geschreven premies) aanzienlijk door de keuze voor rendement boven volume.

Ondanks de moeilijke marktomstandigheden groeide in 2010 de totale hypotheekproductie met 26% tot € 1.558 miljoen. Eind september is gestart met hypotheeklen op eigen boek, de WelThuis hypotheek, waarvan de totale productie in 2010 nog beperkt is. De bijverband productie voor het Levenbedrijf over 2010 is sterk toegenomen.

Ondanks de lastige omstandigheden op de pensioenmarkt bleef de omzet binnen het pensioenbedrijf op peil. De productie steeg sterk. Deze stijging was mede te danken aan een actief retentiebeleid met een succesfactor van 96%.

Ook de Nederlandse uitvaartverzekeringsmarkt stond in 2010 onder druk. De markt voor 'levenslang bij overlijden' kent een afname. In deze markt wist Ardanta de omzetzijding te beperken.

Operationele lasten

De operationele lasten bleven met € 281 miljoen nagenoeg onveranderd. Mede door het starten van nieuwe programma's, waaronder Solvency II, zijn de effecten van het kostenbesparingsprogramma binnen Leven in 2010 niet zichtbaar geworden. De centralisatie van huisvesting leidde tot extra eenmalige lasten. Pensioenen heeft verschillende eenmalige kosten moeten maken voor aanpassingen in verband met wet- en regelgeving.

De gelijkblijvende kosten en de dalende omzet resulteerden in een toename van de kosten-premieratio van 12,9% naar 13,6%.

Netto resultaat

Met name door gestegen beleggingsresultaten steeg het netto resultaat van het segment Leven van € 248 miljoen in 2009 naar € 276 miljoen in 2010. De beleggingsresultaten stegen door incidentele opbrengsten, zoals verkoopresultaten. Het technische resultaat stond onder druk door teruglopende rentemarges. Daarnaast werd binnen Pensioenen een aantal dotaties gedaan aan bijzondere voorzieningen.

Toekomstvisie en verwachtingen 2011

Leven Individueel

In 2011 verwacht Leven Individueel nog de invloeden te ondervinden van een laag consumentenvertrouwen en van de discussie over transparantie en de voortgaande groei van banksparen. Pas op langere termijn wordt herstel verwacht.

De compensatieregeling voor beleggingsverzekeringen wordt naar verwachting in de loop van 2011 afgerond. Ook zullen nieuwe, eenvoudige en transparante producten worden aangeboden met een lage kostenstructuur.

ASR Nederland zal in 2011 werken aan verbetering van de concurrentiepositie in de markt voor vermogensopbouw en –bescherming. Leven Individueel zal zich richten op 300 tot 600 geselecteerde tussenpersonen die bij ASR Nederland een persoonlijk aanspreekpunt zullen krijgen. Er worden geen beleggingsverzekeringen met ingebouwde provisie meer aangeboden.

In 2011 zal verder worden gewerkt aan de verbetering van de interactie met klanten en het reduceren van de oude systemen (de ‘legacy’) door geleidelijke uitfasering, bijvoorbeeld door outsourcing. In 2010 zijn reeds de eerste ervaringen met outsourcing van administratieve taken opgedaan.

Pensioenen

Naar verwachting zullen ook de komende jaren de uitdagende marktomstandigheden op de pensioenmarkt aanhouden. De complexiteit en hoeveelheid wet- en regelgeving nemen daarnaast toe. De marktomstandigheden en duidelijke klantwensen rondom transparantie en lage kosten vragen om heldere keuzes in aanbod en activiteiten en verlaging van de complexiteit.

Aandachtspunten in 2011 zijn een verdere optimalisering van de kosten van bedrijfsvoering, de commerciële conversies van de semi-collectieve portefeuille, de afbouw van oude systemen en de afwikkeling van compensaties volgens het StAR-akkoord (Stichting van de Arbeid). Daarnaast zullen producten en systemen worden aangepast aan nieuwe eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving zoals de Wft en Solvency II. Bedieningsconcepten zullen worden aangescherpt, vooral richting de top-50 pensioenadviseurs in Nederland.

Uitvaart

In 2011 heeft Ardanta de ambitie het Keurmerk Klantgericht Verzekeren in 2011 te krijgen. Tussenpersonen zullen steeds vaker verzekeringsdocumenten digitaal aangeleverd krijgen en mutaties zullen geautomatiseerd doorgevoerd worden. Ardanta verwacht in 2011 in een verder dalende markt haar marktaandeel te vergroten. Hierbij zal in Nederland de nadruk liggen op uitbreiding van het aantal verkooppunten en marketing van Prijs zonder Provisie.

‘Samen werken aan een nieuwe wereld in verzekeren’

Gilbert Mattu en Fiona van 't Hullenaar

Om de positie in de markt te versterken moet ASR Nederland het vertrouwen van klanten terugwinnen. Met een beter productaanbod en betere systemen, maar ook door verbetering van klantcontacten en processen. Omdat klanten de hoge kosten niet langer wensen te betalen moet de efficiency worden verbeterd. Gilbert Mattu en Fiona van 't Hullenaar zetten zich dagelijks in om van ASR Nederland een efficiënte en klantgerichte organisatie te maken. Beiden werken ze aan een nieuwe wereld in verzekeren binnen ASR Nederland.

Nieuwe generatie producten

Het verbeteren van de efficiency is voor Leven Individueel noodzaak. ‘We moeten wel efficiënter werken, omdat klanten niet langer willen betalen voor onnodige handelingen. We gaan standaardiseren, keuzes maken en een nieuw systeem invoeren’, aldus Gilbert Mattu. Voor Leven Individueel betekent dit een simpeler productassortiment (van 1.800 productvarianten terug naar 50), één administratief systeem en de ontwikkeling van een nieuwe lijn producten. De eerste producten van de nieuwe generatie zijn inmiddels op de markt. ‘VermogenGarant en VermogenBelegd zijn transparant en modulair. Het zijn provisieloze producten met lage kosten. De klant kan 24 uur per dag via internet inzicht krijgen in de stand van zaken. Daarmee zijn we er nog niet. De operationele kostprijs van bestaande producten moet omlaag. Daarbij moet een keuze worden gemaakt tussen overzetten (converteren),

We gaan standaardiseren, keuzes maken en een nieuw systeem invoeren

verkopen of uitbesteden (outsourcen) van de portefeuille. Een hele uitdaging, want naarmate het aantal klanten in dit soort portefeuilles afneemt, wordt het lastiger het systeem financieel draaiende te houden. We moeten dus een oplossing vinden om minimaal gelijke service tegen lagere kosten te leveren’, vertelt Gilbert Mattu. In 2010 zijn de eerste stappen gezet in een proef met outsourcing van administratieve handelingen naar een partner in India. De ervaringen hiermee zijn bovenverwachting goed.

Verlaging kostenstructuur

In 2010 zijn ook andere belangrijke stappen gezet om de kosten van Leven Individueel structureel te verlagen. Het aantal juridische entiteiten is teruggebracht naar één en ze werken op twee in plaats van vier locaties. Falcon Leven is inmiddels volledig geïntegreerd en de collega's van De Amersfoortse Leven komen vanaf april 2011 naar Utrecht. Om het werken binnen de organisatie zelf efficiënter te maken en de kwaliteit van dienstverlening te verhogen, is veel aandacht besteed aan Operational Excellence.

De afdeling Business Support speelt een belangrijke rol in de veranderingen in de organisatie. ‘Wij zijn de doeners van de organisatie’, vertelt Fiona van 't Hullenaar. ‘Wij kunnen de hele keten overzien omdat we overal in de organisatie zitten. We zijn de interne leverancier van veel cruciale diensten. De organisatie kiest het doel, wij kiezen de middelen.’ Tot de prestaties die Business Support in 2010 leverde, behoort het samenvoegen in één afdeling van alle activiteiten binnen ASR Nederland die intermediairs ondersteunen in onder meer administratie en saldobehoor. Een flinke kluit vormt het integreren van de basisadministratie naar één systeem.

A professional portrait of Gilbert Mattu, a middle-aged man with short brown hair, wearing glasses, a dark suit, a white shirt, and a red and white striped tie. He is looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression, his hand resting near his chin. The background is a blurred office setting with a window and a green plant.

Gilbert Mattu
Directeur Leven Individueel

**‘De eerste producten van
de nieuwe generatie zijn
inmiddels op de markt’**

Fiona van 't Hullenaar
Directeur Business Support

**'Wij zijn de doeners
van de organisatie'**

‘Alles valt nu op z’n plaats en dat maakt het veel duidelijker’

‘Het is een spaghetti van systemen die naar één standaardproces en systeem moet worden overgezet. Dat gaat enorm helpen in efficiency, uniformiteit, toekomstvastheid, compliance en helderheid van klantbeeld’, aldus Fiona van ‘t Hullenaar. Ook outsourcing behoort tot haar verantwoordelijkheid. Zo is in 2010 het incassoproces van wanbetalers geoutsourcet. ‘Het is geen doel op zich maar een middel om de organisatie optimaal te bedienen en efficiënt en financieel solide te zijn. Het moet leiden tot tevreden klanten en medewerkers en een kostenefficiënte en stabiele organisatie.’

Communicatie met klanten verbeterd

Uiteindelijk moeten vooral de klanten hier profijt van gaan krijgen en dat is volgens Fiona van ‘t Hullenaar al aantoonbaar het geval. ‘Door de boodschap in correspondentie duidelijker en begrijpelijker te maken verloopt het contact met klanten beter. Door de telefonische bereikbaarheid te vergroten hoeven mensen minder lang te wachten bij telefonische contacten. Daarnaast hebben klanten meer mogelijkheden gekregen met ons in contact te komen. ‘Dat dit effect heeft, blijkt onder meer uit een klanttevredenheidsscore van het Klant Contact Center van 8,1 (was 7,3), wat heel hoog is in de sector. Bij Leven Individueel valt nog het nodige te verbeteren. Met name in het afwikkelen van de beleggingspolissen moet nog een forse

stap worden gemaakt in compensatiemogelijkheden. Dat neemt niet weg dat Leven Individueel al een aantal belangrijke stappen heeft gezet op weg naar wat hij ‘de nieuwe wereld’ noemt. In het eerste kwartaal is besloten tot vermindering van de complexiteit van het productenpakket. Daarna is besloten tot het terugbrengen van bestaande systemen naar één systeem voor de toekomst. Vervolgens is ervaring opgedaan met het outsourcen van activiteiten en heeft het onderzoek naar Business Proces Outsourcing, BPO genaamd, nieuwe inzichten gegeven.

Duidelijke samenhang in activiteiten

‘Het nieuwe platform stelt ons in staat nieuwe producten sneller en efficiënter naar de markt te brengen. We hebben deze stap kunnen maken met een kostenbesparing, wat een forse bijdrage levert bij de verlaging van onze kosten/omzet ratio. Het masterplan voor verandering dat we hebben opgesteld, maakt de samenhang van dingen herkenbaar. Alles valt nu op z’n plaats en dat maakt het veel duidelijker’, stelt Gilbert Mattu vast.

Gilbert Mattu, Directeur Leven Individueel en
Fiona van ‘t Hullenaar, Directeur Business Support over efficiency

2.2.3 Segment Schade

- Stijging netto resultaat met 27% tot € 104 miljoen (2009: € 82 miljoen);
- Bruto verzekeringspremies lager: € 2.310 miljoen, afname van 2%;
- Bruto productie daalt bijna 14% naar € 237 miljoen;
- De combined ratio daalt tot 100,3% (2009: 101,4%).

KERNGEGEVENS SEGMENT SCHADE (IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009
Bruto verzekeringspremies	2.310	2.346
Operationele lasten	-260	-292
Resultaat voor belasting	152	103
Belasting	-48	-21
Netto resultaat over de periode	104	82
Netto resultaat toewijsbaar aan belangen van derden	0	0
Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigen-vermogeninstrumenten	104	82
Nieuwe productie	237	275
Schaderatio	73,0%	71,6%
Provisieratio	15,3%	16,1%
Kostenratio	12,0%	13,7%
Combined ratio	100,3%	101,4%

Profiel

Tot het segment Schade worden de schadeproducten gerekend die worden aangeboden via de merken ASR Verzekeringen, De Amersfoortse, Europeesche Verzekeringen en Ditzo. De portfolio bestaat uit uiteenlopende schadeverzekeringen voor onder andere motorrijtuigen, brand, reizen en recreëren, aansprakelijkheid en rechtsbijstand. ASR Verzekeringen richt zich op het intermediaire kanaal.

Daarnaast biedt ASR Nederland in dit segment via De Amersfoortse arbeidsongeschiktheidsverzekeringen en ziektekostenverzekeringen aan via het intermediaire distributiekanaal. Het AOV-assortiment bevat arbeidsongeschiktheids-, verzuim-, ongevallen-, en WIA-verzekeringen. Een actieve aanpak van preventie en re-integratie maakt integraal en succesvol onderdeel uit van het dienstenpakket. Het ziektekostenassortiment bevat basis- en aanvullende verzekeringen, alsmede diverse aanvullende modules.

Marktontwikkelingen

Arbeidsongeschiktheid

In 2010 is de markt voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen licht (0,4%) gedaald. Nieuwe toetreders, maar ook gevestigde marktpartijen 'stunten' met premies ter verwerving of vergroting van marktaandeel. Dit had gevolgen voor prijzen en marges. De markt voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is daardoor een verdringingsmarkt geworden. Door de economische situatie in Nederland was sprake van een toenemend aantal bedrijfsbeëindigingen en faillissementen en stijgende werkloosheid. De daarmee samenhangende beperkte loonontwikkeling had eveneens een negatief effect op de groei in de markt voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

Ziektekosten

In de markt voor ziektekostenverzekeringen was in 2010 sprake van een mobiliteit van 4% van de klanten. Daarvan stapte 40% over via de adviseur en 43% via internet. Het marktaandeel van internetverzekeraars groeide meer dan 20%. De vier grote spelers hebben inmiddels ieder hun eigen internetlabel geïntroduceerd. De kabinetswisseling heeft ervoor gezorgd dat een aantal plannen zijn uitgesteld, zoals de invoering van DOT (DBC - Diagnose Behandel Combinatie - Op weg naar Transparantie) en de AWBZ-uitvoering door zorgverzekeraars. Om ontstane tekorten in het zorgverzekeringsfonds van de overheid - ontstaan door een te lage inschatting van kosten voor gezondheidszorg - terug te dringen, heeft de overheid de bijdrage voor verzekeraars verlaagd. Dit dwong zorgverzekeraars voor 2011 de premie voor de basisverzekering fors te verhogen.

Overig Schade

In de markt voor overige schadeverzekeringen (motor, brand, aansprakelijkheid, etc.) was in 2010 sprake van stevige concurrentie op prijs en voorwaarden. De verkoop van particuliere producten verschuift langzaam naar verkoop via internet en volmachten. Met name de markt voor autoverzekeringen stond onder druk door de

verslechterde economie en de daardoor lagere koopkracht en lage verkoop van auto's.

Reis- en recreatie

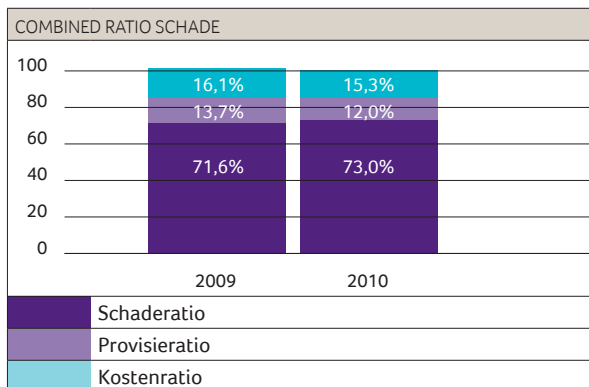
Europeesche Verzekeringen opereerde in 2010 wederom in een lastige markt. De economische crisis had nog overduidelijk een weerslag op het reis- en recreatiegedrag van consumenten. Verlies aan koopkracht leidde tot een lagere vakantie frequentie. Daarnaast werden grote aankopen voor recreatief gebruik uitgesteld. De gehele recreatiesector liet een krimp zien ten opzichte van het voorafgaande jaar.

Realisatie strategische doelstellingen in 2010

Arbeidsongeschiktheid

Op het gebied van arbeidsongeschiktheid heeft ASR Nederland in 2010 hard gewerkt aan verdere versterking van het klantvertrouwen. Performanceonderzoeken wijzen uit dat de ontwikkeling hierin positief is. Met de labels De Amersfoortse en ASR Verzekeringen scoort ASR Nederland op dit gebied in het IG&H performanceonderzoek in de top 4. Daarnaast is ter bevordering van de transparantie een project gestart dat ertoe moet leiden dat 80% van de correspondentie in begrijpelijk Nederlands wordt gesteld. Uiteindelijk is een percentage van 95% gehaald. Het AOV-bedrijf heeft in 2010 ook de nodige aandacht besteed aan de ontwikkeling en introductie van onderscheidende nieuwe diensten.

Zo is een aantal innovatieve preventieve diensten, zoals een onderzoeksmodule naar beroepsgelateerde aandoeningen en klachten, gelanceerd. Daarnaast is succesvol gefocust op het terugdringen van de kosten.

- Door het kostenbesparingsprogramma werd de kosten-premieratio verlaagd van 13,7% naar 12,0% (-1,7%p)
- De schade ratio nam tussen 2009 en 2010 toe (+1,4%p) vanwege een stijging in de schadelast bij AOV, Schade en reis- en recreatieverzekeringen

Ziektekosten

Het ziektekostenbedrijf van ASR Nederland heeft volgens plan eind 2010 een nieuwe applicatie voor het online aanbieden van zorgverzekeringen voor collectieve contracten in gebruik genomen. Uit klantenonderzoek van IG&H blijkt dat De Amersfoortse op de derde plaats staat.

Overig Schade

Overig Schade heeft in 2010 veel onderzoek gedaan naar de wensen van de klant en is gestart met het implementeren van de uitkomsten van deze onderzoeken. Er is een specifiek klantwaardeprogramma opgezet voor onder andere de premiestabiliteit en de informatievoorziening gedurende het schadebehandelingsproces.

Er is de mogelijkheid geschapen tot het direct opzeggen van polissen door particulieren. Het Bewust Verzekerd Pakket is ontwikkeld ter vervanging van het huidige Voordeel Pakket. Daarnaast zijn de communicatie-uitingen voor klanten herschreven in begrijpelijk Nederlands. In het IG&H onderzoek kwam ASR Nederland op schadegebied op de tweede plaats. Het marktaandeel met betrekking tot schadeverzekeringen groeide in 2010. Diverse initiatieven zijn genomen om het resultaat verder te verbeteren, zoals premieverhogingen in de segmenten garage en agrarisch. Daarnaast is de no-claim beschermer afgeschaft en is het acceptatiebeleid in diverse productgroepen aangescherpt.

Reis- en recreatie

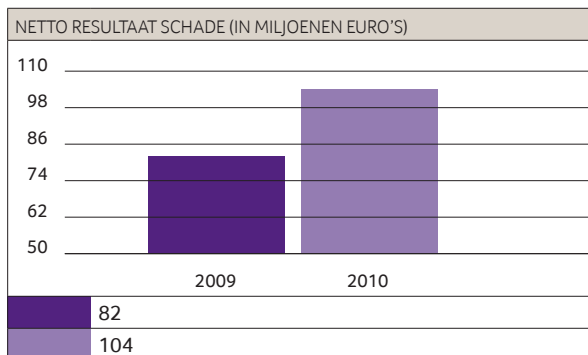
Europeesche Verzekeringen heeft in 2010 een strategie-wijziging doorgevoerd en richt zich thans alleen nog op het domein vrije tijd. Daarbij staat de klantbeleving centraal: de waarde die de klant ervaart, voor, tijdens en na het vrijetijdsevenement. Verbeterde en versnelde processen voor bijvoorbeeld bagageschadeafhandeling, vereenvoudigde voorwaarden en implementatie van de Lean-filosofie/OpEx vertaalden zich in een hogere waardering voor de dienstverlening van 7,2 naar 7,6.

Door de Nederlandse reisbureaus, een belangrijke distributiepartner, werd Europeesche Verzekeringen in 2010 gekozen tot Beste Reisverzekeraar. Verkoop-ondersteuning, schadebehandeling en maatwerk mogelijkheden zijn daarin onderscheidend geweest.

Financiële gang van zaken

Bruto verzekeringspremies

De bruto verzekeringspremies van het segment Schade zijn in 2010 met 2% gedaald van € 2.346 miljoen naar € 2.310 miljoen, door zowel een afname van bruto productie als een toename van de royementen. Een lichte daling van de omzet is zichtbaar bij AOV, door een krimpende markt en de voortzettende concurrentie op prijs en voorwaarden. De omzet bij Ziektekosten is licht gedaald ten opzichte van 2009, mede door een licht verhoogd royement als gevolg van de ingevoerde schadelastbeperkende maatregelen op de aanvullende verzekering. Binnen Overig Schade was ondanks het achterblijven van de netto productie de bruto verzekeringspremie hoger dan vorig jaar. De toename kwam door indexaties en premieverhogingen. De druk op de bruto productie was met name aanwezig bij motor- en brandverzekeringen. Bij Brand is in de particuliere markt de productie gedaald door de aanhoudende lage verkopen van woningen. In de zakelijke markt blijft de productie nog achter bij de groei-doelstellingen.

Verskillende initiatieven zijn gestart om dit te verbeteren. De omzet bij Europeesche Verzekeringen kwam ondanks de druk op de reismarkt hoger uit dan vorig jaar. De productie bleef achter door uitblijvende vakantieboekingen (minder reis- en annuleringsverzekeringen). In de tweede helft van het jaar is de portefeuille autoverzekeringen van Europeesche Verzekeringen verder afgebouwd in lijn met de hernieuwde strategie die is gericht op vrijetijdsverzekeringen.

Operationele lasten

De effecten van het kostenbesparingsprogramma zijn binnen het segment Schade duidelijk zichtbaar. De operationele lasten binnen dit segment daalden in vergelijking met 2009 sterk van € 292 miljoen in 2009 naar € 260 miljoen in 2010. Met name bij Schade Overig was sprake van een daling van de kosten. Dit zorgde ondanks de omzetsdaling voor een verdere verlaging van de kosten-premieratio van het Schadebedrijf in 2010 met 1,7%-punt naar 12,0%.

Netto resultaat

Het netto resultaat van het segment Schade kwam uit op € 104 miljoen tegenover € 82 miljoen vorig jaar. Deze stijging is toe te wijzen aan het herstel op de financiële markten en de verbetering van combined ratio van 101,4% in 2009 naar 100,3%. Deze ratio kon ondanks een toename van de schaderatio verbeteren door een afname van zowel de kosten- als de provisieratio. De kostenratio verbeterde door lagere operationele lasten als gevolg van het kostenbesparingsprogramma. De daling van de provisieratio werd hoofdzakelijk veroorzaakt door een incidentele herverzekeringbate. De verhoogde schaderatio in de combined ratio kwam door een hogere schadelast bij Arbeidsongeschiktheid en de branche Motor (onderdeel van Overig Schade). Oorzaak van de toegenomen schaderatio bij Arbeidsongeschiktheid is onder andere een stijging van het aantal ziekte- en schademeldingen onder zelfstandigen zonder personeel. Bij Overig Schade hebben vooral de slechte weersomstandigheden in 2010 gezorgd voor een toename van de schadelast bij Motor. Bij Brand en overige branches daalde de schaderatio.

- Netto resultaat gestegen door verbeterde combined ratio en hogere beleggingsopbrengsten

Toekomstvisie en verwachtingen 2011

Arbeidsongeschiktheid

Naar verwachting zal de markt de komende jaren (tot 2015) gemiddeld groeien met 2% per jaar. Voor 2011 wordt vooralsnog een lichte krimp verwacht. De markt voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is verzadigd en blijft ook in 2011 een prijsgedreven markt. De productlijn AOV gaat in 2011 een nieuw tarief introduceren voor individuele verzekeringen voor zowel de bestaande portefeuille als nieuwe productie. Daarnaast zullen verdere initiatieven op het gebied van preventie en re-integratie worden gestart in samenwerking met Arbo- en re-integratiediensten. Bij herstel van de economie verwacht ASR Nederland voor de markt voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen pas na 2012 een herstel van volume.

Ziektekosten

Het Ziektekostenbedrijf van ASR Nederland verwacht voor 2011 dat de premiestijging voor de basisverzekering de mobiliteit van klanten verder zal vergroten. Hiervan profiteren naar verwachting met name de internetverzekeraars die vooral sturen op prijs. De kosten voor gezondheidszorg zullen in 2011 naar verwachting verder stijgen, wat zal leiden tot een stijging van de omzetten van zorgverzekeraars. Verder is de markt in afwachting van de plannen van het kabinet. De invoering van DBC - Diagnose Behandel Combinatie - Op weg naar Transparantie (DOT) staat voor begin 2012 gepland. Ook ASR Nederland zal zich daarop gedegen voorbereiden. Deze invoering en de overstap naar prestatiebekostiging bij ziekenhuizen zal het belang van goede zorginkoop vergroten. Verder is ASR Nederland in afwachting van een kabinetsbesluit rond de toekomst van AWBZ. Hierbij staat de uitvoering door zorgverzekeraars centraal.

Overig Schade

Voor schadeverzekeringen heeft ASR Nederland de ambitie om het premievolume verder te laten toenemen. Overig Schade verwacht in 2011 de introductie van het nieuwe Bewust Verzekerd Pakket. In 2011 zal Overig Schade zich ook richten op de zakelijke markt (tot 500 werknemers). Een ander belangrijk initiatief is versterking van de regierol die Overig Schade wil spelen bij de afhandeling van grote schadeclaims. Te denken valt hierbij aan directe praktische en materiële ondersteuning van slachtoffers zodat zij onder de toch al moeilijke omstandigheden hun dagelijkse zaken kunnen continueren, zoals in geval van brand het ter beschikking stellen van geld voor een hotel of de snelle financiering van een auto. In de eerste helft van 2011 zal wederom een aantal premiemaatregelen voor onder andere woonhuis-, en bestelautoverzekeringen worden genomen, teneinde de combined ratio te verbeteren.

Reis- en recreatie

Gezien het aantal vroegboekingen aan het begin van het verslagjaar is Europeesche Verzekeringen voor 2011 gematigd positief gestemd. Echt herstel wordt echter pas voor 2012 voorzien. De markt voor recreatieverzekeringen zal verder groeien door het toenemend aantal 50-plussers dat meer tijd spendeert aan recreatie in binnen- en buitenland. In 2011 en 2012 zal Europeesche Verzekeringen met nieuwe producten op de markt verschijnen. Processen in front- en backoffice worden ook in 2011 grondig aangepakt. De implementatie van de nieuwe strategie zal in 2011 leiden tot een eenmalige toename van de kosten.

2.2.4 Segment Overig

- Netto resultaat bedraagt - € 63 miljoen (2009: - € 75 miljoen);
- Hypotheekproductie stijgt met 26% tot € 1.558 miljoen (2009: € 1.236 miljoen).

KERNGEGEVENS SEGMENT OVERIG, INCLUSIEF ELIMINATIES (IN MILJOENEN EURO'S)	2010	2009
Totaal baten	268	231
Operationele lasten	-131	-80
Resultaat voor belasting	-87	-89
Belasting	25	19
Netto resultaat over de periode	-62	-70
Netto resultaat toewijsbaar aan belangen van derden	-1	-5
Netto resultaat	-63	-75

Profiel

Met ingang van 2010 rapporteert ASR Nederland een apart segment 'Overig'. Hierin zijn de bancaire activiteiten (ASR Bank en ASR Hypotheken), Ditzo (distributieorganisatie), ASR Vastgoed Ontwikkeling, SOS International en de holding maatschappijen opgenomen.

De productlijn Bancair ontwikkelt hypotheek en spaar- en beleggingsproducten die geadmistreerd en beheerd worden door ASR Hypotheken en ASR Bank. Ditzo opereert binnen dit segment als distributieorganisatie van verzekeringscontracten via het directe internetkanaal. Daarbij gaat het om een breed pakket ongecompliceerde

en transparante schadeproducten voor auto, woonhuis, inboedel, reizen, rechtsbijstand, aansprakelijkheid en pechhulp. De verzekeringstechnische resultaten van Ditzo zijn opgenomen in het segment Schade. ASR Vastgoed Ontwikkeling richt zich op het ontwikkelen van woningen, kantoren en winkels en is een top 3 speler in Nederland. Ten slotte biedt alarmcentrale SOS International 24/7 hulp aan verzekerden, vakantiegangers, leaserijders, rekeninghouders en senioren.

Marktonwikkelingen

Bancair

Op bancaire gebied waren de effecten van de financiële crisis in 2010 nog steeds merkbaar. In de markt voor reguliere spaartegoeden daalde de toprente op spaartegoeden van 3% begin 2010 naar 2,6% eind 2010. Dit had gevolgen voor de rente op de ASR Bank Spaarrekening die eind 2010 op 2,2% stond. Ook de hypotheekmarkt had te kampen met de naweën van de financiële crisis, wat zich uitte in een stagnerende woningmarkt en stringenter acceptatievoorwaarden. Op de hypotheekmarkt zette de stormachtige ontwikkeling van bankspaarhypotheken zich door. Inmiddels zijn 70% van de nieuwe hypotheek bankspaarhypotheken. Daarnaast werd door het kabinet het spaarloon vrijgegeven, wat tot een grote opname van deze gelden heeft geleid. Desondanks steeg het saldo aan spaargeld van de Nederlander in 2010. Hetzelfde gold voor het volume in beleggingen door de stijging van de beurskoersen.

ASR Vastgoed Ontwikkeling

Ook ASR Vastgoed Ontwikkeling had te maken met de gevolgen van de financiële crisis in de sector. Vooral de woningmarkt werd flink geraakt. Maar ook winkelprojecten en binnenstedelijke projecten kwamen moeilijker van de grond.

Realisatie strategische doelstellingen in 2010

Bancair

In 2010 is op bancaire gebied een groot aantal strategische doelstellingen gerealiseerd. ASR Bank behaalde een hoger dan verwacht resultaat mede door een goede beleggingsstrategie en hogere renteopbrengsten. Daarnaast is ASR Hypotheken in het kader van de multi funding strategie, in plaats van puur externe funding overgegaan op een combinatie van interne en externe funding. Dit leidde tot een betere kostenratio. Op het gebied van efficiency is een grote slag gemaakt met de implementatie van nieuwe systemen. Op productgebied is in het vierde kwartaal een twee- en driejaars spaardeposito gelanceerd. Met de lancering van het nieuwe hypotheeksysteem is tegelijkertijd de transparante WelThuis spaarhypotheek gelanceerd door middel van interne funding. Daarnaast werd in 2010 Bankspaar Lijfrente Opbouw Rekening ontwikkeld. De ontwikkeling hiervan kreeg prioriteit boven de start van een internet spaarproduct.

ASR Vastgoed Ontwikkeling

ASR Vastgoed Ontwikkeling heeft onder invloed van de mindere conjunctuur in 2010 hard ingegrepen in de kostenstructuur en een andere strategische focus geïmplementeerd. Zo werd de actieve inzet bij ontwikkeling van kantoren beëindigd, terwijl de regionale focus (Randstad+) opnieuw werd aangehaald. Tegelijkertijd werd de financiële positie van de onderneming sterk verbeterd door de verkoop eind 2010 van een aantal projecten. Door de hele Randstad werden woningen en winkelcentra opgeleverd, maar ook bijvoorbeeld het Nautisch Centrum Scheveningen, met retail en hotelappartementen. In 2010 is ASR Vastgoed Ontwikkeling voor diverse projecten genomineerd voor de FGH-vastgoedprijs (Mahler 4, Zuidas Amsterdam) en de NRW-jaarprijs (winkelcentra Hoge Schie en Vleuterweide).

Financiële gang van zaken

Het onderdeel Bancair, dat bestaat uit ASR Bank en ASR Hypotheken, maakte in 2010 voor het eerst een volledig jaar deel uit van ASR Nederland. De portefeuille spaargelden van ASR Bank is in 2010 licht afgenomen door de vrijval in spaarloon. Over 2010 is de totale hypotheekproductie op € 1.558 miljoen uitgekomen. Het belangrijkste deel van deze hypotheeken is gefinancierd door Direktbank en BNP Paribas Personal Finance. In het kader van optimalisatie van de beleggingsmix van de verzekeraar is gekozen voor een beperkte productie van hypotheeken op eigen boek. Daarom is eind september gestart met de WelThuis hypotheek.

ASR Vastgoed Ontwikkeling heeft in 2010, 723 woningen verkocht. In totaal werd er in 2010 door de ontwikkelaar bijna 90.000 m² opgeleverd. In 2010 liet ASR Vastgoed Ontwikkeling een sterke verbetering van het resultaat zien. Na het verlies van 2009 werd in 2010 weer een bescheiden winst geboekt.

Netto resultaat

Het netto resultaat van het segment Overig is met 16% verbeterd naar - € 63 miljoen. Vorig jaar was in het resultaat de incidentele bate uit hoofde van de omwisseling van de hybride financiële instrumenten (TOPrS) opgenomen. Daar staat tegenover dat deze financieringslasten dit jaar niet langer van invloed zijn op het resultaat, maar ten laste komen van het te verdelen netto resultaat. Per saldo is de verbetering van het resultaat van segment Overig te danken aan de sterke resultaatsverbetering bij ASR Vastgoed Ontwikkeling. Dit werd tenietgedaan door de opbouw van de nieuwe bancaire organisatie.

Toekomstvisie en verwachtingen 2011

Bancair

Voor de bancaire markt verwacht ASR Nederland dat de vraag naar vermogensopbouwproducten en hypotheeken zich op de wat langere termijn langzaam zal herstellen. Er zal meer en meer van verschillende distributiekanaalen gebruik gemaakt gaan worden. ASR Bank zal hier op inspelen door het aanbieden van nieuwe zowel verzekerings- als bankspaaroplossingen die voldoen aan de hedendaagse eisen van transparantie, eenvoud en prijsstelling. In het verlengde hiervan streeft ASR Nederland op bancaire gebied in 2011 naar de introductie van bankspaarproducten en een internetspaarrekening.

ASR Vastgoed Ontwikkeling

ASR Vastgoed Ontwikkeling zal in 2011 verder professionaliseren tot een zelfstandige entiteit. Dit gelet op de risico's en het vermogensbeslag die inherent zijn aan projectontwikkeling. De onderneming zal zich verder focussen op conceptontwikkeling op het gebied van de woning- en winkelmarkt en het vinden van integrale oplossingen voor ruimtelijke vraagstukken van gemeenten, het bedenken van nieuwe mogelijkheden voor verouderde gebouwen of gebieden in steden. Uitgangspunt daarbij is telkens dat het project een duurzame bijdrage moet leveren aan de omgeving.

‘Nieuwe realiteit vraagt ander risicomanagement’

Jack Julicher en Jits Berns

Integraal risicomanagement, integriteit en veiligheid zijn kernbegrippen in een beleid dat moet waarborgen dat ASR Nederland aan de hedendaagse risicovooraanvragen voldoet. Jits Berns en Jack Julicher, beiden lid van het managementteam Finance & Risk van ASR Nederland, zijn verantwoordelijk voor het handhaven en versterken van de financiële soliditeit en de integriteit van ASR Nederland. ‘Modern integraal risicomanagement in de nieuwe financiële wereld is essentieel bij het herwinnen van het vertrouwen van klanten. Voor nu en in de toekomst.’

De tot voor kort gangbare risicomeetmethoden als benchmarks, economic capital en stress tests zijn in 2010 uitgebreid met een nieuw financieel- en risicoraamwerk op basis van Solvency II, toegerust op de risico's die bij verzekeraars spelen. Dit raamwerk wordt in 2011 bij ASR Nederland en de bedrijfsonderdelen ingevoerd.

‘De financiële crisis in 2008 was voor de verzekeringssector een katalysator om na Solvency I, met als voorbeeld de Basel kapitaalakkoorden voor banken, het risicokader van Solvency II versneld in te voeren’, aldus Jits Berns. ‘Dit raamwerk was vooral ook het resultaat van de roep van verzekeraars zelf. In tegenstelling tot Solvency I, dat nagenoeg geheel cijfermatig en op voorzieningen was ingericht, is Solvency II gericht op enerzijds het sturen op kapitaal en anderzijds de implementatie van een integraal risicomanagement raamwerk. Solvency II houdt rekening met de specifieke risico's van het verzekeringsbedrijf, waaronder de niet-financiële risico's en governance aangelegenheden. Dat is een heel goede zaak’.

Three lines of defence

Het interne toezichtsmodel is gebaseerd op het zogenaamde ‘Three lines of defence’- model. De eerste risicotoets vindt plaats bij de bedrijfsonderdelen, de tweede bij de centrale afdeling Risicomanagement. Audit vormt het sluitstuk. Jits Berns zegt over de rol van zijn afdeling: ‘Wij zijn vanuit een onafhankelijke centrale positie als het ware de integriteit van de organisatie. Het belang van die onafhankelijkheid is de algemene les die wij in ondernemend Nederland uit het verleden hebben geleerd. De maatschappij accepteert niet meer dat er sprake is van incidenten en heeft de neiging te allen tijde in control te willen zijn. ‘Pech moet weg’ is het adagium.’ Dat is volgens Berns een van de allerbelangrijkste drivers die ten grondslag liggen aan de sterk toegenomen hang naar risicobeheersing binnen bedrijven.

Soliditeit waarborgen

Het operationeel risicomanagement dat inmiddels vorm heeft gekregen, moet de financiële soliditeit van ASR Nederland borgen. Klantvertrouwen is het belangrijkste. Berns: ‘We willen laten zien dat we een integere, degelijke en transparante onderneming zijn. Daarbij kijken we ook heel nadrukkelijk naar efficiency, de derde strategische pijler van ASR Nederland.’ ‘Vanuit de risicoafdelingen richten we ons op het stellen van kaders en het monitoren van financiële en niet-financiële risico's op groepsniveau. Daarbij beoordelen we in hoeverre alle onderdelen van de groep voldoen aan wetten, regels, ethische normen en de hierop gebaseerde interne normen. Maar ook veiligheidszaken als preventie van fraude binnen de onderneming en screening van nieuwe medewerkers en tussenpersonen hebben onze aandacht. Bij operationeel risicomanagement kijken we vooral of alle bedrijfsprocessen van ASR Nederland ‘in control’ zijn’, aldus Berns.

A close-up portrait of Jack Julicher, a middle-aged man with dark hair and glasses, wearing a dark pinstriped suit jacket, a light blue shirt, and a red and white striped tie. He is looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression. The background is a bright, out-of-focus window.

Jack Julicher
Chief Investment Officer
ASR Nederland

'In 2010 is ASR Nederland met haar beleggingsresultaat ruimschoots boven deze benchmarks uitgekomen'

Jits Berns

Directeur Integriteit &
Operationeel Risicomanagement
ASR Nederland

**‘De maatschappij accepteert
niet meer dat er sprake is
van incidenten’**

‘Op macroniveau zijn alle risicocategorieën helder’

De bedrijfsonderdelen zijn altijd primair verantwoordelijk voor de risico's en het beheersen van deze risico's. Berns: 'Wij sturen bij hen op een aantal thema's zoals continuïteitsvraagstukken bij calamiteiten en de in control statements en de Control Risk Self Assessment, waarbij de eigen risico's door het management worden beschreven. Op het gebied van efficiency kijken we nauwgezet wat er door ons bedrijf 'heenloopt' en dat er geen verspilling optreedt. We willen de 'achterkant van het bedrijf' graag zo veel mogelijk dichthouden.'

Optimaal rendement binnen risicokaders

De opdracht van Jack Julicher is anders dan die van Berns. Julicher moet een zo goed mogelijk resultaat behalen op de beleggingsportefeuille van zo'n € 30 miljard, binnen de vastgestelde risicokaders. 'Onze portefeuille wordt zo ingericht dat ASR Nederland slechts in minder dan twee op de duizend scenario's tegen een probleem aanloopt. Voor het beleggingsrendement van de verschillende beleggingsvormen worden vaak speciaal voor ASR Nederland ontwikkelde benchmarks gehanteerd, objectieve referenties van wat het resultaat had moeten zijn. In 2010 is ASR Nederland met haar beleggingsresultaat ruimschoots boven deze benchmarks uitgekomen', zegt Julicher met enige trots.

Een methode om de financiële soliditeit te toetsen is de Economic Capital-, of ECAP-methode. Die geeft aan welk kapitaal nodig is als buffer in minder dan twee op die duizend gevallen dat de verzekeringsrisico's of de beleggingen extreem slecht uitpakken. 'Tot op heden is altijd gestuurd op de ECAP voor de beleggingen als percentage van de marktwaarde van ASR Nederland. We gaan voortaan sturen op een benodigd kapitaal gebaseerd op zowel de verzekeringsrisico's als de beleggingsrisico's volgens Solvency II uitgangspunten.' Een andere indicator is de stresstest op het zogeheten Solvency I kapitaal, ofwel op de solvabiliteit van de onderneming. Julicher: 'Na een renteschok en een forse daling van de waarde van aandelen en bedrijfsobligaties moet er voldoende ruimte zijn ten opzichte van de minimaal vereiste solvabiliteit.'

Nieuw risicoraamwerk in 2010

De nieuwe realiteit in de wereld na de financiële crisis, eist meer zekerheden. In 2010 heeft ASR Nederland een nieuw raamwerk ontwikkeld gebaseerd op de ECAP-methodiek. Dit nieuwe raamwerk gaat uit van de Solvency II normen. Standaard onder Solvency II is dat het benodigde kapitaal (de zogenoemde Solvency Capital Requirement) wordt berekend bij een betrouwbaarheidsinterval van 99,5% (1 op de 200 gevallen). ASR Nederland streeft naar een interne ECAP norm die hoger is dan de Solvency Capital Requirement, namelijk minder dan 2 op de 1000 gevallen. Het benodigde kapitaal om risico's op te vangen (markt-risico's, verzekeringsrisico's, catastroferisico's, etc.) wordt vervolgens vergeleken met het beschikbare kapitaal. De eerste berekeningen op basis van het nieuwe raamwerk laten voor ASR Nederland geen verrassingen zien.

ASR Nederland is inmiddels zover dat er een strategische assetmix is bepaald op basis van de uitgangspunten van Solvency II. Het ECAP model zal ook over de bedrijfs-onderdelen worden uitgerold. 'Op macroniveau zijn alle risicocategorieën hiermee helder. Maar je kunt nu ook berekenen wat je rendement per risicocategorie is en zien waar je meer of minder marktrisico kunt nemen.' Dat noemt Julicher 'sturen op waarde'. 'Waardegroei wordt daarmee binnen risicokaders gebracht en de macro beleggingsmix kan aldus vertaald worden naar de ideale beleggingsmix voor de bedrijfsonderdelen.'

Optimalisatie rapportages

Berns en Julicher benadrukken dat ASR Nederland in de afgelopen jaren veel heeft gedaan om de systemen en rapportagelijnen te optimaliseren. Julicher: 'ASR Nederland kan momenteel bijvoorbeeld op maandbasis een overzicht aanleveren met het vereiste kapitaal vanuit de optiek van de rating agencies.' Daarnaast wordt het benodigde kapitaal berekend, gebaseerd op de solvency II vereisten en de eerdergenoemde interne ECAP norm. Daarmee loopt ASR Nederland volgens Berns en Julicher voor op de deadline van 1 januari 2013 waarop ASR Nederland klaar zou moeten zijn met Solvency II.

Jack Julicher, Chief Investment Officer ASR Nederland
Jits Berns, Directeur Integriteit & Operationeel Risicomanagement ASR Nederland

2.3 Kapitaalmanagement

Kapitaalbeleid

Kapitaalmanagement is een belangrijke pijler binnen de risicomanagerorganisatie van ASR Nederland en omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, en toezicht houden op de aanwezige solvabiliteit.

De kapitaalspositie van ASR Nederland is onderworpen aan regels en limieten om verliezen te kunnen absorberen en financiële soliditeit te garanderen. Handhaving van opgestelde regels wordt zowel via toezichthouders als door interne beheersingsmodellen bewaakt en gewaarborgd. ASR Nederland streeft daarbij naar:

- Transparante weergave van kapitaalspositie conform de gekozen methodieken ter meting van kapitaal;
- Efficiënte benutting en invulling van de kapitaalspositie;
- Solide kapitaalsbasis die ASR Nederland in staat stelt haar doelen na te streven;
- Actieve monitoring van kapitaalratio's en voldoen aan de gestelde limieten.

Het toezicht op verzekeraars heeft in de laatste jaren grote veranderingen doorgemaakt. Naast het traditionele toezicht conform Solvency I regelgeving worden aangepaste richtlijnen opgesteld, waaronder Solvency II, om beter te kunnen sturen op solvabiliteit.

De ontwikkeling van Solvency II vraagt een andere methodiek van het managen van het benodigd kapitaal. Met de creatie van het Solvency II programma heeft ASR Nederland inmiddels belangrijke stappen gezet in de procesinrichting van Solvency II.

Naast kapitaalsturing op basis van Solvency II, het standaardmodel voor Europese verzekeraars, heeft ASR Nederland in 2010 een eigen methode ontwikkeld. Deze methode kwantificeert het integrale risico in termen van economisch kapitaal (ECAP), rekening houdend met Solvency II normen. De methode wijkt af van het Solvency II standaardmodel. Voor de berekening van een aantal risico's worden eigen methodieken gebruikt die beter aansluiten bij

de specifieke risico's van ASR Nederland. Hiermee kan ASR Nederland een vollediger inzicht krijgen in de risico's die het loopt en het kapitaal dat daarvoor benodigd is. Met de uitvoering van beide sturingsmechanismen, gebaseerd op marktwaardes, wordt transparantie in de solide financiële positie van ASR Nederland geborgd. In 2011 zullen beide methoden verder worden gemodelleerd op basis van ontwikkelingen in regelgeving.

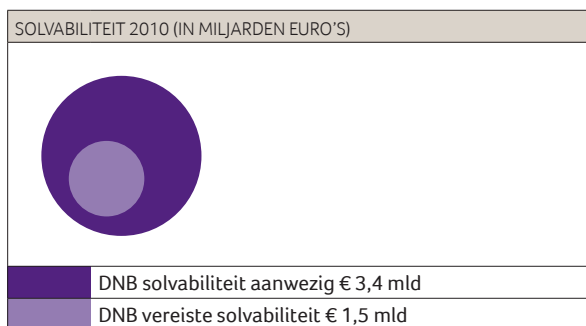
Naast de bovengenoemde methoden die sturen op marktwaarde, stuurt ASR Nederland ook op aanwezige solvabiliteit op basis van Solvency I regels, het aanwezige bufferkapitaal en kapitaalsnormen in de transitieperiode naar de invoering van Solvency II in 2013.

Het kapitaalmanagement wordt binnen de afdeling Financiële Markten uitgevoerd door de afdeling Treasury. Dit omvat de verantwoordelijkheid voor het Kapitaal-, Liquiditeits en Funding Committee. Dit waarborgt de onafhankelijke positie en scheiding van functie.

Vermogen en solvabiliteit

Inclusief de herwaardering van vastgoed nam het eigen vermogen toe van € 2.975 miljoen naar € 3.493 miljoen. Het eigen vermogen exclusief de herwaardering van vastgoed steeg in 2010 van € 1.955 miljoen naar € 2.451 miljoen. De toename van het eigen vermogen komt voort uit de toevoeging van het netto resultaat (€ 317 miljoen) aan de reserves en de verdere toename van de herwaardering op de beleggingen (€ 289 miljoen). Dit werd deels gecompenseerd door de rentebetaling op de in 2009 uitgegeven Tier-1 vermogensinstrumenten (- € 39 miljoen) en de inkoop van aandelen in de centrale vastgoed beheermaatschappij ten laste van het eigen vermogen (- € 72 miljoen). Deze aandelen werden overgenomen van Amlin, voorheen Fortis Corporate Insurance.

De DNB solvabiliteit, het aanwezige kapitaal uitgedrukt als percentage van het vereiste minimumvermogen, nam voor

ASR Nederland N.V. af van 232% ultimo 2009 naar 221% ultimo 2010. De DNB solvabiliteit van ASR Levensverzekering N.V. bedroeg eind 2010 258% (eind 2009 277%). De DNB solvabiliteit voor ASR Schadeverzekering N.V. bedroeg eind 2010 325% (2009: 295%).

SOLVABILITEIT	2010	2009
DNB solvabiliteit aanwezig	3.412	3.515
DNB vereiste solvabiliteit	1.542	1.512
DNB solvabiliteitsratio	221%	232%
Bufferkapitaal	4.044	4.436
Bufferkapitaalratio	262%	293%

De daling van de solvabiliteit in 2010 is met name veroorzaakt door de daling van de voor deze berekening gehanteerde rente met meer dan 0,6% voor looptijden langer dan 20 jaar. Dit leidde tot een toename van de waarde van de verzekeringsverplichtingen als onderdeel van de toereikendheidstoets. Dit werd ten dele gecompenseerd door de hiermee samenhangende waardestijging van de obligaties en swaptions. Daarnaast droeg de waardeontwikkeling van aandelen en vastgoed positief bij aan de aanwezige solvabiliteit.

STRESS SCENARIO	STRESS	EFFECT SOLVABILITEIT (%)	
		2010	2009
Aandelen	-20%	-21%p	-20%p
Rente	-1%	-31%p	-9%p
Credit-spread	0,75%	-17%p	-18%p
Vastgoed	-10%	-17%p	-19%p
Totaal (ongediversificeerd)		-86%p	-66%p

De rentegevoeligheid is per einde van het jaar hoger dan aan het begin van het jaar, ondanks dat er verschillende maatregelen genomen zijn. ASR Nederland acht het niveau van de rentegevoeligheid op 31 december 2010 nog steeds aanvaardbaar. In 2011 heeft ASR Nederland echter aanvullende maatregelen genomen om de rentegevoeligheid verder te verlagen.

Funding

ASR Nederland kent als verzekeraar een relatief beperkte financieringsbehoefte. Desondanks streeft ASR Nederland ernaar te beschikken over een breed pallet aan financieringsmogelijkheden. Dit om toegang tot de geld- en kapitaalmarkten te waarborgen en de financieringskosten te minimaliseren.

ASR Nederland kan bij de invulling van haar financieringsbehoefte gebruik maken van financiering op basis van secured financiering (onderpand) en unsecured financiering (financiering zonder onderpand).

In het kader van secured financiering maakt ASR Nederland reeds gebruik van securities lending. In 2010 zijn de mogelijkheden voor secured financiering uitgebreid met repo financiering. Deze vorm van secured financiering levert een adequate aanvulling op de huidige securities lending activiteiten en geeft extra flexibiliteit op gebied van looptijden en tegenpartijen. Dit financieringsinstrument draagt daarmee bij aan de doelstellingen van ASR Nederland voor een breed financieringspallet.

Op het gebied van unsecured financiering maakt ASR Nederland op dit moment geen gebruik van gestandaardiseerde financieringsprogramma's. De relatief beperkte financieringsbehoefte kan momenteel ruimschoots worden ingevuld via de aanwezige secured financieringsprogramma's. De ontwikkelingen op het gebied van unsecured financieringsmarkten worden nauwgezet gevolgd, zodat ASR Nederland in staat is de distributiekanaal op korte termijn uit te breiden indien dit gewenst is.

De financieringspositie en beschikbare financieringsruimte in de beschikbare financieringsprogramma's is per ultimo 2010 ruim voldoende om liquiditeit in aankomende periodes te waarborgen. De financieringsruimte is vrijwel geheel vrij beschikbaar. Als gevolg hiervan ziet ASR Nederland geen directe reden voor uitbreiding van financieringsfaciliteiten.

Dividend

Er wordt voorgesteld om de volledige winst toe te voegen aan het Eigen Vermogen en geen dividend uit te keren.

Ratings

Op 28 oktober 2010 heeft Standard & Poor's de 'A' rating van ASR Levensverzekering N.V. en ASR Schadeverzekering N.V. bevestigd met de verwachting negatief.

Op 16 december 2010 heeft Fitch Ratings de IFS rating van ASR Levensverzekering N.V. en ASR Schadeverzekering N.V. verlaagd van 'A' naar 'A-' met de verwachting stabiel.

Daarbij heeft Fitch Ratings een rating gegeven aan ASR Nederland N.V. van BBB met dezelfde verwachting.

RATING	STANDARD & POOR'S				FITCH RATINGS				
	ENTITEIT	TYPE	RATING	VERWACHTING	DATUM	TYPE	RATING	VERWACHTING	DATUM
	ASR Levensverzekering N.V.	IFSR	A	Negatief	20 mei 2009	IFS	A-	Stabiel	16 december 2010
	ASR Levensverzekering N.V.	CCR	A	Negatief	20 mei 2009	Long-term IDF	BBB+	Stable	16 December 2010
	ASR Schadeverzekering N.V.	IFSR	A	Negatief	20 mei 2009	IFS	A-	Stabiel	16 december 2010
	ASR Schadeverzekering N.V.	CCR	A	Negatief	20 mei 2009	Long-Term IDF	BBB+	Stabiel	16 december 2010
	ASR Nederland N.V.					Long-Term IDF	BBB	Stabiel	16 december 2010

2.4 Risicomanagement

ASR Nederland hanteert voor de beheersing van risico's een integrale benadering. Hiertoe is Enterprise Risk Management (ERM) geïmplementeerd. De integrale beheersing van risico's moet bijdragen aan het op een verantwoorde wijze nemen van risico's, en heeft als doel een betrouwbare en solide verzekeraar te zijn en te blijven. Integraal Risico Management stelt ASR Nederland in staat om een volledig beeld te verkrijgen van haar risicoprofiel. Daarmee is ASR Nederland in staat om de business performance verder te verbeteren en de potentiële waarde van ASR Nederland maximaal te benutten voor haar stakeholders.

De toelichting bij de jaarrekening bevat een gedetailleerde beschrijving van risicomanagement en van de risico-ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in 2010. Zie pagina 111 van dit jaarverslag.

Integraal Risico Management raamwerk (IRM)

Het ASR Nederland IRM raamwerk is gebaseerd op het Enterprise Risk Management (ERM) model van de Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission (COSO) en bestaat uit de vier elementen van integraal risico management:

1. Risico Management Strategie
2. Risico Management Beleid
3. Risico Management Governance
4. Risico Management Systemen en Data.

Risicomanagement in 2010

In 2010 heeft ASR Nederland haar visie op de risicomanagementstructuur verder ontwikkeld. Dit heeft geresulteerd in de implementatie van het Integraal Risico Management. De visie is gericht op het creëren van geïntegreerde beheersing van risico's in de dagelijkse bedrijfsactiviteiten en in de strategische planning. Risk Management biedt ondersteuning door de risico-strategieën, het risicobeleid en de risicolimieten vast te stellen. Hiernaast draagt Risk Management zorg voor het opstellen, onderhouden, uitdragen en implementeren van een heldere kaderstelling (risico raamwerk) waarbinnen risico's worden beheerst en gerapporteerd.

In 2010 heeft ASR Nederland er voor gekozen om de risicomanagementorganisatie te splitsen in een deel dat zich specifiek richt op financiële risico's (markt-, tegenpartij- en verzekeringstechnisch risico) en een deel dat zich richt op de niet-financiële risico's. Deze tweedeling sluit aan op de risicocomitéstructuur. De beheersing van de samenhang tussen de verschillende risico's wordt uitgevoerd door de afdeling Risicostrategie en -beleid.

Een andere belangrijke ontwikkeling binnen risicomanagement is de ontwikkeling van een Economisch Kapitaal (ECAP) model. Dit model geeft ASR Nederland inzicht in het aanwezig en vereist kapitaal op basis van eigen parameters die aansluiten bij het risicoprofiel van ASR Nederland. Hiermee heeft ASR Nederland goed zicht op de risico's die worden gelopen. Dit stelt ASR Nederland in staat om beter te sturen op risico en rendement.

Risicobeheersing van financiële risico's in 2010

Hieronder volgt een weergave van belangrijke beheersmaatregelen die ten aanzien van financiële risico's in 2010 zijn genomen:

In 2010 kwam de schuldenpositie van Griekenland, Ierland, Italië, Portugal en Spanje onder druk te staan. Dit leidde tot onrust op de financiële markten en een verlaging van rating voor sommige van deze landen. Als gevolg van deze ontwikkelingen heeft ASR Nederland de corporate bonds exposure in deze landen sterk afgebouwd van € 606 miljoen eind 2009 tot € 164 miljoen.

ASR Nederland voert periodiek gevoeligheidsanalyses uit voor het bepalen van het effect van diverse scenario's van het marktrisico op solvabiliteit. Indien alle scenario's tegelijk plaatsvinden leidt dit tot een gecumuleerd effect van 86% (2009: 66%) op de solvabiliteitsratio.

Het jaar 2010 kenmerkt zich verder door lage rentestanden. ASR Nederland beheerst het renterisico door de vastrentende bezittingen af te stemmen op het profiel van de verplichtingen. ASR Nederland heeft daarvoor in 2010 actief swaps en swaptions aangekocht. Door de gedaalde rente is de impact van een renteschommeling op de DNB solvabiliteit toegenomen ten opzichte van 2009. In de eerste maanden van 2011 is de rentegevoeligheid afgenomen door de ontwikkeling van de kapitaalmarktrente. Daarnaast heeft ASR Nederland besloten aanvullende maatregelen te nemen om de looptijd van vastrentende beleggingen te verlengen.

Als verzekeraar gaat ASR Nederland (verzekeringstechnische) risico's aan. Om dit risico te beheersen toetst ASR Nederland periodiek de toereikendheid van de technische voorzieningen die worden genomen om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen. De technische voorzieningen zijn eind 2010 toereikend.

ASR Nederland heeft een gediversificeerde levensverzekeringsportefeuille. Deze diversificatie zit in het aanhouden van een overlijdensrisicoverzekeringsportefeuille naast een levensverzekeringsportefeuille (bijv. pensioenverzekeringen). De recent gewijzigde sterftetafels (en daarmee hogere levensverwachting) zoals deze door het Verbond van Verzekeraars en het Actuariële Genootschap publiek zijn gemaakt, hebben vanwege deze diversiteit in de portefeuille slechts een beperkte impact op de solvabiliteitspositie van ASR Nederland

Bij schadeverzekeringen zetten hogere claims de resultaten onder druk. In 2010 is de loss ratio van de schadeverzekeringsportefeuille met 1,4%-punt gestegen tot 73%. De combined ratio is echter gedaald naar 100,3% (2009: 101,4%). Dit is voornamelijk het resultaat van lagere kosten.

Risicobeheersing van niet-financiële risico's in 2010

ASR Nederland had verhoogde aandacht voor niet-financiële risico's in 2010. De volgende ontwikkelingen hebben plaatsgevonden.

Systemen en data zijn een steeds belangrijker en kritische factor in de bedrijfsvoering van ASR Nederland. Beveiliging van informatie is hierbij een essentieel onderdeel. ASR Nederland heeft hier in 2010 verhoogde aandacht aan gegeven. Dit heeft geleid tot een verbeterde beheersing van de toegang van medewerkers tot systemen.

Om de efficiency en effectiviteit van processen te waarborgen, heeft ASR Nederland het interne beheersingssysteem ontwikkeld. ASR Nederland geeft hier invulling aan door kritische processen te identificeren, risico's hierin te benoemen en controles daarop in te richten. Dit zal verder vervolg krijgen in 2011.

Naast het jaarlijkse Control Risk Self Assessment (CRSA), waarbij het management van alle bedrijfsonderdelen hun belangrijkste risico's identificeren, heeft ASR Nederland ook voor het eerst een Own Risk Solvency Assessment (ORSA) gehouden. Dit is een risicoanalyse ter voorbereiding op Solvency II. In deze risicoanalyse zijn scenario's bedacht waarbij de impact van de scenario's op het vereiste en aanwezige kapitaal zijn doorberekend. Dit is een eerste aanzet voor de rapportage die in 2011 aan DNB wordt opgeleverd.

Solvency II

Solvency II is het nieuwe toezichtskader voor Europese verzekeraars, dat naar verwachting op 1 januari 2013 van kracht wordt.

Het raamwerk berust op drie pijlers: Pijler 1 betreft de kwantitatieve solvabiliteitsvereisten, Pijler 2 governance en interne controle, en Pijler 3 de rapportagevereisten. Solvency II creëert een nieuw toezichtskader en solvabiliteitsraamwerk gebaseerd op marktconsistente waardering. De solvabiliteitsvereisten zullen de risico's die de verzekeraars lopen beter weerspiegelen.

De contouren van de nieuwe wetgeving omtrent solvabiliteit onder Solvency II, worden steeds duidelijker. In 2010 is voor Pijler 1 een nieuwe European Quantitative Impact Study (QIS5) uitgevoerd. ASR Nederland heeft hieraan deelgenomen. Inmiddels heeft ASR Nederland de eerste stappen gezet om te komen tot een robuust en ingebed proces om de Solvency Capital Requirements, gebaseerd op de QIS5 studie, te berekenen.

In 2009 heeft ASR Nederland een zogenaamde Solvency II readiness test uitgevoerd. In 2010 zijn vervolgens belangrijke stappen gezet met het verhogen van de mate waarin ASR Nederland gereed is om te voldoen aan het Solvency II raamwerk. Onder meer door het implementeren van het Integraal Risico Management, de ontwikkeling van het ORSA raamwerk en de verdere professionalisering van de risk managementfunctie zijn grote stappen gemaakt.

2011 zal binnen ASR Nederland in het teken staan van de uitwerking van de regelgeving uit Pijler 2 en 3. Het verder inrichten van het zogenaamde Own Solvency and Risk Assessment (ORSA) proces is daarbij één van de speerpunten.

Risicoprioriteiten

ASR Nederland bevindt zich in een dynamische wereld, waarbij de maatschappelijke normen ten opzichte van financiële dienstverleners herijkt zijn. Veranderende inzichten over toezicht op financiële instellingen zorgen ervoor dat de perceptie over risico's wijzigt. Gedegen risicomanagement en effectieve risicobeheersing zijn hierbij steeds belangrijker. Om in deze dynamische wereld de juiste focus te behouden, zijn de volgende prioriteiten door ASR Nederland benoemd voor 2011:

- De snel veranderende financiële wereld heeft duidelijk gemaakt dat het nog belangrijker wordt om in te spelen op veranderende eisen van de klant. Klantbelang is dan ook de topprioriteit van ASR Nederland voor 2011.
- De ICT-infrastructuur is een belangrijke factor in de bedrijfsvoering van ASR Nederland. Veranderde regelgeving en complexe ICT-systemen kunnen ervoor zorgen dat informatie niet op tijd of onvolledig bij de klant terecht komt. Ontwikkeling en vernieuwing van de ICT-infrastructuur is dan ook een belangrijk aandachtsgebied voor 2011.
- In de verzekeringsbranche is onrust ontstaan over beleggingsverzekeringen. ASR Nederland vindt het van belang dat in 2011 een passende oplossing wordt geboden aan klanten die in het verleden een beleggingsverzekering hebben afgesloten.
- In de verzekeringsmarkt is de concurrentie stevig. Een goede en scherpe risicoanalyse bij introductie van nieuwe producten helpt ASR Nederland om alleen gezonde producten te verkopen en daarmee een goede concurrentiepositie te behouden. Dit is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor 2011.
- Beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie is een belangrijke waarde van ASR Nederland. Klanten van ASR Nederland moeten erop kunnen vertrouwen dat informatie bij ASR Nederland in goede handen is. Daarom wil ASR Nederland het bewustzijn op het gebied van informatiebeveiliging en continuïteitsmanagement verder vergroten.
- Voldoen aan herziene en nieuwe wet- en regelgeving, waaronder de vereisten vanuit Wft, Solvency II, IFRS en de pensioenwetgeving staan hoog op onze agenda.

Deel III

Governance

3.1 Corporate Governance

Algemeen

Op 3 oktober 2008 kocht de Staat der Nederlanden ASR Nederland N.V. van Fortis. De Staat is sinds die datum enig aandeelhouder van ASR Nederland N.V.

Bestuursstructuur

ASR Nederland N.V. is een structuurvennootschap waarop het zogenoemde 'verzwakt regime' van toepassing is. ASR Nederland N.V. is onderworpen aan het 'verzwakt regime', omdat de Staat als publieksrechtelijke rechtspersoon het gehele geplaatste kapitaal voor eigen rekening verschaft (artikel 2:155a BW). Dit heeft tot gevolg dat er andere regels gelden met betrekking tot benoeming en ontslag van commissarissen dan bij vennootschappen waarop het verzwakt regime niet van toepassing is. Verder moeten bepaalde in de wet opgesomde bestuursbesluiten worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen.

De vennootschap heeft een Raad van Bestuur en een Raad van Commissarissen.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft de leiding bij de dagelijkse gang van zaken van de hele ASR Nederland-organisatie, maakt plannen voor de toekomst, bepaalt de strategie en stippelt beleid uit. De Raad van Bestuur neemt belangrijke beslissingen, indien vereist na voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Samenstelling Raad van Bestuur:

Jos Baeten (Voorzitter)
Hans van der Knaap (Operationeel)
Roeland van Vledder (Commercie)
Roel Wijmenga (Financiën)

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft alle bevoegdheden die de wet toekent aan een Raad van Commissarissen van een structuurvennootschap waarop het verzwakt regime van toepassing is. De basistaken van de Raad van Commissarissen zijn: toezicht houden op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen en het adviseren van de Raad van Bestuur.

Samenstelling Raad van Commissarissen:

Kick van der Pol (Voorzitter)
Annet Aris
Cor van den Bos
Margot Scheltema

Statuten en reglementen

De huidige statuten en reglementen van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zijn te raadplegen op de website www.asrnederland.nl.

Voorschriften over benoeming en ontslag van bestuurders en commissarissen

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders benoemt leden van de Raad van Commissarissen op voordracht van de Raad van Commissarissen. Zowel de Algemene Vergadering van Aandeelhouders als de Ondernemingsraad (OR) kunnen personen aanbevelen voor een commissarisfunctie. De Raad van Commissarissen stelt de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Ondernemingsraad tijdig op de hoogte wanneer zij een commissaris kunnen voordragen, wat de reden is en aan welk profiel deze persoon moet voldoen.

Als voor de commissarisplaats het versterkte recht van aanbeveling geldt, zoals in artikel 17 lid 7 van de statuten bedoeld, dan deelt de Raad van Commissarissen ook dat mee. Het versterkte recht van aanbeveling houdt in dat voor één derde van het aantal leden van de Raad van Commissarissen geldt dat de Raad van Commissarissen een persoon plaatst die door de Ondernemingsraad is voorgedragen, tenzij de Raad van Commissarissen bezwaar maakt, omdat hij verwacht dat de aanbevolen persoon ongeschikt zal zijn voor de taak van commissaris of omdat de Raad van Commissarissen niet naar behoren zal zijn samengesteld met het benoemen van de aanbevolen persoon. Bij de benoeming van een van de leden van de Raad van Commissarissen is het versterkte recht van aanbeveling van toepassing geweest.

Een lid van de Raad van Commissarissen kan alleen worden ontslagen door de Ondernemingskamer van het gerechtshof in Amsterdam als hij zijn taak verwaarloost, wegens andere gewichtige redenen of omdat de omstandigheden ingrijpend zijn veranderd. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan daarnaast het vertrouwen in de hele Raad van Commissarissen opzeggen, wat direct leidt tot het ontslag van alle commissarissen. Ten slotte kan de Raad van Commissarissen een commissaris ook zelf schorsen.

Corporate Governance Code

De Code is niet van toepassing op ASR Nederland N.V., omdat de aandelen of certificaten van aandelen van ASR Nederland N.V. niet zijn toegelaten tot een officiële notering aan een effectenbeurs of vergelijkbaar systeem. Voor de huidige notering van de obligaties op Euronext Amsterdam is de Code niet van toepassing. Hoewel ASR Nederland N.V. er niet toe verplicht is, streeft zij ernaar de Code zoveel mogelijk na te leven. Bij het opstellen van de nieuwe statuten en reglementen is de Code dan ook in acht genomen.

Een volledig overzicht van de wijze waarop ASR Nederland de Corporate Governance Code toepast, is te vinden in de Corporate Governance Statement op de website (www.asrneland.nl).

3.2 Beloningsbeleid Raad van Bestuur ASR Nederland

ASR Nederland streeft naar een zorgvuldig, beheerst en duurzaam beloningsbeleid dat ondersteunend is aan de strategie van ASR Nederland. Het beleid past binnen de kaders die door de Nederlandse Corporate Governance Code zijn aangegeven en het is in lijn met nationale en internationale standaarden. De uitgangspunten van het beleid zijn afgestemd op de principes voor 'beheerst beloningsbeleid' zoals vastgesteld door de AFM/DNB en de 'Code Banken'. Op 28 mei 2010 is het beleid door de Minister van Financiën voor de Raad van Bestuur vastgesteld en heeft de Minister ingestemd met het beloningsbeleid voor het senior management.

Uitgangspunten van het beloningsbeleid zijn: het bevorderen en in stand houden van de integriteit en soliditeit van ASR Nederland; focus op duurzame, lange termijn waardecreatie voor klanten en andere belanghebbenden en een transparant beleid dat naar structuur en methodiek toepasbaar is voor heel ASR Nederland.

De beloning bestaat uit een vaste en een variabele component. De vaste beloningscomponent is conform de bepaling uit de Code Banken dat de beloningen voor de bestuurders zich onder de mediaan van een voor ASR Nederland relevante referentiegroep moeten bevinden. De Indexering van het vaste salaris is conform de CAO verhogingen van het verzekeringsbedrijf.

Voor de variabele beloningscomponent gelden de volgende afspraken:

- De jaarlijkse beoordeling van de prestatie gerelateerde doelstellingen (de variabele beloning) vindt plaats op basis van 3 componenten, waarbij $\frac{1}{3}$ afhankelijk is van individuele prestaties, $\frac{1}{3}$ van financiële prestaties van ASR Nederland en $\frac{1}{3}$ van de klant-, intermediair- en medewerkers-tevredenheid;

- $\frac{1}{3}$ deel van de variabele beloning wordt jaarlijks uitgekeerd; $\frac{2}{3}$ deel wordt drie jaar uitgesteld.
- De variabele beloning bij het behalen van de doelstellingen is 60% van het vaste salaris, met een maximum van 80% bij uitzonderlijk presteren.
- Wanneer door ASR Nederland geen winst wordt gemaakt vervalt de korte termijn variabele beloning.
- Bovendien geldt nog een drempel voor het behalen van variabele beloning: indien minder dan 75% van een bepaalde doelstelling is behaald vervalt het deel van de variabele beloning dat daarop betrekking heeft.

De vertrekregeling voor de bestuurders is maximaal één vast jaarsalaris. Voor de zittende bestuurders (die vrijwillig afstand hebben gedaan van bestaande rechten) geldt aanvullend dat hun arbeidsovereenkomst in het geval van een 'change of control' nog minimaal één jaar van kracht zal zijn. De Raad van Commissarissen heeft een clawback-bevoegdheid en kan een redelijkheids- en billijkheidstoets uitvoeren bij het vaststellen van de variabele beloning.

Beloningsbeleid Senior Management

Het beloningsbeleid voor het senior management verschilt op een aantal punten met het beleid voor de Raad van Bestuur. De variabele beloning bedraagt 45% van het vaste jaarsalaris bij presteren volgens doelstelling en 60% bij uitzonderlijk presteren. De variabele beloning wordt, net als voor de Raad van Bestuur, voor $\frac{2}{3}$ deel uitgesteld: hier geldt echter een overgangsregeling. Voor nieuwe senior managers geldt een vertrekregeling van maximaal één vast jaarsalaris.

Deel IV

Verslag van de Raad van Commissarissen

'Diversiteit leidt tot betere besluiten'

Margot Scheltema

ASR Nederland verkeert in een turbulente periode. De afsplitsing van Fortis maakte het noodzakelijk essentiële taken als risicomanagement versneld in eigen huis op te bouwen. Veranderend klantgedrag noodzaakt tot wijzigingen in de klantbenadering, het productaanbod en de distributie. Tegelijkertijd komt een mogelijke privatisering dichterbij, met alle eisen van dien. Dit alles stelt bijzondere eisen aan het toezicht van de Raad van Commissarissen.

Margot Scheltema is sinds 15 december 2008 lid van Raad van Commissarissen van ASR Nederland. Tot 2009 was zij meer dan twintig jaar werkzaam bij Shell, waarvan de laatste jaren als financieel directeur Shell Nederland. Belangrijk onderdeel van het werk van de Raad van Commissarissen is wat zij noemt 'agendazettend vermogen'. Ze zegt hierover: 'De jaaragenda van de Raad van Commissarissen wordt vanzelf gevuld met vaste onderwerpen. Als commissarissen moeten wij ons kritisch blijven afvragen of de goede onderwerpen op de agenda staan.' Als voorbeeld noemt ze de aandacht voor de klant. 'Ik zie het onder meer als taak van commissarissen dit principe te activeren als het nodig is. Als we zeggen dat de klant belangrijk is, moeten we dat ook terugzien in rapportages. Wat vindt de klant er van? Als ASR Nederland op televisie wordt aangepakt in verband met beleggingspolissen is dat een schok in het bedrijf. Het onderschrijft echter ook dat wat ASR Nederland op dit gebied in gang heeft gezet fundamenteel juist is, maar dat het tempo omhoog moet. Het is onze taak als commissarissen dat te volgen.'

Organisatie leren kennen

Een ander onderwerp dat Margot Scheltema van groot belang acht, maar dat niet vanzelfsprekend op de agenda van de Raad van Commissarissen komt, is het krijgen van een juist beeld van de organisatie en de mensen die erin werken. 'Van nature praten we als commissarissen met de Raad van Bestuur. Dat is maar een deel van de organisatie. Om een goed beeld te krijgen van bijvoorbeeld talentontwikkeling en de continuïteit van de organisatie moet je dieper gaan in de onderneming. Als je in die gesprekken nieuwe inzichten opdoet moet je dat terugkoppelen naar het bestuur.'

Als we zeggen dat de klant belangrijk is, moeten we dat ook terugzien in rapportages

Op weg naar verzelfstandiging

Een ander belangrijk thema in de vergaderingen van de Raad van Commissarissen, is de vordering die ASR Nederland maakt op weg naar verzelfstandiging en verkoop van de aandelen door de Staat. Margot Scheltema: 'De terugkerende vraag is: in hoeverre zijn we er klaar voor? We moeten dat beoordelen aan de hand van de oplossing van een aantal lastige vraagstukken. We zijn heel hard bezig om dat te versimpelen en te integreren. Neem als voorbeeld de ICT-systemen. Dat is een gewicht uit het verleden, dat de hele organisatie met zich meesleept.'

Margot Scheltema

Lid Raad van Commissarissen

‘Nu komt het moment het te laten draaien en te kijken of het ook werkt’

Het doel is systemen te hebben die gebaseerd zijn op uniforme databestanden, makkelijk verifieerbaar zijn en waarmee klantgegevens makkelijk zijn te vinden en uit te draaien. Daar moeten we heen.’

Een van de aandachtspunten binnen ASR Nederland in het jaar 2010 was het opzetten van een eigen systeem van risicomanagement. Voorheen zat dat bij moedermaatschappij Fortis, nu is het binnen ASR Nederland zelf ingericht. ‘Het raamwerk van risicobeheersing is het afgelopen jaar opgezet. Nu komt het moment het te laten draaien en te kijken of het ook werkt. We zullen als Raad van Commissarissen de voortgang op dit punt met aandacht volgen. Als er iets niet klopt moet dat binnen de organisatie onmiddellijk gerapporteerd worden. Fouten komen voor, het is pas erg als het niet wordt gerapporteerd of mensen zich niet vrij voelen het te rapporteren.’

Diversiteit is belangrijk

De evaluatie van het eigen functioneren en de diversiteit van de samenstelling van de Raad van Commissarissen zijn actuele aandachtspunten in de Nederlandse Corporate Governance regelgeving. Margot Scheltema zegt hierover: ‘We werken als commissarissen in deze samenstelling nog maar kort samen en daarom hebben we de evaluatie van ons functioneren in 2009 en 2010 beperkt gehouden. Dit jaar willen we dat grondiger doen, wellicht met ondersteuning van derden. Daarbij willen we ook kijken naar het vermogen uiteenlopende standpunten te respecteren en te beschermen. We zijn een klein team en werken hecht samen. We willen de individuele inbreng herkenbaar houden. Het idee van diversiteit is immers dat je betere besluiten kunt nemen omdat je uit verschillende markten komt’. Ten aanzien van de diversiteit van de eigen samenstelling onderscheidt de Raad van Commissarissen zich, met twee vrouwen en twee mannen met uiteenlopende achtergronden, positief van het landelijk gemiddelde.

Margot Scheltema, Lid Raad van Commissarissen

Leden van de Raad van Commissarissen

4.1 Leden van de Raad van Commissarissen

C. (Kick) van der Pol (1949)

Voorzitter van de Raad van Commissarissen
Lid van de Selectie-, Benoemings- en
Remuneratiecommissie

Kick van der Pol is onder andere voorzitter van de Board van Ortec Finance, voorzitter van het bestuur van de Pensioenfederatie, lid van de Raad van Commissarissen van Raet en voorzitter van de Raad van Advies Syntrus Achmea. Hij was in het verleden vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van Eureko/Achmea en voorzitter van de Hoofddirectie van Interpolis.

Benoemingsperiode: 15 juni 2010 – 15 juni 2014

A.P. (Annet) Aris (1958)

Voorzitter van de Selectie-, Benoemings- en
Remuneratiecommissie

Annet Aris werkte ruim 17 jaar als organisatieadviseur bij McKinsey, waarvan 9 jaar als partner. Sinds een aantal jaren is ze actief als commissaris bij diverse Nederlandse en buitenlandse ondernemingen en instanties, onder andere bij V-Ventures B.V., Hansa-Heemann (Hamburg) en de Sanoma Group (Helsinki). Ze is lid van het college van bestuur van de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA). Annet is adjunct-professor voor strategie bij de internationale business school INSEAD (Fontainebleau).

Benoemingsperiode: 7 december 2010 – 7 december 2014

C.H. (Cor) van den Bos (1952)

Voorzitter van de Auditcommissie

Cor van den Bos zat tot augustus 2008 als lid in de Raad van Bestuur van SNS Reaal NV, waar hij verantwoordelijk was voor alle verzekeringsactiviteiten. Hij is voorzitter van de Raad van Commissarissen van CED en de Noordwijkse Woningstichting en voorzitter van het bestuur van de Stichting Verzekeringswetenschap. Verder is hij lid van de Raad van Commissarissen van NIBE-SVV en van Trust Hoevelaken.

Benoemingsperiode: 15 december 2008 - 15 juni 2011

M.A. (Margot) Scheltema (1954)

Lid van de Auditcommissie

Margot Scheltema was tot 2009 Financieel Directeur van Shell Nederland B.V. Daarvoor vervulde zij vanaf 1986 verschillende internationale managementfuncties bij Shell. Zij is onder andere commissaris van Triodos Bank N.V. en Schiphol Group, lid van de Raad van Toezicht van het Rijksmuseum en Energie Centrum Nederland (ECN), lid van de AFM Commissie Financiële Verslaggeving en extern lid van de Audit Commissie van het ABP.

Benoemingsperiode: 15 december 2008 - 15 juni 2012

4.2 Verslag van de Raad van Commissarissen

Samenstelling Raad van Commissarissen

De samenstelling van de Raad van Commissarissen veranderde in 2010. Vanwege de mogelijkheid van (een schijn van) belangenverstremming besloot Marieke Bax per 10 maart 2010 terug te treden als commissaris. Kick van der Pol trad volgens het schema van aftreden af op 15 juni en werd per dezelfde datum herbenoemd voor een periode van vier jaar. Op aanbeveling van de Ondernemingsraad trad Annet Aris op 7 december 2010 toe tot de Raad van Commissarissen. Bij de voordracht van Annet Aris is nadrukkelijk rekening gehouden met de in de profielschets beschreven competenties voor de Raad van Commissarissen. Uitgangspunt is dat elke competentie, waaronder verzekerings- en financiële kennis, internationaal en sociaal-politiek perspectief, bij minimaal twee van de commissarissen aanwezig is. Met de toetreding van Annet Aris heeft de Raad van Commissarissen zich met name verder versterkt ten aanzien van internationaal perspectief en kennis van de retailmarkt.

Besproken onderwerpen

De Raad van Commissarissen is in de vergaderingen met de Raad van Bestuur geïnformeerd over de resultaatontwikkelingen, de kerncijfers en de algemene gang van zaken binnen de onderneming. Prominente, terugkerende thema's voor de Raad van Commissarissen waren solvabiliteit, compliance, klantbelang, risicobeheersing en de strategische opties.

Financiën/Solvabiliteit

In de vergaderingen besteedde de Raad van Commissarissen uitgebreid aandacht aan de financiële resultaten. In het bijzonder ging de belangstelling uit naar de solvabiliteit en de maatregelen om risico's te reduceren.

Door nadrukkelijk daarop gericht beleid, is de solvabiliteit goed en zijn de gevoeligheden voor bijvoorbeeld het renteniveau teruggebracht. De commissarissen zijn hier positief over.

Compliance

De Raad van Commissarissen heeft zich uitvoerig laten informeren over de uitvoering van de afspraken in het kader van de compensatieregeling voor beleggingsverzekeringen en overige zaken die in verband staan met wettelijke en maatschappelijke vereisten. Zo heeft de Raad van Commissarissen uitgebreid stilgestaan bij een aantal specifieke onderzoeken van DNB en de AFM, de risico- en toezichtanalyses van beide toezichthouders en de (compliance)rapportages van de afdeling Integriteit & Operationeel Risicomanagement. De Raad van Commissarissen benadrukt het belang van het doortastend oplossen van knelpunten met betrekking tot wet- en regelgeving. Dergelijke knelpunten raken het vertrouwen van de klant en overige stakeholders en vragen derhalve om de juiste aandacht en prioritering van het bedrijf en het management.

Klantbelang

Met het programma Operational Excellence en het programma Klantwaarde werkt ASR Nederland aan het verbeteren van klantgerichtheid en het krijgen van een scherper inzicht in de motivatie en beweegredenen van klanten. De commissarissen zijn positief over deze stappen om de focus op klanten te leggen. In een klantgedreven organisatie, zo is de Raad van Commissarissen van mening, moet bij elke activiteit en elk besluit de vraag worden gesteld wat het belang voor de klant is. De Raad van Commissarissen constateert in de rapportages en vergaderingen dat deze vraag in toenemende mate wordt gesteld, maar nog geen vanzelfsprekendheid is.

Huisvesting

Een belangrijk besluit dat door de Raad van Bestuur werd voorgelegd aan de Raad van Commissarissen betrof de huisvesting. Nadat in 2009 werd besloten de activiteiten van ASR Nederland te concentreren in één pand, keurde de Raad van Commissarissen in 2010 het voorstel goed om de activiteiten op de huidige hoofdlocatie in Utrecht te concentreren en hiervoor het bestaande pand te renoveren. Bij de besluitvorming heeft de Raad van Commissarissen naast financiële overwegingen, vooral personele consequenties en duurzaamheid zwaar laten meewegen.

Strategische opties

Een belangrijk thema in de besprekingen van de Raad van Commissarissen met de Raad van Bestuur was de terugkeer van ASR Nederland naar de private sector. De voor- en nadelen, de haalbaarheid, de randvoorwaarden en de risico's van verschillende scenario's zijn besproken. De Raad van Commissarissen heeft met de Raad van Bestuur geconcludeerd dat de voorkeur uitgaat naar een beursgang, zonder andere opties volledig uit te sluiten. De commissarissen zijn van mening dat ASR Nederland voldoende schaalgrootte bezit voor een zelfstandige toekomst en zelfstandigheid de beste mogelijkheden biedt om de strategie succesvol te implementeren.

ASR Nederland heeft voortgang geboekt om klaar te zijn voor privatisering. Vooral op het terrein van financiële processen en rapportages en risicomanagement zijn stappen gezet. Aan de verbeteringen op het gebied van risicomanagement heeft de Raad van Commissarissen bijzondere aandacht besteed. De verschillende aspecten van zowel financiële als niet-financiële risico's zijn besproken, evenals de wijzigingen in de organisatie van risicomanagement. De Raad van Commissarissen is content over de verbeteringen en heeft vertrouwen in de verdere optimalisatie van financiële processen en risicomanagement in het komend jaar.

Jaarrekening en dividend

Met de externe accountant, KPMG, is de jaarrekening over 2010 besproken. Het verslag van de Raad van Bestuur en de jaarrekening over 2010 zijn door de Raad van Bestuur voorgelegd aan de Raad van Commissarissen. Vervolgens heeft de Raad van Commissarissen de jaarrekening goedgekeurd in de vergadering van 26 april 2011.

De jaarrekening is door KPMG gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. Deze verklaring is te vinden op pagina 190 van dit verslag. De Raad van Commissarissen stelde vast dat de externe accountant ten opzichte van ASR Nederland onafhankelijk was.

De Raad van Commissarissen legt de jaarrekening voor aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Ook stelt de Raad voor deze vast te stellen en decharge te verlenen aan de Raad van Bestuur voor het gevoerde beleid en aan de Raad van Commissarissen voor het uitgeoefende toezicht op de Raad van Bestuur. De winstbestemming, waaraan de Raad van Commissarissen zijn goedkeuring heeft verleend, is te vinden op pagina 193 van dit verslag.

Toekomst

Een goed financieel trackrecord en een op de toekomst-berekende, kwalitatief goede verslaglegging zijn belangrijke voorwaarden voor terugkeer naar de private markt. Daarnaast is een heldere strategie met uitzicht op duurzame waardeontwikkeling noodzakelijk. De Raad van Commissarissen is van mening dat de vorig jaar geformuleerde strategie daarvoor een goede basis vormt. Om in te spelen op de marktontwikkelingen zal de strategie in 2011 op een aantal specifieke marktsegmenten worden aangescherpt.

VERGADERDATUM	KICK VAN DER POL	ANNET ARIS (VANAF 7 DECEMBER)	COR VAN DEN BOS	MARGOT SCHELTEMA
15 maart	X		X	X
22 april	X		X	X
3 juni	X		X	X
9 juli	X		X	X
25 augustus	X		X	X
10 september (telefonisch)	X		X	X
29 oktober	X		X	X
5 november (telefonisch)	X		X	X
29 november	X		X	X
16 december	X	X	X	X

Vergaderingen Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen vergaderde tien maal met de Raad van Bestuur, waarbij twee keer sprake was van een telefonische vergadering. Eén keer had de Raad van Bestuur tussentijds overleg met één van de commissarissen. Voorafgaand aan de plenaire vergaderingen kwam de Raad van Commissarissen afzonderlijk bijeen voor vooroverleg over onder andere het beloningsbeleid van de Raad van Bestuur en het senior management. Daarnaast kwamen de commissarissen bijeen om het functioneren van de Raad van Bestuur en het eigen functioneren te beoordelen.

Alle commissarissen waren bij elke vergadering aanwezig. Bij de bespreking van de jaarcijfers 2009 en de halfjaarcijfers 2010 in respectievelijk april en augustus was ook de externe accountant aanwezig.

In een speciale themabijeenkomst hebben de commissarissen zich laten voorlichten over (de consequenties van) Solvency II en het ALM-model. Om Annet Aris - als nieuwe commissaris - kennis te laten maken met ASR Nederland zijn er begin 2011 voor haar meerdere studiedagen georganiseerd over marktontwikkelingen en de strategie en financiële situatie van ASR Nederland.

Evaluatie

De voorzitter van de Raad van Commissarissen heeft, aan de hand van een vragenlijst, met iedere commissaris afzonderlijk gesproken over het eigen functioneren. De uitkomsten van deze gesprekken zijn vertrekpunt geweest voor een overleg van de Raad van Commissarissen waarin de samenstelling en het functioneren van de Raad van Commissarissen zijn besproken.

Vanwege (de schijn van) een potentieel strijdig belang is Kick van der Pol niet aanwezig geweest bij de bespreking van een agendapunt betreffende vastgoed. In 2009 heeft Cor van den Bosch gemeld dat zijn rol als voorzitter van de Raad van Commissarissen van CED mogelijk tot potentieel strijdige belangen zou kunnen leiden als CED-gerelateerde onderwerpen in de Raad van Commissarissen van ASR Nederland behandeld zouden worden. In 2010 is dat niet aan de orde geweest.

Er is bij de overige commissarissen geen sprake geweest van meldingen van potentieel strijdige belangen. De Raad van Commissarissen heeft zich volledig onafhankelijk van haar taken kunnen kwijten.

Commissies

Auditcommissie

De Auditcommissie, die wordt gevormd door Cor van den Bos (Voorzitter) en Margot Scheltema, kwam zeven maal bijeen. De CFO, de externe accountant, de directeuren van de afdelingen Audit, Risicomanagement, Integriteit & Operationeel Risicomanagement en Accounting, Reporting & Control waren bij de vergaderingen aanwezig.

Ieder kwartaal stond de bespreking van de financiële resultaten centraal. De Auditcommissie besprak de financiële resultaten over het gehele jaar aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en het actuariële rapport over 2009. Hierover adviseerde de Auditcommissie positief aan de Raad van Commissarissen.

In de Auditcommissie kwamen ook andere onderwerpen aan de orde. Zo besprak de Auditcommissie de auditplannen voor 2010 en 2011 van zowel de interne Auditafdeling als de externe accountant en keurde de plannen goed. Ook het complianceplan voor 2011 kreeg de goedkeuring van de Auditcommissie. Verder zijn de rapportages van de externe accountant besproken en kwamen de audit- en compliancerapportages ieder kwartaal aan de orde. Naast de zeven vergaderingen heeft er tweemaal overleg plaatsgevonden tussen de voorzitter van de Auditcommissie en de externe accountant.

Op basis van het Beleidsplan 2011 – 2013 heeft de Auditcommissie het Budget 2011 en de Financiële projectie 2012 – 2013 besproken. Deze is benaderd op basis van 'going concern'. In de eerste helft van 2011 worden enkele strategische vraagstukken afgerond en besproken in de Auditcommissie, hetgeen naar verwachting tot een aanpassing van de projectie 2012 en 2013 zal leiden. Ook het Beleggingsplan, opgezet vanuit de vereisten van QIS5/Solvency II, is uitvoerig doorgenomen.

Naar het oordeel van de commissie is in 2009 en 2010 een goed financieel fundament gelegd om het beleidsplan

succesvol uit te voeren. De solvabiliteit is goed en de gevoeligheden, voor bijvoorbeeld renteniveaus, zijn goed onder controle.

Het in 2009 gestarte kostenbesparingsprogramma is in 2010 ruimschoots gehaald. De Auditcommissie is daar tevreden over, maar is tegelijkertijd van oordeel dat verdere stappen nodig zijn om in de toekomst competitief te kunnen blijven opereren.

Er zijn relatief veel projecten binnen ASR Nederland die betrekking hebben op de reguliere werkzaamheden in de diverse bedrijfsonderdelen. Nieuwe wet- en regelgeving en de diverse veranderinitiatieven om een klantgerichte en kostenefficiënte dienstverlener te worden, doen een groot beroep op de beschikbare capaciteit. De commissie volgt daarom de voortgang van de belangrijkste projecten periodiek en onderschrijft het belang van een strakke discipline in sturing en uitvoering daarvan.

De voorzitter van de Auditcommissie bracht steeds verslag uit van de belangrijkste onderwerpen aan de Raad van Commissarissen tijdens de eerstvolgende vergadering van de Raad. Bovendien voorzag de Auditcommissie de Raad van Commissarissen van schriftelijke verslagen van haar beraadslagingen, bevindingen en aanbevelingen.

Selectie-, benoemings- en remuneratiecommissie

De Selectie-, Benoemings- en Remuneratiecommissie kwam in 2010 drie maal bijeen. Vanwege het aftreden van Marieke Bax, is in 2010 de samenstelling van de commissie tijdelijk aangepast. Margot Scheltema heeft in 2010 de rol van voorzitter van de commissie vervuld en Kick van der Pol en Cor van den Bos hebben als lid van de commissie aan de vergaderingen deelgenomen. Met het aantreden van Annet Aris als commissaris wordt de Selectie-, Benoemings- en Remuneratiecommissie in 2011 weer teruggebracht naar zijn oorspronkelijke samenstelling. Dat betekent dat de commissie dan weer bestaat uit twee leden, te weten Annet Aris (Voorzitter) en Kick van der Pol.

De commissie richtte zich vooral op een nieuw beloningsbeleid voor de top van de onderneming. De commissie formuleerde voor de Raad van Commissarissen een voorstel voor een nieuw en duurzaam beloningsbeleid, in lijn met de Nederlandse Corporate Governance Code, het 'Herenakkoord' en de aanbevelingen van de 'Commissie Banken'. Na goedkeuring van het voorstel door de Raad van Commissarissen, is het beleid vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Het beleid is - met terugwerkende kracht - vanaf 1 januari 2010 van toepassing. De commissie besprak in 2010 in het kader van management development ook de mogelijkheden voor opvolging van de Raad van Bestuur en de senior managers in de onderneming.

De voorzitter van de Selectie-, Benoemings- en Remuneratiecommissie bracht steeds over de besproken onderwerpen mondeling verslag uit aan de Raad van Commissarissen en voorzag de Raad van Commissarissen van schriftelijke verslagen van de beraadslagingen, bevindingen en aanbevelingen.

Toepassing beloningsbeleid

De Raad van Commissarissen concludeert dat het onderdeel variabele beloning uit het recent vastgestelde beloningsbeleid, reeds binnen een jaar na vaststelling, in zijn opzet niet voldoet aan de maatschappelijke visie. De Raad van Commissarissen kiest er voor in 2011, met inachtneming van deze discussie, nieuw en toekomstvast beleid te ontwikkelen, waarbij de beloning passend is bij de aard en omvang van ASR Nederland en de door haar gevoerde strategie.

De variabele beloning volgens het huidige, door de aandeelhouder op 28 mei 2010 vastgestelde beleid bestaat uit een direct uit te keren, korte termijn deel ($\frac{1}{3}$) en een na drie jaar uit te keren lange termijn deel ($\frac{2}{3}$) dat afhankelijk is van de ontwikkeling van de klanttevredenheid.

De Raad van Commissarissen heeft in zijn vergadering van 22 april 2011 besloten, in aanmerking nemende de maatschappelijke discussies over variabele beloning, over 2010 het korte termijn deel van de variabele beloning niet uit te keren aan de leden van de Raad van Bestuur. Aan het over drie jaar uit te keren, lange termijn deel van de variabele beloning heeft de Raad van Commissarissen de belangrijke, nieuwe voorwaarde gesteld dat uitkering hiervan moet passen binnen het nieuw te ontwikkelen beloningsbeleid.

De beloning op basis van het huidige beleid en de hiervoor genoemde besluiten van de Raad van Commissarissen staat vermeld in de tabel op pag. 178.

Contacten Ondernemingsraad (OR)

Een wisselende afvaardiging van de Raad van Commissarissen heeft twee keer deelgenomen aan een reguliere overlegvergadering met de Ondernemingsraad. De commissarissen hebben de vergaderingen als constructief ervaren en spreken hun waardering uit over de open sfeer en de inzet en betrokkenheid van alle OR-leden.

Tot slot

De commissarissen spreken hun waardering uit voor de inzet van de leden van de Raad van Bestuur en alle medewerkers van ASR Nederland. Zij hebben ook in 2010 hun vakkennis en ervaring ingezet en betrokkenheid getoond bij de verdere ontwikkeling van hun organisatie.

Utrecht, 26 april 2011

Raad van Commissarissen

Kick van der Pol

Annet Aris

Cor van den Bos

Margot Scheltema

Deel V

Bestuursverklaring

5 Bestuursverklaring

ASR Nederland bereidt de geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening van ASR Nederland N.V. over 2010 in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU) en met Titel 9 Boek 2 BW.

De Raad van Bestuur verklaart dat, voor zover haar bekend:

1. De jaarrekening een getrouw beeld geeft van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat;
2. De financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat de risicobeheersing en controlesystemen in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt;
3. Het jaarverslag een getrouw beeld geeft omtrent de toestand op de balansdatum, de gang van zaken gedurende het boekjaar en
4. Dat in het jaarverslag de wezenlijke risico's waarmee de vennootschap wordt geconfronteerd zijn beschreven.

Utrecht, 26 april 2011

Raad van Bestuur

Jos Baeten

Hans van der Knaap

Roeland van Vledder

Roel Wijmenga

Deel VI

Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening 2010

ASR Nederland N.V.

Alle bedragen in de cijferopstellingen van deze jaarrekening zijn in miljoenen Euro's tenzij anders vermeld.

Inhoudsopgave

Geconsolideerde jaarrekening	87	Toelichting op de resultatenrekening	168
Geconsolideerde balans	88	25 Bruto verzekeringspremies	168
Geconsolideerde resultatenrekening	89	26 Herverzekeringspremies	169
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	90	27 Beleggingsopbrengsten	169
Geconsolideerd overzicht van wijzigingen		28 Provisie- en commissiebatens	171
in het eigen vermogen	91	29 Overige baten	172
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	92	30 Netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	172
		31 Operationele lasten	173
1 Algemene informatie	94	32 Acquisitiekosten	174
2 Grondslagen voor financiële verslaggeving	94	33 Bijzondere waardeverminderingen	174
3 Risicomanagement	111	34 Rentelasten	175
4 Kapitaal- en liquiditeitsmanagement	130	35 Overige lasten	175
5 Segmentinformatie	132	36 Belastingen	175
		37 Transacties met verbonden partijen	177
Toelichting op de balans	139	38 Bezoldiging van de Raad van Bestuur	
6 Immateriële vaste activa	139	en de Raad van Commissarissen	178
7 Geactiveerde acquisitiekosten	140	39 Bedrijfsovernames	179
8 Materiële vaste activa	141	40 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	179
9 Vastgoedbeleggingen	142		
10 Geassocieerde deelnemen en joint ventures	143	Enkelvoudige jaarrekening	181
11 Financiële activa	144	41 Enkelvoudige balans	181
12 Uitgestelde belastingen	152	42 Enkelvoudige resultatenrekening	182
13 Herverzekeringscontracten	154	43 Toelichting op de enkelvoudige balans	182
14 Overige activa	154		
15 Geldmiddelen en kasequivalenten	155	Overige informatie	189
16 Eigen vermogen	155	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	190
17 Achtergestelde schulden	157	Gebeurtenissen na balansdatum	191
18 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten	157	Overzicht van de belangrijkste groepsmaatschappijen	
19 Voorziening voor personeelsbeloningen	161	en deelnemingen	192
20 Voorzieningen	165	Overige kapitaalbelangen	193
21 Financieringen	166	Statutaire bepalingen omtrent resultaatbestemming	193
22 Schulden aan klanten	166	Resultaatbestemming	193
23 Schulden aan banken	167	Begrippenlijst en afkortingen	194
24 Overige verplichtingen	167	Lijst van acroniemen	197

Geconsolideerde balans

(voor resultaatbestemming)

	HOOFDSTUK	31 DECEMBER 2010	31 DECEMBER 2009
Immateriële vaste activa	6	323	371
Geactiveerde acquisitiekosten	7	447	518
Materiële vaste activa	8	132	151
Vastgoedbeleggingen	9	1.961	2.157
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	10	182	203
Beleggingen	11	19.190	18.352
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	11	9.491	8.808
Leningen en vorderingen	11	6.407	6.098
Derivaten	11	572	312
Uitgestelde belastingvorderingen	12	196	235
Herverzekeringscontracten	13	427	545
Overige activa	14	799	814
Geldmiddelen en kasequivalenten	15	489	685
Totaal activa		40.616	39.249
Aandelenkapitaal	16	100	100
Agioreserve	16	962	962
Overige reserves	16	552	72
Onverdeeld resultaat	16	317	255
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders		1.931	1.389
Overige eigen-vermogensinstrumenten	16	515	515
Eigen vermogen toewijsbaar aan houders eigen-vermogensinstrumenten		2.446	1.904
Belangen van derden		5	51
Totaal eigen vermogen		2.451	1.955
Achtergestelde schulden	17	20	20
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten	18	22.352	21.886
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	18	10.488	9.823
Voorziening voor personeelsbeloningen	19	2.033	1.946
Voorzieningen	20	28	30
Financieringen	21	99	127
Derivaten	11	81	37
Uitgestelde belastingsschulden	12	159	83
Schulden aan klanten	22	1.749	1.392
Schulden aan banken	23	76	889
Overige verplichtingen	24	1.080	1.061
Totaal verplichtingen		38.165	37.294
Totaal passiva		40.616	39.249

Er hebben enkele herrubriceringen plaatsgevonden in de geconsolideerde jaarrekening. De vergelijkende cijfers zijn aangepast (zie hoofdstuk 2.3). De cijfers achter de rubrieken in de geconsolideerde balans verwijzen naar de desbetreffende hoofdstukken in de toelichting.

Geconsolideerde resultatenrekening

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING	HOOFDSTUK	2010	2009
Bruto verzekeringspremies	25	4.738	4.914
Herverzekeringspremies	26	-220	-291
Netto verzekeringspremies		4.518	4.623
Beleggingsopbrengsten	27	1.352	1.404
Gerealiseerde winsten en verliezen	27	178	22
Reële waarde winsten en verliezen	27	-28	-56
Resultaat beleggingen voor rekening en risico van polishouders		775	1.437
Provisie- en commissiebatens	28	127	89
Overige baten	29	336	367
Resultaat van deelnemingen en joint ventures		4	15
Totaal baten		2.744	3.278
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	30	-5.136	-5.840
Aandeel van herverzekeraars	30	12	195
Netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen		-5.124	-5.645
Operationele lasten	31	-672	-652
Acquisitiekosten	32	-552	-569
Bijzondere waardeverminderingen	33	-39	-256
Rentelasten	34	-169	-196
Overige lasten	35	-285	-253
Totaal lasten		-1.717	-1.926
Resultaat voor belastingen		421	330
Belastingen	36	-103	-70
Netto resultaat over het jaar		318	260
Toewijsbaar aan:			
- Aandeelhouders		278	242
- Houders van overige eigen-vermogensinstrumenten		53	18
- Belasting op coupon overige eigen-vermogensinstrumenten		-14	-5
Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten		317	255
Toewijsbaar aan belang van derden		1	5
Netto resultaat over het jaar		318	260

Er hebben enkele herrubriceringen plaatsgevonden in de geconsolideerde jaarrekening. De vergelijkende cijfers zijn aangepast (zie hoofdstuk 2.3). De cijfers achter de rubrieken in de geconsolideerde balans verwijzen naar de desbetreffende hoofdstukken in de toelichting.

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN HET TOTAALRESULTAAT	2010	2009
Netto resultaat over het jaar	318	260
Ongerealiseerde waardeverandering voor verkoop beschikbare financiële activa	697	1,533
Shadow accounting	-329	-693
Aandeel in rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-7	28
Ongerealiseerde waardeverandering kasstroomafdekkingen	1	-3
Valutakoersverschillen	-	10
Overige rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	1	-
Belasting met betrekking tot rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-74	-156
Totaal rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen na belastingen	289	719
Totaalresultaat	607	979
Toewijsbaar aan:		
- Aandeelhouders	567	961
- Houders van overige eigen-vermogensinstrumenten	53	18
- Belasting op coupon overige eigen-vermogensinstrumenten	-14	-5
Totaalresultaat toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	606	974
Toewijsbaar aan belangen van derden	1	5
Totaalresultaat	607	979

Met shadow accounting kan een erkend, maar niet-gerealiseerde winst of verlies op een actief worden overgedragen aan verzekeringsverplichtingen (zie hoofdstuk 2.29).

Geconsolideerd overzicht van wijzingen in het eigen vermogen

	AANDELENKAPITAAL	AGIORESERVE	ONGEREALISEERDE WINSTEN EN VERLIEZEN	RESERVE VALUTAKOERS-VERSCHILLEN	OVERIGE	OVERIGE RESERVES	ONVERDEELD RESULTAAT	EIGEN VERMOGEN TOEWISBAAR AAN AANDEELHOUDERS	OVERIGE EIGEN-VERMOGENS-INSTRUMENTEN	BELANGEN VAN DERDEN	EIGEN VERMOGEN
Balans per 1 januari 2009	100	962	-648	-10	668	10	-640	432	-	97	529
Netto resultaat over het jaar	-	-	-	-	-	-	255	255	-	5	260
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-	-	709	10	-	719	-	719	-	-	719
Totaalresultaat	-	-	709	10	-	719	255	974	-	5	979
Overboeking resultaat vorig boekjaar	-	-	-	-	-640	-640	640	-	-	-	-
Uitkeringen	-	-	-	-	-1	-1	-	-1	-	-5	-6
Aflossing inzake Trust Capital Securities	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-50	-50
Toename (afname) eigen vermogen	-	-	-	-	-16	-16	-	-16	-	4	-12
Uitgifte van overige eigen-vermogensinstrumenten	-	-	-	-	-	-	-	-	521	-	521
Emissiekosten overige eigen-vermogensinstrumenten	-	-	-	-	-	-	-	-	-6	-	-6
Balans per 31 december 2009	100	962	61	-	11	72	255	1.389	515	51	1.955
Balans per 1 januari 2010	100	962	61	-	11	72	255	1.389	515	51	1.955
Netto resultaat over de periode	-	-	-	-	-	-	317	317	-	1	318
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-	-	289	-	-	289	-	289	-	-	289
Totaalresultaat	-	-	289	-	-	289	317	606	-	1	607
Overboeking resultaat vorig boekjaar	-	-	-	-	255	255	-255	-	-	-	-
Verwerving minderheidsbelang	-	-	-	-	-25	-25	-	-25	-	-47	-72
Uitkering op overige eigen-vermogensinstrumenten	-	-	-	-	-53	-53	-	-53	-	-	-53
Belasting over uitkering op overige eigen-vermogensinstrumenten	-	-	-	-	14	14	-	14	-	-	14
Balans per 31 december 2010	100	962	350	-	202	552	317	1.931	515	5	2.451

ASR Nederland heeft in het eerste halfjaar van 2010 minderheidsaandelen aangekocht tegen de marktwaarde van € 72 mln.

Overige reserves van € 202 miljoen (2009: € 255 miljoen) bestaan voornamelijk uit ingehouden winsten.

Ongerealiseerde winsten en verliezen omvatten shadow accounting aanpassingen (zie hoofdstuk 2.29). Voor meer gedetailleerde informatie over de ongerealiseerde winsten en verliezen, zie hoofdstuk 16.2.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

	2010	2009
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari	685	654
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		
Resultaat voor belastingen	421	330
Ongerealiseerde resultaten beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening	-7	-14
Niet uitgekeerd aandeel in resultaat van geassocieerde deelnemingen en joint ventures	6	3
Afschrijvingen van:		
- Immateriële vaste activa	26	28
- Geactiveerde acquisitiekosten	87	108
- Materiële vaste activa	16	13
- Vastgoedbeleggingen	41	38
Amortisatie van beleggingen	-12	-16
Bijzondere waardeverminderingen	39	256
Netto toename/afname van vastgoedbeleggingen	126	-284
Netto toename/afname van beleggingen	27	-84
Netto toename/afname van beleggingen voor rekening en risico van polishouders	-684	-1.321
Netto toename/afname van derivaten	-215	55
Netto toename/afname van vorderingen op en schulden aan klanten	155	239
Netto toename/afname van vorderingen op en schulden aan banken	-979	-781
Netto toename/afname van handels- en overige vorderingen	42	28
Netto toename/afname van herverzekeringscontracten	109	-42
Netto toename/afname van verplichtingen inzake verzekeringscontracten	536	734
Netto toename/afname van verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	666	1.560
Netto toename/afname van overige operationele activa en passiva	-469	-839
Betaalde/ontvangen belasting	24	-1
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	-45	10
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Beleggingen in deelnemingen en joint ventures	-3	-19
Ontvangsten uit verkoop van deelnemingen en joint ventures	6	1
Aankoop van materiële vaste activa	-13	-40
Aankoop van groepsmaatschappijen (verminderd met overgenomen kasmiddelen)	-72	681
Opbrengst verkoop materiële vaste activa	17	-3
Aankoop van immateriële vaste activa	-1	-15
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-66	605

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(vervolg)

	2010	2009
Terugbetaling van achtergestelde schulden	-	-667
Opbrengsten uit de uitgifte van overige leningen	478	1.512
Terugbetaling van overige leningen	-507	-1.893
Coupon aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	-53	-1
Belangen van derden	-3	-50
Uitgifte van eigen-vermogensinstrumenten	-	515
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-85	-584
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december	489	685
Bijkomende toelichting inzake kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		
Ontvangen rente	1.104	1.165
Betaalde rente	-182	-254
Ontvangen dividenden	45	30

1 Algemene informatie

ASR Nederland N.V., gevestigd te Utrecht, is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht. Het adres van haar statutaire zetel is Archimedeslaan 10, 3584 BA te Utrecht. Sinds 3 oktober 2008 is de Nederlandse regering de enige aandeelhouder van ASR.

Bij ASR Nederland N.V. en haar groepsmaatschappijen (hierna te noemen ASR, ASR Nederland of de Groep) zijn 4.333 medewerkers (fte's) werkzaam (2009: 4.454 fte's).

ASR Nederland is één van de grote verzekeraars in Nederland en verkoopt verzekeringsproducten onder de merknamen: ASR Verzekeringen, ASR Pensioenen, De Amersfoortse, Ardanta, Europeesche Verzekeringen en Ditzo. In 2010 werden de activiteiten van Falcon geïntegreerd in ASR Verzekeringen. Op 29 december 2009 heeft ASR Nederland N.V. 100% van de aandelen verworven van ASR Bank N.V., voorheen Fortis ASR Bank N.V.

2 Grondslagen voor financiële verslaggeving

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS) – met inbegrip van de International Accounting Standards (IAS) en Interpretaties – zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU).

Op grond van de mogelijkheid in het Burgerlijk Wetboek, artikel 362 Boek 2 stelt ASR Nederland N.V. haar enkelvoudige jaarrekening op volgens dezelfde grondslagen als die worden gebruikt in de geconsolideerde jaarrekening.

De jaarrekening 2010 is op 26 april 2011 goedgekeurd door de Raad van Commissarissen en zal ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De Raad van Bestuur heeft de jaarrekening vrijgegeven voor publicatie op 29 april 2011.

2.2 Wijzigingen in grondslagen voor financiële verslaggeving

De grondslagen voor financiële verslaggeving die voor het opstellen van de jaarrekening van 2010 zijn toegepast, zijn consistent met de toegepaste grondslagen voor de jaarrekening van 2009.

Hoewel nieuwe of gewijzigde standaarden van kracht worden op de datum die door IFRS wordt aangegeven, kunnen zij door ondernemingen eerder worden toegepast.

De volgende wijzigingen in door de EU goedgekeurde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties zijn van kracht sinds 1 januari 2010. Tenzij anders aangegeven, hadden deze wijzigingen geen materieel effect op het resultaat en het eigen vermogen van ASR Nederland:

- IFRS 3 (herzien), Bedrijfscombinaties en daarmee samenhangende herzieningen van IAS 27, Geconsolideerde jaarrekening en enkelvoudige jaarrekening. ASR Nederland heeft besloten deze standaard vroegtijdig toe te passen in de jaarrekening van 2009.
- IFRIC 15, Overeenkomsten voor de bouw van vastgoed. Deze interpretatie geeft duidelijkheid over de vraag wanneer opbrengsten uit de bouw van vastgoed dienen te worden verantwoord in de jaarrekening, in het bijzonder wanneer een bouwovereenkomst binnen het bereik valt van IAS 11, Onderhanden projecten in opdracht van derden, of IAS 18, Opbrengsten.
- Verbeteringen in IFRS 2009. De verbeteringen betreffen vijftien wijzigingen van ondergeschikt belang in twaalf standaarden. De IAS Board maakt gebruik van jaarlijkse aanpassingen om niet-urgente wijzigingen in IFRS door te voeren.

ASR Nederland past IAS 24 toe, Informatieverschaffing over verbonden partijen (herzien in 2009). De veranderingen die werden geïntroduceerd bij de herziene standaard hebben vooral betrekking op de informatieverschaffing ten aanzien van transacties met verbonden partijen voor overheidsgerelateerde entiteiten, alsmede de definitie van een verbonden partij. ASR Nederland is een overheidsgerelateerde entiteit zoals gedefinieerd in IAS 24 en is vrijgesteld van een deel van de gedetailleerde informatie-eisen volgens IAS 24. Deze standaard is herzien aangezien het moeilijk is voor overheidsgerelateerde entiteiten om alle relaties met verbonden partijen te identificeren; de vorige standaard zou hebben geresulteerd in een grote hoeveelheid informatie die verschaft zou moeten worden voor transacties die niet beïnvloed werden door een relatie met een verbonden partij.

Daarnaast zijn de volgende nieuwe standaarden, wijzigingen van bestaande standaarden en interpretaties verplicht voor de boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2010, maar zij zijn op dit moment niet relevant voor ASR Nederland:

- IFRIC 12, Concessie-overeenkomsten;
- IFRIC 16, Afdekking van netto-investeringen in buitenlandse entiteiten;
- IAS 39 (gewijzigd), Financiële instrumenten: Opname en waardering – Voor hedging in aanmerking komende posten;
- IFRS 1 (herzien), Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards;
- IFRIC 17, Uitkering van activa in natura aan eigenaren;

- IFRIC 18, Overdracht van activa door klanten;
- IFRS 2 (gewijzigd), Op aandelen gebaseerde betaling – Transacties binnen een groep die contant worden afgewikkeld;
- IFRS 1 (gewijzigd), Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards – Extra uitzonderingen voor organisaties die IFRS voor de eerste maal toepassen.

De volgende wijzigingen in IFRS-standaarden en nieuwe IFRIC-interpretaties die goedgekeurd zijn voor gebruik binnen de EU zijn van toepassing op boekjaren die beginnen na 2010, en zullen naar verwachting geen invloed van materieel belang hebben op ASR Nederland:

- IAS 32 (gewijzigd), Financiële instrumenten: presentatie – Classificering van claimemissies; deze wijziging van IAS 32 gaat over de boekhoudkundige behandeling van claimemissies (rechten, opties of warrants) die luiden in een andere valuta dan de functionele valuta van de uitgevende instelling. ASR Nederland heeft geen claims of soortgelijke derivaten uitgegeven.
- IFRS 1 (gewijzigd), Eerste toepassing van International Financial Reporting Standards – Beperkte uitzondering voor vergelijkende IFRS 7 meldingen voor instellingen die IFRS voor de eerste maal toepassen.
- IFRIC 14 IAS 19 (gewijzigd), De invloed van minimum financieringseisen en de verwerking van een actief in verband met toegezegd pensioenregelingen – Vooruitbetaling van een minimum vereiste financiering;
- IFRIC 19, Aflossing van financiële verplichtingen met eigenvermogensinstrumenten.

2.3 Presentatiewijzigingen

De huidige presentatie verschilt in enkele opzichten van die van vorig jaar. Voor zover van toepassing zijn de vergelijkbare cijfers aangepast. De presentatiewijzigingen hebben geen effect op de winst van ASR Nederland in het verslagjaar, het totaalresultaat en het eigen vermogen van ASR Nederland.

Naast de presentatiewijzigingen in de balans en de resultatenrekening is de informatie per segment aangepast. Deze veranderingen zijn als volgt:

- Entiteiten die voorheen werden geclassificeerd in de segmenten Leven en Schade die geen verzekeringsrisico's aanvaarden, zijn geherrubriceerd in het segment Overige.
- Eliminaties die toegepast werden bij de recapitulatie van de informatie naar segment in de geconsolideerde balans en de geconsolideerde resultatenrekening worden afzonderlijk weergegeven van het segment Overige.

2.4 Consolidatiegrondslagen

Groepsmaatschappijen

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de jaarrekeningen van ASR Nederland N.V. en haar groepsmaatschappijen opgenomen. Groepsmaatschappijen zijn vennootschappen en andere entiteiten waarin ASR Nederland, direct of indirect, het financiële en operationele beleid kan bepalen ('control'). Dit is het geval indien meer dan de helft van de stemrechten kan worden uitgeoefend, of wanneer ASR Nederland op een andere wijze de beslissende zeggenschap heeft. Groepsmaatschappijen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop ASR Nederland de beslissende zeggenschap verwerft, tot aan het moment waarop deze eindigt.

De activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen worden opgenomen tegen reële waarde op het moment van acquisitie en worden vervolgens geadministreerd conform de grondslagen voor financiële verslaggeving van ASR Nederland, die in overeenstemming zijn met IFRS.

Ondernemingen waarin geen beslissende zeggenschap kan worden uitgeoefend, worden aanvankelijk opgenomen tegen het proportionele aandeel in de reële waarde van de netto activa op de datum van acquisitie en vervolgens vinden correcties plaats voor veranderingen in het eigen vermogen van de onderneming.

Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn entiteiten waarin ASR Nederland invloed van betekenis kan uitoefenen, maar geen beslissende zeggenschap heeft, hetgeen in het algemeen het geval is als het aandeel in de stemrechten tussen 20% en 50% ligt. De geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland bevat het aandeel van ASR Nederland in de winst van geassocieerde deelnemingen vanaf het moment dat ASR Nederland invloed van betekenis verwerft tot het moment dat deze invloed eindigt.

Investeringen in geassocieerde deelnemingen worden aanvankelijk verantwoord tegen kostprijs, inclusief de betaalde goodwill. De waardering daarna is gebaseerd op de vermogensmutatiemethode. Wanneer de grondslagen voor financiële verslaggeving van geassocieerde deelnemingen afwijken van die van ASR Nederland worden de betreffende bedragen aangepast zodat zij consistent zijn met de door ASR Nederland gehanteerde grondslagen. Voor details zie hoofdstuk 2.18.

Joint ventures

Joint ventures worden verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode. De belangen worden in de jaarrekening verwerkt vanaf de datum waarop ASR Nederland voor het eerst gezamenlijke zeggenschap heeft, tot aan de datum waarop deze zeggenschap eindigt.

Eliminatie van transacties bij consolidatie

Bij de consolidatie worden alle intra-groepverhoudingen en transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd. Winsten en verliezen op transacties tussen ASR Nederland en geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden geëlimineerd naar rato van het aandeel van ASR Nederland.

2.5 Schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat ASR Nederland gebruikmaakt van schattingen en veronderstellingen die van invloed zijn op de gerapporteerde bedragen in de jaarrekening.

Belangrijke schattingen en veronderstellingen hebben betrekking op:

- de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- de verwachte gebruiksduur en restwaarde van materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en immateriële vaste activa;
- de waardering van de geactiveerde acquisitiekosten;
- de waardering van verplichtingen inzake verzekeringscontracten;
- actuariële veronderstellingen inzake de waardering van pensioenverplichtingen; en
- de bij het bepalen van voorzieningen vereiste schatting van bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden.

De schattingen en veronderstellingen met betrekking tot actuele feiten, handelingen en gebeurtenissen worden naar beste weten van het management gemaakt. De werkelijke uitkomsten kunnen uiteindelijk afwijken van eerder op basis van schattingen en veronderstellingen gerapporteerde resultaten. Een nadere toelichting op de schattingen en veronderstellingen is hierna en in de betreffende toelichting op de geconsolideerde jaarrekening opgenomen.

2.6 Vreemde valuta

De geconsolideerde jaarrekening is uitgedrukt in euro's, de functionele munt van ASR Nederland en al haar groepsmaatschappijen.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de contante valutakoers op de transactiedatum. Monetaire balansposten uitgedrukt in vreemde valuta worden omgerekend tegen de valutakoers per balansdatum. Valuta koersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van deze transacties en uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta worden verantwoord in de resultatenrekening, behalve wanneer deze worden verantwoord in het eigen vermogen als onderdeel van cashflow-hedges of netto investeringshedges.

Valuta koersverschillen die voortvloeien uit monetaire financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop en die betrekking hebben op de geamortiseerde kostprijs worden in de resultatenrekening van de betreffende periode verantwoord. Eventuele resterende omrekeningsverschillen met betrekking tot veranderingen in de reële waarde worden verantwoord onder het eigen vermogen.

Omrekeningsverschillen van niet-monetaire balansposten worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de verschillen in de reële waarde die als winst of verlies gelden, worden opgenomen in de resultatenrekening. Voor niet-monetaire balansposten die worden gewaardeerd tegen reële waarde, waarbij de verschillen in de reële waarde via het eigen vermogen lopen, worden de koersverschillen verantwoord onder het eigen vermogen.

In het volgende overzicht worden de koersen van de belangrijkste valuta voor ASR Nederland weergegeven:

1 EURO=	KOERS PER		KOERS PER	
	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009	2010	2009
Amerikaanse dollar	1,34	1,43	1,33	1,39
Australische dollar	1,31	1,60	1,44	1,77
Turkse lira	2,06	2,15	2,00	2,16
Braziliaanse real	2,23	2,50	2,33	2,77
Zuid-Afrikaanse rand	8,88	10,57	9,69	11,66

2.7 Productclassificatie

Verzekeringscontracten worden gedefinieerd als contracten waarbij ASR Nederland een significant verzekeringsrisico accepteert van polishouders door overeen te komen polishouders schadeloos te stellen indien een bepaalde onzekere toekomstige gebeurtenis een negatief effect heeft op de polis-

houder. Deze contracten worden als verzekeringscontracten beschouwd voor de resterende tijd tot de aflooptdatum, ongeacht of de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Verder kunnen deze contracten ook een financieel risico overdragen. ASR Nederland biedt levensverzekeringscontracten en schadeverzekeringscontracten aan.

Levensverzekeringscontracten

Levensverzekeringscontracten (in contanten) omvatten spaarhypotheken, annuïteiten, overlijdensrisicoverzekeringen, spaarcontracten en uitvaartverzekeringen. Naast niet-winstdelende levensverzekeringscontracten omvat de verzekeringsportefeuille ook:

- winstdelende individuele en collectieve contracten;
- individuele contracten met discretionaire winstdelings-elementen (zie hoofdstuk 2.29)
- collectieve contracten met afgescheiden depots met rendementsgarantie.

Levensverzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

Aanspraken uit hoofde van deze levensverzekeringscontracten zijn rechtstreeks gekoppeld aan de onderliggende beleggingen. Het beleggingsrisico en het rendement komen volledig voor rekening en risico van de polishouders (zie hoofdstuk 2.30). Levensverzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders bestaan in het algemeen uit contracten waarbij de premies, na aftrek van kosten en een risicopremie, worden belegd in unit-linked fondsen. Voor sommige individuele contracten garandeert ASR Nederland de rendementen van de unit-linked fondsen. Verder worden collectieve levensverzekeringscontracten met niet gegarandeerde, afgescheiden depots (discretionaire zelfverzekering) geclassificeerd als levensverzekeringscontracten voor rekening en risico van de polishouders.

Schadeverzekeringscontracten

Schadeverzekeringscontracten zijn contracten die dekking bieden welke niet gerelateerd is aan het leven of de dood van verzekerde personen. Deze verzekeringscontracten worden verdeeld in de volgende categorieën: Ongevallen en ziekte, schade- (auto-, brand- en aansprakelijkheidsverzekeringen) en overige schade.

2.8 Segmentinformatie

Op organisatorisch niveau zijn de activiteiten van ASR Nederland verdeeld in operationele segmenten. Deze segmenten zijn Leven, Schade en Overige. Het segment Overige omvat ASR Bank, ASR Hypotheken, SOS International, Ditzo en verschillende houdstermaatschappijen, waaronder ASR Nederland N.V.

Er zijn duidelijke verschillen tussen de risico- en rendementen profielen van deze drie segmenten. Transacties en overdrachten tussen de segmenten vinden plaats op marktconforme voorwaarden ('arm's length'). Voor gedetailleerde informatie per segment, zie hoofdstuk 5, Segmentinformatie.

2.9 Saldering van financiële activa en verplichtingen

Financiële activa en verplichtingen worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt in de balans opgenomen indien er een

wettelijk afdwingbaar recht is om de bedragen gesaldeerd af te wikkelen en er de intentie is om het saldo als zodanig netto, dan wel de vordering en de verplichting gelijktijdig af te wikkelen. Gesaldeerde financiële activa worden verantwoord na aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen.

2.10 Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle aan- en verkopen van financiële instrumenten, die moeten worden afgewikkeld volgens standaardmarktconventies, worden verantwoord op de transactiedatum. Dat is de datum waarop ASR Nederland als partij betrokken wordt bij de contractuele bepalingen van het instrument.

Alle aan- en verkopen, behalve die waarbij de levering vereist is binnen het tijdsbestek dat bepaald wordt door regulering of marktconventies, worden tot het moment van afwikkeling verantwoord als termijntransacties. Deze transacties worden toegelicht in hoofdstuk 2.22 Derivaten en hedge accounting.

2.11 Uitlenen van effecten

ASR Nederland neemt deel aan transacties waarbij effecten worden uitgeleend, waarvoor zekerheid wordt ontvangen in de vorm van effecten of in de vorm van geldmiddelen. Ontvangen geldmiddelen worden op de balans verantwoord met daar tegenover een corresponderende verplichting onder verplichtingen voortvloeiend uit het uitlenen van effecten. Uitgeleende effecten blijven verantwoord in de balans. Als zekerheid ontvangen effecten worden niet in de balans verantwoord.

2.12 Leaseovereenkomsten

ASR Nederland als verhuurder (lessor)

ASR Nederland sluit in het kader van vastgoedbeleggingen leaseovereenkomsten af met klanten. Aangezien de risico's verbonden aan het eigendom voor rekening van ASR Nederland blijven, worden deze overeenkomsten behandeld als operationele leases. Derhalve blijven de vastgoedbeleggingen op de balans van ASR Nederland verantwoord. Voor details zie hoofdstuk 2.17 Vastgoedbeleggingen.

ASR Nederland als huurder (lessee)

ASR Nederland sluit hoofdzakelijk operationele leaseovereenkomsten af voor de huur van onroerend goed en bedrijfsmiddelen. Betalingen in het kader van dergelijke contracten worden verantwoord in de resultatenrekening. Wanneer een operationele lease wordt beëindigd voordat de leaseperiode is afgelopen, worden de vergoedingen die bij wijze van boete aan de verhuurder moeten worden betaald, ten laste van de resultatenrekening gebracht in het boekjaar waarin de beëindiging plaatsvindt. Eventuele voordelen die van de verhuurder worden ontvangen in verband met operationele leasetransacties, worden in mindering gebracht op de leasekosten in de perioden waarop de voordelen betrekking hebben. Als door de leaseovereenkomst vrijwel alle voor- en nadelen

verbonden aan eigendom worden overgedragen aan ASR Nederland, dan wordt de overeenkomst als financiële lease verantwoord en wordt het betreffende actief op de balans opgenomen. Bij aanvang van de leaseperiode wordt het actief opgenomen tegen de reële waarde van het geleasede actief of, indien lager, tegen de contante waarde van de minimaal verschuldigde leasebetalingen. De contante waarde wordt vastgesteld op basis van de impliciete rentevoet in de lease. Het geleasede actief wordt afgeschreven over de verwachte gebruiksduur of over de leaseperiode indien deze laatste korter is.

De leaseverplichtingen worden verantwoord als financiering tegen de gearmordiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

2.13 Kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht worden de kasstromen ingedeeld in kasstromen uit bedrijfsactiviteiten, kasstromen uit investeringsactiviteiten en kasstromen uit financieringsactiviteiten. Kasstromen die luiden in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoersen op de transactiedatum.

ASR Nederland presenteert de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten op basis van de indirecte methode. De kasstroom uit bedrijfsactiviteiten omvat het bedrijfsresultaat vóór belasting, correcties voor winsten en verliezen die niet in het resultaat tot uitdrukking komen en betalingen in hetzelfde boekjaar, correcties voor mutaties in voorzieningen en overlopende en uitgestelde posten.

In het kasstroomoverzicht worden ontvangen en betaalde rente, evenals ontvangen dividenden opgenomen in de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten. Kasstromen uit de aan- en verkopen van beleggingen en vastgoedbeleggingen worden netto opgenomen in de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten. Betaalde dividenden worden verantwoord in de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

2.14 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden op de balans verantwoord tegen kostprijs, verminderd met eventuele cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De restwaarde en de geschatte gebruiksduur van immateriële vaste activa worden op elke balansdatum beoordeeld en indien nodig aangepast.

Goodwill

Acquisities van ASR Nederland worden verantwoord volgens de overnamemethode. Goodwill vertegenwoordigt het positieve verschil tussen de kostprijs van de overgenomen onderneming en het belang van ASR Nederland in de reële waarde van de netto verkregen identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen op de overnamedatum.

Als er sprake is van een negatief verschil (negatieve goodwill), dan wordt dit onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord. Op de overnamedatum wordt de goodwill toegewezen aan de kasstroomgenererende eenheden die naar verwachting voordeel zullen halen uit de bedrijfscombinatie.

Goodwill heeft een oneindige gebruiksduur en er wordt niet op afgeschreven. ASR Nederland beoordeelt jaarlijks, of frequenter als gebeurtenissen of gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, of er een bijzondere waardevermindering van de goodwill heeft plaatsgevonden. Hierbij wordt de balanswaarde van de kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, vergeleken met de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde (reële waarde min verkoopkosten) en de bedrijfswaarde van de kasstroomgenererende eenheid. De bedrijfswaarde van een kasstroomgenererende eenheid is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen van die eenheid. Als de realiseerbare waarde lager is dan de balanswaarde, dan wordt het verschil onmiddellijk als een bijzondere waardevermindering verantwoord in de resultatenrekening.

Bij een bijzondere waardevermindering verlaagt ASR Nederland eerst de balanswaarde van de goodwill die aan de kasstroomgenererende eenheid is toegerekend. Daarna wordt de balanswaarde van de andere activa van de eenheid verlaagd, naar rato van de balanswaarde van alle activa in de eenheid.

Value Of Business Acquired (VOBA)

Value of Business Acquired vertegenwoordigt het verschil tussen de reële waarde en de balanswaarde van verzekeringsportefeuilles welke verworven zijn in het kader van een bedrijfsovername of die van een verzekeringsbedrijf zijn overgenomen. VOBA wordt opgenomen als immaterieel vaste activa met een eindige gebruiksduur en afgeschreven over de looptijd van de lopende verzekeringscontracten op de overnamedatum in samenhang met de hieraan gerelateerde verplichtingen. Met betrekking tot VOBA wordt rekening gehouden met het resultaat van de jaarlijkse verplichte toereikendheidstoets voor verzekeringscontracten (zie hoofdstuk 2.29).

Indien de balanswaarde van de VOBA hoger is dan het verschil tussen de balanswaarde van de verplichtingen inzake verzekeringscontracten en de bij de toereikendheidstoets berekende verplichtingen, dan wordt op de VOBA extra afgeschreven tot het niveau waarbij de waarden aan elkaar gelijk zijn.

Software

De kosten van software worden geactiveerd als het identificeerbare activa betreft waarover ASR Nederland kan beschikken en waarmee naar verwachting toekomstige economische voordelen kunnen worden gerealiseerd. De kosten betreffen hoofdzakelijk licentiekosten. Geactiveerde software wordt lineair afgeschreven over de geschatte (eindige) gebruiksduur, met een maximum van vijf jaar. Indien objectieve aanwijzingen daartoe aanleiding geven, wordt de geactiveerde software beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen.

2.15 Geactiveerde acquisitiekosten

Commissies die direct of indirect samenhangen met het verwerven van nieuwe of verlengde verzekeringscontracten worden geactiveerd voor zover deze acquisitiekosten ('deferred acquisition costs' of 'DAC') worden gedekt door de geschatte toekomstige kostenopslagen van de onderliggende contracten.

Bij levensverzekeringscontracten worden de geactiveerde acquisitiekosten geamortiseerd op basis van de verwachte premies of de in de premie begrepen opslag voor terugbetaling van de acquisitiekosten. Dit is afhankelijk van het soort verzekeringscontract. De verwachte premies worden geschat op de datum van de polisuitgifte. De amortisatieperioden kunnen gelijk zijn aan de totale looptijd van de premiebetaling of een kortere periode, afhankelijk van het soort verzekeringscontract.

Geactiveerde acquisitiekosten van verzekeringsproducten in het segment Schade worden geamortiseerd over de periode waarin de betreffende premies worden gerealiseerd.

De waarde van de geactiveerde acquisitiekosten wordt op elke verslagdatum beoordeeld om vast te stellen of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Als onderdeel van dit proces wordt er rekening gehouden met het resultaat van de verplichte jaarlijkse toereikendheidstoets voor verzekeringscontracten. Als de balanswaarde van de geactiveerde acquisitiekosten groter is dan het verschil tussen de balanswaarde van de verplichtingen die samenhangen met de verzekeringscontracten en de verplichtingen die zijn geïdentificeerd als deel van de toereikendheidstoets, worden de geactiveerde acquisitiekosten verder verlaagd tot het niveau waarbij de waarden aan elkaar gelijk zijn.

2.16 Materiële vaste activa

Voor eigen gebruik aangehouden vastgoed, gebouwen in aanbouw en bedrijfsmiddelen worden verantwoord tegen kostprijs. Dit bedrag wordt verminderd met cumulatieve afschrijvingen (behalve voor terreinen, die niet worden afgeschreven) en/of eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is gelijk aan de contante prijs die is betaald, ofwel de reële waarde van de vergoeding die is betaald om het actief te verwerven.

De afschrijving op gebouwen wordt lineair berekend op basis van de verwachte economische gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met de restwaarde. De economische gebruiksduur van de gebouwen wordt voor elk afzonderlijk onderdeel vastgesteld (componentenbenadering) en wordt elk jaar opnieuw beoordeeld. Het vastgoed wordt gesplitst in de volgende componenten: grond, casco, buitenschil, installaties en inrichting (zowel de ruwe afwerking als de detailafwerking).

Voor de maximale gebruiksduur van de componenten wordt verwezen naar het overzicht opgenomen in hoofdstuk 2.17. Bedrijfsmiddelen worden afgeschreven op basis van hun gebruiksduur, die individueel wordt vastgesteld (gewoonlijk tussen drie en vijf jaar).

Uitgaven voor reparaties en onderhoud worden in de resultatenrekening als last verantwoord in de periode waarin ze zijn gedaan. Uitgaven die na de verwerving van het materieel vast actief worden gedaan, worden geactiveerd indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan ASR Nederland ten goede zullen komen en de kosten op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

De verantwoording van financieringskosten die samenhangen met de bouw van materiële vaste activa is gelijk aan de verantwoording van financieringskosten bij vastgoedbeleggingen, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.17.

Indien objectieve aanwijzingen daartoe aanleiding geven, worden de materiële vaste activa beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen.

2.17 Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is vastgoed dat wordt aangehouden om huuropbrengsten en/of een waardestijging te realiseren. ASR Nederland kan vastgoedbeleggingen ook deels voor eigen gebruik aanwenden. Als de delen aangewend voor eigen gebruik niet afzonderlijk kunnen worden verkocht, worden de onroerende goederen alleen als vastgoedbeleggingen behandeld als ASR Nederland een niet-belangrijk deel voor dienstverlening of administratieve doeleinden aanhoudt.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De afschrijving op gebouwen wordt lineair berekend op basis van de verwachte economische gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met de restwaarde. Op terreinen wordt niet afgeschreven. De restwaarde en de geschatte gebruiksduur worden afzonderlijk bepaald voor elk belangrijk onderdeel (componentenbenadering) en op elke balansdatum beoordeeld.

ASR Nederland verhuurt woningen doorgaans voor onbepaalde tijd. De overige vastgoedbeleggingen worden verhuurd voor bepaalde tijd door middel van niet tussentijds opzegbare huurcontracten. Sommige contracten bevatten verlengings-opties. De huuropbrengsten worden als beleggingsopbrengsten verantwoord in de periode waarop ze betrekking hebben.

Als er een wijziging is van het gebruik van vastgoed, dan kan dit leiden tot:

- herrubriceringen van materiële vaste activa naar vastgoedbeleggingen: aan het einde van het eigen gebruik of bij aanvang van een operationele lease aan een derde partij; of
- herrubriceringen van vastgoedbeleggingen naar materiële vaste activa: bij aanvang van het eigen gebruik of bij aanvang van activiteiten die gericht zijn op verkoop aan derden;

De maximale gebruiksduur van componenten is als volgt:

(UITGEDRUKT IN JAREN) COMPONENTEN	WINKELS	KANTOOR	WONING	PARKEREN	LANDELIJK
Terreinen	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Casco	40	50	50	50	50
Buitenschil	30	30	40	40	n.v.t
Installaties	15	20	20	30	n.v.t
Inrichting	10	15	15	15	n.v.t

Vastgoedprojecten in ontwikkeling voor toekomstig gebruik als vastgoedbelegging worden opgenomen onder de vastgoedbeleggingen. De waardering is tegen de kostprijs, inclusief alle direct toewijsbare kosten, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Financieringskosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de verwerving of de ontwikkeling van een actief worden geactiveerd. De activering van financieringskosten gaat in zodra:

- uitgaven voor het actief en de financiering worden gedaan; en
- werkzaamheden worden gestart die nodig zijn om het actief gereed te maken voor het bedoelde gebruik.

De activering van financieringskosten wordt beëindigd wanneer het actief gereed is voor gebruik of verkoop. Als de ontwikkeling van het actief voor een langere periode wordt onderbroken, wordt de activering opgeschort. Als de bouw in verschillende delen wordt voltooid en elk deel afzonderlijk kan worden gebruikt, wordt de activering beëindigd voor elk deel dat gereed is.

Indien objectieve aanwijzingen daartoe aanleiding geven, worden vastgoedbeleggingen beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen en indien nodig afgewaardeerd.

2.18 Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen betreffen entiteiten waarin ASR Nederland invloed van betekenis heeft op het operationele en financiële beleid, zonder overwegende zeggenschap.

Geassocieerde deelnemingen worden verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode vanaf de datum waarop ASR Nederland voor het eerst invloed van betekenis heeft, tot aan de datum waarop deze invloed eindigt. Dit betekent dat de deelneming aanvankelijk wordt opgenomen tegen kostprijs, inclusief eventueel betaalde goodwill. Vervolgens wordt deze prijs aangepast, zodat deze overeenkomt met het aandeel van ASR Nederland in het totaalresultaat van de deelneming. Het totaalresultaat wordt aangepast conform de grondslagen voor financiële verslaggeving van ASR Nederland.

Verliezen worden verantwoord totdat de balanswaarde van de investering nihil is. Verdere verliezen worden alleen verantwoord voor zover ASR Nederland in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen heeft die deze deelneming betreffen.

Indien objectieve aanwijzingen daartoe aanleiding geven, worden geassocieerde deelnemingen beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen en indien nodig afgewaardeerd.

Joint ventures

Joint ventures zijn contractuele overeenkomsten waarbij ASR Nederland en één of meer andere partijen een economische activiteit ondernemen waarbij sprake is van gezamenlijke zeggenschap. Gezamenlijke zeggenschap is alleen aanwezig indien de strategische, financiële en operationele beslissingen met betrekking tot de activiteit unaniem worden genomen door de partijen die de zeggenschap delen.

Deze belangen worden verantwoord op basis van de vermogensmutatiemethode, zoals toegepast bij geassocieerde

deelnemingen. De belangen worden in de jaarrekening verwerkt vanaf de datum waarop ASR Nederland voor het eerst gezamenlijke zeggenschap heeft, tot aan de datum waarop deze zeggenschap eindigt.

Indien objectieve aanwijzingen daartoe aanleiding geven, worden joint ventures beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen en indien nodig afgewaardeerd.

2.19 Beleggingen

Wanneer ASR Nederland een contract aangaat met betrekking tot financiële activa, worden de betreffende activa ingedeeld in één van de volgende categorieën:

- a. Financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening.
- b. Leningen en vorderingen.
- c. Financiële activa voor verkoop beschikbaar.

De indeling van de financiële activa wordt door ASR Nederland vastgesteld bij eerste opname in de balans. De classificering hangt af van het doel waarvoor de beleggingen werden verworven.

- a. Financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening omvatten:

1. financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden, inclusief derivaten die niet voor hedge accounting in aanmerking komen (zie hoofdstuk 2.22), en;
2. financiële activa die ASR Nederland heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening. Dit is van toepassing indien:

- a. dit een inconsistente in waardering elimineert of aanzienlijk beperkt die anders zou ontstaan doordat financiële activa of verplichtingen op verschillende grondslagen (accounting mismatch) worden gewaardeerd; of
- b. ASR Nederland beheert een groep van financiële instrumenten (activa, verplichtingen of beide) op basis van reële waarde in overeenstemming met gedocumenteerd risicobeheer of een beleggingsstrategie;
- c. het financiële activa betreft welke één of meer 'embedded derivatives' bevatten en ASR Nederland het derivaat niet afzondert van het basiscontract.

De financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Bij eerste opname worden de transactiekosten ten laste van het resultaat geboekt. Gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen worden eveneens in de resultatenrekening verantwoord.

- b. Leningen en vorderingen worden bij de eerste opname in de balans gewaardeerd tegen reële waarde, vermeerderd met transactiekosten. Na de eerste opname vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de

effectieve-rentemethode, eventueel verminderd met noodzakelijk geachte bijzondere waardeverminderingen. Leningen en vorderingen worden afzonderlijk verantwoord onder Financiële activa (zie ook hoofdstuk 2.21)

- c. Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn financiële activa die niet worden verantwoord als financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening of als leningen en vorderingen. Voor verkoop beschikbare financiële activa worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde (inclusief transactiekosten). Hierna worden zij gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van eventuele ongerealiseerde reële-waardeveranderingen in het eigen vermogen, rekening houdend met eventuele uitgestelde belastingverplichtingen. De voor verkoop beschikbare financiële activa omvatten gewone aandelen, preferente aandelen, obligaties, andere vastrentende waardepapieren, deelnemingsbewijzen, niet-vastrentende waardepapieren en belangen in beleggingspools.

Reële waarde van financiële instrumenten

ASR Nederland bepaalt de reële waarde van een financieel instrument zo veel mogelijk aan de hand van gepubliceerde prijzen in een actieve markt. Als er geen actieve markt is voor het financiële instrument, wordt de reële waarde bepaald met behulp van waarderingsmethoden. Hoewel waarderingsmethoden zoveel mogelijk gebruik maken van marktinformatie, worden de uitkomsten echter beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, zoals disconteringsvoeten en inschattingen van toekomstige kasstromen. In het zeldzame geval dat het niet mogelijk is de reële waarde van een financieel instrument te bepalen, wordt het tegen kostprijs verantwoord.

ASR Nederland gebruikt de volgende drie hiërarchische niveaus bij het bepalen van de reële waarde van financiële instrumenten:

1. Reële waarde op basis van gepubliceerde prijzen in een actieve markt

In niveau 1 zijn financiële activa en verplichtingen opgenomen waarvan de waarde wordt bepaald door gepubliceerde prijzen in een actieve markt. Een financieel instrument heeft een notering in een actieve markt als:

- er gepubliceerde prijzen op continue basis aanwezig zijn (verkregen van een markt, effectenmakelaar, tussenpersoon, brancheorganisatie, aanbieders van financiële marktgegevens, of een toezichthoudende instantie); en
 - deze prijzen actuele en regelmatig voorkomende transacties tegen marktconforme voorwaarden vertegenwoordigen.
- De beleggingen in deze categorie omvatten hoofdzakelijk beursgenoteerde aandelen en obligaties.

2. Reële waarde op basis van beschikbare marktinformatie

Voor reële waardebeoordeling op niveau 2 wordt uitgegaan van waarderingsmethoden die gebruik maken van waarneembare marktvariabelen. Deze variabelen omvatten:

- gepubliceerde prijzen voor identieke activa of verplichtingen in actieve markten; en
- inputvariabelen anders dan gepubliceerde prijzen, zoals rentes en yield curves, actuele risico-opslagen voor de verschillende sectorspecifieke risicofactoren en overige marktinformatie.

De beleggingen in deze categorie omvatten hoofdzakelijk niet-beursgenoteerde bedrijfsobligaties.

3. Waardering niet gebaseerd op beschikbare marktinformatie

In niveau 3 wordt de reële waarde van de activa of verplichtingen geheel of gedeeltelijk bepaald door gebruik te maken van een waarderingsmethode, waarbij gebruikt wordt gemaakt van niet-waarneembare marktvariabelen. In deze situaties is er sprake van weinig of niet-actieve markten voor de activa of verplichtingen. De financiële activa en verplichtingen in deze categorie worden individueel gewaardeerd. De waardering is gebaseerd op de beste inschatting door het management. Deze inschattingen zijn gebaseerd op eigen informatie en algemeen beschikbare informatie. Het uitgangspunt van de reële-waardebepaling blijft het vaststellen van een reële, marktconforme prijs. In deze categorie vallen bijvoorbeeld private equity beleggingen.

Bijzondere waardeverminderingen van financiële activa

ASR Nederland beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van financiële activa. Financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening worden niet in de beoordeling betrokken, omdat de reële waarde van deze activa eventuele bijzondere waardeverminderingen reeds tot uitdrukking brengt.

Bij beleggingen in aandelen beschikbaar voor verkoop is een significante of duurzame daling van de reële waarde een objectieve aanwijzing geworden voor een bijzondere waardevermindering. Er is sprake van een weerlegbare veronderstelling dat er een significante of duurzame daling is als de reële waarde:

- 25% of meer onder de kostprijs is gedaald; of
- over een aaneengesloten periode van twaalf maanden of meer onder de kostprijs is gedaald.

De overige financiële activa worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen indien er objectieve aanwijzingen zijn dat ASR Nederland niet alle door de tegenpartij verschuldigde bedragen zal ontvangen. Objectieve aanwijzingen zijn onder andere: faillissement, financiële herstructurering of betalingsachterstanden van meer dan 30 dagen. Bij de beoordeling kan er ook sprake zijn van omstandigheden die een nadere inschatting vereisen, zoals: negatief eigen vermogen, regelmatige betalingsproblemen, verslechtering van de kredietwaardigheid (rating) en het ondernemen van juridische stappen door andere schuldeisers.

Bijzondere waardeverminderingen worden direct in de resultatenrekening verantwoord en zijn gelijk aan het verschil tussen de geamortiseerde kostprijs en de reële waarde op balansdatum na aftrek van eerder opgenomen bijzondere waardeverminderingen.

Indien in een latere periode de reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa toeneemt en de toename objectief kan worden toegeschreven aan een gebeurtenis die zich na de opname van de bijzondere waardevermindering heeft voorgedaan, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen in de resultatenrekening. Bijzondere waardeverminderingen van aandelen worden niet teruggenomen en een eventuele toename van de reële waarde wordt verwerkt in het eigen vermogen.

2.20 Beleggingen voor rekening en risico van polishouders

Beleggingen voor rekening en risico van polishouders hebben grotendeels betrekking op unit-linked verzekeringscontracten. Daarnaast gaat het om collectieve contracten waarbij de polishouder het beleggingsrisico loopt (discretionaire zelfverzekering). Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van de beleggingen worden verantwoord in de resultatenrekening als resultaat beleggingen voor rekening en risico van polishouders.

2.21 Leningen en vorderingen

Leningen en vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen op klanten

De vorderingen op klanten betreffen vooral zakelijke kredietverlening en hypothecaire leningen.

Vorderingen op banken

De vorderingen op banken betreffen zakelijke leningen, deposito's en het spaardeel van door ASR Nederland verzekerde hypotheekleningen.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen betreffen vorderingen die voortvloeien uit de normale bedrijfsvoering van ASR Nederland.

Bijzondere waardeverminderingen leningen en vorderingen

ASR Nederland beoordeelt op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van de onder leningen en vorderingen opgenomen financiële activa.

Een individuele bijzondere waardevermindering staat vast wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat ASR Nederland niet alle door de tegenpartij verschuldigde bedragen, in overeenstemming met de contractuele voorwaarden, zal kunnen innen. Het bedrag van de waardevermindering is het verschil tussen de balanswaarde en de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde is gelijk aan de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, inclusief de bedragen die worden gerealiseerd uit verstrekte garanties en zekerheden, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financiële actief.

Leningen en vorderingen die individueel van kleinere betekenis zijn, worden collectief beoordeeld na indeling in groepen met vergelijkbare kredietrisico's.

De bijzondere waardevermindering op basis van de collectieve benadering wordt bepaald door toepassing van risicomodellen voor gelijksoortige financiële activa. Hierbij wordt rekening gehouden met historische gegevens en periodiek geactualiseerde parameters voor oninbaarheid.

Ook wordt rekening gehouden met waarschijnlijk geachte verliezen in onderdelen van leningenportefeuilles (IBNR: 'incurred but not reported').

De IBNR wordt geschat op basis van historische verliespatronen. Het huidige economische klimaat wordt meegewogen en er wordt rekening gehouden met een potentieel verhoogd kredietrisico op basis van een analyse van de politiek-economische situatie.

Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van de resultatenrekening gebracht. Indien in een latere periode de bijzondere waardevermindering afneemt en de afname objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis na de opname van een bijzondere waardevermindering, dan wordt de afname ten gunste van het resultaat gebracht.

2.22 Derivaten en hedge accounting

ASR Nederland gebruikt derivaten voor het afdekken van rente- en valutarisico's en voor het afdekken van risico's van toekomstige transacties.

Derivaten

Derivaten zijn afgeleide financiële instrumenten zoals valuta- en renteswaps, termijncontracten, rentefutures en opties. Dergelijke instrumenten hebben een waarde die wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende marktfactoren, zoals rentepercentages, valutakoersen of indexen zoals een aandelenindex (onderliggende waarde). Derivaten vergen weinig of geen aanvangsinvestering in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in genoemde marktfactoren en worden op een tijdstip in de toekomst afgewikkeld.

Derivaten worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde bij het aangaan van het contract. Latere wijzigingen van de reële waarde worden in de resultatenrekening onder 'reële waarde winsten en verliezen' verantwoord. De reële waarden worden gebaseerd op gepubliceerde marktprijzen of, indien deze niet beschikbaar zijn, op waarderingmethoden zoals contante-waardemethoden of optiewaarderingmodellen. Derivaten met een positieve reële waarde worden opgenomen onder de activa en derivaten met een negatieve marktwaarde worden opgenomen onder de verplichtingen.

Financiële activa of verplichtingen kunnen in een contract besloten derivaten bevatten ('embedded derivatives'). Deze in een contract besloten derivaten worden afgezonderd van het basiscontract en apart gewaardeerd als het basiscontract niet wordt verantwoord tegen reële waarde via de resultatenrekening en de economische kenmerken en risico's van het in een contract besloten derivaat niet nauw aansluiten bij die van het basiscontract. De waardering van dit afgezonderde, in een contract besloten derivaat is tegen reële waarde via de resultatenrekening.

Hedge accounting

Hedge accounting houdt in dat ASR Nederland op de datum waarop een derivaat wordt afgesloten het contract kan aanmerken als:

- een afdekking van de reële waarde van een verantwoorde actief- of passiefpost of een vaststaande verplichting (reële-waardehedge); of
- een afdekking van het risico van onzekere toekomstige kasstromen toerekenbaar aan een verantwoorde actief- of passiefpost, of een verwachte toekomstige zeer waarschijnlijke transactie (kasstroomafdekking).

Afdekkingen van vaststaande verplichtingen zijn reële-waardehedges, uitgezonderd afdekkingen van valutarisico's die verantwoord worden als kasstroomafdekkingen. ASR Nederland heeft in de verslaggevingsperiode geen reële waarde hedge accounting toegepast.

Bij aanvang van de hedge relatie documenteert ASR Nederland de afdekkingsdoelstelling en -strategie, de relatie tussen de afgedekte positie en het derivaat dat als afdekkingsinstrument wordt gebruikt en de methode die zal worden gebruikt om de effectiviteit van de afdekkingstransactie te beoordelen. Ook wordt vastgesteld dat de afdekking naar verwachting effectief zal zijn gedurende de gehele afdekkingsperiode.

Tijdens de afdekkingsperiode wordt de effectiviteit van de afdekking in elke rapportageperiode getoetst. Een afdekking wordt geacht effectief te zijn wanneer de verandering in de reële waarde of de kasstromen van de afgedekte positie wordt gecompenseerd door veranderingen in de reële waarde of de kasstromen van het afdekkingsinstrument.

Alleen activa, verplichtingen, vaststaande toezeggingen of zeer waarschijnlijk verwachte transacties waarbij een partij van buiten ASR Nederland betrokken is, worden als afgedekte posities aangemerkt.

Reële-waardeveranderingen van het effectieve deel van derivaten die zijn aangewezen en in aanmerking komen als kasstroomafdekkingen, worden in een afzonderlijke component van het eigen vermogen verantwoord als een ongerealiseerde winst of een ongerealiseerd verlies. De reële-waardeverandering van het ineffektieve deel wordt verantwoord in de resultatenrekening. De in het eigen vermogen verantwoorde bedragen worden naar de resultatenrekening overgeboekt en als baten of lasten verantwoord in de periode(n) waarin de afgedekte vaststaande verplichting of zeer waarschijnlijke verwachte transactie van invloed is op het resultaat.

Als een afdekking niet langer voldoet aan de criteria voor hedge accounting of op een andere wijze beëindigd wordt, blijft het cumulatieve afdekkingsresultaat opgenomen in het eigen vermogen totdat de verwachte transactie of vaststaande verplichting wordt afgewikkeld. Als de verwachte transactie of vaststaande verplichting naar verwachting niet meer zal plaatsvinden, wordt het in het eigen vermogen opgenomen cumulatieve afdekkingsresultaat op het afdekkingsinstrument overgebracht naar de resultatenrekening.

2.23 Uitgestelde belastingvorderingen

Uitgestelde belastingvorderingen zijn de bedragen aan vennootschapsbelasting die in de toekomst kunnen worden gevorderd op basis van:

- tijdelijke verschillen tussen de balanswaarde van de activa en de fiscale waarde; en
- beschikbare voorwaartse verliescompensatiemogelijkheden.

Dit geldt voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst voldoende belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waarmee de tijdelijke verschillen en compensabele verliezen kunnen

worden verrekend. Bij de bepaling van de uitgestelde belastingvorderingen wordt uitgegaan van de belastingtarieven waartegen de vorderingen zullen worden gerealiseerd. De uitgestelde belastingvorderingen worden op balansdatum beoordeeld. Indien het niet langer waarschijnlijk is dat de vorderingen kunnen worden gerealiseerd, wordt de realiseerbare waarde verlaagd.

2.24 Herverzekeringscontracten

Contracten waarbij een aanzienlijk verzekeringsrisico van ASR Nederland wordt overgedragen aan derden, worden opgenomen onder herverzekeringscontracten en gedefinieerd als uitgaande herverzekering.

De bedragen die geïnd kunnen worden bij herverzekeraars, worden geschat met een methode die in overeenstemming is met het herverzekeringscontract en de methode voor het bepalen van de verplichtingen inzake de herverzekerde verzekeringscontracten.

Activa die voortvloeien uit herverzekeringscontracten worden opgenomen onder herverzekeringscontracten, met uitzondering van de kortlopende vorderingen op herverzekeraars, welke worden opgenomen onder leningen en vorderingen.

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er objectieve aanwijzingen zijn dat de activa uit herverzekeringscontracten een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Indien dit het geval is, dan wordt de balanswaarde verminderd tot de geschatte realiseerbare waarde.

2.25 Overige activa

De overige activa bestaan uit overlopende beleggings- en renteopbrengsten, vastgoedprojecten, belastingvorderingen en overlopende activa.

De vastgoedprojecten betreffen vastgoed dat in ontwikkeling is in opdracht van derden. De waardering vindt plaats tegen de kostprijs inclusief alle directe kosten en bouwrente, verminderd met gedeclareerde termijnen en bijzondere waardeverminderingen. Als de opbrengst van het contract op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, wordt deze verantwoord op basis van de projectvoortgang volgens de 'percentage of completion'-methode. Dit geldt niet als belangrijke risico's en opbrengsten die verbonden zijn aan het eigendom van het project door ASR Nederland aan de afnemer zijn overgedragen. In dat geval wordt het resultaat verantwoord bij het gereedkomen van het vastgoedproject ('completed contract'-methode).

2.26 Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten kasmiddelen, direct opvraagbare tegoeden bij banken en andere kortlopende vorderingen op banken met een oorspronkelijke looptijd gelijk aan of korter dan drie maanden.

2.27 Eigen vermogen

Aandelenkapitaal en agioreserve

Het in de balans opgenomen aandelenkapitaal bestaat uit het geplaatste en volgestorte gewone aandelenkapitaal. De agioreserve betreft het gestorte kapitaal voor zover dit hoger is dan de nominale waarde van de aandelen.

Reserve ongerealiseerde winsten en verliezen

Deze reserve bestaat uit:

- ongerealiseerde resultaten uit financiële activa beschikbaar voor verkoop na aftrek van belastingen en rekening houdend met correcties uit hoofde van 'shadow accounting' (zie hoofdstuk 2.29);
- het aandeel van ASR Nederland in de ongerealiseerde resultaten van geassocieerde deelnemingen en joint ventures (zie hoofdstuk 2.18);
- ongerealiseerde resultaten op het effectieve deel van kasstroomafdekkingen, na aftrek van belastingen (zie hoofdstuk 2.22);
- de discretionaire winstdelingsreserve (zie hoofdstuk 2.29).

Reserve koersverschillen

In deze reserve worden de koersverschillen op voor verkoop beschikbare financiële activa opgenomen.

Overige reserves

De overige reserves bestaan uit ingehouden winsten.

Overige eigen-vermogensinstrumenten

Het hieronder opgenomen bedrag vertegenwoordigt de nominale waarde van overige eigen-vermogensinstrumenten, verminderd met de kosten, na aftrek van belastingen, die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de uitgifte.

2.28 Achtergestelde schulden

Achtergestelde schulden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde na aftrek van transactiekosten. Daarna vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode.

2.29 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten

Algemeen

Hieronder worden opgenomen de verplichtingen uit hoofde van door ASR Nederland uitgegeven contracten waarbij significante verzekeringsrisico's worden overdragen van de polishouder naar ASR Nederland. Deze contracten kunnen ook financiële risico's overdragen.

Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Leven

Voor levensverzekeringscontracten worden de toekomstige verplichtingen voor polisuitkeringen berekend op basis van een

netto premiemethode (de contante waarde van toekomstige verplichtingen minus de contante waarde van de toekomstige netto premies) op basis van dezelfde grondslagen waarop ook de premie bij het afsluiten van de verzekering is bepaald. Voor contracten waarvan de toekomstige duur van de premiebetaling korter is dan de looptijd van de verzekering of waar geen premie meer voor wordt betaald, wordt een voorziening voor toekomstige beheerskosten opgenomen. Er wordt een voorziening gevormd voor het langlevensrisico dat verbonden is aan alle collectieve levensverzekeringscontracten.

Verder worden in het algemeen voorzieningen gevormd voor gerealiseerde resultaten op financiële activa die worden toegewezen aan:

- verzekeringscontracten met winstdeling;
- niet-winstdelende contracten indien en voor zover het huidige renteniveau lager is dan de rentevoet die gebruikt is voor de prijsstelling toen het verzekeringscontract is aangegaan.

Deze financiële activa omvatten voor verkoop beschikbare vastrentende financiële activa, specifieke financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening (synthetische CDO's) en specifieke derivaten bestemd als 'aangehouden voor handelsdoeleinde' (swaptions en renteswaps).

De gerealiseerde resultaten vallen vrij op basis van de resterende looptijd van de verkochte financiële activa.

Winstdelende polissen omvatten bijkomende verplichtingen voor eventuele contractuele dividenden of winstdelingen. Deze verplichtingen zijn opgenomen onder aftrek van geactiveerde rentestandkortingen (RSK). Deze rentestandkortingen worden op actuariële wijze afgeschreven naar de mate dat de te verwachten overrente wordt gerealiseerd.

Verplichtingen inzake verzekeringscontracten Schade

Deze verplichtingen hebben betrekking op een voorziening voor te betalen schaden en lopende risico's en een voorziening niet-verdiende premies. De voorziening voor te betalen schaden en lopende risico's is gebaseerd op schattingen van te betalen schaden en lopende risico's. De te betalen schaden betreffen de nog niet betaalde claims en schadebehandelingskosten en de schaden die zijn voorgevallen, maar nog niet zijn gerapporteerd.

De schattingen zijn gebaseerd op individuele beoordeling van de gerapporteerde schaden, op ervaringen uit het verleden en inschattingen van de ontwikkelingen bij claimedgedrag, sociale factoren, economische factoren en relevante jurisprudentie. Bij de vaststelling van de verplichtingen wordt rekening gehouden met de bij derden verhaalbare bedragen en de te verwachten baten uit subrogatie.

Schadeverplichtingen op het gebied van arbeidsongeschiktheid worden verantwoord tegen de netto contante waarde.

De verantwoorde voorzieningen zijn toereikend om de uiteindelijk kosten van claims en schadebehandelingskosten te dekken. ASR Nederland disconteert verplichtingen voor schade alleen voor claims met te bepalen en vaste betaaltermijnen.

De voorziening niet-verdiende premies is gelijk aan de niet-verdiende brutopremies, waarop de betaalde provisies in mindering zijn gebracht. De voorziening wordt tijdsevenredig vastgesteld.

Herverzekeringsverplichtingen

Herverzekeringsverplichtingen waarbij ASR Nederland de herverzekeraar is en waarbij aanzienlijk verzekeringsrisico wordt overdragen, worden op dezelfde manier verantwoord als de reguliere rechtstreeks geschreven verzekeringscontracten. Zij zijn opgenomen onder de verplichtingen inzake verzekeringscontracten.

Verplichtingen aan verzekeraars waarbij ASR Nederland de herverzekeraar is en waarbij geen aanzienlijk verzekeringsrisico wordt overdragen, worden opgenomen als schulden aan polishouders.

Levensverzekeringscontracten met discretionair winstde- lingselement (Discretionary Participation Feature ofwel DPF)

Dit betreft levensverzekeringscontracten waarbij de verzekeringnemer naast gegarandeerde uitkeringen ook recht heeft op potentieel aanzienlijke extra uitkeringen, waarvan de hoogte of het tijdstip contractueel door ASR Nederland worden bepaald. Deze extra uitkeringen zijn gebaseerd op het rendement van een specifieke pool van beleggingscontracten, specifieke beleggingen van ASR Nederland of het resultaat van de entiteit die het contract uitgeeft.

De verwachte aanspraken op discretionaire winstdeling worden opgenomen in het eigen vermogen. Nadat een besluit tot winstdeling is genomen, wordt de winstdeling opgenomen onder de verplichtingen.

Shadow accounting

ASR Nederland past in overeenstemming met IFRS 4 shadow accounting toe op verzekeringscontracten met winstdeling. Shadow accounting wordt ook toegepast op niet-winstdelende contracten indien en voor zover het huidige renteniveau lager is dan de rentevoet die gebruikt is voor de prijsstelling toen het contract is aangegaan.

Shadow accounting maakt het mogelijk dat een verantwoord, maar ongerealiseerd resultaat op een belegging invloed heeft op de waardering van de verzekeringsverplichtingen op dezelfde wijze als dit voor een gerealiseerd resultaat geldt.

ASR Nederland past shadow accounting toe voor ongerealiseerde waardeveranderingen in voor verkoop beschikbare vastrentende financiële activa, specifieke financiële activa die gewaardeerd worden tegen reële waarde via de resultatenrekening (synthetische CDO's) en specifieke derivaten die aangewezen zijn als 'aangehouden voor handelsdoeleinde' (swaptions en renteswaps).

De betreffende aanpassing van de verzekeringsverplichtingen wordt opgenomen onder overig totaalresultaat indien, en alleen indien de ongerealiseerde waardeveranderingen worden opgenomen in het overige totaalresultaat. Ongerealiseerde waardeveranderingen op activa tegen reële waarde via de resultatenrekening worden opgenomen in de resultatenrekening met een corresponderende correctie voor shadow accounting in de resultatenrekening.

Geen shadow accounting wordt toegepast op:

- bijzondere waardeverminderingen;
- herwaarderingen van schuld papier waarop bijzondere waardeverminderingen zijn toegepast.

Toereikendheidstoets voor de verplichtingen inzake verzekeringscontracten

Deze toets wordt ten minste eenmaal per kwartaal uitgevoerd om te bepalen of de opgenomen voorzieningen inzake verzekeringscontracten toereikend zijn. Deze test komt overeen met de toereikendheidstoets die door de Nederlandse wet wordt voorgeschreven ("Besluit Prudentiële Regels WFT", Artikel 121). Naar deze toets wordt verwezen als DNB LAT (Liability Adequacy Test). Als de toets aangeeft dat de voorzieningen onvoldoende zijn, verhoogt ASR Nederland deze tot het vereiste niveau.

Op basis van de LAT zijn de levensverzekeringsportefeuilles verdeeld in homogene risicogroepen. Deze verdeling is gebaseerd op de volgende kenmerken:

- individuele versus collectieve contracten;
- traditionele levensverzekeringscontracten met rentegarantie versus unit-linked contracten;
- unit-linked contracten zonder garantie versus unit-linked contracten met garantie;
- contracten met of zonder winstdelingskenmerken;
- sterfterisico versus langlevensrisico; en
- de aanwezigheid van een afkoopvloer.

De voorzieningen zijn voldoende indien de technische voorziening zoals opgenomen in de balans van ASR Nederland ten minste gelijk is aan de best estimate van de levensverzekeringsverplichtingen inclusief een passende risicomarge. Voor zover van toepassing wordt een afkoopvloer toegepast. Ook wordt rekening gehouden met ongerealiseerde waardeveranderingen van relevante beleggingen die niet tegen reële waarde in de balans zijn opgenomen. De verschillende elementen van de LAT worden hierna besproken.

Best estimate

De best estimate van een verzekeringscontract is de netto contante waarde van de verwachte kasstromen van baten en lasten onder aftrek van de netto contante waarde van de premies. Deze kasstromen worden geschat met behulp van realistische ("best estimate") veronderstellingen in relatie tot sterfte, lang leven, verloop, kosten en inflatie. De best estimate veronderstellingen met betrekking tot sterfte en lang leven omvatten de meest recente trendmatige veronderstellingen voor de levensverwachting in Nederland, zoals opgesteld door het Nederlandse Actuarieel Genootschap en het Nederlandse Verbond van Verzekeraars.

Voor zover van toepassing worden de winstdelende elementen van verzekeringscontracten in aanmerking genomen bij de toekomstige kasstromen. Deze kasstromen worden gediscoteerd op basis van de ECB AAA-curve voor overheidsobligaties, zoals gepubliceerd door de Europese Centrale Bank. De best estimate wordt verhoogd met de tijdswaarde van opties en garanties (CFOG: Cost of Financial Options and Guarantees) en wordt berekend met behulp van stochastische technieken. De intrinsieke waarde van de opties en garanties is al begrepen in de best estimate.

Bij unit-linked contracten is de best estimate gelijk aan de fondswaarde van het contract na aftrek van de netto contante waarde van toekomstige marges op sterfte en kosten. Wat betreft unit-linked contracten met een gegarandeerde minimumuitkering op de afloopdatum wordt de best estimate verminderd met een CFOG, ofwel de waarde van die garantie berekend volgens het model van Black & Scholes.

Risicomarge

De risicomarge wordt berekend voor elke homogene risicogroep met behulp van de 'cost of capital' methode. Deze methode vereist dat verzekeringsrisico's worden gemeten. ASR Nederland maakt gebruik van het nieuwste Solvency II model, zoals gedefinieerd in QIS, om deze risico's te kwantificeren. Dientengevolge is de risicomarge de weergave van het risicoprofiel van de specifieke homogene risicogroep. De risico's die in de risicomarge zijn opgenomen, betreffen sterfte, langlevensrisico, invaliditeit, verloop, rampen, kosten, niet afdekbaar financieel risico en operationele risico's. Al deze risico's worden naar de toekomst geprojecteerd. Het totale risico voor elk toekomstig jaar wordt vastgesteld op basis van correlaties tussen de risico's zoals beschreven in het Solvency II standaardmodel. Het geprojecteerde risico voor elk jaar wordt vermenigvuldigd met de kapitaalkosten en contant gemaakt naar de balansdatum.

De diversificatievoordelen tussen verschillende homogene risicogroepen worden proportioneel over deze risicogroepen verdeeld.

Afkoopvloer

Als afkoop een mogelijkheid is binnen de specifieke homogene risicogroep wordt de best estimate verhoogd tot het niveau van de totale afkoopwaarde van de contracten, conform de uitgangspunten van de afkoopvloer zoals voorgeschreven door DNB.

LAT Schade

Voor wat betreft het segment Schade wordt de LAT uitgevoerd voor elke risicogroep met behulp van statistische analyses. Eventuele geïdentificeerde verliezen worden gebruikt als basis voor het schatten van toekomstige claims die voortvloeien uit een verzekeringscontract uit de portefeuille op balansdatum. Dit is de best estimate. Er wordt een passende risicomarge toegevoegd, die een functie is van de claimvolatiliteit in de specifieke risicogroep. Voor elke risicogroep wordt het totaal van de best estimate en risicomarge vergeleken met de technische voorziening die opgenomen is op de balans. Als er een tekort is, worden de verzekeringsverplichtingen verhoogd tot het juiste niveau.

De LAT voor de invaliditeitsportefeuille is vergelijkbaar met de LAT voor de levensportefeuille. De LAT voor de invaliditeitsportefeuille wordt uitgevoerd voor alle (zes) gedefinieerde risicogroepen.

DNB LAT

ASR Nederland beschouwt de DNB LAT als de aanleiding om de verzekeringsverplichtingen te verhogen in geval van een tekort. Een marge in de DNB LAT wordt beschouwd als een deel van de solvabiliteitsmarge volgens de definitie van DNB.

Verder heeft ASR Nederland een LAT gedefinieerd met het doel het bufferkapitaal te berekenen. Deze LAT komt overeen met de DNB LAT, maar houdt geen rekening met een afkoopvloer. Dientengevolge is het bufferkapitaal ten minste gelijk aan of hoger dan de DNB-solvabiliteit.

In verzekeringcontracten besloten opties

In verzekeringscontracten besloten opties worden niet separaat opgenomen, maar op dezelfde manier als het hoofdcontract verwerkt. Deze opties worden gewaardeerd met behulp van een toereikendheidstoets, rekening houdend met de intrinsieke waarde en de tijdswaarde.

2.30 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

De verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders betreffen hoofdzakelijk unit-linked contracten. Een beleggingseenheid is een aandeel in een beleggingsfonds dat door ASR Nederland namens de polishouders wordt aangekocht met de door polishouders betaalde netto premies. De uitkering op de einddatum van het contract is

gelijk aan de actuele waarde van de beleggingseenheden van dat fonds. De actuele waarde van een beleggingseenheid (unitwaarde) is gelijk aan de reële waarde van de beleggingen van het beleggingsfonds gedeeld door het aantal units.

De reële waarde van de financiële verplichting is gelijk aan het aantal units dat aan het eind van de verslagperiode bij elk contract hoort, vermenigvuldigd met de huidige unitwaarde per dezelfde datum. Ook wordt rekening gehouden met verplichtingen in verband met verzekeringstechnische risico's (sterfte, arbeidsongeschiktheid). Een deel van de unit-linked-contracten kent een minimum-garantie met betrekking tot de hoogte van de uitkering op de einddatum. Voor deze garanties wordt een aanvullende verplichting op de balans opgenomen, die afhankelijk is van de actuele fondswaarde en van het niveau van de garantie. Er wordt bij de vaststelling van die verplichting rekening gehouden met actuariële veronderstellingen inzake toekomstige fondsontwikkeling en sterfte.

De verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders omvatten ook verplichtingen inzake spaarkassen en collectieve pensioencontracten waarbij de contractant het beleggingsrisico draagt. De verplichtingen omvatten mede een voorziening in verband met compensatie van kosten op deze verzekeringen, zoals in 2008 overeengekomen met consumentenorganisaties. Deze voorziening is gelijk aan de contante waarde (op basis van een rekenrente van 4%) van de overeengekomen compensatiebedragen (aan het einde van de looptijd) waarbij de lasten over de reeds verstreken perioden volledig zijn voorzien. Daarnaast is rekening gehouden met schattingen voor bijkomende lasten, zoals de kosten van de uitvoering van de compensatieregeling, compensatie van schrijnende gevallen en compensatie voor afgekochte verzekeringscontracten.

2.31 Voorziening voor personeelsbeloningen

Pensioenverplichtingen

ASR Nederland heeft voor eigen medewerkers een aantal pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen ('defined benefit plans'). Dit zijn regelingen waarbij aan een werknemer op pensioenleeftijd een vast pensioen wordt toegezegd. Dit pensioen is gewoonlijk afhankelijk van één of meer factoren, zoals salaris en aantal dienstjaren. Ten minste één keer per jaar berekenen interne actuarissen de hieraan gerelateerde pensioenverplichtingen.

De voorziening voor 'defined benefit plans' is de contante waarde van de pensioenverplichtingen op balansdatum verminderd met de reële waarde van de kwalificerende beleggingen. Deze voorziening wordt aangepast voor niet-verantwoorde resultaten en niet-verantwoorde kosten met betrekking tot verstreken dienstjaren.

De financieringskosten die samenhangen met personeelsvergoedingen worden verantwoord als rentelasten.

De pensioenverplichtingen worden berekend met behulp van de 'projected unit credit-methode'. Inherent aan deze methode is het gebruik van actuariële aannames op het gebied van disconteringsvoeten, stijgingspercentage van toekomstige salarissen en bonussen, sterftcijfers en consumentenprijsindex. De aannames worden jaarlijks beoordeeld en geactualiseerd en zijn gebaseerd op beschikbare marktinformatie.

De actuariële aannames kunnen aanmerkelijk verschillen van de werkelijke resultaten als gevolg van veranderingen in markt-omstandigheden, economische trends, sterftetrends en andere aannames. Iedere verandering in deze aannames kan een aanzienlijke invloed hebben op de hoogte van de verplichtingen voor 'defined benefit plans' en de toekomstige pensioenlasten.

Verschillen tussen de verwachte en werkelijke uitkomsten van de actuariële aannames worden niet in de resultatenrekening verantwoord. Echter, het deel van de actuariële verschillen dat buiten een bandbreedte ('corridor') van 10% valt, wordt ten gunste of ten laste van de resultatenrekening gebracht over het verwachte gemiddeld resterende aantal dienstjaren van de deelnemers.

ASR Levensverzekering N.V., een verzekeringsonderneming die deel uitmaakt van de groep, is de uitvoerder van de pensioenregeling. Aangezien de beleggingen worden aangehouden ter dekking van de pensioenverplichtingen worden ze in de geconsolideerde jaarrekening niet opgenomen als 'in aanmerking komende fondsbeleggingen van pensioenregelingen'.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk in de resultatenrekening verantwoord. Dit gebeurt niet als de wijzigingen van een pensioenplan afhankelijk zijn van het aantal werknemers dat in dienst blijft gedurende een bepaalde periode ('wachtperiode' of 'vesting period').

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Regelingen die in voordelen voor langdurige diensttijd voorzien, maar geen pensioenregelingen zijn, zoals jubileumuitkeringen, worden gewaardeerd tegen contante waarde op basis van de 'projected unit credit-methode'.

Andere verplichtingen na uitdiensttreding

ASR Nederland biedt vergoedingen na uitdiensttreding, zoals hypothecaire leningen tegen voordelige rentevoeten. Om het recht op die beloningen te genieten, is het gewoonlijk een voorwaarde dat de werknemer in dienst blijft tot het ingaan van de pensioenleeftijd en een minimumduur in dienstverband heeft gehaald. De verwachte kosten van die beloningen worden toegerekend over de periode van het dienstverband. Dit gebeurt op basis van een methodologie die lijkt op die voor toegezegde

pensioenregelingen. Actuariële resultaten die voortvloeien uit aanpassing van ervaringscijfers en wijzigingen in de actuariële veronderstellingen worden ten gunste of ten laste van de resultatenrekening gebracht gedurende de verwachte resterende diensttijd van de betreffende medewerkers.

Personeelsrechten

Voor de aan medewerkers toekomende en nog niet opgenomen vakantiedagen wordt een verplichting opgenomen.

2.32 Voorzieningen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheden over de omvang en het tijdstip van toekomstige betalingen die nodig zijn voor de afwikkeling. ASR Nederland treft voorzieningen wanneer er sprake is van in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen als gevolg van gebeurtenissen in het verleden en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van de verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is en er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de geschatte bedragen aan het eind van de verslagperiode die nodig zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

2.33 Financieringen

Schuldbewijzen en overige financieringen worden bij eerste opname verantwoord tegen reële waarde inclusief de directe transactiekosten. Daarna worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Verschillen tussen de opbrengst en de aflossingsprijs worden verantwoord in de resultatenrekening gedurende de looptijd van de lening op basis van de effectieve-rentemethode.

2.34 Uitgestelde belastingschulden

Uitgestelde belastingschulden worden opgenomen op basis van tijdelijke verschillen tussen de balanswaarde en de fiscale waarde van activa en verplichtingen. Bij de waardering van de uitgestelde belastingschulden wordt uitgegaan van de belastingtarieven waartegen de belastingschulden naar verwachting zullen worden afgewikkeld.

2.35 Schulden aan klanten

Schulden aan klanten worden bij eerste opname verantwoord tegen reële waarde inclusief de directe transactiekosten. Vervolgens worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

2.36 Schulden aan banken

Schulden aan banken worden bij eerste opname verantwoord tegen reële waarde inclusief de directe transactiekosten. Vervolgens worden ze gewaardeerd tegen geamortiseerde

kostprijs. Verschillen tussen de aflossingsprijs en de geamortiseerde kostprijs (agio of disagio) worden gedurende de looptijd van de schulden in de resultatenrekening verantwoord als rentelasten op basis van de effectieve-rentemethode.

2.37 Verzekeringspremies

Levensverzekeringspremies

De premies inzake levensverzekeringscontracten worden verantwoord als opbrengsten wanneer ze verschuldigd zijn door de polishouder. De hieruit voortvloeiende verplichtingen worden ten laste van het resultaat gebracht op basis van geschatte toekomstige baten en lasten. Deze lasten worden opgenomen onder de regel 'verzekeringstechnische lasten en -uitkeringen'. Dit heeft tot gevolg dat volgens het 'matching principe' de winsten over de geschatte looptijd van de polissen worden gerealiseerd. In overeenstemming met deze 'matching' worden de acquisitiekosten geactiveerd en vervolgens afgeschreven. Een nadere toelichting op de geactiveerde acquisitiekosten is opgenomen in hoofdstuk 2.15.

Schadeverzekeringspremies

Schadeverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarin de premies zijn verdiend. In rekening gebrachte, maar nog niet verdiende premies worden opgenomen onder de verplichtingen inzake verzekeringscontracten, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.29.

2.38 Beleggingsopbrengsten

De beleggingsopbrengsten bestaan hoofdzakelijk uit rentebaten, dividend op aandelen en huuropbrengsten uit vastgoedbeleggingen.

Rentebaten

Rentebaten worden verantwoord voor alle rentedragende instrumenten. Voor de verantwoording wordt de effectieve rentemethode gehanteerd. Hierbij wordt rekening gehouden met direct toerekenbare transactiekosten en agio/disagio. Wanneer op de waarde van een financieel actief een bijzondere waardevermindering is toegepast, wordt de balanswaarde verminderd tot de realiseerbare waarde, te weten de geschatte toekomstige kasstromen contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het instrument.

Dividenden

Dividendbaten worden in de resultatenrekening opgenomen op het moment dat er een recht op uitbetaling ontstaat.

Huuropbrengsten

De huuropbrengsten van vastgoedbeleggingen worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

2.39 Gerealiseerde winsten en verliezen

Onder de gerealiseerde winsten en verliezen zijn opgenomen de resultaten bij verkoop van vastgoedbeleggingen, voor verkoop beschikbare financiële activa, geassocieerde deelnemingen en joint ventures.

Bij voor verkoop beschikbare financiële activa bestaan gerealiseerde winsten of verliezen uit het verschil tussen de opbrengst van de verkoop of desinvestering van een actief of passief en de geamortiseerde kostprijs van het verkochte actief of passief, onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen die in vorige perioden zijn verantwoord en nadat rekening is gehouden met eventuele aanpassingen uit hoofde van hedge accounting.

De in het verleden rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkte ongerealiseerde winsten en verliezen (de verschillen tussen balanswaarde en geamortiseerde kostprijs) worden overgeboekt naar de resultatenrekening.

2.40 Reële waarde winsten en verliezen

De reële waarde winsten en verliezen omvatten gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening en van derivaten. Voor derivaten wordt hierbij uitgegaan van de reële waarde exclusief opgelopen rente ('clean fair value').

2.41 Resultaat beleggingen voor rekening en risico van polishouders

De beleggingen voor rekening en risico van polishouders worden gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening. Eventuele waardeveranderingen worden opgenomen onder de regel resultaat beleggingen voor rekening en risico van polishouders. Hier worden ook de rentebaten en ontvangen dividenden ten behoeve van deze polishouders verantwoord.

2.42 Provisie- en commissiebatens

De ontvangen provisies en commissies betreffen met name de activiteiten in verband met herverzekeringen, vermogensbeheer en serviceverlening. De provisies en commissies op verrichte diensten worden over het algemeen verantwoord als opbrengsten in de periode waarin de diensten worden verricht.

2.43 Verzekeringstechnische lasten en -uitkeringen

Hieronder worden opgenomen de wijzigingen in de verplichtingen inzake verzekeringscontracten (zie hoofdstuk 2.29) en de daarmee samenhangende uitkeringen. De lasten inzake contracten voor rekening en risico van polishouders hebben betrekking op de wijzigingen in de verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders, inclusief de ten laste van de verplichtingen gekomen uitkeringen.

2.44 Operationele lasten

Dit betreffen de bedrijfslasten die verband houden met het functioneren van ASR Nederland en die direct betrekking hebben op de verslagperiode, zoals kosten voor marketing, informatietechnologie, adviezen, huisvesting, uitzendkrachten en afschrijvingen op materiële en immateriële activa.

De personeelslasten betreffen hoofdzakelijk salarissen, sociale lasten en pensioenlasten.

2.45 Acquisitiekosten

Dit betreft voornamelijk betaalde commissies en de afschrijvingen op de geactiveerde acquisitiekosten. Een verdere toelichting op de geactiveerde acquisitiekosten is opgenomen in hoofdstuk 2.15.

2.46 Bijzondere waardeverminderingen

Activa zijn onderhevig aan bijzondere waardevermindering wanneer de realiseerbare waarde lager is dan de balanswaarde.

Immateriële vaste activa, geassocieerde deelnemingen, beleggingen, leningen en vorderingen en overige activa kunnen aan bijzondere waardeverminderingen onderhevig zijn. De bijzondere waardevermindering wordt verwerkt in de resultatenrekening zodra deze wordt geconstateerd. Een verdere toelichting is eerder opgenomen in hoofdstuk 2 bij de bovengenoemde van toepassing zijnde posten.

2.47 Rentelasten

Rentelasten voor alle rentedragende instrumenten worden verantwoord in de resultatenrekening. Voor de verantwoording wordt de effectieve-rentemethode toegepast. Hierbij wordt rekening gehouden met direct toerekenbare transactiekosten.

2.48 Belastingen

De belastingen zijn gebaseerd op het resultaat vóór belastingen, na eventuele correcties voor voorgaande jaren, en de mutaties in uitgestelde belastingvorderingen en belastingverplichtingen. Er wordt uitgegaan van het geldende belastingtarief en de toepasselijke belastingwetgeving aan het eind van de verslagperiode. De over het resultaat verschuldigde belasting wordt verantwoord in de periode waarin de resultaten zijn ontstaan.

Uitgestelde belastingen met betrekking tot de herwaardering van activa en verplichtingen waarvan waardeveranderingen direct ten laste of ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht, worden in het eigen vermogen verwerkt en worden bij realisatie samen met de waardeveranderingen opgenomen in de resultatenrekening.

2.49 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen zijn verplichtingen die niet in de balans worden opgenomen. Het betreft verplichtingen:

- waarvan het bedrag niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat en waarvan het onwaarschijnlijk is dat de afwikkeling leidt tot een uitstroom van middelen; of
- waarvan het bestaan afhankelijk is van het zich in de toekomst al dan niet voordoen van een of meer onzekere gebeurtenissen zonder dat ASR Nederland daarop door-slaggevende invloed kan uitoefenen.

3 Risicomanagement

Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop ASR Nederland haar risico's beheerst.

De essentie van verzekeren is dat risico wordt overgedragen van polishouders naar de verzekeraar in ruil voor premies. ASR Nederland accepteert alleen die risico's die haar in staat stellen een betrouwbare en solide verzekeringsmaatschappij te blijven, zowel nu als in de toekomst. ASR Nederland streeft ernaar een juist evenwicht te vinden tussen risico en rendement. Risicomanagement draagt er aan bij om dit doel te bereiken.

ASR Nederland is blootgesteld aan de volgende risico's: markt-risico, tegenpartijrisico, verzekeringsrisico, strategisch risico en operationeel risico. ASR Nederland heeft haar risk appetite gedefinieerd voor deze risico's en bewaakt veranderingen van het risicoprofiel. Continue beoordeling en bewaking van de risico's is noodzakelijk om zowel de individuele risico's als de interactie tussen deze risico's door de gehele organisatie heen te begrijpen en te beheersen.

3.1 Belangrijkste risico-ontwikkelingen in 2010

De belangrijkste ontwikkelingen met betrekking tot risico-management binnen ASR Nederland zijn de volgende:

Algemeen

- ASR Nederland heeft een Integraal Risico Management raamwerk ontwikkeld. Het raamwerk omvat een risico-strategie (waaronder risk appetite en risico limieten), duidelijke taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot risicomanagement, risicobeleid (inclusief risicocontroles) en ondersteunende systemen en data.

Risk Governance

- De risicomanagement functie heeft afdelingen ingericht die verantwoordelijk zijn voor financiële risico's (Risk Management) en niet-financiële risico's (Integriteit & Operationeel Risico)
- De risicocomité-structuur, die in 2009 was geïmplementeerd, is in 2010 in werking getreden.

Marktrisico

- In aansluiting op het plan om de beleggingsportefeuille te verkleinen, besloot ASR Nederland de exposure in Portugal, Ierland, Italië, Griekenland, Spanje en Frankrijk, alsmede de exposure op financiële instellingen tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen.
- ASR Nederland heeft de impact van lage markttrentes actief beheerd door swaps en swaptions te kopen. Hiermee is een deel van het risico gemitigeerd.

Tegenpartijrisico

- De vermindering van de exposure in Portugal, Ierland, Italië, Griekenland en Spanje heeft ook tot een vermindering van het tegenpartijrisico geleid.

Verzekeringsrisico – Leven

- Nederlandse verzekeraars moeten meer voorzieningen aanhouden vanwege de toegenomen levensverwachting. Voor ASR Nederland is dit effect beperkt vanwege de gediversifieerde levenportefeuille. Het langlevensrisico in delen van de ASR Nederland-portefeuille wordt gecompenseerd door het sterfterisico in andere delen van de portefeuille (uitvaart- en kapitaalverzekeringen)

Verzekeringsrisico – Schade

- Een groter aantal schades ten opzichte van 2009 in de autoverzekering en een hoger aantal arbeidsongeschiktheid-gevallen heeft een negatieve invloed op de claimratio.

Strategisch risico

- ASR Nederland is begonnen met de implementatie van de Own Risk Solvency Assessment (ORSA). De ORSA helpt de verschillende bedrijfsonderdelen en de Groep de risico's te identificeren en het effect van deze risico's te kwantificeren met het oog op de toekomstige solvabiliteitspositie.

Operationeel risico

- In 2010 startte ASR Nederland met een project om de beheersing van belangrijke (bedrijfs)processen te verbeteren door de belangrijkste risico's en beheersingsmechanismen binnen deze processen te identificeren en te documenteren.
- Het belangrijkste initiatief op het gebied van informatie-beveiliging in 2010 was de verbetering van de toegangs-beveiliging voor de belangrijkste applicaties. De aangescherpte procedures voor toegangsbeveiliging heeft geleid tot betere functiescheiding en tot regelmatige controles van het werkelijke toegangsniveaus binnen applicaties. Dit helpt ASR Nederland de kans op fraude te mitigeren.

Solvency II

- ASR Nederland boekte vooruitgang met het implementeren van een kwartaalproces voor de rapportage van de vereiste solvabiliteit, zowel op Groepsniveau als per vergunninghouder.

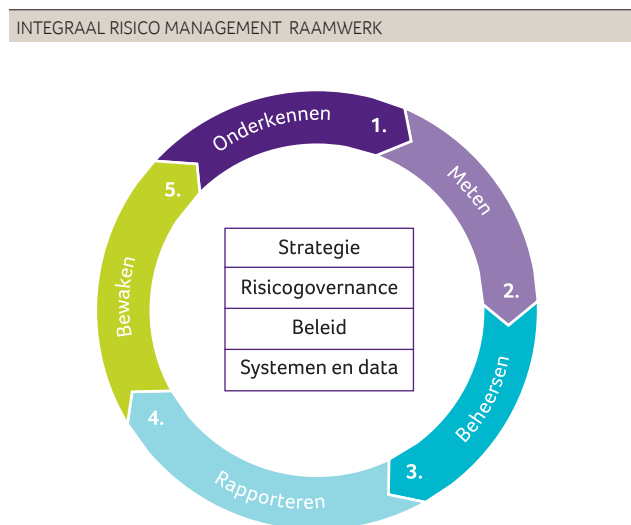
Kapitaalmanagement en solvabiliteit

- ASR Nederland ontwikkelt momenteel een model voor de berekening van het economisch kapitaal waarin het volledige risicoprofiel tot uitdrukking komt.
- De berekening van het economisch kapitaal wordt toegepast bij de vaststelling van de asset-allocatie van ASR Nederland.

3.2 Integraal Risico Management raamwerk

ASR Nederland heeft in 2010 het IRM Raamwerk verder ingevuld. ERM stelt ASR Nederland in staat de interactie te begrijpen tussen risico's en de strategische doelstellingen van de onderneming.

Het IRM-raamwerk van ASR Nederland is gebaseerd op het ERM-model van het Committee of Sponsoring Organizations van de Treadway Commission (COSO). Het raamwerk bestaat uit de volgende elementen van risicomanagement:

Doelstelling van IRM binnen ASR Nederland

Het primaire doel van IRM is de aandeelhouder en andere belanghebbenden van ASR Nederland te beschermen tegen gebeurtenissen die verhinderen dat doelstellingen duurzaam worden gerealiseerd. Een ander doel is ASR Nederland te ondersteunen bij het bereiken van het juiste evenwicht tussen risico en rendement.

Strategie

De risicostrategie van ASR Nederland ondersteunt de strategie van ASR Nederland. Het primaire doel van risicomanagement is ASR Nederland te ondersteunen bij het bereiken van het vereiste evenwicht tussen risico en rendement en tegelijkertijd financieel solide te blijven. De risk appetite en risico limieten van ASR Nederland zijn afgeleid van de risicostrategie. De strategie beschrijft ook de solvabiliteitsdoelstellingen. ASR Nederland beheerst de risico's actief, zodat zij binnen de vastgestelde limieten blijven.

Risk Governance

De risk governance van ASR Nederland is gebaseerd op het principe van 'three lines of defence'. De functies en verantwoordelijkheden van risicomanagement zijn door de gehele organisatie heen verankerd. Onderdeel van risicomanagement is de risicocomité-structuur van ASR Nederland. Het doel van de risicocomités is het risicoprofiel van ASR Nederland Groep en de bedrijfsonderdelen te beheersen en te bewaken dat dit binnen de risk appetite en limieten blijft. ASR Nederland werkt aan een intern trainingsprogramma om het risicobewustzijn te vergroten.

Beleid

ASR Nederland heeft haar eigen risicoclassificering ontwikkeld, die in lijn is met de FIRM-risico's zoals beschreven door De Nederlandsche Bank (DNB). ASR Nederland heeft beleid vastgelegd dat jaarlijks wordt geactualiseerd voor elk van de belangrijke risico's waaraan de onderneming wordt blootgesteld (markt-, tegenpartij-, verzekerings-, strategisch en operationeel risico). Elk beleidsonderdeel beschrijft de risicodefinitie, de risico limieten en de technieken om risico's te mitigeren.

Systemen en data

Het risicomanagement wordt ondersteund door verschillende IT-systemen en datastromen.

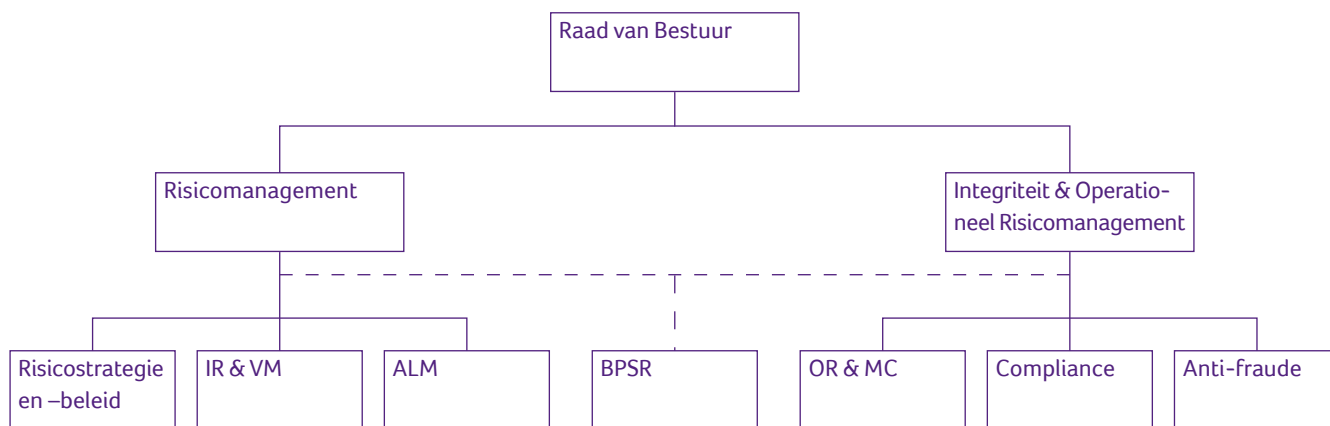
3.3 Risicogovernance

Als onderdeel van het IRM raamwerk is de risicogovernance ingericht. Risicogovernance verwijst naar de taken en verantwoordelijkheden van de risicomanagementfunctie en de risicocomité-structuur. De taken en verantwoordelijkheden zijn gedefinieerd op basis van de drie verdedigingslijnes. ASR Nederland gebruikt de volgende definitie van het model met drie verdedigingslijnes:

- **Eerste linie** – verantwoordelijk voor risico's in de bedrijfs- onderdelen en beheersing van deze risico's. De eerste linie implementeert risicobeleid en heeft de dagelijkse verantwoordelijkheid voor de activiteiten (verkoop, prijsstelling, acceptatie, claimafhandeling etc.). De Raad van Bestuur en de managementteams van de bedrijfsonderdelen zijn verantwoordelijk voor de eerste linie.

- **Tweede linie** – verantwoordelijk voor de ondersteuning en beoordeling van de integrale implementatie en de operationele effectiviteit van de eerste linie. De taken van de tweede linie omvatten de ontwikkeling van risicobeleid, ondersteuning en advisering van de eerste linie, volgen of het interne en externe beleid wordt nageleefd, opstellen van integrale risico-rapportages en bewaking van het risicoprofiel van de Groep. De risico-afdelingen van de bedrijfsonderdelen en de centrale afdelingen risicomanagement (financieel en niet-financieel risico) zijn verantwoordelijk voor de tweede linie.
- **Derde linie** – verantwoordelijk voor de onafhankelijke controle van de effectiviteit van het ERM-raamwerk. De derde linie wordt uitgevoerd door de interne afdeling. Deze afdeling is verantwoordelijk voor het uitvoeren van controles van de effectiviteit en de toereikendheid van het ERM-raamwerk en de operationele effectiviteit van het interne-beheersingssysteem. De afdeling beoordeelt ook de transparantie van de risicogovernance van ASR Nederland en de mate waarin de eisen van ASR Nederland worden nageleefd.

De organisatie van risicomanagement en de risicocomité-structuur, die onderdeel zijn van de risicogovernance, worden nader beschreven in de volgende paragraaf.

Risicomanagement

Risicomanagement is verantwoordelijk voor de beheersing van financiële risico's. De afdeling bestaat uit de volgende onderafdelingen:

- Risicostrategie en -beleid;
- Insurance Risk & Value Management (IR&VM);
- Asset & Liability Management (ALM)

3.3.1 Organisatie van risicomanagement

In de loop van 2010 is de structuur van de risicomanagement organisatie verder in lijn gebracht met de risicocomitéstructuur en het model met drie verdedigingslijnen.

De afdeling Risk Management is verantwoordelijk voor de beheersing van financiële risico's (op Groepsniveau). De afdelingen Compliance, Security en Operational Risk Management zijn onderdeel van Integriteit & Operationeel risico. Zij richten zich op het beheersen van de niet-financiële risico's. Verantwoordelijk voor uitvoering van beleid zijn de bedrijfsonderdelen. Risico's worden beheerst door de bedrijfs-onderdelen op basis van Groepsbeleid en -richtlijnen. Wanneer dit vereist is door externe regelgeving of wanneer efficiency voordelen kunnen worden behaald, wordt risicomanagement op Groepsniveau uitgevoerd. Groep Risk Management definieert het risicobeleid van ASR Nederland, waardoor een consistente benadering van risicobeheersing door de gehele organisatie heen wordt gewaarborgd.

Risicostrategie en -beleid bewaakt IRM binnen ASR Nederland. Deze afdeling werkt hierin nauw samen met de andere risico-afdelingen.

Risicostrategie en -beleid

Risicostrategie en -beleid is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van IRM binnen ASR Nederland. Onderdeel van de implementatie van IRM is de verdere ontwikkeling van de risicocultuur binnen ASR Nederland risicostrategie en de daaraan verbonden risk appetite, transparante risk governance, risicobeleid, risico classificatie, ontwikkeling van waarde-management, optimalisering van risico gecorrigeerd rendement en KPI's voor waarde-management. Risicostrategie en -beleid is verantwoordelijk voor het ORSA-proces van ASR Nederland dat een Solvency II verplichting is.

Insurance Risk & Value Management

Insurance Risk & Value Management (IR&VM), de actuariële functie binnen de Groep, is verantwoordelijk voor de beoordeling van de actuariële functies binnen de bedrijfsonderdelen. De afdeling consolideert de technische voorzieningen, bewaakt het verzekeringsrisico en adviseert over actuariële en waarderingsaspecten van producten. Bovendien is IR&VM verantwoordelijk voor het verzamelen van gegevens over financiële risico's en de uitvoering van de toereikendheidstoets (LAT).

Asset & Liability Management

ALM is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het ALM-beleid en ondersteunt de implementatie van dit beleid bij de bedrijfsonderdelen. De afdeling is ook verantwoordelijk voor de methodologie en de ontwikkeling van modellen die gebruikt worden om marktprijzen en marktrisico te berekenen. ALM rapporteert over marktwaarde en marktrisico op het niveau van zowel de Groep als de bedrijfsonderdelen. ALM toetst de gerapporteerde marktwaarde en marktrisico's op basis van de risicolimieten en marktrisicobudgetten van ASR Nederland. ALM helpt bedrijfsonderdelen ook bij de ontwikkeling van nieuwe producten.

Integriteit & Operational Risk

Integriteit & Operational Risk is verantwoordelijk voor het beheer van niet-financiële risico's en heeft drie onderafdelingen:

- Operational Risk & Management Control (OR&MC)
- Compliance
- Veiligheidszaken

Operational Risk & Management Control

OR&MC is verantwoordelijk voor vergroting van het bewustzijn ten aanzien van operationeel risico, informatiebeveiliging en continuïteit van de onderneming. OR&MC doet dit door beleidslijnen uit te zetten, bedrijfsonderdelen bij te staan bij de implementatie van dit beleid en de kwaliteit van de implementatie te bewaken. OR&MC levert ook rapporten over kwaliteit aan het Niet-financieel Risico Comité.

OR&MC is verantwoordelijk voor het beleid van het Control Risk Self Assessment (CRSA) en faciliteert de uitvoering hiervan. Bij de CRSA wordt door het management jaarlijks de belangrijkste risico's geïdentificeerd die er toe zouden kunnen leiden dat de doelstellingen niet worden gerealiseerd. De risico's van de direct reports van de Raad van Bestuur worden geaggregeerd tot de 'top (risico) prioriteiten' van de Raad van Bestuur. Dit zijn de risico's die met prioriteit opgelost of gereduceerd dienen te worden om de belangrijkste risico's van ASR Nederland te beheersen.

Compliance

De compliance-functie (Compliance) is een onafhankelijke en centrale functie binnen ASR Nederland. Het belangrijkste doel van Compliance is de Raad van Bestuur te ondersteunen bij de beheersing van de compliancerisico's van ASR Nederland en haar maatschappijen. Via de compliancefunctie wil ASR Nederland de integriteit van de leden van de Raad van Bestuur, het management en de medewerkers bevorderen. Dit draagt bij aan de goede reputatie en betrouwbaarheid van ASR Nederland.

Compliance is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van beleid, advisering over de beleidsimplementatie en naleving van wet- en regelgeving en ethische normen. Compliance waarborgt ook de naleving van wet- en regelgeving en ethische normen. Daarnaast controleert Compliance de beoordeling van de toereikendheid en operationele effectiviteit van de belangrijkste controlemechanismen binnen de bedrijfsonderdelen

Veiligheidszaken

De rol van de afdeling Veiligheidszaken is de uitvoering van het 'zero tolerance' beleid van ASR Nederland inzake fraude. ASR Nederland wijst alle oneerlijke praktijken en fraude af. Veiligheidszaken is verantwoordelijk voor fraudepreventie, fraudeonderzoek en repressie:

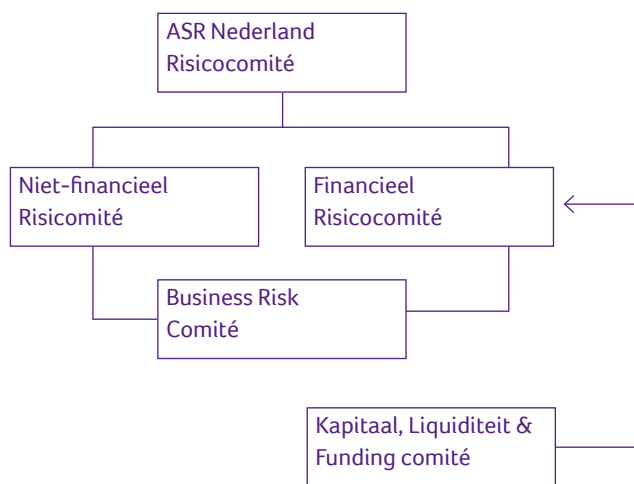
- Fraudepreventie: er worden maatregelen genomen om oneerlijke praktijken of fraude binnen ASR Nederland te voorkomen. Maatregelen ter voorkoming van fraude omvatten onder meer acceptatieprocedures voor klanten om te waarborgen dat ASR Nederland alleen zaken doet met betrouwbare personen of bedrijven.
- Fraudeonderzoek en repressie: maatregelen om oneerlijke praktijken of fraude, op de juiste manier, discreet en zorgvuldig te onderzoeken.

Business Process Support Risk

Business Process Support Risk (BPS) is de afdeling voor informatiebeheer binnen Risicomanagement en de schakel tussen Risicomanagement en ICT. De afdeling regelt en beheert processen en ondersteunt Risicomanagement door toegang te bieden tot de systemen en gegevens. BPSR ondersteunt Risicomanagement ook bij de ontwikkeling van nieuwe systemen en processen of veranderingen in bestaande systemen.

3.3.2 Risicocomité-structuur

De risicocomité-structuur werd eind 2009 ingericht en is in 2010 verder ontwikkeld en ingebed binnen ASR Nederland. De risicocomités bewaken de omvang van de risico's in lijn met de risk appetite en de risico limieten.

ASR Nederland Risico Comité

Het ASR Nederland Risico Comité (ASR RC) bewaakt het algehele risicoprofiel van ASR Nederland. Het ASR RC beslist jaarlijks over de risk appetite en -limieten van ASR Nederland. Het ASR RC bewaakt ook de voortgang die wordt gemaakt bij de beheersing van risico's die opgenomen zijn in de lijst van 'Risicoprioriteiten van de Raad van Bestuur'. De leden van de Raad van Bestuur van ASR Nederland participeren volledig in het ASR RC. De voorzitter van het ASR RC is de CEO van ASR Nederland. De betrokkenheid van de Raad van Bestuur waarborgt dat risicobewustzijn en beslissingen over risico's op het juiste niveau zijn ingebed. Naast de Raad van Bestuur maken vertegenwoordigers van alle belangrijke risicomanagement afdelingen deel uit van het comité.

Het ASR RC ontvangt informatie van het Financieel Risico Comité en het Niet-financieel Risico Comité. Deze comités hebben mandaat om het financiële risicoprofiel, respectievelijk het niet-financiële risicoprofiel te beheersen overeenkomstig de risk appetite en -limieten.

Financieel Risico Comité

Binnen het Financieel Risico Comité (FRC) vindt, namens de Raad van Bestuur, besluitvorming plaats over het beleid t.a.v. financiële risico's. Het FRC stelt de limieten van financiële risico's op Groepsniveau vast. Het FRC bewaakt of het risico-profiel binnen de limieten blijft. Als het risicoprofiel deze grenzen overschrijdt, onderneemt het FRC corrigerende acties. Het FRC rapporteert aan het ASR RC.

De voorzitter van het FRC is de CFO van ASR Nederland. Verder maken de belangrijkste stakeholders op het gebied van financieel risicomanagement deel uit van het comité, waaronder de COO van ASR Nederland (verbindingsschakel met het NFRC). Het FRC wordt ondersteund door het Kapitaal, Liquiditeit and Funding Comité (KLFC).

Kapitaal, Liquiditeit & Funding Comité,

Het KLFC is een sub-comité van het FRC. Het bespreekt de technische analyse van kapitaals-, liquiditeits- en financieringsposities en bereid het beleid voor ten aanzien van ratings, het rapportagemodel voor ratings en treasury-activiteiten. Deze worden hier ook beoordeeld. De voorzitter van het KLFC is de Directeur Financiële Markten; andere leden van dit sub-comité zijn vertegenwoordigers van de belangrijkste aan deze onderwerpen gelieerde afdeling.

Niet-financieel Risico Comité

Het Niet-financieel Risicocomité (NFRC) heeft mandaat van de Raad van Bestuur om beslissingen te nemen over niet-financieel risicobeleid. Het NFRC stelt niet-financiële risico limieten vast op Groepsniveau en bewaakt of het risicoprofiel binnen de overeengekomen risico limieten blijft. Als het risicoprofiel de limieten overschrijdt, onderneemt het NFRC corrigerende acties. Het NFRC rapporteert aan het ASR RC. De leden zijn onder meer de COO van ASR Nederland (voorzitter), belangrijke vertegenwoordigers die de niet-financiële risico's beheersen en een verbindingsschakel met het FRC.

Business Risk Comité

De bedrijfsonderdelen beheersen hun risicoprofiel via het Business Risk Comité (BRC). Het BRC volgt of het risicoprofiel binnen de risk appetite van het bedrijfsonderdeel blijft. Het BRC rapporteert aan het FRC en het NFRC. De voorzitter van het BRC is de directeur van het bedrijfsonderdeel. De belangrijkste functionarissen van het bedrijfsonderdeel zitten ook altijd in het BRC.

3.3.3 Centraal Beleggings Comité

Naast de risicocomité-structuur bewaakt het Centraal Beleggings Comité (CBC) de uitvoering van het beleggingsbeleid van ASR Nederland en neemt het tactische beleggingsbeslissingen. De beleggingsbeslissingen worden genomen binnen de limieten van de strategische asset-allocatie, zoals overeengekomen in het FRC. Het CBC neemt beleggingsbeslissingen waarvan de omvang de limieten overschrijden die gesteld zijn aan beleggingsafdelingen. De voorzitter van het CBC is een lid van de Raad van Bestuur, niet zijnde de CFO, en het comité rapporteert rechtstreeks aan de Raad van Bestuur. Op deze wijze is de onafhankelijkheid van het CBC geborgd ten opzichte van zowel strategische besluitvorming als de CFO.

3.4 Classificatie risicomanagement

Zoals eerder vermeld ontwikkelt ASR Nederland beleid voor alle belangrijke risico's waar de onderneming aan blootgesteld is. Dit beleid, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, beschrijft de risico-definitie, de risicogrenzen en de technieken om de risico's te beperken.

ASR Nederland onderkent vijf hoofdcategorieën van risico's. De FIRM-risico's zoals gedefinieerd door DNB dienen als basis voor de risicoclassificatie van ASR Nederland.

RISICOSOORT	DEFINITIE
Marktrisico	Het risico van waardeveranderingen die worden veroorzaakt door marktprijzen of volatiliteit van marktprijzen die afwijken van de verwachte waarden. ASR Nederland onderscheidt de volgende marktrisico's: - renterisico; - aandelenrisico; - vastgoedrisico; - valutarisico; - kredietrisico (spreadrisico). - concentratierisico
Tegenpartijrisico	Tegenpartijrisico betreft de mogelijke verliezen als gevolg van onverwachte wanbetaling of een verslechtering van de credit rating van tegenpartijen en debiteuren. Het tegenpartijrisico doet zich ook voor bij herverzekeringscontracten.
Verzekeringstechnisch risico	Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten, omdat de (technische) aannames en grondslagen die bij de ontwikkeling en premiestelling van een product zijn gehanteerd niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid.. ASR Nederland onderscheidt twee hoofdsorten van verzekeringstechnische risico's: - leven; - schade.
Strategisch risico	Strategisch risico is het risico dat ASR Nederland haar doelstellingen niet bereikt vanwege onjuiste beslissingen, de verkeerde implementatie van besluiten en/of onvermogen om adequaat te reageren op marktontwikkelingen.
Operationeel risico	Operationeel risico is het risico van verliezen die voortvloeien uit inadequate of falende interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen (inclusief juridische risico's).

3.5 Marktrisico

Marktrisico vloeit voort uit veranderingen in de hoogte of de volatiliteit van marktprijzen. De omvang van het marktrisico wordt gemeten door het effect van bewegingen in financiële variabelen, zoals aandelenkoersen, rente en vastgoedprijzen. ASR Nederland onderscheidt verschillende soorten marktrisico's, die in deze paragraaf worden besproken:

- renterisico;
- aandelenrisico;
- vastgoedrisico;
- valutarisico;
- kredietrisico (spreadrisico);
- concentratierisico.

Rapporten over marktrisico worden maandelijks aan het FRC verstrekt. Belangrijke rapporten over marktrisico betreffen de strategische beleggingsmix, het economisch kapitaal, het

renterisico en de gevoeligheid van de DNB-solvabiliteit voor marktrisico's. Een samenvatting van gevoeligheden wordt gegeven in onderstaand overzicht. Als de scenario's van de belangrijkste marktrisico's zich tegelijkertijd zouden voordoen leidt dit tot een effect van 86% en een solvabiliteitsratio van 135%.

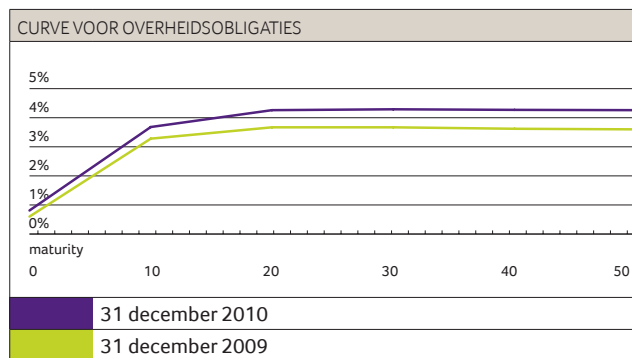
Gevoeligheid van DNB-solvabiliteit voor marktrisico's:

TYPE RISICO	SCENARIO	2010	2009
Aandelen	-20%	-21%p	-20%p
Rente	-1%	-31%p	-9%p
Verspreid	0,75%	-17%p	-18%p
Vastgoed	-10%	-17%p	-19%p
Totaal effect		-86%p	-66%p

¹ IFRS verwijst naar kredietrisico als 'spread risk' of tegenpartijrisico

3.5.1 Renterisico

Renterisico is het risico dat de waarde van beleggingen, verplichtingen of financiële instrumenten verandert vanwege schommelingen in de rentetarieven. Veel verzekeringsproducten staan bloot aan renterisico; de waarde van de producten is nauw gerelateerd aan de van toepassing zijnde rentecurve. Het renterisico van verzekeringsproducten hangt af van de resterende looptijd, rentegaranties en winstdeling. Levensverzekeringscontracten zijn in het bijzonder gevoelig voor renterisico (zie hoofdstuk 3.7.1). Voor de berekening van de DNB-solvabiliteit en het bufferkapitaal wordt de ECB AAA curve voor staatsobligaties gebruikt voor de discontering van verzekerings-technische verplichtingen.

In 2010 daalden de rentetarieven voor looptijden van twintig jaar met ruim 60 basispunten. Dit had een belangrijk effect op waardebeoordeling van de best estimate van de verzekerings-technische verplichtingen in het kader van de LAT.

ASR Nederland beheert haar renterisico door vastrentende beleggingen zo goed mogelijk te laten aansluiten bij het profiel van de verplichtingen. Naast andere instrumenten worden swaptions en renteswaps gebruikt voor het afdekken (hedging) van het specifieke renterisico als gevolg van rentegaranties en winstdeling in de levensproducten.

Het renterisico wordt maandelijks gekwantificeerd door middel van duration- en scenarioanalyse. Duration is een maatstaf voor rentegevoeligheid en geeft weer hoeveel de reële waarde verandert bij een kleine parallelle verschuiving van de rentecurve. Uit onderstaande tabel blijkt dat de duration van de verplichtingen groter is dan de duration van de beleggingen; gevolg is een afname van de reële waarde van het eigen vermogen bij een dalende rente.

LOOPTIJD	2010	2009
Looptijd van de beleggingen	6,5	5,8
Looptijd van de verplichtingen	10,5	8,8

De gevoeligheid van de DNB-solvabiliteit voor veranderingen in de rente wordt maandelijks gevolgd.

Gevoeligheid van de DNB-solvabiliteit voor veranderingen in de rente:

	RENTETARIEVEN -1%		RENTETARIEVEN +1%	
	2010	2009	2010	2009
Activa	1.511	1.192	-1.175	-948
Passiva	-1.985	-1.326	1.104	932
Aanwezige solvabiliteit	-474	-134	-71	-16
Vereiste solvabiliteit	-31%	-9%	-5%	-1%

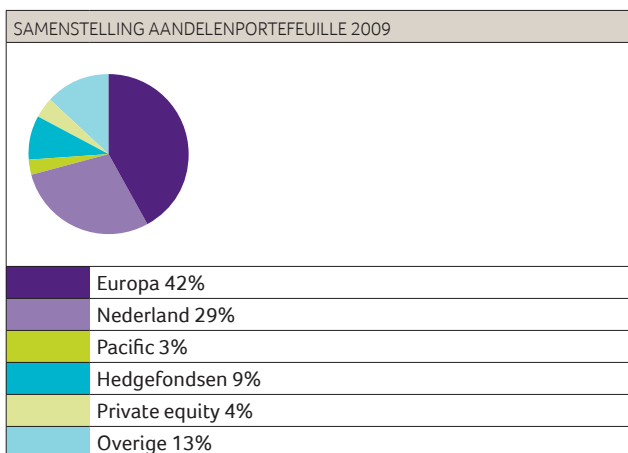
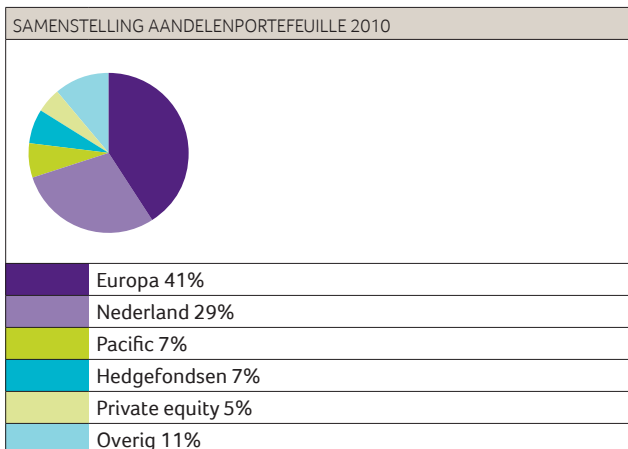
De daling van de rentecurve had een groter effect op de gevoeligheid van de verplichtingen dan op de gevoeligheid van de beleggingen. Dit was toe te schrijven aan de lange looptijden en rentegaranties van de levensverzekeringsverplichtingen.

3.5.2 Aandelenrisico

Het aandelenrisico is afhankelijk van de totale exposure in aandelen. Teneinde goed inzicht te hebben in het werkelijke aandelenrisico heeft ASR Nederland voor risico-doeleinden enkele correcties gemaakt in de IFRS-classificatie; zo worden obligatiefondsen die in de IFRS-balans zijn geclassificeerd onder aandelen niet meegeteld in het aandelenrisico.

De reële waarde van aandelen en vergelijkbare beleggingen aan het eind van 2010 bedroeg € 2.142 miljoen (2009: € 1.811 miljoen). De stijging in de exposure was te danken aan de gunstige ontwikkeling van de aandelenkoersen en aan het uitbreiden van de aandelenexposure.

De aandelenbeleggingen zijn gespreid over Nederland (ondermeer 5%-deelnemingen) en andere Europese landen. Een beperkt deel van de aandelen betreft de Pacific, private equity en hedgefondsen.

De gevoeligheid van de DNB-solvabiliteit voor koersmutaties van aandelen wordt maandelijks gevolgd. Bij de berekening wordt rekening gehouden met de effecten van opties, de belastingvrijstelling van Nederlandse deelnemingen en de lagere volatiliteit van hedgefondsen. Ten opzichte van 2009 is de gevoeligheid toegenomen vanwege de hogere exposure in aandelen.

Gevoeligheid DNB-solvabiliteit voor koersmutatie aandelenportefeuille:

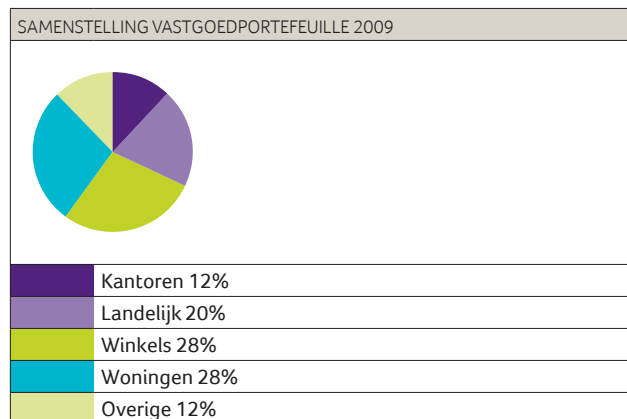
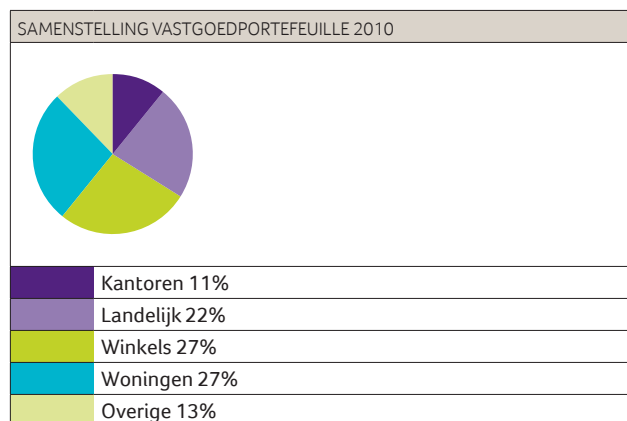
VERANDERING IN AANDELENKOERSEN	2010	IN %	2009	IN %
10%	182	12%	148	10%
20%	366	24%	297	20%
-10%	-174	-11%	-148	-10%
-20%	-332	-21%	-297	-20%

Het effect van koersmutaties van aandelen op het IFRS-resultaat beperkt zich tot de waardemutaties van de opties, aandelen tegen reële waarde via de resultatenrekening en de impairments van aandelen. Bij een koersdaling van aandelen van 10% bedraagt het effect € 5 miljoen (2009: € -7 miljoen).

3.5.3 Vastgoedrisico

Het vastgoedrisico is afhankelijk van de totale exposure in vastgoed. Teneinde een goed inzicht te hebben in het werkelijke vastgoedrisico zijn voor risicodoeleinden in vergelijking met de IFRS-classificatie enkele correcties gedaan. Bovendien is de herwaardering vastgoed (€ 1.390 miljoen) meegeteld. De reële waarde van vastgoed en vergelijkbare beleggingen bedroeg € 3.767 miljoen ultimo 2010 (2009: € 3.936 miljoen), inclusief vastgoed voor eigen gebruik. In 2010 daalde de exposure als gevolg van het risicomitigerend beleid en de daaruit voortvloeiende verkopen van vastgoed.

Het vastgoed is gespreid over de sectoren landelijk, woningen, kantoren en winkels in Nederland.

De gevoeligheid van de DNB-solvabiliteit voor waardemutaties van vastgoed wordt maandelijks gevolgd.

Gevoeligheid DNB-solvabiliteit voor waardemutaties vastgoed:

VERANDERING IN VASTGOEDPRIJZEN	2010	IN %	2009	IN %
10%	259	17%	293	19%
-10%	-259	-17%	-293	-19%

Het effect van waardemutaties van vastgoed op het resultaat en het eigen vermogen volgens IFRS beperkt zich tot de impairments. Bij een waardedaling van 10% bedraagt het effect € 77 miljoen (2009: € 77 miljoen).

3.5.4 Valutarisico

Valutarisico vloeit voort uit de gevoeligheid van beleggingen en verplichtingen voor veranderingen in het niveau of de volatiliteit van wisselkoersen.

Het beleid is dat valutarisico in beginsel wordt afgedekt. Uit tactisch oogpunt is valutarisico echter toegestaan binnen een specifiek risicobudget.

De valutapositie wordt per kwartaal gevolgd. In het onderstaand overzicht zijn de belangrijkste valutaposities weergegeven, inclusief derivaten.

Valutapositie in miljoenen euro's:

2010	AUD	BRL	TRY	USD	ZAR
Activa	247	18	34	210	56
Passiva	-267	-	-	-124	-16
Netto Risico	-20	18	34	86	40

2009	AUD	BRL	TRY	USD	ZAR
Activa	251	26	29	271	42
Passiva	-235	-	-	-119	-20
Netto Risico	16	26	29	152	21

	2010		2009	
	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE
AAA	9.298	53%	7.244	43%
AA	1.560	9%	2.242	13%
A	4.440	25%	4.970	29%
BBB	1.613	9%	1.881	11%
	16.911	96%	16.337	96%
Lager dan BBB	672	4%	623	4%
Zonder rating	43	-	73	-
	17.626	100%	17.033	100%

In bovenstaand overzicht is de vastrentende portefeuille verdeeld op basis van de ratings. Het aandeel 'investment grade' beleggingen (BBB en hoger) bleef onveranderd ten opzichte van ultimo 2009. Binnen de categorie investment grade verbeterde de portefeuille als gevolg van risicomitigering. Binnen de portefeuille werden posities met een lagere rating verkocht en werden beleggingen met een hogere rating gekocht.

3.5.5 Kredietrisico

Kredietrisico vloeit voort uit de gevoeligheid van de waarde van beleggingen en verplichtingen voor veranderingen in de hoogte van de risico-opslag (de 'credit spread') ten opzichte van de betreffende risicovrije rentevoet. Kredietrisico heeft betrekking op verschillende soorten beleggingen:

- vastrentende waarden;
- deposito's;
- leningen gerelateerd aan spaarhypotheek;
- leningen aan tussenpersonen.

Beleggingen die onderhevig zijn aan kredietrisico zijn per definitie niet onderhevig aan tegenpartijrisico (zie hoofdstuk 3.6)

Beleggingen in vastrentende waarden

Het kredietrisico op beleggingen in vastrentende waarden wordt beheerst op basis van credit ratings, zoals deze door rating agencies worden verstrekt. Een beperkt aantal beleggingen heeft geen externe ratings; deze krijgt een interne rating toegekend. De interne rating is gebaseerd op vergelijkbare ratingclassificaties als van de externe ratings.

Er zijn grenzen gesteld voor de maximale uitzetting per rating-klasse. Daarnaast wordt het kredietrisico beheerst op basis van een portefeuillebrede risicometing voor de beoordeling van ratings en duration.

Bovendien steeg de waarde van de bestaande beleggingen in AAA-staatsobligaties als gevolg van de dalende rente, vooral dankzij de relatief langere looptijd van deze staatsobligaties. De verbetering van de kredietkwaliteit werd gerealiseerd in een periode waarin de rating agencies hun beoordelingen gemiddeld verlaagden.

	2010		2009	
	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE
Overheid	8.289	47%	7.244	42%
Financiële instellingen	6.432	36%	6.964	41%
Bedrijfsleven	2.279	13%	2.058	12%
Gestructureerde instrumenten	626	4%	767	5%
	17.626	100%	17.033	100%

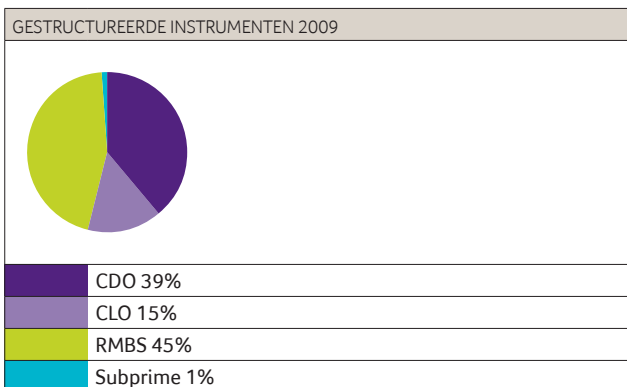
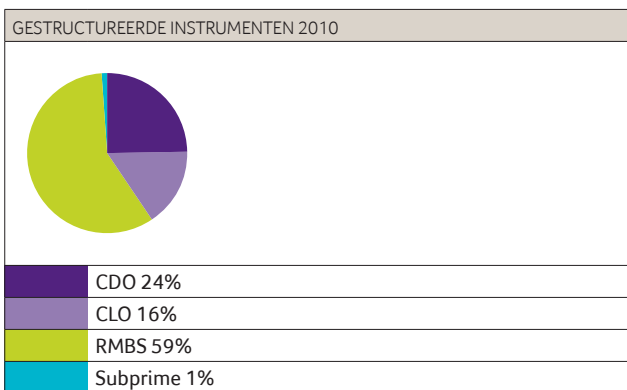
2010	OVERHEID		FINANCIËLE INSTELLINGEN		BEDRIJFSLEVEN		GESTRUCTUREERDE INSTRUMENTEN	
	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE
AAA	7.707	93%	1.231	19%	11	-	349	56%
AA	267	3%	900	14%	333	15%	61	10%
A	237	3%	2.638	41%	1.430	63%	134	21%
BBB	32	-	1.218	19%	345	15%	19	3%
	8.243	99%	5.987	93%	2.119	93%	563	90%
Lager dan BBB	46	1%	433	7%	160	7%	32	5%
Zonder rating	-	-	12	-	-	-	31	5%
	8.289	100%	6.432	100%	2.279	100%	626	100%

2009	OVERHEID		FINANCIËLE INSTELLINGEN		BEDRIJFSLEVEN		GESTRUCTUREERDE INSTRUMENTEN	
	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE	UITZETTINGEN	PERCENTAGE
AAA	5.908	82%	933	13%	11	1%	391	51%
AA	876	12%	972	14%	295	14%	100	13%
A	316	4%	3.258	47%	1.233	60%	164	21%
BBB	112	2%	1.358	20%	393	19%	15	2%
	7.212	100%	6.521	94%	1.932	94%	670	87%
Lager dan BBB	31	-	408	6%	126	6%	60	8%
Zonder rating	1	-	35	-	-	-	37	5%
	7.244	100%	6.964	100%	2.058	100%	767	100%

De credit ratings in de vastrentende portefeuille geven een duidelijke verbetering aan bij de AAA-staatsobligaties. Ook het relatieve aandeel van staatsobligaties ten opzichte van de portefeuille met een relatief hoger kredietrisico is verhoogd. Het relatief hoge aandeel staatsobligaties met een AAA-rating weerspiegelt een concentratie op de sterke landen in de eurozone.

De reële waarde van de 'financial credit' portefeuille daalde als gevolg van de verkoop van Tier 1-obligaties, terwijl de uitbreiding in 'covered bonds' tot een stijging leidde van het aandeel van financiële instellingen met een AAA-rating. De risicopremie voor bedrijfsobligaties daalde in 2010, hetgeen een weerspiegeling was van het hoger optimisme onder institutionele beleggers. Over het gehele jaar bezien werd de portefeuille bedrijfsobligaties vergroot.

De daling in "structured products" of financiële instrumenten gestructureerde producten werd bereikt door aflossingen en de actieve verkoop van CDO's. Het beleggings-beleid van ASR Nederland is erop gericht de portefeuille van gestructureerde producten, en in het bijzonder van CDO's, te verminderen. Het relatieve aandeel van CDO's werd verder verminderd in relatie tot gesecuritiseerde hypotheekleningen. Gegeven het risicoprofiel van hypothecaire leningen en de verwachtingen van ASR Nederland voor de Nederlandse hypotheekmarkt, participeerde ASR Nederland selectief in Nederlandse leningen met een AAA-rating met woninghypotheken als dekking (Residential Mortgage Backed Securities, RMBS) voor in totaal € 181 miljoen. Hieronder wordt de verdeling binnen de portefeuille met gestructureerde producten van 2010 vergeleken met die van eind 2009. De vermindering van de exposure in CDO's ten gunste van het aandeel in Nederlandse RMBS-leningen is zeer aanzienlijk.

In 2009 en 2010 werd een aantal leden van de Europese Monetaire Unie geconfronteerd met een verlaging van hun credit rating. Aan het eind van het jaar was de exposure op staatsobligaties van Portugal, Ierland, Italië, Griekenland en Spanje beperkt. De exposure daalde van € 606 miljoen in 2009 tot € 164 miljoen in 2010 en kan als volgt worden gespecificeerd:

	2010	2009
Portugal	12	15
Ierland	-	-
Italië	123	242
Griekenland	15	82
Spanje	14	267
Totaal	164	606

Deposito's

Het totale bedrag aan deposito's bedroeg € 128 miljoen (2009: € 39 miljoen). Alle deposito's hebben een A-rating.

Leningen gerelateerd aan spaarhypotheken

Er zijn spaarhypotheken verkocht waarvan de spaarverzekering op de balans van ASR Nederland staat en de hypothecaire lening op de balans van een externe financiële instelling. Een kenmerk van de spaarhypotheek is dat de rente van de spaarverzekering en de rente van de lening aan elkaar gekoppeld zijn.

Tegelijkertijd verstrekt ASR Nederland aan de betreffende financiële instellingen een lening met een nominale waarde ter grootte van de spaarverzekering en met een rente gekoppeld aan de rente van de hypotheek. De omvang van deze leningen ultimo 2010 bedroeg € 1.908 miljoen (2009: € 1.630 miljoen).

Leningen aan tussenpersonen

ASR Nederland hanteert stringente aanvraag- en goedkeurings-procedures bij het verstrekken van leningen aan tussenpersonen. Bij een aanvraag van een tussenpersoon wordt aan de hand van een intern risicorating-model diens krediet-waardigheid bepaald. De aanvraag wordt vervolgens ter goedkeuring naar het kredietcomité gestuurd.

Ultimo 2010 bedroeg het uitstaande saldo van leningen aan tussenpersonen € 152 miljoen (2009: € 169 miljoen), terwijl de geaccumuleerde impairmentverliezen € 35 miljoen bedroegen (2009: € 39 miljoen). De leningen hebben in het algemeen een onderpand in de vorm van een verzekerings-portefeuille. Bij in totaal 14% (2009: 21%) van de leningen was er een betalingsachterstand.

Uitstaande leningen aan tussenpersonen:

	2010		2009	
	BEDRAG	PERCENTAGE	BEDRAG	PERCENTAGE
Executiewaarde lening < 75%	47	31%	48	28%
Executiewaarde lening > 75%	105	69%	121	72%
Totaal uitstaande leningen	152	100%	169	100%

3.5.6 Concentratierisico

Om concentratie bij een individuele tegenpartij te vermijden, heeft ASR Nederland grenzen gesteld aan de maximale uitzetting. Bij het vaststellen van deze grenzen wordt rekening gehouden met de rating van de tegenpartij en de soort belegging. De grenzen gelden voor de gehele beleggings-portefeuille. Het KLFC volgt het concentratierisico per kwartaal.

3.6 Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico is het risico van verliezen als gevolg van onverwachte wanbetaling of verslechtering in de krediet-waardigheid van tegenpartijen en debiteuren. Tegenpartijrisico kan zich voordoen bij verschillende soorten activa:

- hypotheken;
- derivaten;
- herverzekering;
- debiteuren;
- geldmiddelen en kasequivalenten.

Beleggingen die onderhevig kunnen zijn aan kredietrisico (spread risk) zijn per definitie niet onderhevig aan tegenpartijrisico (zie hoofdstuk 3.5.5).

3.6.1 Hypotheken

ASR Nederland verstrekt hypothecaire leningen voor rekening en risico van derden en voor eigen rekening. De ASR Nederland-portefeuille bestaat uitsluitend uit Nederlandse hypothecaire leningen met een beperkt kredietrisico. Op een deel van de hypothecaire leningen is de Nationale Hypotheek Garantie van toepassing, zoals blijkt uit het volgende overzicht. Ondanks de stagnatie van de huizenprijzen in de laatste twee jaar is de waarde van het onderpand van de meeste hypothecaire leningen gestegen sinds de ingangsdatum van de lening.

Hypotheken: schuld ten opzichte van onderliggende waarde

	2010		2009	
	BEDRAG	PERCENTAGE	BEDRAG	PERCENTAGE
Leningen met NGH	323	14%	257	13%
Hypotheken < 75% executie-waarde (geïndexeerd)	1.285	56%	1.293	63%
Hypotheken >75% executie-waarde (geïndexeerd)	677	30%	492	24%
	2.285	100%	2.042	100%

De hypotheekportefeuille van ASR Nederland wordt in het algemeen gedekt door verpanding van gekoppelde verzekeringspolissen. ASR Nederland verstrekt in het algemeen geen aflossingsvrije hypotheken.

Aan het eind van 2010 was er bij 1,2% (2009: 1,3%) van de verstrekte hypothecaire leningen sprake van betalingsachterstand.

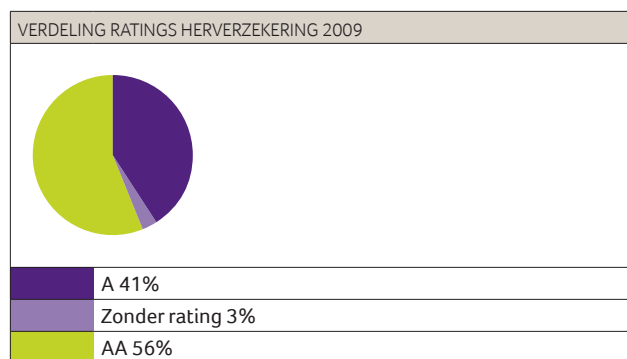
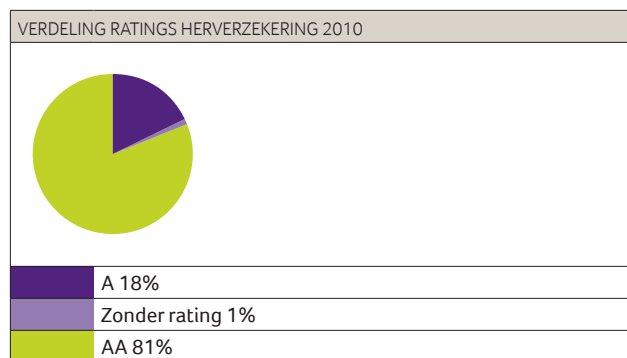
3.6.2 Derivatens

Het kredietrisico over de marktwaarde van de derivaten die ASR Nederland heeft afgesloten met een tegenpartij is in het algemeen afgedekt met een Credit Support Annex (CSA), één van de vier onderdelen van een International Swaps and Derivatives Association (ISDA) contract. Conform de marktconventies definieert een CSA de voorwaarden of regels waaronder zekerheden, zoals liquide middelen en staatsobligaties, worden gedeponereerd bij of overgedragen tussen partijen om het kredietrisico te beperken.

3.6.3 Herverzekering

Bij het aangaan van herverzekeringscontracten voor brand en catastrofe eist ASR Nederland van de tegenpartij een rating van minimaal A-, voor long-tail business en andere branches geldt een minimum van A.

Het onderstaande overzicht geeft de exposure op herverzekeraars per rating. De totale exposure op herverzekeraars bedroeg eind 2010 € 427 miljoen (ultimo 2009: € 545 miljoen).

3.6.4 Debiteuren

De debiteurenportefeuille van ASR Nederland bedroeg ultimo 2010 € 973 miljoen.

	2010	2009
Te ontvangen van polishouders	239	301
Te ontvangen van tussenpersonen	222	122
Te ontvangen uit hoofde van herverzekering	138	105
Overige debiteuren	374	497
Totaal	973	1.025

Eind 2010 was een gecumuleerd impairmentverlies op debiteuren verantwoord van € 37 miljoen (2009: € 34 miljoen).

3.6.5 Geldmiddelen en kasequivalenten

Het grootste deel van de geldmiddelen en kasequivalenten staat ter vrije beschikking van de onderneming.

	2010		2009	
	BEDDRAG	PERCENTAGE	BEDDRAG	PERCENTAGE
AAA	19	4%	20	2%
AA	-	-	-	-
A	470	96%	665	98%
	489	100%	685	100%

3.7 Verzekeringstechnisch risico

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat de werkelijke claims en uitkeringen, of het moment waarop deze plaatsvinden, afwijken van de verwachtingen. Als gevolg daarvan kunnen voorzieningen onvoldoende zijn om de verzekeringsverplichtingen jegens de polishouders te dekken.

Blootstelling aan risico's wordt verminderd door diversificatie over een breed pakket verzekeringsproducten. Verzekeringstechnisch risico is verdeeld in leven- en schaderisico. De levenportefeuille is een breed gespreide portefeuille die bestaat uit producten met sterfte- en langlevensrisico. De schadeportefeuille is vertegenwoordigd in vrijwel alle schade-, arbeidsongeschiktheids- en zorgsectoren. De totale verzekeringsportefeuille heeft een gematigd risicoprofiel.

De variabiliteit van het risico wordt verbeterd door zorgvuldige selectie en acceptatiecriteria, alsmede door verzekeringsrichtlijnen en herverzekeringovereenkomsten. De risico's worden periodiek beoordeeld voor elk van de verzekeringssegmenten. Indien nodig worden corrigerende acties ondernomen om het risicoprofiel aan te passen conform de richtlijnen die op groepsniveau zijn afgesproken.

Elk verzekeringsbedrijf binnen ASR Nederland vormt technische voorzieningen voor toekomstige claims uit hoofde van polissen en bestemt activa ten behoeve van deze voorzieningen. De voorzieningen voor levens- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen zijn gebaseerd op het principe van premieberekening, waarbij onder andere rekening gehouden wordt met zowel marktspecifieke als maatschappijafhankelijke assumpties. De voorzieningen voor het overige niet-levensrisico zijn gebaseerd op historische schadeafwikkeling binnen de eigen portefeuille. Deze geschatte waardes worden elke verslagdatum geëvalueerd door middel van statistische analyses die gebaseerd zijn op interne en externe historische gegevens.

Onnauwkeurigheden in de gebruikte technieken, gemaakte veronderstellingen en in de bij statistische analyses gebruikte gegevens zijn onvermijdelijk. Hierdoor loopt ASR Nederland het risico dat claims hoger zullen uitvallen dan de uit hoofde van de

verzekeringscontracten gevormde voorzieningen. Om het risico te vermijden dat ASR Nederland niet zal kunnen voldoen aan de verplichtingen tegenover verzekeringnemers en anderen, houdt ASR Nederland extra vermogen aan boven op het minimale vereiste.

Herverzekering en andere risicoverminderende maatregelen worden gebruikt om de volatiliteit van de resultaten te verminderen en in te dammen, dan wel de negatieve invloed op de waarde te spreiden als een alternatief voor aan te houden kapitaal. Er zijn geen egalisatie- of catastrofevoorzieningen gevormd.

3.7.1 Levensverzekeringsportefeuille

ASR Nederland beschikt over een gediversifieerde levensverzekeringsportefeuille. De portefeuille kan in twee producttypes worden verdeeld: leven individueel (waaronder uitvaartverzekeringen) en leven collectief. De verzekeringscontracten worden aan particuliere klanten en bedrijven verkocht door tussenpersonen. Ondanks de lage rentevoet, voldoet de solvabiliteit van ASR Nederland aan externe vereisten.

Dankzij de gediversifieerde levensverzekeringsportefeuille is het langlevensrisico beperkt. Het langlevensrisico in delen van de verzekeringsportefeuille van ASR Nederland wordt gecompenseerd door het tegengestelde risico (sterfterisico) in andere delen van de portefeuille (uitvaart- en kapitaalverzekeringen).

Levensverzekeringsstechnisch risico

Een levensverzekering geeft recht op een uitkering bij overlijden van de verzekerde en/of een uitkering op een vooraf afgesproken moment of tijdsinterval bij in leven zijn van de verzekerde. De onzekerheden met betrekking tot een levensverzekeringscontract hebben te maken met het moment van het overlijden van de verzekerde (sterfte-, langlevens- en catastroferisico), verval (de kans dat een contract wordt beëindigd en zo ja, wanneer) en de toekomstige ontwikkeling van kosten die samenhangen met de polis. Levensverzekeringscontracten kenmerken zich gewoonlijk door een looptijd van vele jaren. Dit kenmerk vergroot de onzekerheden die aan deze contracten zijn verbonden. Het risico dat de beleggingsinkomsten niet voldoende zijn om de toename in verplichtingen te dekken, wordt gezien als een marktrisico (zie hoofdstuk 3.5).

ASR Nederland onderscheidt de volgende levenrisico's:

- **Sterfterisico:** Sterfterisico is het risico van verliezen als gevolg van de mogelijkheid dat de werkelijke sterfte hoger is dan de verwachte sterfte.
- **Langlevenrisico:** Langlevenrisico is het risico van een structurele stijging van de levensverwachting van de verzekerde.
- **Catastroferisico:** Catastroferisico is het risico van verliezen die het gevolg zijn van bijzondere gebeurtenissen: een omvangrijk eenmalig verlies ten gevolge van één op zichzelf staande gebeurtenis die tot hoge claims leidt, zoals een pandemie.
- **Vervalrisico:** Vervalrisico is het risico van verliezen doordat polishouders gebruik maken van hun recht, als zij dat hebben, om contracten op te zeggen.
- **Kostenrisico:** Kostenrisico is het risico van verliezen als gevolg van een verandering in het niveau, de ontwikkeling of de beweeglijkheid van bedrijfskosten.

Het levensverzekeringstechnisch risico wordt gewaardeerd op basis van de best estimates voor de toekomstige ontwikkeling van relevante assumpties (frequentie van sterfte en afkoop, kosten) en voortdurende beoordeling van de toereikendheid van technische voorzieningen levensverzekering met betrekking tot deze best estimate assumpties. De toereikendheidstest (LAT) wordt gebruikt om de toereikendheid van technische voorzieningen te beoordelen (zie hoofdstuk 2.29).

Beheersing van het levensverzekeringstechnisch risico

Het risico bij levensverzekeringen wordt verminderd door het prijs- en acceptatiebeleid. De prijsstelling is gebaseerd op winstcapaciteitsberekeningen. Hierbij worden best estimate aannames van sterftcijfers, afkoop, kosten en rekenrente ook in aanmerking genomen. De acceptatie van een nieuwe verzekering wordt beoordeeld op basis van medische voorwaarden. Bij individuele levensverzekeringen kunnen polishouders aan een medisch onderzoek worden onderworpen.

Sterfterisico

Het sterfterisico valt uiteen in onzekerheid in beweeglijkheid en onzekerheid over de trends ten aanzien van de best estimate assumpties.

- **Beweeglijkheid:** willekeurige fluctuaties in jaarlijkse sterftcijfers ten opzichte van de trend in de modellen.
- **Onzekerheid in de trend:** structurele daling van de levensverwachting van de verzekerde.

Langlevenrisico

Voor contracten die een uitkering garanderen gedurende het leven van een polishouder, is het langlevenrisico vooral een trendrisico. In pensioen- en annuïteitsportefeuilles wordt het langlevenrisico voortdurend bewaakt. De toereikendheid van de technische voorzieningen wordt gemeten met gebruikmaking

van informatie die verzameld wordt uit de meest recente sterftetabellen, zoals de sterftetabel van het Nederlands Actuariel Genootschap die in 2010 is uitgebracht. Deze recente tabellen bevatten de laatst beschikbare gegevens over de lagere sterfte voor de Nederlandse bevolking. De totale bevolking wordt in aanmerking genomen om goed begrip te krijgen van het langlevenrisico, de geïdentificeerde verschillen tussen sterftcijfers van de verzekerde bevolking en van de pensioen- en annuïteitsportefeuilles.

Het langlevenrisico van ASR Nederland wordt grotendeels gecompenseerd door het tegengestelde risico (sterfterisico) in andere delen van de portefeuille, namelijk unit-linked, uitvaart- en kapitaalverzekeringen.

Catastroferisico

Er zijn herverzekeringscontracten afgesloten om het effect van rampen op de resultaten te verminderen.

Vervalrisico

Indien een polishouder het recht heeft tot afkoop, wordt een bedrag betaald aan de polishouder (de afkoopwaarde) en wordt het contract beëindigd. Een contract kan ook worden beëindigd als de polishouder besluit geen premies meer te betalen. Het contract wordt dan omgezet in een premievrije polis.

Voor elk verzekeringscontract wordt een voorziening gevormd. Na aftrek van geactiveerde acquisitiekosten, voor zover van toepassing, heeft de voorziening ten minste de omvang van de afkoopwaarde of de premievrije waarde van het contract. Dientengevolge heeft afkoop geen direct verlies tot gevolg. Wanneer contracten bijdragen aan toekomstige winsten, zal afkoop echter de toekomstige winst beïnvloeden. Deze afname van toekomstige winst wordt vastgesteld met behulp van op marktwaarde gebaseerde modellen.

Kostenrisico

ASR Nederland analyseert voortdurend de ontwikkeling van de kosten. De kenmerken van een product waarborgen altijd dat er geen risico is ten aanzien van provisies. Het kostenrisico is daardoor beperkt tot beheerskosten. Er worden projecties gemaakt ten aanzien van toekomstige beheerskosten en de verwachte toekomstige baten uit contracten die de kosten moeten dekken. ASR Nederland bewaakt en vermindert voortdurend de beheerskosten, waardoor verliezen op kosten naar verwachting beperkt zullen zijn.

De prijzen zijn gebaseerd op de best estimate veronderstellingen van sterftcijfers, afkoop, kosten, rekenrente, voorzichtigheidsmarges en winstmarge. Op basis van berekeningen ten aanzien van de winstcapaciteit worden de veronderstellingen toegepast op de reële waarde van het tarief, waarbij rekening wordt gehouden met de verplichting tot winstdeling met klanten.

Nieuwe polishouders worden bij individuele levensverzekeringen onderworpen aan een medisch onderzoek. Bij Pensioenen worden grenzen gesteld om het risico beheersbaar te houden, maar polishouders kunnen niet worden onderworpen aan medische screening. Deze grenzen zijn overeen gekomen met de herverzekeraar. De prijsstelling wordt achteraf getoetst door de waarde van de nieuwe contracten vast te stellen op basis van jaarlijks vastgestelde best estimate-ervaring (tweede orde)-parameters.

Herverzekering

ASR Nederland sluit herverzekeringscontracten af om de verzekeringstechnische risico's te beperken. Herverzekering kan plaatsvinden per afzonderlijke polis of op basis van de gehele of gedeeltelijke portefeuille.

De hoogte van de retentie onder de diverse herverzekeringscontracten wordt afgestemd op de omvang en het risicoprofiel van de onderliggende portefeuilles. Hierbij wordt een afweging gemaakt tussen de prijs van de herverzekering enerzijds en het risico dat wordt behouden anderzijds. De selectie van herverzekeringmaatschappijen is gebaseerd op de beheersing van het risico dat de tegenpartij vertegenwoordigt (uitgedrukt in de rating) en op overwegingen rond de prijsstelling.

Om risicoconcentratie te beperken, worden de herverzekeringscontracten geplaatst bij verschillende herverzekeraars. ASR Nederland heeft de volgende retenties voor levensverzekering:

BEDRAGEN IN EURO'S X 1.000	2010		2009	
	HOOGSTE RETENTIE PER RISICO	HOOGSTE RETENTIE PER GEBEURTENIS	HOOGSTE RETENTIE PER RISICO	HOOGSTE RETENTIE PER GEBEURTENIS
Leven	750	3.000	450	3.000

Technische voorzieningen

Toereikendheid van technische voorzieningen

De toereikendheid van de technische voorzieningen wordt ten minste éénmaal per kwartaal getoetst en elk maand geëvalueerd. Eventueel worden noodzakelijke verhogingen van de voorzieningen direct ten laste van de resultatenrekening verantwoord. Het toetsingsbeleid van ASR Nederland van de voorzieningen en processen voldoet aan de vereisten van IFRS en de richtlijnen van De Nederlandsche Bank (DNB) (zie hoofdstuk 2.29).

De algehele toereikendheid van de voorzieningen uit hoofde van verzekeringcontracten per 31 december 2010 is bevestigd door interne actuarissen en gecertificeerd door externe actuarissen.

Technische voorzieningen leven

De technische voorziening is gebaseerd op de tariefsgrondslagen ten tijde van de acceptatie. De waarschijnlijkheid van overlijden is gebaseerd op ervaringen in het verleden en op de verwachte toekomstige ontwikkeling van sterftcijfers volgens de laatst beschikbare tabellen. Aanvullende voorzieningen worden gevormd in het geval van ongunstige trends sinds de laatste publicatiedatum (bijv. verhoogde levensverwachting).

De levensverzekeringportefeuille bevat individuele en collectieve verzekeringen. De verzekeringen worden verkocht als verzekeringen in geld en verzekeringen in beleggings-eenheden (unit-linked). Bij verzekeringen in geld wordt het beleggingsrisico volledig gedragen door de verzekeraar, terwijl bij verzekeringen in beleggingseenheden het beleggingsrisico voor het grootste deel voor rekening van de verzekerde is.

De samenstelling van de voorziening per ultimo 2010 is als volgt:

LEVENSVZERKERINGSCONTRACTEN			
2010	INDIVIDUEEL	GROEP	TOTAAL
Zonder winstdeling	3.418	402	3.820
Contractuele winstdeling (en RSK)	7.282	5.857	13.139
Discretionaire winstdeling	1.858	-	1.858
Totaal	12.558	6.259	18.817

2009	INDIVIDUEEL	GROEP	TOTAAL
Zonder winstdeling	3.475	298	3.773
Contractuele winstdeling (en RSK)	7.242	5.456	12.698
Discretionaire winstdeling	1.880	-	1.880
Totaal	12.597	5.754	18.351

Verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders:

2010	INDIVIDUEEL	GROEP	SPAARKASSEN	TOTAAL
Zonder rendement garanties	6.475	2.054	819	9.348
Met rendement garanties	791	349	-	1.140
Totaal	7.266	2.403	819	10.488

2009	INDIVIDUEEL	GROEP	SPAARKASSEN	TOTAAL
Zonder rendement garanties	5.915	1.668	955	8.538
Met rendement garanties	1.101	184	-	1.285
Totaal	7.016	1.852	955	9.823

3.7.2 Schadeportefeuille

De schadeportefeuille van ASR Nederland richt zich op ongevallen- en zorgverzekeringen en brand-, auto- en aansprakelijkheidsverzekeringen. De polissen worden verkocht aan particulieren en bedrijven via tussenpersonen, volmachten en directe distributiekanaalen.

Ongevallen en zorg:

- Invaliditeit: De invaliditeitsdekking in de portefeuille omvat zowel individuele dekking voor zzp'ers als (semi-) groepsdekking voor werknemers. De laatste groep komt ook in aanmerking voor arbeidsongeschiktheidsverzekering (WIA).
- Ziekte: Ziekte dekking omvat doorbetaling van salaris gedurende de eerste twee jaar van de arbeidsongeschiktheid van een persoon.
- Zorgverzekering: De zorgverzekeringscontracten dekken medische kosten van medici en ziekenhuizen, alsmede andere medische kosten. De Basisverzekering is verplicht voor alle Nederlandse ingezetenen en biedt een beperkte dekking, zoals vastgesteld door de Nederlandse regering. Aanvullende verzekering biedt een hoger niveau van medische zorg.

Brand-, auto- en aansprakelijkheidsverzekering:

- Motorrijtuigen letselschade derden: Motorrijtuigenaansprakelijkheid is een aansprakelijkheidsverzekering tegenover derden die lichamelijk letsel, medische kosten en/of inkomstenverlies dekt na een verkeersongeval.
- Brand en andere schade aan eigendommen: Brandverzekering biedt polishouders financiële bescherming tegen schade aan hun eigendommen en de materiële gevolgen van bedrijfsschade als gevolg van brand.
- Overige aansprakelijkheid: De verzekeraar biedt een verzekering tegen aansprakelijkheid tegenover derden voor zowel particulieren als ondernemingen.

Schadeverzekeringstechnisch risico

Het schadeverzekeringstechnisch risico bestaat hoofdzakelijk uit risico's die voortvloeien uit aansprakelijkheid tegenover derden, invaliditeit en algemene aansprakelijkheid tegenover

derden. Er worden voorzieningen gevormd om de omvang en het langetermijnkarakter van de claims te dekken (vooral die betrekking hebben op invaliditeit).

Combined ratio

In 2010 bedroeg de combined ratio 100,3% (2009: 101,4%) en de claimratio was 73,0% (2009: 71,4%). De lagere combined ratio is een gevolg van lagere kosten en lagere provisies die aan tussenpersonen werden betaald. De claimratio steeg als gevolg van hogere claims.

Beheersing van het schaderisico

Verzekeringstechnisch risico is het risico dat de uitkeringen niet kunnen worden gedekt door de premies en/of de beleggingsopbrengsten, of dat de verplichting en de resultaten worden bedreigd vanwege onjuiste of onvolledige veronderstellingen en uitgangspunten die werden gebruikt bij de ontwikkeling en premiestelling van het product. ASR Nederland beheerst het schadeverzekeringstechnisch risico door de claimfrequentie, de omvang van de claims, inflatie, behandelduur, uitkering- en schadebehandelingskosten en biometrische risico's (invaliditeit, herstel, ziekte, overlijden) te bewaken. Daarnaast geldt concentratierisico ook als een verzekeringstechnisch risico.

Claimfrequentie, claimhoogte en inflatie

Om het claimrisico te beperken, past ASR Nederland een selectie- en acceptatiebeleid toe dat is gebaseerd op de schadehistorie en risicomodellen. Dit beleid wordt toegepast op elk klantsegment en elke activiteit. Tevens wordt gebruik gemaakt van de kennis of verwachtingen ten aanzien van de toekomstige ontwikkelingen om de frequentie, omvang en inflatie van claims te schatten. Het risico van onverwachte grote schadeclaims wordt ingeperkt door polislimieten, concentratie van risico beheer en speciaal hiervoor ingerichte overeenkomsten voor risico-overdracht (bijvoorbeeld herverzekeringen).

Het acceptatiebeleid wordt door elke verzekeringsactiviteit vastgesteld op basis van een risicobeoordeling en de historische ontwikkeling van claims. Om claims te beperken en/of te

waarborgen dat de prijsstelling correct wordt aangepast, wordt het acceptatiebeleid voortdurend verfijnd aan de hand van indicatoren en statistische analyses.

Behandelduur

De tijd die nodig is voor de behandeling en afwikkeling van een schadeclaim is een belangrijke factor. De afwikkeling van claims met een lange doorlooptijd, zoals bij lichamelijk letsel of aansprakelijkheid, kan meerdere jaren in beslag nemen. Er worden regelmatig analyses gemaakt op basis van ervaringen van ASR Nederland met vergelijkbare gevallen, historische trends zoals het voorzieningenpatroon, de toename van de risicoblootstelling, schade-uitkeringen, omvang van lopende en nog niet afgewikkelde schadegevallen, en van gerechtelijke uitspraken en economische omstandigheden.

Uitkering- en schadebehandelingskosten

De uitkering- en schadebehandelingskosten worden, rekening houdend met toekomstige inflatie, beheerst op basis van regelmatige evaluaties en daaraan gekoppelde acties.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het invaliditeitsrisico betreft de onzekerheid ten aanzien van schade als gevolg van hoger dan verwachte invaliditeitspercentages in portefeuilles met arbeidsongeschiktheid-, ziektekosten- en ongevallenverzekeringen. Daarnaast bestaat de onzekerheid dat er minder revalidatie en sterfte plaatsvindt dan verwacht.

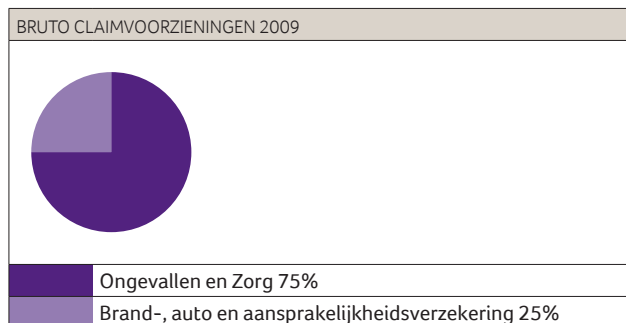
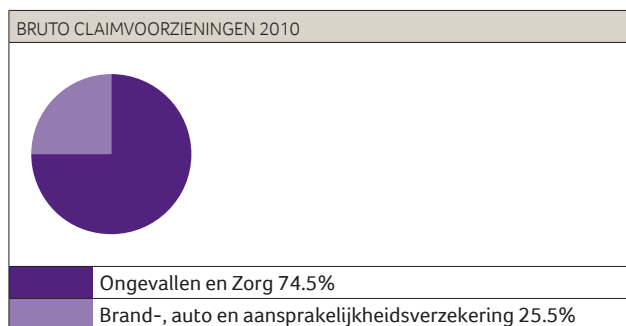
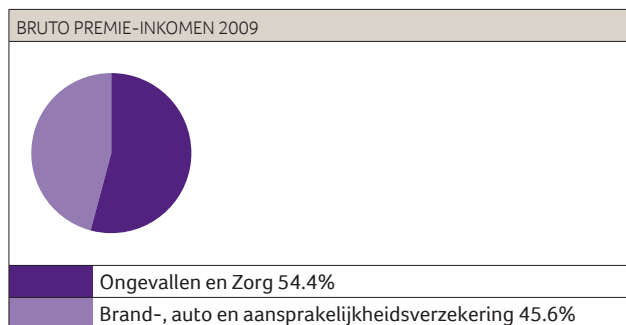
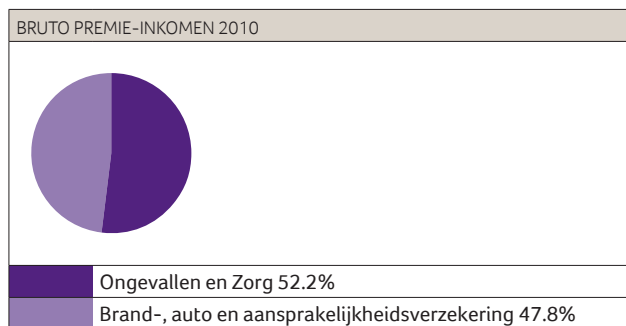
Ziekte, invaliditeit en het herstel worden beïnvloed door het economische klimaat, overheidsinterventie, medische vooruitgang en – in het bijzonder – zorgkosten.

Deze risico's worden beheerst door middel van een regelmatige evaluatie van historische schadepatronen, verwachte toekomstige ontwikkelingen en aanpassing van de prijsstelling, verplichtingen en het acceptatiebeleid, een proactief reïntegratiebeleid en een passende herverzekering. ASR Nederland beperkt het arbeidsongeschiktheidsrisico door acceptatiecriteria en een passende herverzekering.

Concentratierisico

De blootstelling aan het risico van de schadeportefeuille van ASR Nederland is geografisch bijna geheel gespreid over Nederland. Concentratie van verzekeringstechnisch risico's komt met name voor binnen de brandportefeuille (opstal, inboedel, etcetera, waarbij het stormrisico de belangrijkste factor is). Het stormrisico wordt beperkt door een passende herverzekering (zie ook 'Herverzekering').

Er is ook sprake van een concentratierisico bij collectieve invaliditeitsverzekeringen. Contracten voor collectieve invaliditeitsverzekeringen worden afgesloten in het kader van de Nederlandse dekking voor arbeidsongeschiktheid (WIA).

De bovenstaande schema's illustreren de verdeling van het bruto premie-inkomen en de bruto claimvoorzieningen bij de verschillende soorten verzekeringen. Contracten voor invaliditeitsverzekeringen zijn verantwoordelijk voor een relatief grote claimreserve in de totale premie. Door de snelle afwikkeling van de claims in brand-, auto- en aansprakelijkheidsportefeuille vertegenwoordigt deze groep slechts 25% van de totale claimvoorziening. Dit terwijl zij 48% van het premie-inkomen genereren.

De totale bruto premie uit schadeverzekeringen bedroeg in 2010 € 2.310 miljoen (2009: € 2.346 miljoen). In 2010 werd € 213 miljoen (2009: € 225 miljoen) betaald aan herverzekeringpremies, ofwel 9,29% (2009: 9,59%) van het bruto premieinkomen.

Herverzekering

De verzekeringsbedrijven van ASR Nederland sluiten voor de schadeportefeuilles, als dat noodzakelijk is, herverzekeringcontracten af om de verzekeringstechnische risico's te beperken. Herverzekering kan plaatsvinden per afzonderlijke polis (per risico) of op basis van de gehele portefeuille (per gebeurtenis). Dit laatste komt voor wanneer het risico met betrekking tot individuele verzekeringnemers zich weliswaar binnen de geaccepteerde limieten bevindt, maar er sprake is van een onaanvaardbaar risico door mogelijke cumulatie van claims (catastroferisico) door menselijk toedoen of als gevolg van natuurrampen. In Nederland vormen extreme weersomstandigheden het grootste catastroferisico, met name storm.

De hoogte van de retentie in de diverse herverzekeringcontracten wordt afgestemd op de omvang en het risicoprofiel van de onderliggende portefeuilles. Hierbij wordt tevens de afweging gemaakt tussen de prijs van de herverzekering enerzijds en het risico dat wordt behouden binnen de retentie anderzijds.

De selectie van herverzekeringmaatschappijen is gebaseerd op het beheer van het risico dat de tegenpartij vertegenwoordigt (uitgedrukt in de rating) en op overwegingen rond de prijsstelling. Om risicoconcentratie te beperken, worden de herverzekeringcontracten geplaatst bij verschillende herverzekeraars.

In het onderstaande overzicht wordt de retentie van het risico per product weergegeven.

BEDRAGEN IN EURO'S X 1.000	2010		2009	
	HOOGSTE RETENTIE PER RISICO	HOOGSTE RETENTIE PER GEBEURTENIS	HOOGSTE RETENTIE PER RISICO	HOOGSTE RETENTIE PER RISICO
Arbeidsongeschiktheid	700	3.000	700	3.000
Bedrijfsongevallen	1.000	1.000	1.000	1.000
(Verkeers)ongevallen	1.000	1.000	1.000	1.000
Autoverzekering WA	2.000	2.000	2.000	2.000
Autoverzekering All Risk	2.500	2.500	2.500	2.500
Opstalverzekering	2.500	15.000	2.500	15.000
Aansprakelijkheidsverzekering	1000	1000	750	750
Transportverzekering	250	250	250	250

Technische voorzieningen schade

Voorziening niet-verdiende premie

De voorziening niet-verdiende premies wordt in het algemeen berekend over de premie voor eigen rekening naar rato van het nog niet verstreken gedeelte van de premietermijn vóór aftrek van de bijbehorende provisie. Een afzonderlijke voorziening wordt gevormd voor verzekeringcontracten met een toenemend risico tijdens de looptijd van het contract als de premies niet samenhangen met de leeftijd van de polishouder. De wijzigingen in de voorziening niet-verdiende premies worden in de winst- en verliesrekening verwerkt, zodat de opbrengsten worden genomen gedurende de bijbehorende risicotermijn.

Voorziening voor nog uit te betalen bedragen

De voorziening voor te betalen schades/uitkeringen bestaat uit het geschatte bedrag van de gemelde, maar nog niet afgewikkelde schaden, vermeerderd met een op basis van historische gegevens bepaald bedrag voor schaden die nog niet gemeld zijn of gedurende het boekjaar zijn ontstaan. Hierin is een

voorziening voor nog te betalen externe schadebehandelingskosten opgenomen.

Het niveau van de voorzieningen wordt per homogene productgroep vastgesteld op een betrouwbaarheidsniveau van ten minste 95%. Bovendien houdt ASR Nederland boven het niveau van de verplichtingen additioneel kapitaal aan.

De voorziening voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering is gelijk aan de contante waarde van de verwachte uitkeringen, waarbij rekening wordt gehouden met de polisvoorwaarden en wachttijden, evenals herstel- en sterftkansen.

De resultaten van de basisverzekering van ASR Nederland omvatten een schatting met betrekking tot de verwachte afwikkeling vanwege de vereveningsmethodiek. De schatting wordt per jaar gemaakt door interne actuarissen op basis van de laatste geactualiseerde gezondheidscijfers voor Nederland. De uiteindelijke afwikkeling wordt drie jaar na het eind van het boekjaar verantwoord.

De samenstelling van de verplichtingen voor nog uit te betalen bedragen en de voorziening voor premies was eind 2010 als volgt:

BRUTO TECHNISCHE VOORZIENING (2010)	AANSPRAKELIJK-HEIDS-VERZEKERING	ONGEVALLLEN EN ZORGVERZEKERINGEN	TOTAAL
Claimvoorziening	762	2.237	2.999
Voorziening niet verdiende premies	292	244	536
Totaal	1.054	2.481	3.535

BRUTO TECHNISCHE VOORZIENING (2009)	AANSPRAKELIJK-HEIDS-VERZEKERING	ONGEVALLLEN EN ZORGVERZEKERINGEN	TOTAAL
Claimvoorziening	769	2.248	3.017
Voorziening niet verdiende premies	293	225	518
Totaal	1.062	2.473	3.535

Voorziening voor lopende risico's

De voorziening voor lopende risico's wordt gevormd naar de mate waarin toekomstige claims en kosten – met betrekking tot lopende verzekeringscontracten – de toekomstige contractuele premies overtreffen, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige voorziening niet-verdiende premies.

Voor de WIA Eigen Rekeningportefeuille wordt een voorziening voor lopende risico's gevormd voor de contracten die in 2010 zijn afgesloten en doorliepen tot 31 december 2010. Deze voorziening is gebaseerd op het verschil tussen de boekhoudkundige en actuarieel benodigde premie.

3.8 Strategisch en operationeel risico

ASR Nederland definieert strategisch risico als het risico dat ASR Nederland haar doelstellingen niet bereikt doordat niet adequaat wordt gereageerd op marktontwikkelingen. Als gevolg van de huidige druk op de Nederlandse verzekeringsmarkt is het van het grootste belang om strategische ontwikkelingen te identificeren en de juiste acties te ondernemen.

Operationeel risico is het risico van verliezen die voortvloeien uit inadequate of falende interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen (inclusief juridische risico's). De belangrijkste terreinen voor operationeel risico (gerelateerd aan de FIRM-risico's van DNB) zijn IT, uitbesteding, integriteit, juridische zaken en operationele zaken.

Elk bedrijfsonderdeel binnen ASR Nederland (productlijnen en ondersteunende diensten) staat bloot aan strategisch en operationeel risico.

Strategisch en operationeel risicomanagement

In 2010 concentreerde ASR Nederland zich op de volgende zaken om de strategische en operationele risico's te beheersen:

- CRSA (jaarlijks proces);
- Registratie van operationele verliezen (continue proces);
- Crisistraining (jaarlijks proces);
- Informatiebeveiliging;
- Management in Control.

Control Risk Self Assessment (CRSA)

Onder leiding van de afdeling Risicomanagement wordt jaarlijks een integrale Control Risk Self Assessment (CRSA) uitgevoerd binnen alle afdelingen van ASR Nederland. Alle risico's die een bedreiging vormen voor het behalen van de doelstellingen van de organisatie worden bij de CRSA geïdentificeerd. Na de beoordeling schrijft elke afdeling een rapport waarin de geïdentificeerde risico's uiteen worden gezet, alsmede de acties die ondernomen moeten worden om deze te beperken. Het adequaat nemen van mitigerende maatregelen zijn doelstellingen voor het komende jaar. Het rapport met de mitigerende maatregelen wordt geautoriseerd door het lokale management en de Raad van Bestuur. Dit is belangrijke input voor het hogere management ten behoeve van de Management in Control Statement (MCS). Het rapport met de voortgang op de mitigerende maatregelen wordt elk kwartaal geactualiseerd.

Met het proces van CRSA/MCS worden de belangrijkste risicoprioriteiten van ASR Nederland voor 2011 geïdentificeerd. De voortgang met betrekking tot de mitigerende maatregelen worden gemeld aan en bewaakt in het ASR RC.

Als onderdeel van de voorbereiding op Solvency II heeft ASR Nederland een ORSA uitgevoerd. In deze beoordeling worden strategische risico's vertaald naar scenario's en wordt hun effect op de balans en de resultatenrekening vastgesteld. Dit wordt intern gerapporteerd in een ORSA-rapport. Dit zal in 2011 verder worden ontwikkeld.

Operationele verliezen

Elke afdeling kan operationele verliezen lijden. ASR Nederland beschikt over een proces voor de rapportage van verliezen van meer dan € 5.000 en de evaluatie van de oorzaken van deze verliezen (incident management). Verliezen boven € 50.000 worden gerapporteerd aan het NFRC.

Continuïteit van activiteiten en noodplanning

Om continuïteit te borgen zijn alle kritische processen en activiteiten geïdentificeerd, inclusief de middelen die nodig zijn om soortgelijke activiteiten uit te voeren vanaf een andere locatie. Het noodzakelijke systeemherstel om de kritische activiteiten te ondersteunen, worden regelmatig getest.

Om met elke soort catastrofe om te gaan zijn crisisteams ingesteld. Alle crisisteams (per locatie) zijn in 2010 getraind. Deze trainingen bestonden uit een theoretische module (halve dag) en een praktische module (hele dag). Het doel is de teams inzicht te geven in de wijze waarop zij functioneren in noodgevallen. De trainingen dienen er ook voor de taken, functies en verantwoordelijkheden van de leden van de crisisteams duidelijk te maken.

Informatiebeveiliging

ASR Nederland schenkt veel aandacht aan de efficiency, effectiviteit en integriteit van ICT. Risicomanagement vergroot de aandacht voor informatie- en toegangsbeveiliging. Dit jaar werd de toegangsbeveiliging voor de belangrijkste applicaties verbeterd. De procedure voor toegangsbeveiliging helpt ASR Nederland de integriteit van een applicatie te vergroten, fraude te voorkomen door de functie-scheiding te verbeteren en door het uitvoeren van regelmatige controles om te testen of het toegangsniveau binnen de applicaties in lijn is met het beleid.

Interne beheersing

Om de efficiency en de effectiviteit van de organisatie verder te verbeteren, staat de beheersing van de sleutel (key processen) centraal. In 2010 startte ASR Nederland een project om de transparantie over de effectiviteit van de sleutelprocessen verder te vergroten. Doel is de verdere verbetering van de documentatie van de risico's die binnen deze processen aanwezig en de vereiste beheersmaatregelen vast te stellen. Het project heeft het interne beheersingssysteem verbeterd.

3.9 Hedge accounting

ASR Nederland is een beperkt aantal cash flow hedges aangegaan om een deel van de renterisico's af te dekken. Deze hedgetransacties dekken het risico op afzonderlijke contracten af. Conform IFRS worden derivaten op de balans gewaardeerd tegen reële waarde en alle veranderingen in de reële waarde worden ten gunste of ten laste van het resultaat gebracht. In gevallen waarin veranderingen in de reële waarde van afgedekte risico's niet worden verantwoord in de resultatenrekening, is er sprake van een accounting mismatch, waardoor de beweeglijkheid van de resultaten toeneemt. In deze gevallen wordt gebruik gemaakt van hedge accounting om de accounting mismatch en de beweeglijkheid te reduceren.

Voor nadere details over de notional amounts en de reële waarde van de derivaten voor afdekkingsdoeleinden zie hoofdstuk 11.4.

3.10 Solvency II

Solvency II is het nieuwe toezichtskader voor Europese verzekeraars dat naar verwachting in 2012 wordt ingevoerd. Solvency II stelt solvabiliteitseisen die beter aansluiten bij de

risico's die verzekeraars lopen en gaat integraal deel uitmaken van de bedrijfsvoering van verzekeraars. Solvency II heeft een enorme invloed op de verzekeringsmarkt. Onder Solvency II vindt de waardering van beleggingen en verplichtingen plaats op basis van marktwaarde.

ASR Nederland heeft een groepsbreed Solvency II-programma opgezet. In 2009 werd in dit kader een gap-analyse uitgevoerd. ASR Nederland is in 2010 begonnen met het verhelpen van de geïdentificeerde 'gaps'. In het Solvency II programma wordt de voortgang bewaakt.

Als onderdeel van Solvency II dient ASR Nederland haar Solvency Capital Requirement (SCR) te rapporteren. ASR Nederland richt zich erop een proces te ontwerpen en te implementeren voor de rapportage van de kapitaalseisen. In 2010 werd dit rapport voorbereid conform de eisen van de European Quantitative Impact Study (QIS5). Andere eisen van Solvency II waarop ASR Nederland zich in 2010 richtte hadden betrekking op de Pillar 2 activiteiten, zoals de ontwikkeling van ORSA. Verder is de risicomanagement functie van ASR Nederland ingericht om deze aan te laten sluiten bij de eisen van Solvency II. Dit betekent dat ASR Nederland een geïntegreerde benadering hanteert om alle risico's waaraan de onderneming blootstaat te identificeren, te meten, te volgen, te rapporteren en te beheersen, zowel afzonderlijk als op een geaggregeerd niveau, inclusief alle interacties tussen de risico's (bijv. risico-dashboard).

In 2011 gaat ASR Nederland door met haar inspanningen om Solvency II te implementeren, zodat gewaarborgd wordt dat aan alle eisen van Solvency II wordt voldaan.

4 Kapitaal- en liquiditeitsmanagement

4.1 Kapitaalmanagement

4.1.1 Doelstellingen van kapitaalmanagement

ASR Nederland streeft naar de handhaving van een sterke vermogenspositie en wil een solide verzekeraar zijn voor de polis- en aandeelhouders. De doelstelling is handhaving van een solvabiliteitsniveau ruim boven de minimumeis van de toezichthouder (Solvency I). Er worden stresstests uitgevoerd voor de grootste en meest volatiele risico's. Daarnaast wordt gestreefd naar een combinatie van vermogenspositie en risicoprofiel die past bij ten minste een A-rating.

ASR Nederland bereidt zich voor op Solvency II. ASR Nederland begon in 2010 met de implementatie van een proces om de solvabiliteitseis te rapporteren, zoals gedefinieerd in de Quantitative Impact Studies (QIS) van Solvency II. ASR Nederland is ook gestart met de ontwikkeling van een methode voor economisch kapitaal die het eigen risicoprofiel beter weergeeft.

4.1.2 Solvabiliteit

De aanwezige solvabiliteit (DNB) en bufferkapitaal van ASR Nederland waren per 31 december 2010 als volgt opgebouwd:

	2010	2009
Vereiste DNB-solvabiliteit	1.542	1.512
Aanwezige DNB-solvabiliteit	3.412	3.515
DNB-solvabiliteitsratio	221%	232%
Bufferkapitaal	4.044	4.436
Bufferkapitaalratio	262%	293%

De solvabiliteitsratio bedroeg 221%, wat minder is dan de doelstelling van 250%. De gevoeligheden die beschreven worden in hoofdstuk 3.5 behoren bij de stress-scenario's die gebruikt worden voor de minimumsolvabiliteitsratio na een stress-situatie. Het totale effect van de stress-scenario's bedraagt 86%, waarbij de solvabiliteitsratio na een stress-situatie uitkomt op 135%.

Onderstaande tabel geeft de opbouw weer van eigen vermogen, DNB-solvabiliteit en bufferkapitaal:

	2010	2009
Eigen vermogen (excl. belangen van derden)	2.446	1.904
Belangen van derden	5	51
Correctie belangen derden in vastgoed	-	-47
Herwaardering vastgoed (excl. belangen van derden)	1.042	1.019
Achtergestelde schulden (na bijstelling)	5	9
Correctie overige eigen-vermogeninstrumenten	-22	-29
Goodwill	-14	-38
Immateriële activa	-4	-8
Value of business acquired (VOBA)	-227	-241
Correctie shadow accounting	14	-132
Toetsmarge	167	1.027
Aanwezige DNB-solvabiliteit	3.412	3.515
Correctie toetsmarge inzake afkoop	632	921
Bufferkapitaal	4.044	4.436

Met toestemming van DNB wordt bij de vaststelling van de DNB-solvabiliteit rekening gehouden met de marge op de technische voorzieningen (toetsmarge). Met ingang van 2010 is de afkoopvloer niet inbegrepen in de toetsmarge. Voor een beschrijving van de toereikendheidstest zie hoofdstuk 2.29.

4.2 Rating

Op 28 oktober 2010 heeft Standard & Poor's de A-rating van ASR Levensverzekering N.V. and ASR Schadeverzekering N.V.

bevestigd met een negatieve outlook. Deze rating dateerde van 20 mei 2009.

Op 16 december 2010 heeft Fitch Ratings de rating van ASR Levensverzekering N.V. and ASR Schadeverzekering N.V. verlaagd van 'A' met negatieve verwachting tot 'A-' met stabiele outlook. Verder gaf Fitch Ratings ASR Nederland N.V. een rating 'BBB' met dezelfde verwachting.

RATING	STANDARD & POOR'S				FITCH RATINGS				
	ENTITEIT	TYPE	RATING	VERWACHTING	DATUM	TYPE	RATING	VERWACHTING	DATUM
	ASR Levensverzekering N.V.	IFSR	A	Negatief	20 mei 2009	IFS	A-	Stabiel	16 december 2010
	ASR Levensverzekering N.V.	CCR	A	Negatief	20 mei 2009	Long Term IDR	BBB+	Stabiel	16 december 2010
	ASR Schadeverzekering N.V.	IFSR	A	Negatief	20 mei 2009	IFS	A-	Stabiel	16 december 2010
	ASR Schadeverzekering N.V.	CCR	A	Negatief	20 mei 2009	Long Term IDR	BBB+	Stabiel	16 december 2010
	ASR Nederland N.V.					Long Term IDR	BBB	Stabiel	16 december 2010

4.3 Dividend

ASR heeft de intentie om aan de aandeelhouders jaarlijks een stabiel dividend uit te keren, indien aan de vermogensdoelstellingen wordt voldaan. Het dividend is gebaseerd op een uitkeringspercentage van 40-45%.

4.4 Liquiditeitsmanagement

ASR Nederland dient te allen tijde aan haar betalingsverplichtingen naar polishouders en andere crediteuren te kunnen voldoen. Onverwachte uitgaande kasstromen zouden zich kunnen voordoen als gevolg van afkopen in de verzekeringsportefeuille, het opvragen van spaartegoeden of betalingen die samenhangen met de Credit Support Annex

(CSA) van derivaten. Onverwachte uitgaande kasstromen kunnen worden gedekt uit aanwezige geldmiddelen en kasequivalenten (€ 489 miljoen), liquide staatsobligaties (€ 7.953 miljoen) en andere obligaties en aandelen.

Onderstaand overzicht geeft de contractuele kasstromen weer van beleggingen en verplichtingen (exclusief beleggingen voor rekening en risico van polishouders en verzekeringscontracten voor rekening van polishouders). Voor verplichtingen die voortvloeien uit verzekeringscontracten is rekening gehouden met het verwachte afkoop en het sterfterisico. Kasstromen van aandelen en vastgoed zijn niet opgenomen.

Kasstroom:

2010	< 1 JAAR	1-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	> 20 JAAR
Activa	3.492	10.341	7.600	9.047	6.684
Verplichtingen	-2.921	-6.061	-5.212	-10.090	-19.196
	571	4.280	2.388	-1.043	-12.512

2009	< 1 JAAR	1-5 JAAR	5-10 JAAR	10-20 JAAR	> 20 JAAR
Activa	3.565	12.248	7.731	9.000	5.507
Verplichtingen	-3.821	-5.794	-5.560	-10.371	-18.508
	-256	6.454	2.171	-1.371	-13.001

5 Segmentinformatie

5.1 Algemeen

ASR Nederland onderscheidt de segmenten Leven, Schade en Overig. Onder het segment Leven vallen alle bedrijfsonderdelen op het gebied van levensverzekering en hun dochtermaatschappijen. Zij bieden financiële producten aan, zoals levensverzekeringen en levensverzekeringen voor rekening en risico van polishouders. Onder het segment Schade vallen bedrijfsonderdelen op het gebied van schadeverzekering en hun dochtermaatschappijen. Zij bieden schadeverzekeringen aan. Verzekeringsbedrijven zijn entiteiten die de overdracht van verzekeringsrisico's van polishouders accepteren.

De segmenten Leven en Schade zijn onderhevig aan verschillende niveaus van winstgevendheid en groeimogelijkheden en hebben verschillende toekomstperspectieven en risicoprofielen.

Het segment Overig omvat de volgende entiteiten:

- ASR Nederland N.V. en een aantal houdstermaatschappijen;
- ASR Bank N.V. (verworven per 29 december 2009);
- ASR Hypotheken B.V.

- ASR Vastgoed Ontwikkeling N.V.;
- Ditzo B.V.;
- B.V. Nederlandse Hulpverleningsorganisatie-SOS International;
- alsmede verschillende andere houdstermaatschappijen.

Ditzo B.V. is een distributiekanaal waarvan de verzekeringsinkomsten en kosten worden verantwoord in het segment Schade.

Eliminaties die worden toegepast bij de samenstelling van de segmentinformatie op de geconsolideerde balans en de geconsolideerde resultatenrekening worden afzonderlijk gepresenteerd.

De verslagen per segment van ASR Nederland geven de financiële gang van zaken van elk segment weer. Het doel van deze verslagen is alle posten op de balans en de resultatenrekening toe te wijzen aan de segmenten die er de volledige managementverantwoordelijkheid voor dragen.

Segmentinformatie is opgesteld conform de grondslagen die gebruikt worden bij het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland (zoals beschreven in hoofdstuk 2).

Transacties tussen segmenten worden uitgevoerd tegen marktconforme voorwaarden.

Het operationele resultaat van de segmenten wordt beoordeeld op basis van de resultatenrekening van het betreffende segment.

5.2 Gesegmenteerde balans

PER 31 DEC. 2010	LEVEN	SCHADE	OVERIGE	ELIMINATIES	TOTAAL
Immateriële vaste activa	297	7	19	-	323
Geactiveerde acquisitiekosten	360	87	-	-	447
Materiële vaste activa	70	3	59	-	132
Vastgoedbeleggingen	1.720	220	21	-	1.961
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	148	-	34	-	182
Beleggingen	15.251	3.410	2.152	-1.623	19.190
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	9.491	-	-	-	9.491
Leningen en vorderingen	5.654	481	696	-424	6.407
Derivaten	563	9	-	-	572
Uitgestelde belastingvorderingen	180	113	-97	-	196
Herverzekeringscontracten	2	425	-	-	427
Overige activa	428	101	272	-2	799
Geldmiddelen en kasequivalenten	1.043	-49	97	-602	489
Totaal activa	35.207	4.807	3.253	-2.651	40.616
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	2.266	837	-657	-	2.446
Belangen van derden	-	3	2	-	5
Totaal eigen vermogen	2.266	840	-655	-	2.451
Achtergestelde schulden	30	19	20	-49	20
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten	20.541	3.535	-	-1.724	22.352
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	10.488	-	-	-	10.488
Voorziening voor personeelsbeloningen	-	-	2.033	-	2.033
Voorzieningen	2	3	23	-	28
Financieringen	323	-	602	-826	99
Derivaten	76	-	5	-	81
Uitgestelde belastingsschulden	113	61	-15	-	159
Schulden aan klanten	850	60	839	-	1.749
Schulden aan banken	69	7	-	-	76
Overige verplichtingen	449	282	401	-52	1.080
Totaal verplichtingen	32.941	3.967	3.908	-2.651	38.165
Totaal passiva	35.207	4.807	3.253	-2.651	40.616
Investerings in					
Immateriële vaste activa	-	-	1	-	1
Materiële vaste activa	1	-	12	-	13
Totaal investeringen	1	-	13	-	14

5.2 Gesegmenteerde balans (vervolg)

PER 31 DEC. 2009	LEVEN	SCHADE	OVERIGE	ELIMINATIES	TOTAAL
Immateriële vaste activa	327	8	36	-	371
Geactiveerde acquisitiekosten	433	85	-	-	518
Materiële vaste activa	72	20	59	-	151
Vastgoedbeleggingen	1.870	241	-	46	2.157
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	155	-	48	-	203
Beleggingen	14.730	3.105	2.086	-1.569	18.352
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	8.808	-	-	-	8.808
Leningen en vorderingen	5.590	500	506	-498	6.098
Derivaten	302	10	-	-	312
Uitgestelde belastingvorderingen	142	92	1	-	235
Herverzekeringscontracten	5	540	-	-	545
Overige activa	439	96	279	-	814
Geldmiddelen en kasequivalenten	982	60	-32	-325	685
Totaal activa	33.855	4.757	2.983	-2.346	39.249
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	1.946	637	-679	-	1.904
Belangen van derden	1	2	2	46	51
Totaal eigen vermogen	1.947	639	-677	46	1.955
		-			
Achtergestelde schulden	30	19	20	-49	20
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten	19.920	3.535	-	-1.569	21.886
Verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders	9.823	-	-	-	9.823
Voorziening voor personeelsbeloningen	-	-	1.946	-	1.946
Voorzieningen	-	8	22	-	30
Financieringen	420	11	404	-708	127
Derivaten	30	1	6	-	37
Uitgestelde belastingenschulden	119	-	-36	-	83
Schulden aan klanten	481	56	855	-	1.392
Schulden aan banken	881	8	-	-	889
Overige verplichtingen	204	480	443	-66	1.061
Totaal verplichtingen	31.908	4.118	3.660	-2.392	37.294
Totaal passiva	33.855	4.757	2.983	-2.346	39.249
Investerings in					
Immateriële vaste activa	-	-	15	-	15
Materiële vaste activa	-	-	40	-	40
Totaal investeringen	-	-	55	-	55

5.3 Gesegmenteerde resultatenrekening

2010	LEVEN	SCHADE	OVERIGE	ELIMINATIES	TOTAAL
Bruto verzekeringspremies	2.514	2.310	-	-86	4.738
Herverzekeringspremies	-8	-212	-	-	-220
Netto verzekeringspremies	2.506	2.098	-	-86	4.518
Beleggingsopbrengsten	1.154	176	120	-98	1.352
Gerealiseerde winsten en verliezen	156	-8	30	-	178
Reële waarde winsten en verliezen	-16	-4	-8	-	-28
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	775	-	-	-	775
Provisie- en commissiebatens	4	109	14	-	127
Overige opbrengsten	111	10	227	-12	336
Aandeel in resultaat van deelnemingen en joint ventures	9	-	-5	-	4
Totaal baten	2.193	283	378	-110	2.744
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-3.750	-1.543	-	157	-5.136
Aandeel van herverzekeraars	2	10	-	-	12
Netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-3.748	-1.533	-	157	-5.124
Operationele lasten	-281	-260	-139	8	-672
Acquisitiekosten	-130	-428	-	6	-552
Bijzondere waardeverminderingen	-30	15	-24	-	-39
Rentelasten	-53	-4	-135	23	-169
Overige lasten	-101	-19	-167	2	-285
Totaal lasten	-595	-696	-465	39	-1.717
Resultaat voor belastingen	356	152	-87	-	421
Belasting	-80	-48	25	-	-103
Netto resultaat over het jaar	276	104	-62	-	318
Netto resultaat toewijsbaar aan belangen van derden	-	-	-1	-	-1
Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	276	104	-63	-	317

5.3 Gesegmenteerde resultatenrekening (vervolg)

2009	LEVEN	SCHADE	OVERIGE	ELIMINATIES	TOTAAL
Bruto verzekeringspremies	2.692	2.346	-	-124	4.914
Herverzekeringspremies	-66	-225	-	-	-291
Netto verzekeringspremies	2.626	2.121	-	-124	4.623
Beleggingsopbrengsten	1.259	183	33	-71	1.404
Gerealiseerde winsten en verliezen	27	-13	8	-	22
Reële waarde winsten en verliezen	-74	18	-	-	-56
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	1.437	-	-	-	1.437
Provisie- en commissiebatens	7	82	-	-	89
Overige opbrengsten	89	11	270	-3	367
Aandeel in resultaat van deelnemingen en joint ventures	10	11	-6	-	15
Totaal baten	2.755	292	305	-74	3.278
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-4.304	-1.666	-	130	-5.840
Aandeel van herverzekeraars	44	151	-	-	195
Netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-4.260	-1.515	-	130	-5.645
Operationele lasten	-280	-292	-80	-	-652
Acquisitiekosten	-150	-419	-	-	-569
Bijzondere waardeverminderingen	-196	-34	-26	-	-256
Rentelasten	-69	-29	-147	49	-196
Overige lasten	-110	-21	-141	19	-253
Totaal lasten	-805	-795	-394	68	-1.926
Resultaat voor belastingen	316	103	-89	-	330
Belasting	-68	-21	19	-	-70
Netto resultaat over het jaar	248	82	-70	-	260
Netto resultaat toewijsbaar aan belangen van derden	-	-	-	-5	-5
Netto resultaat toewijsbaar aan houders van eigen-vermogensinstrumenten	248	82	-70	-5	255

5.4 Technisch resultaat

Het technische resultaat omvat de verzekeringspremies, toegerekende beleggingsopbrengsten verminderd met verzekeringstechnische lasten (claims), uitkeringen en operationele kosten. De beleggingsopbrengsten omvatten huuropbrengsten, rentebaten, dividenden en herwaarderingen. Gerealiseerde winsten en verliezen betreffen de financiële activa beschikbaar voor verkoop en vastgoedbeleggingen, alsmede winsten en verliezen op financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde via de resultatenrekening.

De beleggingsopbrengsten, na aftrek van de beleggingskosten, worden aan de leven- en schadeproducten toegewezen op

basis van de beleggingsportefeuille die de verplichtingen inzake verzekeringscontracten van het betreffende product dekt.

Het resultaat eigen rekening uit verkoop van beleggingen betreft het totaal van de gerealiseerde herwaarderingen op vastgoedbeleggingen en financiële activa beschikbaar voor verkoop, voor zover niet toerekenbaar aan de verschillende leven- en schadeproducten. Deze resultaten worden verwerkt in het resultaat van ASR Nederland.

Het niet-technisch resultaat omvat opbrengsten van beleggingen die zijn toegerekend aan het eigen vermogen en de algemene voorzieningen, alsmede een aantal specifieke, niet aan verzekeringsactiviteiten toegerekende resultaten.

TECHNISCH RESULTAAT LEVEN	2010	2009
Bruto geschreven premies	2.514	2.692
Bruto verzekeringspremies	2.514	2.692
Herverzekeringspremies	-8	-66
Netto verzekeringspremies	2.506	2.626
Netto schadelasten en uitkeringen	-2.762	-2.666
Verandering technische voorziening	-986	-1.594
Provisie en commissiebaton	-126	-149
Technisch resultaat	-1.368	-1.783
Toegewezen resultaat uit beleggingen - aan technisch resultaat	1.764	2.256
Toegewezen winsten of verliezen - aan technisch resultaat	58	-52
Toegewezen overige baten en lasten - aan technisch resultaat	43	42
Operationele lasten	-281	-279
Technisch resultaat - voor resultaat eigen rekening uit verkoop beleggingen	216	184
Resultaat eigen rekening uit verkoop beleggingen	-16	-13
Technisch resultaat	200	171
Niet-technisch resultaat	156	145
Resultaat voor belastingen	356	316

TECHNISCH RESULTAAT SCHADE	2010	2009
Bruto geschreven premies	2.328	2.332
Wijziging voorziening niet verdiende premies	-18	14
Bruto verdiende premies	2.310	2.346
Herverzekeringspremies	-213	-225
Netto verzekeringspremies	2.097	2.121
Netto schadelasten en uitkeringen	-1.422	-1.298
Verandering technische voorziening	-111	-217
Provisie en commissiebaton	-319	-340
Technisch resultaat	245	266
Toegewezen winsten of verliezen - aan technisch resultaat	135	131
Toegewezen overige baten en lasten - aan technisch resultaat	-7	-12
Operationele lasten	-260	-292
Technisch resultaat - voor resultaat eigen rekening uit verkoop beleggingen	113	93
Resultaat voor eigen rekening uit verkoop beleggingen	-13	-17
Technisch resultaat	100	76
Niet-technisch resultaat	52	27
Resultaat voor belastingen	152	103

5.5 Schadeverzekeringen per branche

2010	BRUTO GESCHREVEN PREMIES	NETTO VERDIENDE PREMIE ¹	NETTO VERZEKE- RINGSTECH- NISCHE LASTEN EN UITKERINGEN ¹	PROVISIE- EN COMMISSIE BATEN	OPERATIONELE LASTEN	TECHNISCH RESULTAAT
Ongevallen en ziekte	1,288	1,121	-894	-62	-125	133
Auto	498	459	-348	-110	-57	-33
Brandschade en andere schade aan eigendom	337	311	-199	-94	-40	-15
Overig	253	206	-92	-53	-38	15
Eliminatie interne herverzekering	-48	-	-	-	-	-
Totaal	2,328	2,097	-1,533	-319	-260	100

2009	BRUTO GESCHREVEN PREMIES	NETTO VERDIENDE PREMIE ¹	NETTO VERZEKE- RINGSTECH- NISCHE LASTEN EN UITKERINGEN ¹	PROVISIE- EN COMMISSIE BATEN	OPERATIONELE LASTEN	TECHNISCH RESULTAAT
Ongevallen en ziekte	1,336	1,162	-890	-84	-133	134
Auto	459	448	-324	-103	-71	-44
Brandschade en andere schade aan eigendom	325	307	-200	-95	-49	-31
Overig	255	204	-101	-58	-39	17
Eliminatie interne herverzekering	-43	-	-	-	-	-
Totaal	2,332	2,121	-1,515	-340	-292	76

¹ Na herverzekering

5.6 Ratio's Schade

De combined ratio Schade kan als volgt worden gespecificeerd:

	2010	2009
Schaderatio	73,0%	71,6%
Provisieratio	15,3%	16,1%
Kostenratio	12,0%	13,7%
Combinedratio	100,3%	101,4%

- Schaderatio: de schadelasten na herverzekering, exclusief de interne schadeafhandelingskosten, uitgedrukt als percentage van de netto verdiende premies.
- Provisieratio: de netto provisies die ten laste van het jaarresultaat komen, uitgedrukt als een percentage van de netto verdiende premies.
- Kostenratio: de kosten, inclusief de interne schadeafhandelingskosten, minus interne beleggingskosten, uitgedrukt als een percentage van de netto verdiende premies.
- Gecombineerde ratio: de som van de schade, provisie- en de kostenratio.

Deze ratio's worden uitsluitend door schadeverzekeringsbedrijven gebruikt. Als gevolg van een toename van de schades steeg de schaderatio met 1,4%. Provisies en andere gerelateerde kosten daalden, en als gevolg daarvan daalde de gecombineerde ratio tot 100,3%. De kostenratio is berekend met inachtneming van beleggingskosten van € 7 miljoen (2009: € 6 miljoen).

Toelichting op de balans

6 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Goodwill	14	37
Value of Business Acquired (VOBA)	303	323
Software en overige immateriële vaste activa	6	11
Totaal immateriële vaste activa	323	371

2010	GOODWILL	VOBA	SOFTWARE	TOTAAL
Kostprijs	59	493	55	607
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-45	-190	-49	-284
Kostprijs per 31 december	14	303	6	323
Kostprijs per 1 januari	37	323	11	371
Aankoop groepsmaatschappijen	-	-	1	1
Afschrijvingen	-	-20	-6	-26
Bijzondere waardeverminderingen	-23	-	-	-23
Overig	-	-	-	-
Kostprijs per 31 december	14	303	6	323

2009	GOODWILL	VOBA	SOFTWARE	TOTAAL
Kostprijs	64	501	60	625
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	-27	-178	-49	-254
Kostprijs per 31 december	37	323	11	371
Kostprijs per 1 januari	48	344	15	407
Aankoop groepsmaatschappijen	11	-	4	15
Afschrijvingen	-	-19	-9	-28
Bijzondere waardeverminderingen	-22	-	-	-22
Overig	-	-2	1	-1
Kostprijs per 31 december	37	323	11	371

De afschrijvingstermijnen voor de immateriële activa zijn opgenomen in hoofdstuk 2.14. Afschrijvingslasten die betrekking hebben op de VOBA zijn opgenomen onder de netto schade en uitkeringen; de afschrijving op software is opgenomen onder de operationele lasten.

In 2010 daalde de goodwill met € 23 miljoen als gevolg van bijzondere waardeverminderingen die betrekking hebben op ASR Bank N.V. en ASR Vastgoed Vermogensbeheer. Voor de toetsing op bijzondere waardeverminderingen wordt de goodwill per bedrijfssegment aan de kasstroomgenererende eenheden toegerekend.

	ASR NEDERLAND LEVEN	ASR VASTGOED ONTWIKKELING	TOTAL
Boekwaarde van goodwill	1	13	14

Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.14, wordt goodwill ten minste jaarlijks getoetst op bijzondere waardeverminderingen.

Afschrijvingsschema van VOBA (Value of Business Acquired)

De VOBA heeft voornamelijk betrekking op de overname van Stad Rotterdam. Ultimo 2010 bedroeg de resterende afschrijvingsperiode van de VOBA gemiddeld zestien jaar.

De verwachte afschrijvingen voor toekomstige jaren zijn:

	2011	2012	2013	2014	2015	LATER
Geschatte afschrijving van VOBA	19	19	19	20	20	206

7 Geactiveerde acquisitiekosten

Het verloop van de geactiveerde acquisitiekosten is als volgt:

	2010	2009
Balans per 1 januari	518	646
Activering acquisitiekosten	14	36
Afschrijvingen	-87	-108
Bijzondere waardeverminderingen	-	-57
Overige mutaties	2	1
Balans per 31 december	447	518

De afschrijvingen van de geactiveerde acquisitiekosten zijn opgenomen onder de acquisitiekosten in de resultatenrekening.

Per 31 december 2010 bedraagt het totaal van de bijzondere waardeverminderingen op de geactiveerde acquisitiekosten € 68 miljoen (2009: € 68 miljoen).

8 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Terreinen en gebouwen voor eigen gebruik	117	137
Bedrijfsmiddelen	15	14
Totaal materiële vaste activa	132	151

	TERREINEN EN GEBOUWEN VOOR EIGEN GEBRUIK	VASTGOED- BELEGGINGEN IN ONTWIKKELING	BEDRIJFS- MIDDELEN	TOTAAL
Kostprijs per 1 januari 2010	242	-	137	379
Investeringsen	2	-	11	13
Desinvesteringen	-20	-	-	-20
Overige mutaties	-	-	-1	-1
Kostprijs per 31 december 2010	224	-	147	371
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2010	-105	-	-123	-228
Afschrijvingen	-5	-	-11	-16
Overige mutaties	3	-	2	5
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2010	-107	-	-132	-239
Totaal materiële vaste activa	117	-	15	132

	TERREINEN EN GEBOUWEN VOOR EIGEN GEBRUIK	VASTGOED- BELEGGINGEN IN ONTWIKKELING	BEDRIJFS- MIDDELEN	TOTAAL
Kostprijs per 1 januari 2009	203	140	119	462
Investeringsen	27	-	13	40
Overdracht vastgoedbeleggingen	-	-140	-	-140
Overige mutaties	12	-	5	17
Kostprijs per 31 december 2009	242	-	137	379
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2009	-88	-	-110	-198
Afschrijvingen	-5	-	-8	-13
Overige mutaties	-12	-	-5	-17
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2009	-105	-	-123	-228
Totaal materiële vaste activa	137	-	14	151

De afschrijving van de materiële vaste activa is opgenomen onder de operationele lasten en personeelslasten.

De reële waarde van de terreinen en gebouwen voor eigen gebruik bedraagt ultimo 2010 € 186 miljoen (2009: € 205 miljoen). Deze waarde wordt jaarlijks op basis van taxaties vastgesteld.

Vanwege de herziening van IAS 40 is de categorie vastgoedbeleggingen in ontwikkeling per 1 januari 2009 geherrubriceerd van materiële vaste activa naar vastgoedbeleggingen.

9 Vastgoedbeleggingen

	2010	2009
Kostprijs per 1 januari	2.591	2.212
Investeringsen	61	290
Verbeteringen	5	58
Desinvesteringen	-270	-95
Overdracht overige activa	21	-
Overdracht materiële vaste activa	-	140
Overige mutaties	55	-14
Kostprijs per 31 december	2.463	2.591
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-325	-316
Afschrijvingen	-41	-38
Desinvesteringen	51	29
Overige mutaties	-75	-
Cumulatieve afschrijving per 31 december	-390	-325
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	-109	-57
Bijzondere waardeverminderingen	-26	-54
Terugname bijzondere waardeverminderingen	7	-
Terugname bijzondere waardeverminderingen bij verkoop	26	2
Overige mutaties	-10	-
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	-112	-109
Totaal vastgoedbeleggingen	1.961	2.157

Vastgoedbeleggingen bestaan uit aan derden verhuurde landerijen, woningen, kantoren en winkels en parkeergarages in Nederland.

De reële waarde van vastgoedbeleggingen bedraagt ultimo 2010 € 3.260 miljoen (ultimo 2009: € 3.486 miljoen). Deze waarde is gebaseerd op door externe taxateurs uitgevoerde taxaties. Deze taxaties worden jaarlijks voor de gehele portefeuille vastgoedbeleggingen uitgevoerd. De verantwoorde bijzondere waardeverminderingen betreffen nagenoeg geheel woningen.

Vanwege de herziening van IAS 40 is de categorie vastgoedbeleggingen in ontwikkeling per 1 januari 2009 (€ 140 miljoen) geherrubriceerd van materiële vaste activa naar vastgoedbeleggingen.

De gerealiseerde resultaten op verkopen van vastgoedbeleggingen en de huuropbrengsten zijn opgenomen onder de beleggingsopbrengsten, welke worden toegelicht in hoofdstuk 27. De huuropbrengsten gedurende het jaar 2010 waren € 183 miljoen (2009: € 179 miljoen).

De exploitatiekosten van de vastgoedbeleggingen waren € 27 miljoen (2009: € 23 miljoen). Er was in 2010 en in 2009 nauwelijks sprake van leegstand, zodat de exploitatiekosten vrijwel volledig betrekking hebben op vastgoedbeleggingen die huuropbrengsten hebben gegenereerd. De exploitatiekosten van vastgoedbeleggingen zijn opgenomen onder de operationele lasten.

10 Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Deltafort Belegging B.V. – joint venture	144	151
Arboned Holding B.V. - geassocieerde deelneming	24	29
Overige	14	23
Totaal	182	203

	DELTAFORT	ARBONED	OVERIG	TOTAAL
Balans per 1 januari 2010	151	29	23	203
Aankopen	-	-	3	3
Verkopen	-	-	-6	-6
Resultaat deelnemingen	8	-	-4	4
Herwaarderingen	-7	-	-	-7
Bijzondere herwaarderingen	-	-5	-	-5
Dividenden	-8	-	-2	-10
Balans per 31 december 2010	144	24	14	182

GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN EN JOINT VENTURES	BELANG
Deltafort	50%
Arboned	41%
Overige	Variërend tussen 5% - 50%

Er zijn deelnemingen waarin ASR Nederland een belang heeft van minder dan 20% die worden gekwalificeerd als geassocieerde deelnemingen omdat ASR Nederland invloed van betekenis kan uitoefenen.

2010	TOTAAL ACTIVA	TOTAAL VERPLICHTINGEN	TOTAAL BATEN	TOTAAL WINST OF VERLIES VOOR BELASTING
Deltafort	342	-	21	21
Arboned	72	54	124	2
Overige	618	593	199	-8
Totaal	1.032	647	344	15

2009	TOTAAL ACTIVA	TOTAAL VERPLICHTINGEN	TOTAAL BATEN	TOTAAL WINST OF VERLIES VOOR BELASTING
Deltafort	393	-	23	23
Arboned	90	73	142	9
Overige	663	607	258	16
Totaal	1.146	680	423	48

De joint venture Deltafort B.V. betreft een 50% belang en participeert in gewone en preferente aandelen Ahold N.V. en is statutair gevestigd in Nederland.

Aan de deelnemingen is in 2010 een totaalbedrag van € 35 miljoen (2009: € 25 miljoen) aan leningen verstrekt. De leningen zijn opgenomen onder leningen en vorderingen.

11 Financiële activa

De samenstelling van de financiële activa is als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Beleggingen		
Voor verkoop beschikbaar (hoofdstuk 11.1)	19.019	18.048
Tegen reële waarde via de resultatenrekening (hoofdstuk 11.2)	171	304
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders		
Tegen reële waarde via de resultatenrekening (hoofdstuk 11.2)	9.491	8.808
Leningen en vorderingen (hoofdstuk 11.3)	6.407	6.098
Derivaten (hoofdstuk 11.4)	572	312
Geldmiddelen en kasequivalenten (hoofdstuk 15)	489	685
Totaal financiële activa	36.149	34.255

In onderstaand overzicht is de aard van de verschillende beleggingen nader toegelicht:

	BELEGGINGEN VOOR EIGEN REKENING 31 DEC. 2010	BELEGGINGEN VOOR EIGEN REKENING 31 DEC. 2009	BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO POLISHOUDERS 31 DEC. 2010	BELEGGINGEN VOOR REKENING EN RISICO POLISHOUDERS 31 DEC. 2009	TOTALE FINANCIËLE ACTIVA 31 DEC. 2010	TOTALE FINANCIËLE ACTIVA 31 DEC. 2009
Aandelen	2.339	1.964	8.679	8.076	11.018	10.040
Vastrentende waarden	16.661	15.982	779	731	17.440	16.713
Leningen en vorderingen	6.407	6.098	1	43	6.408	6.141
Derivaten	572	312	1	-1	573	311
Geldmiddelen en kasequivalenten	489	685	11	6	500	691
Overige	190	406	20	-47	210	359
Totaal	26.658	25.447	9.491	8.808	36.149	34.255

11.1 Beleggingen voor verkoop beschikbaar

De beleggingen voor verkoop beschikbaar zijn als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Kortlopend overheidspapier en overig verdisconteerbaar papier	37	62
Overheidsobligaties	7.665	6.374
Bedrijfsobligaties	8.328	8.746
Schuldbewijzen gedekt door hypotheek	273	276
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	254	274
Niet-beursgenoteerde aandelen	38	32
Beursgenoteerde aandelen	2.234	1.878
Overige beleggingen	190	406
Totaal beleggingen voor verkoop beschikbaar	19.019	18.048

MUTATIE IN BELEGGINGEN VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	2010	2009
Balans per 1 januari	18.048	16.291
Aankopen	5.724	7.348
Aflossingen	-951	-553
Verkopen	-4.678	-6.450
Reële waarde via de resultatenrekening	29	-105
Reële waarde via het eigen vermogen	699	1.462
Bijzondere waardeverminderingen	16	-92
Amortisatie	12	16
Valutakoersverschillen	40	23
Overige mutaties	80	108
Balans per 31 december	19.019	18.048

Bijzondere waardeverminderingen van beleggingen voor verkoop beschikbaar

De volgende tabel toont de wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen van beleggingen voor verkoop beschikbaar:

	2010	2009
Balans per 1 januari	-972	-1.020
Toename bijzondere waardeverminderingen via de resultatenrekening	-154	-249
Vrijval bijzondere waardeverminderingen via de resultatenrekening	170	157
Terugname bijzondere waardeverminderingen wegens verkoop aandelen	96	110
Omrekeningsverschillen en andere aanpassingen	-10	30
Balans per 31 december	-870	-972

De mutatie in de omrekeningsverschillen en andere aanpassingen worden hoofdzakelijk veroorzaakt door valutaverschillen bij beleggingen voor verkoop beschikbaar.

11.2 Beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening

Een nadere opsplitsing van de beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening en beleggingen voor rekening en risico van polishouders is opgenomen in de tabellen van de reële waarde hiërarchie (zie hoofdstuk 11.5 resp. 11.6).

Alle beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening zijn door ASR Nederland bij eerste opname of eerste toepassing van IFRS als zodanig aangemerkt.

ASR Nederland leent aandelen en obligaties uit in ruil voor een vergoeding, hierbij wordt onderpand verkregen als zekerheid. Eind 2010 hadden de uitgeleende effecten een waarde van € 7.754 miljoen (2009: € 6.136 miljoen) en de als onderpand verstrekte zekerheden vertegenwoordigden een waarde van € 8.908 miljoen (2009: € 7.616 miljoen).

11.3 Leningen en vorderingen

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Overheid en andere officiële instellingen	319	332
Hypotheken	2.284	2.042
Overige leningen	381	425
	2.984	2.799
Bijzondere waardeverminderingen		
Specifieke kredietrisico's	-33	-37
IBNR	-3	-2
Vorderingen op klanten	2.948	2.760
Rentedragende deposito's	28	39
Leningen en vooruitbetalingen	2.238	2.169
Overige	276	160
	2.542	2.368
Bijzondere waardeverminderingen		
Specifieke kredietrisico's	-19	-18
Vorderingen op banken	2.523	2.350
Vorderingen op verzekeringnemers	239	301
Vorderingen op tussenpersonen	222	233
Vorderingen in verband met herverzekeringen	138	105
Overige vorderingen	374	383
	973	1.022
Bijzondere waardeverminderingen		
Specifieke kredietrisico's	-33	-28
IBNR	-4	-6
Handels- en overige vorderingen	936	988
Totaal leningen en vorderingen	6.407	6.098

Onder Vorderingen op banken is een bedrag van € 1.908 miljoen (2009: € 1.797 miljoen) opgenomen dat betrekking heeft op spaarhypotheeken.

Bijzondere waardeverminderingen van leningen en vorderingen

De volgende tabel toont de wijzigingen in de bijzondere waardeverminderingen van leningen en vorderingen:

	2010	2009
Balans per 1 januari	-93	-49
Toename bijzondere waardeverminderingen via de resultatenrekening	-9	-54
Vrijval bijzondere waardeverminderingen via de resultatenrekening	2	5
Terugname bijzondere waardeverminderingen buiten de resultatenrekening	15	9
Omrekeningsverschillen en andere aanpassingen	-8	-4
Balans per 31 december	-93	-93

De toename van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en handelsvorderingen in 2009 vloeide vooral voort uit aan het intermediair verstrekte leningen. De reële waarde van de leningen en vorderingen per 31 december 2010 bedroeg € 6.604 miljoen (2009: € 6.276 miljoen). De reële waarde van

de leningen en vorderingen is gebaseerd op de 'discounted cash flow'-methode. Deze wordt verkregen door de contante waarde te berekenen van de verwachte toekomstige kasstromen, waarbij een rentecurve wordt verondersteld die een extra opslag bevat op basis van het risicoprofiel van de tegenpartij.

11.4 Derivaten

Derivaten bestaan uit derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden en derivaten aangehouden voor kasstroomafdekking.

Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden zijn alle derivaten waarvoor geen hedge accounting wordt toegepast. De wijzigingen in de reële waarde van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden zijn opgenomen onder de bij beleggingsopbrengsten (reële waarde winsten en verliezen, zie hoofdstuk 27).

Beursgenoteerde derivaten worden verhandeld op basis van standaardcontracten. Ze brengen door de margeverplichtingen, die door de verschillende beurzen opgelegd worden, over het

algemeen geen significant tegenpartijrisico met zich mee. Niet-beursgenoteerde derivatencontracten (OTC) worden onderling door contractpartijen overeengekomen.

De notional amounts worden gebruikt om de waarde van derivaten te kunnen vaststellen en worden niet als activa of passiva in de balans opgenomen. Ze zijn geen afspiegeling van de potentiële winst of het verlies waarmee een derivaten-transactie gepaard kan gaan. Het risico dat ASR Nederland loopt wanneer een tegenpartij haar verplichtingen niet kan nakomen, is beperkt tot de positieve netto-vervangingswaarde van de niet-beursgenoteerde contracten.

Tenzij anders vermeld zijn derivaten niet-beursgenoteerd. De derivaten zijn ultimo 2010 als volgt samengesteld:

31 DECEMBER 2010	POSITIEVE REËLE WAARDEN	NEGATIEVE REËLE WAARDEN	NOTIONAL AMOUNT
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden			
Valutacontracten			
Termijncontracten	-	-	31
Rente- en valutaswaps	6	1	53
Totaal	6	1	84
Rentecontracten			
Swaps	48	75	2.354
Opties	510	-	12.278
Totaal	558	75	14.632
Aandelen index-contracten			
Beursgenoteerde opties	7	-	852
Totaal	7	-	852
Total return swaps			
Swaps	-	-	98
Totaal	-	-	98
Kredietderivaten			
Swaps	-	-	1
Totaal	-	-	1
Totaal per 31 december 2010	571	76	15.667
Derivaten aangehouden voor kasstroomafdekking			
Rentecontracten			
Swaps	1	5	106
Totaal	1	5	106
Totaal per 31 december 2010	572	81	15.773

31 DECEMBER 2009	POSITIEVE REËLE WAARDEN	NEGATIEVE REËLE WAARDEN	NOTIONAL AMOUNT
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden			
Valutacontracten			
Termijncontracten	1	-	8
Rente- en valutaswaps	9	-	82
Totaal	10	-	90
Rentecontracten			
Swaps	30	26	1.795
Opties	268	-	10.397
Totaal	298	26	12.192
Kredietderivaten			
Swaps	-	2	95
Totaal	-	2	95
Totaal per 31 december 2009	308	28	12.377
Derivaten aangehouden voor kasstroomafdekking			
Rentecontracten			
Swaps	4	9	97
Totaal	4	9	97
Totaal per 31 december 2009	312	37	12.474

De verwachte kasstromen in verband met de rentecontracten welke zijn opgenomen onder de derivaten voor kasstroomafdekking zijn als volgt:

2010	ONTVANGSTEN	UITGAVEN	NETTO KASSTROOM
Binnen 1 jaar	1	-	1
Tussen 1 en 5 jaar	2	-1	1
Na 5 jaar	-	-	-

In 2010 zijn er geen kasstroomafdekkingen ineffectief geworden. Er zijn geen bedragen uit de kasstroomafdekkingsreserve overgeboekt naar de resultatenrekening.

Een verdere toelichting is opgenomen in hoofdstuk 3 'Risicomanagement'.

11.5 Reële waarde hiërarchie – beleggingen en derivaten

De uitsplitsing van de derivaten en beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde naar het niveau van reële waarde hiërarchie, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.19, is als volgt:

31 DECEMBER 2010	REËLE WAARDE OP BASIS VAN GEPUBLICEERDE PRIJZEN IN EEN ACTIEVE MARKT	REËLE WAARDE OP BASIS VAN BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	WAARDERING NIET GEBASEERD OP BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	
	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	TOTAAL REËLE WAARDE
Beleggingen voor verkoop beschikbaar				
Kortlopend overheidspapier	37	-	-	37
Overheidobligaties	7.665	-	-	7.665
Bedrijfsobligaties	7.845	483	-	8.328
Schuldbewijzen gedekt door hypotheek	273	-	-	273
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	254	-	-	254
Niet-beursgenoteerde aandelen	-	-	38	38
Beursgenoteerde aandelen	2.142	92	-	2.234
Overige beleggingen	190	-	-	190
				19.019
Beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening				
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	106	-	-	106
Niet-beursgenoteerde aandelen	-	-	60	60
Beursgenoteerde aandelen	5	-	-	5
				171
Derivaten				
Valutacontracten	-	6	-	6
Rentecontracten	-	566	-	566
Valutacontracten	-	-80	-	-80
Rentecontracten	-	-1	-	-1
				491
Totaal	18.517	1.066	98	19.681

31 DECEMBER 2009	REËLE WAARDE OP BASIS VAN GEPUBLICEERDE PRIJZEN IN EEN ACTIEVE MARKT	REËLE WAARDE OP BASIS VAN BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	WAARDERING NIET GEBASEERD OP BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	
	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	TOTAAL REËLE WAARDE
Beleggingen voor verkoop beschikbaar				
Kortlopend overheidspapier	62	-	-	62
Overheidobligaties	6.374	-	-	6.374
Bedrijfsobligaties	8.290	456	-	8.746
Schuldbewijzen gedekt door hypotheke	276	-	-	276
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	274	-	-	274
Niet-beursgenoteerde aandelen	-	1	31	32
Beursgenoteerde aandelen	1.809	69	-	1.878
Overige beleggingen	406	-	-	406
				18.048
Beleggingen tegen reële waarde via de resultatenrekening				
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	252	-	-	252
Niet-beursgenoteerde aandelen	-	-	47	47
Beursgenoteerde aandelen	5	-	-	5
				304
Derivaten				
Valutacontracten	-	10	-	10
Rentecontracten	-	302	-	302
Kredietderivaten	-	-2	-	-2
Rentecontracten	-	-35	-	-35
				275
Totaal	17.748	801	78	18.627

De bedrijfsobligaties zoals opgenomen onder niveau 2 betreffen niet-beursgenoteerde preferente vastrentende aandelen. De beleggingen opgenomen onder niveau 3 betreffen private equity.

De reële waarde van private equity is gebaseerd op waarderingmethoden, waarbij gebruik wordt gemaakt van een inschatting van de toekomstige kasstromen, de netto vermogenswaarden en andere informatie. Deze informatie is niet gebaseerd op waarneembare marktgegevens, maar is verstrekt door de private equity partners.

REËLE WAARDE VAN FINANCIËLE ACTIVA OP BASIS VAN NIVEAU 3 WAARDERINGSMETHODE	BELEGGINGEN TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	BELEGGINGEN TEGEN REËLE WAARDE MET WAARDEVERANDERINGEN IN DE RESULTATENREKENING	BELEGGINGEN VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	BELEGGINGEN VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR
	2010	2009	2010	2009
Per 1 januari	47	36	31	45
Waardeverschillen op beleggingen (on)gerealiseerde resultaten				
- met waardeveranderingen in de resultatenrekening	11	-3	1	11
- met waardeveranderingen in het eigen vermogen	-	-	8	-11
Aankopen	14	16	3	-
Uitgifte	-	-	-	-
Aflossingen	-	-	-	-
Verkopen	-12	-2	-5	-10
Herclassificatie van beleggingen in / uit niveau 3 waarderingsmethode	-	-	-	-4
Per 31 december	60	47	38	31
Totale herwaarderingen op beleggingen gehouden per ultimo in de resultatenrekening	11	-6	n/a	n/a

11.6 Reële waarde hiërarchie – beleggingen voor rekening en risico van polishouders

De uitsplitsing van de beleggingen voor rekening en risico van polishouders naar het niveau van reële waarde hiërarchie, zoals toegelicht in hoofdstuk 2.19, is als volgt:

31 DECEMBER 2010	REËLE WAARDE OP BASIS VAN GEPUBLICEERDE PRIJZEN IN EEN ACTIEVE MARKT	REËLE WAARDE OP BASIS VAN BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	WAARDERING NIET GEBASEERD OP BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	TOTAAL REËLE WAARDE
	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders				
Kortlopend overheidspapier	-	-	-	-
Overheidobligaties	583	-	-	583
Bedrijfsobligaties	57	-	138	195
Schuldbewijzen gedekt door hypotheek	1	-	-	1
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	-	-	-	-
Niet-beursgenoteerde aandelen	1.092	-	-	1.092
Beursgenoteerde aandelen	7.587	-	-	7.587
Overige beleggingen	31	2	-	33
Totaal	9.351	2	138	9.491

31 DECEMBER 2009	REËLE WAARDE OP BASIS VAN GEPUBLICEERDE PRIJZEN IN EEN ACTIEVE MARKT	REËLE WAARDE OP BASIS VAN BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	WAARDERING NIET GEBASEERD OP BESCHIKBARE MARKTINFORMATIE	TOTAAL REËLE WAARDE
	NIVEAU 1	NIVEAU 2	NIVEAU 3	
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders				
Kortlopend overheidspapier	-	-	-	-
Overheidsobligaties	500	-	-	500
Bedrijfsobligaties	31	-	200	231
Schuldbewijzen gedekt door hypotheek	5	-	-	5
Schuldbewijzen gedekt door andere activa	-	-	-	-
Niet-beursgenoteerde aandelen	969	-	-	969
Beursgenoteerde aandelen	7.137	-	-	7.137
Overige beleggingen	-34	-	-	-34
Totaal	8.608	-	200	8.808

De bedrijfsobligaties zoals opgenomen onder niveau 2 betreffen niet-beursgenoteerde preferente vastrentende aandelen. De beleggingen opgenomen onder niveau 3 betreffen private equity.

12 Uitgestelde belastingen

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Uitgestelde belasting vorderingen	196	235
Uitgestelde belasting schulden	159	83
Totaal uitgestelde belastingen	37	152

De uitgestelde belasting wordt gevormd als verschil tussen de commerciële en fiscale waardering tegen het actuele belastingpercentage, rekening houdend met de vrijgestelde bestanddelen. Het vastgestelde belastingpercentage van 25% (2009: 25,5%) wordt gebruikt bij de berekening van de uitgestelde belasting. Het geldende belastingtarief, waarvan in de resultatenrekening gebruik is gemaakt, bedraagt 25,5%.

	1 JAN. 2010	MUTATIES VIA RESULTATEN- REKENING	MUTATIES BEGREPEN IN HET EIGEN VERMOGEN	OVERIGE	31 DEC. 2010
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-8	-49	-	-	-57
Beleggingen	-79	71	-149	-	-157
Vastgoedbeleggingen	-215	-42	-	-	-257
Materiële vaste activa	-8	-1	-	-	-9
Immateriële vaste activa	3	-	-	-	3
Premie- en schadereserve	180	75	83	-	338
Waardeverminderingen leningen	-	-	-	-	-
Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	-	-	-	-	-
Voorziening voor personeelsbeloningen	33	19	-	-	52
Voorzieningen	-1	-4	-	-	-5
Vooruit ontvangen bedragen	-107	5	14	-	-88
Niet-aangewende compensabele verliezen	353	-133	-	-	220
Overige	1	-4	-	-	-3
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	152	-63	-52	-	37
Afschrijving van uitgestelde belastingvorderingen	-	-	-	-	-
Totaal uitgestelde belastingen	152	-63	-52	-	37

	1 JAN. 2009	MUTATIES VIA RESULTATEN- REKENING	MUTATIES BEGREPEN IN HET EIGEN VERMOGEN	OVERIGE	31 DEC. 2009
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-38	30	-	-	-8
Beleggingen	632	-378	-333	-	-79
Vastgoedbeleggingen	-60	-155	-	-	-215
Materiële vaste activa	-160	152	-	-	-8
Immateriële vaste activa	3	-	-	-	3
Premie- en schadereserve	172	-169	177	-	180
Waardeverminderingen leningen	-	-	-	-	-
Schuldbewijzen en achtergestelde schulden	-	-	-	-	-
Voorziening voor personeelsbeloningen	33	-	-	-	33
Voorzieningen	-2	1	-	-	-1
Vooruit ontvangen bedragen	-105	-4	-	2	-107
Niet-aangewende compensabele verliezen	-	353	-	-	353
Overige	1	-1	-	1	1
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	476	-171	-156	3	152
Afschrijving van uitgestelde belastingvorderingen	-	-	-	-	-
Totaal uitgestelde belastingen	476	-171	-156	3	152

FISCALE COMPENSABELE VERLIEZEN	
Totaal fiscale compensabele verliezen per 31 december 2010	880
Uitgestelde belastingvorderingen berekend over fiscaal compensabele verliezen per 31 december 2010	220
Totaal fiscale compensabele verliezen per 31 december 2009	1.386
Uitgestelde belastingvorderingen berekend over fiscaal compensabele verliezen per 31 december 2009	353

ASR Nederland verwacht volledig gebruik te kunnen maken van deze fiscaal compensabele verliezen, die verrekenbaar zijn tot en met 2017.

13 Herverzekeringscontracten

Het verloop van het aandeel van de herverzekeraars in de verzekeringsverplichtingen is als volgt:

	2010	2009
Balans per 1 januari	545	523
Mutaties voorziening niet-verdiende premie	-6	-7
Mutaties in verplichtingen inzake verzekeringscontracten (leven)	-3	-13
Mutaties schadereserve	-109	42
Balans per 31 december	427	545

Ultimo 2010 is de verdeling van de herverzekeringscontracten als volgt:

	2010	2009
Schadeverzekeringscontracten	425	540
Levenverzekeringscontracten	2	5
Balans per 31 december	427	545

14 Overige activa

De overige activa zijn als volgt samengesteld:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Overlopende beleggings- en renteopbrengsten	502	503
Vastgoedprojecten	229	239
Belastingvorderingen	-	39
Vooruitbetaalde kosten en overige niet financiële activa	68	33
Totaal	799	814
Bijzondere waardeverminderingen vastgoedprojecten	-	-
Totaal overige activa	799	814

Bij de waardering van de vastgoedprojecten is rekening gehouden met geactiveerde rentekosten. In 2010 is € 6 miljoen geactiveerd (2009: € 2 miljoen).

15 Geldmiddelen en kasequivalenten

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Vorderingen op banken	475	554
Vorderingen op banken met een looptijd korter dan drie maanden	14	131
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	489	685

De geldmiddelen en kasequivalenten staan ter vrije beschikking van de onderneming.

16 Eigen vermogen

16.1 Aandelenkapitaal

Het aandelenkapitaal van ASR Nederland is als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Maatschappelijk kapitaal		
- Gewone aandelen; 1.000.000 à € 500 nominaal	500	500
Waarvan niet-geplaatste aandelen	-400	-400
Geplaatst en gestort kapitaal		
- Gewone aandelen; 200.000 à € 500 nominaal	100	100

Met ingang van 3 oktober 2008 is de Nederlandse Staat 100% aandeelhouder van ASR Nederland. Gedurende het boekjaar is het aandelenkapitaal niet gewijzigd.

16.2 Ongerealiseerde winsten en verliezen begrepen in het eigen vermogen

	BELEGGINGEN VOOR VERKOOP BESCHIKBAAR	HERWAARDERING VAN GEASSOCI- EERDE DEEL- NEMINGEN	KASSTROOM AFDEKKINGS- RESERVE	DPF COMPONENT	TOTAAL
31 december 2010					
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	499	1	-4	8	504
Gerelateerde belasting	-54	-	1	-	-53
Shadow accounting *	-135	-	-	-	-135
Gerelateerde belasting inzake shadow accounting	34	-	-	-	34
Totaal	344	1	-3	8	350

31 december 2009					
Bruto ongerealiseerde winsten en verliezen	-205	8	-5	16	-186
Gerelateerde belasting	102	-	1	-	103
Shadow accounting *	193	-	-	-	193
Gerelateerde belasting inzake shadow accounting	-49	-	-	-	-49
Totaal	41	8	-4	16	61

* inclusief shadow accounting op afgescheiden beleggingspools

ASR Nederland sluit levensverzekeringscontracten af waarbij de verzekeringnemer, naast gegarandeerde winstdelingen, ook recht heeft op bepaalde aanvullende uitkeringen (zie hoofdstuk 2.29). Voor deze verzekeringscontracten met discretionair winstdelings-element (DPF) worden de verwachte aanspraken op aanvullende winstdeling opgenomen in de DPF reserve. Deze reserve wordt verantwoord als onderdeel van de ongerealiseerde winsten en verliezen in het eigen vermogen.

16.3 Overige eigen-vermogeninstrumenten

ASR Nederland heeft hybride Tier 1-instrumenten uitgegeven die worden geïnclassificeerd als eigen-vermogeninstrumenten. Deze emissie was onderdeel van een financiële herstructurering in juni 2009.

BALANS PER 31 DECEMBER	2010	2009	COUPON-DATUM
Hybride Tier 1-instrument variabel rentend (3 maands Euribor + 2,3%)	84	84	Per kwartaal met ingang van 26 oktober 2009
Hybride Tier 1-instrument 6,25% vastrentend	12	12	Per kwartaal met ingang van 30 september 2009
Hybride Tier 1-instrument 10% vastrentend	382	382	Jaarlijks met ingang van 26 oktober 2010
Hybride Tier 1-instrument 7,25% vastrentend	37	37	Jaarlijks met ingang van 30 september 2010
Totaal	515	515	

De Tier 1-instrumenten hebben geen eindige looptijd, maar kunnen door ASR Nederland worden afgelost op elke couponvervaldatum met ingang van:

Hybride Tier 1-instrument variabel rentend (3 maands Euribor + 2,3%)	26 oktober 2009
Hybride Tier 1-instrument 6,25% vastrentend	30 september 2009
Hybride Tier 1-instrument 10% vastrentend	26 oktober 2019
Hybride Tier 1-instrument 7,25% vastrentend	30 september 2019

Als op 26 oktober 2019 het hybride Tier 1-instrument 10% vastrentend niet is afgelost, dan wordt de rente gewijzigd in 3 maands Euribor met een opslag van 9,705%, en wordt de coupondatum per kwartaal met ingang van 26 januari 2020.

De volgende bedragen werden in 2010 uitgekeerd aan de houders van eigen-vermogeninstrumenten (x € 1.000):

	2010	2009
Hybride Tier 1-instrument variabel rentend (3 maands Euribor + 2,3%)	2.613	586
Hybride Tier 1-instrument 6,25% vastrentend	771	303
Hybride Tier 1-instrument 10% vastrentend	46.780	-
Hybride Tier 1-instrument 7,25% vastrentend	3.112	-
Totaal	53.276	889

17 Achtergestelde schulden

De achtergestelde schulden zijn als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Onderhandse leningen	20	20
Totaal achtergestelde schulden	20	20

De aflossing van de onderhandse leningen door ASR Nederland van € 20 miljoen is verschuldigd op 20 maart 2012. Het gemiddelde rentepercentage op de achtergestelde schulden bedraagt 6,6% (2009: 6,6%).

De overige achtergestelde schulden zijn in het geval van faillissement of surseance van betaling achtergesteld bij de gewone verplichtingen, maar gaan vóór de houders van de eigen-vermogeninstrumenten.

De reële waarde van de achtergestelde leningen bedroeg per 31 december 2010 € 20 miljoen (2009: € 22 miljoen).

18 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten

18.1 Verplichtingen voortvloeiend uit verzekeringscontracten

De verzekeringscontracten voor eigen rekening van ASR Nederland zijn als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Levensverzekeringscontracten	18.817	18.351
Voorziening niet verdiende premie	536	518
Voorziening schade	2.999	3.017
Schadeverzekeringscontracten	3.535	3.535
Totaal verplichtingen inzake verzekeringscontracten	22.352	21.886

Mutaties in voorzieningen die voortvloeien uit levensverzekeringscontracten zijn als volgt:

	2010	2009
Balans per 1 januari	18.457	17.978
Ontvangen premies	1.407	1.576
Rentetoevoegingen	674	683
Uitkeringen	-1.859	-1.828
Verzekeringstechnisch resultaat	-79	-123
Vrijval kostendekking	-147	-175
Mutaties shadow accounting via eigen vermogen	275	451
Mutaties shadow accounting via resultatenrekening	142	-88
Overige mutaties	27	-17
Balans per 31 december	18.897	18.457
Nog af te schrijven rentestandkortingen		
Balans per 1 januari	-121	-135
Overname verzekeringsportefeuilles	-	-
In het boekjaar verleende kortingen	-15	-6
Afgeschreven ten laste van het resultaat	41	22
Overige mutaties	2	-2
Balans per 31 december	-93	-121
Voorziening voor winstdeling, bonussen en kortingen		
Balans per 1 januari	15	18
In het boekjaar verleende winstdeling, bonussen en kortingen	-2	-3
Balans per 31 december	13	15
Totaal levensverzekeringscontracten einde jaar	18.817	18.351

Onder de verplichtingen is ultimo 2010 een garantievoorziening met een balanswaarde van € 107 miljoen (2009: € 107 miljoen) opgenomen.

Mutaties in voorzieningen die voortvloeien uit schadeverzekeringscontracten zijn als volgt:

	BRUTO		WAARVAN HERVERZEKERING	
	2010	2009	2010	2009
Voorziening niet-verdiende premie schade				
Balans per 1 januari	518	532	21	28
Mutatie voorziening niet-verdiende premie	18	-13	-6	-7
Overige mutaties	-	-1	-	-
Balans per 31 december voorziening niet-verdiende premie	536	518	15	21
Voorziening voor schade				
Balans per 1 januari	3.017	2.757	519	477
Betaalde uitkeringen schade	-1.541	-1.397	108	-109
Mutaties in voorziening	1.523	1.657	-217	151
Balans per 31 december voorziening schade	2.999	3.017	410	519
Totaal voorziening schade	3.535	3.535	425	540

De voorziening schade bestaat uit:

	BRUTO	
	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Gemelde schade	2.739	2.466
IBNR	260	551
Totaal voorziening schade	2.999	3.017

Overzicht schade-ontwikkeling

Onderstaande tabel geeft een samenvatting over tien jaar van de ontwikkeling in de cumulatieve uitkeringen uit hoofde van de schadeportefeuille voor de periode 2001 tot en met 2010.

BRUTO SCHADES (CUMULATIEF) PER 31 DECEMBER 2010	SCHADEJAAR										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	TOTAL
Per ultimo:											
1e schadejaar	1.062	1.235	1.305	1.405	1.258	1.201	1.389	1.571	1.731	1.718	
2002	1.046										
2003	1.001	1.195									
2004	981	1.145	1.180								
2005	976	1.117	1.092	1.221							
2006	975	1.112	1.068	1.113	1.141						
2007	976	1.129	1.082	1.093	1.041	1.167					
2008	962	1.130	1.083	1.092	1.002	1.076	1.294				
2009	954	1.100	1.079	1.083	1.013	1.067	1.262	1.480			
2010	947	1.098	1.069	1.101	1.022	1.079	1.213	1.456	1.677		
Bruto schades per 31 december 2010	947	1.098	1.069	1.101	1.022	1.079	1.213	1.456	1.677	1.718	
Cumulatieve bruto uitkeringen	898	1.030	999	1.011	917	928	1.018	1.133	1.194	794	
Bruto uitstaande claims (incl. IBNR)	49	68	70	90	105	151	195	323	483	924	2.458
Schadeverplichtingen voorgaande jaren											395
Overige schadeverplichtingen											146
Totale schadeverplichtingen											2.999

BRUTO SCHADES (CUMULATIEF) PER 31 DECEMBER 2009	SCHADEJAAR										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	TOTAL	
At year-end:											
1st claims year	1.062	1.235	1.305	1.405	1.258	1.201	1.389	1.571	1.731		
2002	1.046										
2003	1.001	1.195									
2004	981	1.145	1.180								
2005	976	1.117	1.092	1.221							
2006	975	1.112	1.068	1.113	1.141						
2007	976	1.129	1.082	1.093	1.041	1.167					
2008	962	1.130	1.083	1.092	1.002	1.076	1.294				
2009	954	1.100	1.079	1.083	1.013	1.067	1.262	1.480			
Bruto schades per 31 december 2009	954	1.100	1.079	1.083	1.013	1.067	1.262	1.480	1.731		
Cumulatieve bruto uitkeringen	886	1.020	986	994	894	898	978	1.052	783		
Bruto uitstaande claims (incl. IBNR)	68	80	93	89	119	169	284	428	948	2.278	
Schadeverplichtingen voorgaande jaren										463	
Overige schadeverplichtingen										276	
Totale schadeverplichtingen										3.017	

18.2 Verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders

Mutaties in verplichtingen inzake verzekeringscontracten voor rekening en risico van polishouders zijn als volgt:

	2010
Balans per 1 januari	9.823
Ontvangen premies	981
Rentetoevoegingen	227
Uitkeringen	-819
Effect reële waarde veranderingen m.b.t. financiële activa	508
Verzekeringstechnisch resultaat	-9
Vrijval kostendekking	-303
Overige mutaties	80
Balans per 31 december	10.488

Ultimo 2010 bevatten de voorzieningen een garantievoorziening met een balanswaarde van € 126 miljoen (2009: € 128 miljoen) en een voorziening met betrekking tot beleggingsverzekeringen met een balanswaarde van € 626 miljoen (2009: € 569 miljoen). Deze voorzieningen hebben betrekking op compensatie van kosten op deze verzekeringscontracten.

19 Voorziening voor personeelsbeloningen

De voorziening voor personeelsbeloningen bestaat uit:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen (hoofdstuk 19.1)	1.992	1.898
Overige uitkeringen na uitdiensttreding (hoofdstuk 19.1)	34	41
Voorziening vergoedingen na uitdiensttreding	2.026	1.939
Overige personeelsbeloningen op lange termijn (hoofdstuk 19.2)	7	7
Totaal voorziening voor personeelsbeloningen	2.033	1.946

ASR Levensverzekering N.V., een verzekeringsonderneming die deel uitmaakt van de groep, is de uitvoerder van de pensioenregeling. De afgescheiden beleggingen die worden aangehouden ter dekking van de pensioenverplichtingen worden door deze vennootschap gehouden en worden derhalve niet beschouwd als 'in aanmerking komende fondsbeleggingen van pensioenregelingen' zoals omschreven in IAS 19, en zijn verantwoord onder financiële activa.

De kosten van vergoedingen na uitdiensttreding en andere lange termijn personeelsbeloningen zijn:

	2010	2009
Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	-135	-123
Overige uitkeringen na uitdiensttreding	5	-1
Totaal	-130	-124
Overige personeelsbeloningen op lange termijn	-1	-1
Totaal kosten van vergoedingen na uitdiensttreding	-131	-125

De kosten betreffen alle deelnemers aan de ASR-pensioenregeling. In 2009 viel een aantal werknemers van (voorheen) Nederlandse Fortis-entiteiten ook onder deze regeling. In 2009 is van de genoemde kosten € 3 miljoen doorbelast en niet voor rekening gekomen van ASR Nederland.

19.1 Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen en overige uitkeringen na uitdiensttreding (defined benefit plans)

ASR Nederland kent pensioenregelingen voor de medewerkers op basis van vaste toezeggingen. Deze regelingen worden gedeeltelijk gefinancierd uit de bijdragen van medewerkers. De uitkeringen volgens deze regelingen zijn gebaseerd op het aantal dienstjaren en het salarisniveau. De pensioenverplichtingen worden bepaald aan de hand van sterftecijfers, het personeelsverloop, de loonstijging en economische

aannames met betrekking tot bijvoorbeeld de inflatie, de loonontwikkeling en het disconteringspercentage. Het disconteringspercentage wordt vastgesteld op basis van het rendement (zero coupon rate) van hoogwaardige bedrijfsobligaties (AA-rating) en de duration van de pensioenverplichting. Naast pensioenuitkeringen omvatten de kosten van regelingen op basis van vaste toezeggingen ook personeelscondities voor financiële producten (bijvoorbeeld hypotheek), die in stand blijven na pensionering van medewerkers.

Onderstaand overzichten bevatten nadere informatie over bruto verplichtingen, de kwalificerende beleggingen (terug tot 2006) en de bedragen die in de balans zijn opgenomen met betrekking tot pensioenen en andere vergoedingen na uitdiensttreding..

PER 31 DECEMBER	PENSIOENPLANNEN				
	2010	2009	2008	2007	2006
Contante waarde van verplichtingen met kwalificerende beleggingen	-	-	-	1.637	1.700
Contante waarde van verplichtingen zonder kwalificerende beleggingen	2.176	1.970	1.707	-	-
Verplichting voor regelingen met vaste toezeggingen	2.176	1.970	1.707	1.637	1.700
Reële waarde kwalificerende fondsbeleggingen	-	-	-	-1.265	-1.344
Niet verantwoorde pensioenbaten (lasten) van verstreken diensttijd	18	21	24	27	30
Niet verantwoorde actuariële winst (verlies)	-202	-93	154	88	48
Netto verplichtingen (activa)	1.992	1.898	1.885	487	434
Bedragen in de balans:					
Verplichtingen	1.992	1.898	1.885	487	434
Activa	-	-	-	-	-
Netto verplichtingen (activa)	1.992	1.898	1.885	487	434

PER 31 DECEMBER	OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTTREDING				
	2010	2009	2008	2007	2006
Contante waarde van verplichtingen met kwalificerende beleggingen	-	-	-	-	-
Contante waarde van verplichtingen zonder kwalificerende beleggingen	18	24	23	20	26
Verplichting voor regelingen met vaste toezeggingen	18	24	23	20	26
Reële waarde kwalificerende fondsbeleggingen	-	-	-	-	-
Niet verantwoorde pensioenbaten (lasten) van verstreken diensttijd	-	-	-	-	-
Niet verantwoorde actuariële winst (verlies)	16	17	18	24	19
Netto verplichtingen (activa)	34	41	41	44	45
Bedragen in de balans:					
Verplichtingen	34	41	41	44	45
Activa	-	-	-	-	-
Netto verplichtingen (activa)	34	41	41	44	45

De pensioenregeling voor medewerkers van ASR Nederland wordt sinds 2008 beheerd door ASR Levensverzekeringen N.V. Beleggingen die worden beheerd door groepsmaatschappijen zijn niet in bovenstaande cijfers opgenomen. Ultimo 2010 bedraagt de reële waarde van deze beleggingen € 1.623 miljoen (2009: € 1.569 miljoen).

Onderstaande tabel toont het verloop van de voorziening voor regelingen met vaste toezeggingen:

	PENSIOENPLANNEN		OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTSTREDING	
	2010	2009	2010	2009
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 1 januari	1.970	1.707	24	23
Aan boekjaar toegerekende pensioenlasten werkgeversdeel	32	26	-	2
Aan boekjaar toegerekende pensioenlasten werknemersdeel	10	10	-	-
Rentelasten	106	98	1	1
Actuariële verliezen (winsten) op de verplichtingen	108	247	-2	-1
Uitkeringen	-74	-80	-1	-1
Inperkingen en afwikkelingen	-	-	-4	-
Overdracht	24	-38	-	-
Verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen per 31 dec.	2.176	1.970	18	24

De wijzigingen in niet verantwoorde kosten van verstreken diensttijd zijn als volgt:

	PENSIOENPLANNEN		OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTSTREDING	
	2010	2009	2010	2009
Niet verantwoorde baten (lasten) van verstreken diensttijd per 1 januari	21	24	-	-
Afschrijving van niet verantwoorde pensioenlasten van verstreken diensttijd	-3	-3	-	-
Niet verantwoorde baten (lasten) van verstreken diensttijd per 31 dec.	18	21	-	-

De wijzigingen in het totaal van de niet verantwoorde actuariële (winsten) verliezen op activa en verplichtingen zijn als volgt:

	PENSIOENPLANNEN		OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTSTREDING	
	2010	2009	2010	2009
Niet verantwoorde actuariële winsten (verliezen) per 1 januari	-93	154	17	18
Actuariële winsten (verliezen) op de verplichting	-95	-206	2	1
Afschrijving van niet-verantwoorde actuariële winsten (verliezen) op de verplichting	-	-	-3	-2
Overdracht	-14	-41	-	-
Niet verantwoorde actuariële winsten (verliezen) per 31 december	-202	-93	16	17

Ervaringsaanpassingen zijn de actuariële winsten en verliezen die ontstaan door verschillen tussen de actuariële veronderstellingen. De volgende tabel geeft informatie over de ervaringsaanpassingen met betrekking tot kwalificerende beleggingen (terug tot 2006) en verplichtingen voor regelingen met vaste toezeggingen:

	PENSIOENPLANNEN					OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTSTREDING				
	2010	2009	2008	2007	2006	2010	2009	2008	2007	2006
Ervaringsaanpassingen op kwalificerende beleggingen, winst (verlies)	-	-	-	-82	-23	-	-	-	-	-
Als % van de kwalificerende beleggingen per 31 dec.	-	-	-	-6,5%	-1,7%	-	-	-	-	-
Ervarings-aanpassingen op de verplichtingen, verlies (winst)	-13	4	-31	60	-11	-1	-1	-	-4	-4
Als % van de verplichtingen per 31 dec.	-0,7%	0,2%	-1,8%	3,7%	-0,7%	-2,9%	-2,3%	1,1%	-21,5%	-17,2%

Onderstaande tabel geeft de toegepaste actuariële aannames weer aan het eind van het jaar:

	PENSIOENPLANNEN		OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTTREDING	
	2010	2009	2010	2009
Disconteringsvoet	4,7%	5,1%	3,7%	4,1%
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	-	-	-	-
Toekomstige salarisverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	2,0%	2,4%	-	-
Toekomstige pensioenverhogingen (prijsinflatie inbegrepen)	1,9%	2,2%	-	-
Toekomstig hypotheekrente (in verband met te verlenen kortingen)	-	-	4,5%	4,8%

De portefeuille van wereldwijde beleggingen (niet kwalificerende beleggingen), aangehouden door ASR Levensverzekering N.V., ter dekking van de kosten van regelingen voor medewerkers is als volgt:

BELEGGINGSCATEGORIE	2010	2009
Aandelen	12%	9%
Vastrentende waarden	81%	86%
Vastgoed	6%	4%
Overige	1%	1%

Als financier van de pensioenregelingen heeft ASR Nederland algemene richtlijnen opgesteld voor de asset-allocatie op basis van criteria zoals geografische allocatie en ratings. Om ervoor te zorgen dat de beleggingsstrategie in overeenstemming blijft met de structuur van de pensioenverplichtingen, worden periodiek Asset Liability Management-studies uitgevoerd. Op basis van deze richtlijnen en de uitkomsten van de studies wordt de asset-allocatie vastgesteld.

De pensioenkosten en andere kosten van uitkeringen na uitdiensttreding kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	PENSIOENPLANNEN		OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTTREDING	
	2010	2009	2010	2009
Aan het boekjaar toe te rekenen pensioenlasten	-32	-29	-1	-2
Rentelasten	-106	-97	-1	-1
Lasten van verstreken diensttijd pensioenlasten van verstreken diensttijd	3	3	-	-
Afschrijving van niet-verantwoorde actuariële verliezen (winsten)	-	-	3	2
Winst op inperkingen	-	-	4	-
Totale toegezegde pensioenrechtenlast	-135	-123	5	-1

Onder IFRS worden activa die worden beheerd door verzekeringsmaatschappijen die deel uitmaken van de groep niet gerekend tot de kwalificerende fondsbeleggingen. De opbrengsten van deze activa zijn daarom niet opgenomen in bovengenoemde cijfers. De werkelijke rendementen bedroegen in 2010 € 66 miljoen (2009: € 64 miljoen). Deze opbrengsten zijn verantwoord onder de beleggingsopbrengsten (hoofdstuk 27).

Naar verwachting zal ASR Nederland als werkgever in het komende boekjaar de volgende bijdragen betalen aan de regelingen ten behoeve van uitkeringen na uitdiensttreding:

	PENSIOENPLANNEN MET VASTE TOEZEGGINGEN	OVERIGE UITKERINGEN NA UITDIENSTTREDING
Verwachte bijdragen voor volgend jaar	74	2

19.2 Overige lange termijn personeelsbeloningen

De overige lange termijn personeelsbeloningen bestaan uit verplichtingen van de werkgever uit hoofde van uitkeringen bij jubilea. Onderstaande tabel toont het verloop van deze verplichtingen:

	2010	2009
Netto voorziening per 1 januari	7	7
Totale lasten	1	1
Betaalde bijdragen	-1	-1
Netto voorziening per 31 december	7	7

De onderliggende veronderstellingen zijn als volgt:

ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN EINDE VAN HET JAAR:	2010	2009
Disconteringsvoet	4,0%	3,8%
Salarisverhoging	2,0%	2,4%

20 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen was als volgt:

	2010	2009
Balans per 1 januari	30	29
Bijkomende voorziene bedragen	14	39
Terugname niet gebruikte bedragen	-2	-12
Aanwendungen in de loop van het jaar	-14	-31
Overig	-	5
Balans per 31 december	28	30

De voorzieningen zijn getroffen voor:

- fiscale en juridische zaken;
- voortijdig vertrek van personeel;
- arbeidsongeschiktheid eigen risicodragers in plaats van dit te verzekeren bij het UWV.

De voorziening voor juridische zaken is gebaseerd op de best mogelijke schattingen zoals beschikbaar op verslagdatum. Daarbij wordt rekening gehouden met de adviezen van juridische adviseurs.

Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen is onzeker vanwege de onvoorspelbaarheid van de uitkomst en de tijd die gemoeid is met het afwickelen van geschillen.

De voorzieningen voor voortijdig vertrek zijn gebaseerd op overeenkomsten in de collectieve arbeidsovereenkomst, het sociaal plan 2009-2010 en de genomen besluiten door het management van ASR Nederland.

Van de voorzieningen heeft een bedrag van € 11 miljoen een looptijd korter dan een jaar (2009: € 21 miljoen)

21 Financieringen

Ultimo 2010 bestaan de financieringen uit:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Leningen	99	77
Deposito's	-	50
Totaal financieringen	99	127

Per jaareinde 2010 is de reële waarde van de financieringen € 99 miljoen (2009: € 127 miljoen). Het gemiddelde rentepercentage op de financieringen bedraagt 4,0% (2009: 2,9%).

De verdeling naar looptijd is als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Financieringen < 1 jaar	11	55
Financieringen tussen 1 en 5 jaar	22	25
Financieringen > 5 jaar	66	47
Totaal financieringen	99	127

ASR Nederland gebruikt deze financieringen ten behoeve investeringen (vastgoed, collectieve pensioencontracten), balansmanagement en op korte termijn voor cashflowmanagement.

22 Schulden aan klanten

De schulden aan klanten zijn als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Schulden aan polishouders, agenten en tussenpersonen	594	606
Schulden in verband met herverzekeringen	69	40
Spaargelden	582	570
Overige schulden	504	176
Totaal schulden aan klanten	1.749	1.392

De toegelichte bedragen geven de reële waarde op balansdatum weer.

23 Schulden aan banken

De schulden aan banken zijn als volgt:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Schulden uit hoofde van uitgeleende effecten	27	721
Overige	49	168
Totaal schulden aan banken	76	889

Er is geen significant verschil tussen de balanswaarde van schulden aan banken en de reële waarde van deze passiva.

Het ontvangen onderpand uit hoofde van het uitlenen van effecten bestaat uit:

- Een securities lending-overeenkomst van € 27 miljoen met ABN AMRO die ultimo 2010 in verschillende tranches is opgenomen. De opgenomen gelden hebben een looptijd korter dan één jaar en dragen een rente van 1,366%.
- Onder 'Overige schulden' is opgenomen het ontvangen collateral op basis van met tegenpartijen gesloten ISDA's. Over het ontvangen collateral werd in 2010 gemiddeld 0,438% rente (Eonia) betaald (2009: 0,35%). Er zijn geen specifieke looptijden en voorwaarden, gezien de afhankelijkheid van de waardeontwikkeling van het onderliggende derivaat.

24 Overige verplichtingen

De overige verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Vooruit ontvangen bedragen	304	330
Overlopende rente	23	26
Overige schulden	320	353
Korte termijn personeelsbeloningen	61	54
Handelsschulden	167	166
Te betalen belastingen	205	130
Te betalen dividend	-	2
Totaal overige verplichtingen	1.080	1.061

De balanswaarde van de overige verplichtingen is bij benadering gelijk aan de reële waarde.

Toelichting op de resultatenrekening

25 Bruto verzekeringspremies

Het volgende overzicht geeft een opbouw van de bruto verzekeringspremies:

	2010	2009
Levensverzekeringscontracten - voor eigen rekening	1.447	1.466
Levensverzekeringscontracten - voor rekening en risico van polishouders	981	1.102
Totaal levensverzekeringscontracten	2.428	2.568
Schadeverzekeringscontracten - bruto verdiende premies	2.341	2.389
Overige premies en eliminaties	-31	-43
Totaal bruto verzekeringspremies	4.738	4.914

De levensverzekeringspremies (eenmalige en periodiek) zijn als volgt:

PREMIES LEVEN	2010	2009
Contracten – voor eigen rekening		
Collectief		
Premies ineens geschreven	113	66
Periodieke premies geschreven	289	206
Collectief totaal	402	272
Individueel		
Premies ineens geschreven	566	588
Periodieke premies geschreven	479	606
Individueel totaal	1.045	1.194
Totaal - contracten voor eigen rekening	1.447	1.466
Contracten - voor rekening en risico van polishouders		
Collectief		
Premies ineens geschreven	39	74
Periodieke premies geschreven	243	167
Collectief totaal	282	241
Individueel		
Premies ineens geschreven	18	33
Periodieke premies geschreven	681	828
Individueel totaal	699	861
Totaal - contracten voor rekening en risico van polishouders	981	1.102
Totaal Levensverzekeringscontracten	2.428	2.568

De samenstelling van de bruto verdiende schadeverzekeringspremies is in onderstaand overzicht aangegeven. Voor nadere informatie over de verschillende bedrijfssonderdelen, zie segmentinformatie (hoofdstuk 5.5).

PREMIES SCHADE	2010	2009
Bruto geschreven premie	2.376	2.375
Wijziging in voorziening voor niet-verdiende premies	-35	14
Totaal Schadeverzekeringscontracten - bruto verdiende premies	2.341	2.389

26 Herverzekeringspremies

De herverzekeringspremies zijn als volgt:

HERVERZEKERINGSPREMIES	2010	2009
Bruto premie Leven	-8	-66
Bruto premie Schade	-206	-217
Eliminaties	-6	-8
Totaal herverzekeringspremies	-220	-291

27 Beleggingsopbrengsten

27.1 Totale beleggingsopbrengsten

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de beleggingsopbrengsten per categorie:

	2010	2009
Rentebaten	1.114	1.181
Dividend en andere beleggingsopbrengsten	238	223
Totaal beleggingsopbrengsten	1.352	1.404

De rentebaten per categorie zijn als volgt:

RENTEBATEN	2010	2009
Rentebaten uit vorderingen op banken	145	144
Rentebaten op beleggingen	744	766
Rentebaten uit vorderingen op klanten	151	154
Rentebaten op handelsvorderingen en derivaten	62	68
Overige rentebaten	12	49
Totaal rentebaten	1.114	1.181

Voor financiële activa niet geclassificeerd als tegen reële waarde via de resultatenrekening zijn de rentebaten tot een bedrag van € 1.024 miljoen (2009: € 1.037 miljoen) berekend op basis van de effectieve-rentemethode.

In de rentebaten is een bedrag opgenomen van € 44,7 miljoen (2009: € 40,2 miljoen) met betrekking tot rente op vastrentende waarden waarop bijzondere waardeverminderingen hebben plaatsgevonden.

Het dividend en de andere beleggingsopbrengsten per categorie zijn als volgt:

	2010	2009
Dividend op aandelen	46	29
Huuropbrengsten van vastgoedbeleggingen	183	179
Overige beleggingsopbrengsten	9	15
Totaal dividend en andere beleggingsopbrengsten	238	223

27.2 Gerealiseerde winsten en verliezen

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen per categorie:

	2010	2009
Vastgoedbeleggingen		
Gerealiseerde winsten	199	125
Gerealiseerde verliezen	-44	-1
Groepsmaatschappijen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures		
Gerealiseerde winsten	-	3
Gerealiseerde verliezen	-	-1
Beleggingen voor verkoop beschikbaar		
Vastrentende waarden		
Gerealiseerde winsten	109	135
Gerealiseerde verliezen	-189	-157
Aandelen		
Gerealiseerde winsten	127	50
Gerealiseerde verliezen	-22	-92
Overige beleggingen		
Gerealiseerde winsten	5	2
Gerealiseerde verliezen	-7	-42
Totaal gerealiseerde winsten en verliezen	178	22

27.3 Reële waarde winsten en verliezen

De reële waarde winsten en verliezen per categorie zijn als volgt:

	2010	2009
Derivaten	-43	-82
Financiële activa tegen reële waarde via de resultatenrekening	15	26
Totaal reële waarde winsten en verliezen	-28	-56

Alle wijzigingen in de reële waarde zoals hier verantwoord, zijn wijzigingen in de zogenaamde 'clean fair value'. Dit is de waarde zonder rekening te houden met toegerekende rente zoals opgenomen onder rentebaten en rentelasten.

De resultaten van afdekking bevatten de wijzigingen in de reële waarde die kunnen worden toegewezen aan het afgedekte risico. In de meeste gevallen gaat het om het renterisico van afgedekte activa en passiva en de wijziging in reële waarde van de afdekkingsinstrumenten.

Voor portfolioafdekking van renterisico's ('macro hedging') geldt dat het beginverschil tussen de reële waarde en de balanswaarde van het afgedekte item bij het toewijzen van de afdekkingsrelatie wordt geamortiseerd over de resterende looptijd van het afgedekte item.

28 Provisie- en commissiebaten

Provisie- en commissiebaten bestaan uit de volgende componenten:

	2010	2009
Vermogensbeheer voor derden	7	3
Commissie op herverzekeringen	109	83
Overige provisie- en commissiebaten	11	3
Totaal provisie- en commissiebaten	127	89

29 Overige baten

De overige baten zijn als volgt samengesteld:

	2010	2009
Verkoopopbrengsten vastgoedprojecten	189	118
Resultaat behaald op de herstructurering financiering	-	129
Overige	147	120
Totaal overige baten	336	367

Het resultaat behaald bij de herstructurering van de niet-cumulatieve gegarandeerde Trust Capital Securities en de daarmee verband houdende uitgifte van nieuwe hybride Tier 1-instrumenten bedroeg in 2009 € 129 miljoen.

30 Netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen

De netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen zijn als volgt:

TOTAAL LEVENSVZERKERINGEN EN SCHADE	2010	2009
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-5.136	-5.840
Aandeel herverzekeraars	12	195
Totaal netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-5.124	-5.645

LEVENSVZERKERINGEN	2010	2009
Betaalde schaden	-2.678	-2.628
Wijziging in voorziening verzekeringsverplichtingen	-232	31
Lasten contracten voor rekening en risico van polishouders	-665	-1.561
Afschrijving VOBA	-18	-16
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-3.593	-4.174
Aandeel herverzekeraars	2	44
Totaal netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-3.591	-4.130

SCHADE	2010	2009
Betaalde schaden	-1.541	-1.403
Wijziging in voorziening te betalen schaden	-	-260
Afschrijving VOBA	-2	-3
Verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-1.543	-1.666
Aandeel herverzekeraars	10	151
Totaal netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen	-1.533	-1.515

31 Operationele lasten

De netto verzekeringstechnische lasten en uitkeringen zijn als volgt:

	2010	2009
Salarissen	-257	-215
Sociale lasten	-29	-25
Pensioenlasten	-23	-27
Personeelskortingen	-10	-10
Overige korte termijn personeelslasten	-26	-53
Totaal personeelslasten	-345	-330
Externe personeelslasten	-102	-105
Consultancykosten en honoraria	-53	-52
Marketing, advertenties en public relations	-37	-38
Technologie- en systeemlasten	-39	-31
Afschrijving op software (hoofdstuk 6)	-6	-9
Afschrijvingen op materiële vaste activa (hoofdstuk 8)	-16	-13
Overig	-74	-74
Totaal overige operationele lasten	-327	-322
Totaal operationele lasten	-672	-652

De post Overig bevat onder meer reis- en verblijfskosten en kosten voor telefonie en opleiding personeel.

In 2010 zijn de personeelslasten, ondanks een afname van het aantal interne medewerkers, gestegen tot € 345 miljoen (2009: € 330 miljoen). Deze toename was vooral het gevolg van de vrijval in 2009 van de voorziening voor winstdeling over 2008 voor een bedrag van € 23 miljoen.

Per 31 december is de personele formatie (in fte's) als volgt:

	2010	2009
Leven	864	956
Schade	1.030	1.078
Overig	2.439	2.420
Totaal aantal medewerkers	4.333	4.454

Het kostenbesparingsprogramma heeft in 2010 geresulteerd in een vermindering van het aantal interne medewerkers met 121 tot 4.333 medewerkers. Het gemiddeld aantal medewerkers in 2010 bedroeg 4.383 fte's (2009: 4.497 fte's).

De operationele lasten worden toegewezen aan de segmenten Leven en Schade. Bij de presentatie van de personeelsbezetting van ASR Nederland per segment zijn medewerkers, beheerskosten en indirecte kosten echter niet toegewezen aan de segmenten.

32 Acquisitiekosten

De acquisitiekosten zijn als volgt:

	2010	2009
Commissiekosten	-479	-497
Opgenomen in geactiveerde acquisitiekosten	14	36
Afschrijving op geactiveerde acquisitiekosten	-87	-108
Totaal acquisitiekosten	-552	-569

33 Bijzondere waardeverminderingen

Onderstaande tabel bevat een samenvatting van de bijzondere waardeverminderingen:

	2010	2009
Immateriële vaste activa	-23	-22
Geactiveerde acquisitiekosten	-	-57
Vastgoedbeleggingen	-19	-54
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-5	-
Beleggingen voor verkoop beschikbaar	16	-92
Leningen en vorderingen	-8	-49
Overige activa	-	18
Totaal bijzondere waardeverminderingen	-39	-256

Door de krediet- en financiële crisis zijn waardeverminderingen toegepast op aandelen, bedrijfsobligaties en Collateralized Debt Obligations.

De mutatie in bijzondere waardeverminderingen van financiële activa is als volgt:

	2010	2009
Aandelen	-17	-37
Obligaties	-170	-75
Collateralized Debt Obligations	46	-89
Terugname bijzondere waardeverminderingen wegens verkoop	157	109
Totaal bijzondere waardeverminderingen beleggingen	16	-92

34 Rentelasten

Onderstaande tabel bevat overzicht van de rentelasten:

	2010	2009
Rentelasten personeelsbeloningen	-106	-94
Rentelasten derivaten	-19	-33
Rentelasten schulden aan banken	-19	-24
Rentelasten schulden aan klanten	-3	-1
Rentelasten achtergestelde schulden	-1	-20
Rentelasten financieringen	-2	-10
Overige rentelasten	-19	-14
Totaal rentelasten	-169	-196

35 Overige lasten

	2010	2009
Lasten in verband met verkoop van vastgoed in ontwikkeling	-160	-141
Operationele lasten en afschrijving vastgoedbeleggingen	-69	-61
Overige lasten	-56	-51
Totaal overige lasten	-285	-253

36 Belastingen

De samenstelling van de belastingen is als volgt:

	2010	2009
Belasting over het lopende boekjaar	-3	-
Aanpassing belastinglast voorgaande jaren	-38	101
Totaal acute belastingen	-41	101
Uitgestelde belasting over het lopende boekjaar	-61	-171
Invloed belastingtariefwijzigingen	-1	-
Totaal uitgestelde belastingen	-62	-171
Totaal belastingen	-103	-70

Hieronder staat een recapitulatie van de verwachte belasting over het resultaat met de werkelijke belasting. De verwachte belasting is bepaald door het resultaat vóór belasting te relateren aan het belastingtarief in Nederland. Voor 2010 bedroeg dit tarief 25,5% (2009: 25,5%). Het verwachte belastingtarief voor 2011 is 25%.

	2010	2009
Resultaat voor belasting	421	330
Geldend belastingpercentage	25,5%	25,5%
Verwachte belasting	-107	-84
Verhoging/verlaging van belasting door:		
Belastingvrije rente	8	7
Belastingvrije dividenden	6	7
Belastingvrije gerealiseerde herwaarderingen	14	7
Wijziging van bijzondere waardeverminderingen	-6	-14
Aanpassingen voor verschuldigde belastingen van voorgaande boekjaren	-17	6
Overige	-1	1
Belasting over het resultaat	-103	-70

Overige toelichtingen

37 Transacties met verbonden partijen

Een verbonden partij is een partij of entiteit die significante invloed kan uitoefenen op een andere partij, dan wel invloed van betekenis kan uitoefenen op het financieel en operationele beleid van de andere partij. Onder partijen verbonden met ASR Nederland zijn begrepen de Nederlandse overheid, geassocieerde deelnemingen, joint ventures, leden van de Raad van Bestuur, leden van de Raad van Commissarissen en naaste familieleden van de hiervoor genoemde personen. Daarnaast gaat het om entiteiten waarover de hiervoor genoemde personen of entiteiten zeggenschap hebben of die substantieel door hen worden beïnvloed, alsmede overige verbonden entiteiten.

ASR Nederland gaat bij haar bedrijfsvoering regelmatig transacties aan met verbonden partijen. Deze transacties hebben met name betrekking op leningen, deposito's, commissies en herverzekeringscontracten, en worden uitgevoerd tegen marktconforme voorwaarden.

De beloning en het gecombineerde aandelenbezit van de leden van de Raad van Bestuur worden beschreven in hoofdstuk 38: Bezoldiging van de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van ASR Nederland.

In de normale bedrijfsuitoefening kunnen ASR-entiteiten zakelijke kredieten, leningen of bankgaranties verstrekken aan leden van de Raad van Bestuur, leden van de Raad van Commissarissen of aan naaste familieleden van de leden van de Raad van Bestuur en van de leden van de Raad van Commissarissen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële reikwijdte van de activiteiten die ASR Nederland is aangegaan met verbonden partijen:

- geassocieerde deelnemingen;
- joint ventures;
- overige verbonden partijen.

	GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN		JOINT VENTURES		OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN		TOTAAL	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Balansposten met verbonden partijen per 31 december								
Geassocieerde Deelnemingen	38	51	144	151	-	-	182	202
Leningen en vorderingen	45	35	-	-	-	-	45	35
Overige passiva	62	36	-	-	-	-	62	36
Verrichtingen in de resultatenrekening voor het boekjaar								
Rentebaten	1	2	-	-	-	-	1	2
Rentalasten	1	1	-	-	-	-	1	1

Overige activa betreffen leningen waarin een voorziening voor bijzondere waardeverminderingen is opgenomen van € 6,5 miljoen (2009: € 11 miljoen).

Hypothecaire leningen die aan leden van de Raad van Bestuur zijn verstrekt, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

BEDRAGEN IN EURO'S X 1000			GEMIDDELDE RENTE%		AFLOSSING	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
RAAD VAN BESTUUR						
J.P.M. Baeten	738	-	4,0%	-	41	-
R.H.A. van Vledder	450	400	3,3%	3,1%	-	-
Totaal	1,188	400			41	-

In 2010 verwierf ASR Nederland, als onderdeel van de ontvlechting met Fortis, de portefeuille met hypothecaire leningen verstrekt aan personeelsleden van ASR Nederland. De hypothecaire leningen die zijn verstrekt aan de leden van de Raad van Bestuur zijn daarom per 31 december 2010 begrepen in de totale hypotheekportefeuille van ASR Nederland.

De hypothecaire leningen aan de leden van de Raad van Bestuur zijn verstrekt op normale personeelsvoorwaarden. De normale personeelsvoorwaarden bestaan uit limieten en drempels waarvoor personeelskorting op rente van toepassing is. Voor hypothecaire leningen van meer dan € 340.000 zijn marktconforme voorwaarden van toepassing.

38 Bezoldiging van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen

De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen is vastgesteld in overeenstemming met de thans vigerende statuten van ASR Nederland N.V.

38.1 Bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen

De jaarlijkse bezoldiging van de leden van de Raad van Commissarissen ('RvC') van ASR Nederland is als volgt samengesteld:

BRUTO BEDRAGEN IN € X 1.000	2010			2009		
	ALS LID VAN DE RVC	ALS LID VAN EEN COMMISSIE	TOTAAL	ALS LID VAN DE RVC	ALS LID VAN EEN COMMISSIE	TOTAAL
COMMISSARISSEN						
C. van der Pol	45	5	50	45	5	50
C.H. van den Bos	30	10	40	30	10	40
M. Scheltema	30	10	40	30	10	40
M. Bax ¹	8	1	9	30	5	35
A.P. Aris ²	2	-	2	-	-	-
Totaal	115	26	141	135	30	165

¹ Trad toe tot de Raad van Commissarissen op 12 februari 2009 en trad terug op 10 maart 2010. ² Trad toe tot de Raad van Commissarissen op 7 december 2010.

38.2 Bezoldiging van de huidige en voormalige bestuurders

De bezoldiging van de huidige en voormalige bestuurders is in overeenstemming met het in 2010 vastgestelde en door de aandeelhouder goedgekeurde bezoldigingsbeleid.

De variabele beloning bestaat uit een korte-termijndeel (1/3) en een lange-termijndeel dat na drie jaar wordt uitbetaald (2/3) afhankelijk van de ontwikkeling van de klanttevredenheid. Gezien de publieke protesten tegen variabele beloningen, heeft de Raad van Commissarissen besloten het korte-termijndeel van de variabele beloning over het boekjaar 2010 niet uit te keren aan de leden van de Raad van Bestuur. De Raad van Commissarissen heeft ook een nieuwe voorwaarde gesteld, namelijk dat het lange-termijndeel van de variabele beloning

dat na drie jaar wordt uitgekeerd, past in het nog te ontwikkelen bezoldigingsbeleid.

In 2010 werd geen variabele beloning betaald over het boekjaar 2009.

Volgens het bezoldigingsbeleid is de variabele beloning voor de leden van de Raad van Bestuur afhankelijk van de klanttevredenheid, de financiële prestaties van ASR Nederland en de individuele prestaties van de bestuursleden. Elk van deze drie factoren bepaalt een derde van de hoogte van de variabele beloning. In andere woorden, 40% tot 60% van de variabele beloning wordt bepaald door niet-financiële criteria.

De bezoldigingen bedroegen:

BEDRAGEN VOOR 2010 IN € X 1.000	KORTE TERMIJN PERSONEELS-BELONINGEN	VERGOEDINGEN NA UITDIENST TREDING	ANDERE LANGE TERMIJN PERSONEELS-BELONINGEN ¹	ONKOSTEN-VERGOEDING	ONTSLAG-VERGOEDINGEN	LANGE-TERMIJN-DEEL VARIABELE BELONING	TOTAAL, INCL. LANGE-TERMIJN-DEEL VARIABELE BELONING ²	TOTAAL UITBETAALD BEZOLDIGING
BESTUURDERS								
J.P.M. Baeten	498	-	291	5	-	133	927	794
J.W.M. van der Knaap	332	-	173	5	-	89	599	510
R.H.A. van Vledder	332	-	85	5	-	89	511	422
R.T. Wijmenga	332	-	123	5	-	108	568	460
T. Pluijter *	55	-	19	1	-	17	92	75
J.P. Rijsdijk **	187	-	72	4	557	-	820	820
Totaal	1.736	-	763	25	557	436	3.517	3.081

¹ Betreft pensioenlasten en levensloop. ² De totale bezoldiging van de Raad van Bestuur, inclusief de variabele beloning op korte en lange termijn conform het bezoldigingsbeleid, bedroeg € 3.734. Een derde van de variabele beloning betreft de variabele beloning op korte termijn. Dit deel, in totaal € 217, zal niet worden uitgekeerd.

* Bestuurder tot 1 maart 2010 ** Teruggetreden op 1 september 2010. De ontslagvergoeding is vastgesteld in overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code (art. II.2.8) en de contractuele verplichtingen

BEDRAGEN VOOR 2009 IN € X 1.000									
BESTUURDERS	KORTE TERMIJN PERSONEELS- BELONINGEN	VERGOEDINGEN NA UITDIENST TREDING	ANDERE LANGE TERMIJN PERSONEELS- BELONINGEN ¹	ONKOSTEN- VERGOEDING	ONTSLAG- VERGOEDINGEN	LANGE-TERMIJN- DEELVARIABLE BELONING	TOTAAL, INCL. LANGE-TERMIJN- DEELVARIABLE BELONING	TOTAAL UITBETAALD BEZOLDIGING	
J.P.M. Baeten	490	-	330	5	-	-	825	825	
J.W.M. van der Knaap	327	-	115	5	-	-	447	447	
T. Pluijter	327	-	124	5	-	-	456	456	
R.H.A. van Vledder	327	-	88	5	-	-	420	420	
M.N. Kok *	131	-	32	2	-	-	165	165	
J.P. Rijsdijk **	209	-	71	4	-	-	284	284	
R.T. Wijmenga ***	232	-	76	5	-	-	313	313	
Totaal	2.043	-	836	31	-	-	2.910	2.910	

¹ Betreft pensioenlasten en levensloop. * Teruggetreden op 27 mei 2009 ** In dienst bij ASR Nederland sinds 1 april 2009 *** In dienst bij ASR Nederland sinds 1 februari 2009

In 2010 werd een bedrag van € 271.289 aan oud-bestuurders betaald conform bestaande contractuele verplichtingen.

Aan oud-bestuurders is op basis van bestaande contractuele verplichtingen in 2009 een bedrag van € 260.000 betaald. Over het boekjaar 2009 is geen variabele beloning betaald.

39 Bedrijfsovernames

In 2010 zijn geen bedrijfsovernames gepleegd. Op 29 december 2009 werd ASR Bank N.V. verworven. Dit had geen materiële invloed op de resultatenrekening over 2009.

40 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Claims en geschillen

ASR Nederland is gedaagd inzake een aantal claims, geschillen en rechtszaken die verband houden met de normale bedrijfsuitoefening.

ASR Nederland treft voorzieningen voor dergelijke zaken wanneer, naar het oordeel van het management en na overleg met haar juridische adviseurs, het waarschijnlijk is dat ASR Nederland betalingen zal moeten doen en het te betalen bedrag met voldoende betrouwbaarheid kan worden geschat (zie de hoofdstukken 18 'Verzekeringstechnische verplichtingen' en 20 'Voorzieningen').

Met betrekking tot verdere claims en juridische procedures tegen ASR Nederland waarvan het management op de hoogte is (en waarvoor, overeenkomstig de hiervoor beschreven principes, geen voorziening is getroffen), is het management, na het inwinnen van professioneel advies, van oordeel dat deze claims geen kans van slagen hebben, dan wel dat ASR Nederland zich met succes tegen de claims kan verdedigen of dat de uitkomst van deze zaken naar verwachting niet zal resulteren in een significant verlies voor ASR Nederland.

Groeivermogen

ASR Nederland is betrokken bij een aantal juridische procedures over de producten van Groeivermogen (effectenlease) die individueel, dan wel door consumentenorganisaties tegen bepaalde werkmaatschappijen van ASR Nederland zijn aangespannen. De claims zijn gebaseerd op één of meer van de volgende beschuldigingen:

- schending van de zorgplicht ('duty to care');
- ontbreken van een tweede handtekening, zoals vereist voor huurkoopovereenkomsten;
- ontbreken van een verkoopvergunning voor de producten in kwestie, zoals vereist op grond van de Wet op het financieel toezicht.

De huidige schatting van de juridische risico's voortvloeiend uit deze zaak geven voor ASR Nederland geen aanleiding tot het treffen van een materiële voorziening.

Investeringsverplichtingen en garanties

In verband met de ontwikkeling van vastgoed bestaan er binnen ASR Vastgoed Vermogensbeheer investeringsverplichtingen voor een bedrag van € 316 miljoen (2009: € 300 miljoen). Voor projecten is door ASR Vastgoed Ontwikkeling voor een bedrag van € 2,2 miljoen (2009: € 3,0 miljoen) aan garanties afgegeven aan derden. Deze garanties zijn afgegeven in verband met de uitvoering van projecten door opdrachtgevers, ten gunste van de afnemers van deze projecten.

Huurverplichtingen

De toekomstige verplichtingen uit hoofde van niet-opzegbare operationele leaseovereenkomsten zien er per 31 december als volgt uit:

LEASEVERPLICHTINGEN	2010	2009
Minder dan 3 maanden	2	2
Meer dan 3 maanden maar minder dan 1 jaar	4	5
Meer dan 1 jaar maar minder dan 5 jaar	9	8
Totaal	15	15

JAARLIJKSE HUURKOSTEN	2010	2009
Leasebetalingen	6	6

Enkelvoudige jaarrekening

41 Enkelvoudige balans

(voor resultaatbestemming)

	REFERENTIE	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Immateriële vaste activa	1	-	11
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2	3.499	2.841
Leningen groepsmaatschappijen	3	611	770
Leningen en deposito's	5	37	88
Vorderingen op groepsmaatschappijen	6	1.835	1.703
Uitgestelde belastingen		281	401
Overige activa		24	16
Geldmiddelen en kasequivalenten	7	18	6
Totaal activa		6.305	5.836
Eigen vermogen			
Gestort en opgevraagd kapitaal	8	100	100
Agioreserve	8	962	962
Wettelijke reserves	8	342	45
Overige reserves	8	210	27
Onverdeeld resultaat	8	317	255
Totaal eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders		1.931	1.389
Overige eigenvermogeninstrumenten	8	515	515
Totaal eigen vermogen		2.446	1.904
Achtergestelde schulden	9	20	20
Voorziening voor personeelsbeloningen	10	2.033	1.946
Voorzieningen	11	21	20
Leningen	12	150	164
Leningen groepsmaatschappijen		418	458
Schulden groepsmaatschappijen		1.078	735
Derivaten		1	-
Deposito's		-	50
Overige verplichtingen		138	539
Totaal verplichtingen		3.859	3.932
Totaal passiva		6.305	5.836

42 Enkelvoudige resultatenrekening

	2010	2009
Aandeel resultaat groepsmaatschappijen	362	282
Overige resultaten na belastingen	-45	- 27
Netto resultaat	317	255

43 Toelichting op de enkelvoudige balans en resultatenrekening

Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland over 2010 is opgesteld in overeenstemming met IFRS – met inbegrip van de International Accounting Standards (IAS) en Interpretaties – zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Gebruikmakend van artikel 2:362 lid 8 BW, heeft de Raad van Bestuur van ASR Nederland besloten om met ingang van 2005 voor de enkelvoudige jaarrekening de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling te gebruiken zoals deze ook zijn toegepast in de geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland.

De deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, conform de waarderingsgrondslagen in de geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland. Het aandeel in de resultaten van groepsmaatschappijen wordt gerapporteerd conform de waarderingsgrondslagen en methoden van resultaatbepaling in de geconsolideerde jaarrekening van ASR Nederland.

ASR Nederland N.V. heeft gebruik gemaakt van artikel 2:402 BW voor de opstelling van de resultatenrekening, waarbij kan worden volstaan met een verkorte resultatenrekening.

Alle bedragen opgenomen in de cijferopstellingen van deze jaarrekening zijn in miljoenen euro's tenzij anders vermeld.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers van het boekjaar 2009 zijn aangepast om aan te sluiten op de presentatie van het huidige boekjaar. In 2010 zijn enkele van de activa en passiva van de onderneming overgedragen aan dochtermaatschappijen, waardoor de balanswaarde van de dochtermaatschappijen, debiteuren en verplichtingen voor 2009 zijn beïnvloed. Deze veranderingen in de presentatie hebben geen effect op het totale eigen vermogen en de winst over het boekjaar.

43.1 Toelichting op de enkelvoudige balans

Activa

1. Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Goodwill	-	11
Totaal immateriële vaste activa	-	11

MUTATIES IN GOODWILL	2010	2009
Kostprijs per 1 januari	11	-
Aankoop groepsmaatschappijen	-	11
Kostprijs per 31 december	11	11
Bijzondere waardeverminderingen per 1 januari	-	-
Bijzondere waardeverminderingen	-11	-
Bijzondere waardeverminderingen per 31 december	-11	-
Totaal immateriële vaste activa	-	11

2. Groepsmaatschappijen, joint ventures en geassocieerde bedrijven

	2010	2009
Balans per 1 januari	2.841	2.648
Kapitaaluitbreidingen	472	153
Herrubricering naar immateriële vaste activa	-	-11
Herstructurering deelnemingen	-	-77
Aandeel resultaat deelnemingen	362	282
Ontvangen dividend	-465	-872
Herwaardering deelnemingen	297	703
Mutatie DPF-component	-8	16
Overige mutaties	-	-1
Balans per 31 december	3.499	2.841

3. Leningen aan groepsmaatschappijen

	2010	2009
Balans per 1 januari	770	739
Verstrekingen	2,402	3,104
Aflossingen	-2,561	-3,073
Balans per 31 december	611	770

4. Beleggingen

Beleggingen voor verkoop beschikbaar zijn als volgt samengesteld:

	2010	2009
Balans per 1 januari	-	12
Desinvesteringen	-	12
Balans per 31 december	-	-

5. Leningen en deposito's

	2010	2009
Balans per 1 januari	88	269
Verstrekkings	80	1,575
Aflossingen	-130	-1,737
Waardeverminderingen	-1	-18
Overige mutaties	-	-1
Balans per 31 december	37	88

6. Vorderingen op groepsmaatschappijen

De vorderingen op groepsmaatschappijen zijn direct opeisbaar. Dit bedrag omvat de vordering met betrekking tot de niet-kwalificerende pensioenbeleggingen (zie hoofdstuk 19), die beheerd worden door ASR Levensverzekering N.V. ten bedrage van € 1.623 miljoen (2009: 1.569 miljoen).

7. Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten worden gewaardeerd tegen nominale waarde en staan volledig ter vrije beschikking van de vennootschap.

8. Eigen vermogen

	AANDELEN KAPITAAL	AGIORESERVE	WETTELIJKE RESERVES	OVERIGE RESERVES	ONVERDEELD RESULTAAT	EIGEN VERMOGEN TOEWISBAAR AAN AANDEELHOUDERS	OVERIGE EIGEN- VERMOGEN INSTRUMENTEN	EIGEN VERMOGEN
Balans per 1 januari 2009	100	962	-	10	-640	432	-	432
Netto resultaat over de periode	-	-	-	-	255	255	-	255
Ongerealiseerde waardeverandering	-	-	703	-	-	703	-	703
Mutatie wettelijke reserves	-	-	-658	658	-	-	-	-
Overboeking resultaat vorig boekjaar	-	-	-	-640	640	-	-	-
Uitkering op overige eigenvermogen-instrumenten	-	-	-	-1	-	-1	-	-1
Uitgifte overige eigenvermogen-instrumenten	-	-	-	-	-	-	521	521
Emissiekosten overige eigenvermogen-instrumenten	-	-	-	-	-	-	-6	-6
Balans per 31 december 2009	100	962	45	27	255	1.389	515	1.904
Balans per 1 januari 2010	100	962	45	27	255	1.389	515	1.904
Netto resultaat over de periode	-	-	-	-	317	317	-	317
Ongerealiseerde waardeverandering	-	-	297	-33	-	264	-	264
Overboeking resultaat vorig boekjaar	-	-	-	255	-255	-	-	-
Uitkering op overige eigenvermogen-instrumenten	-	-	-	-53	-	-53	-	-53
Belasting over uitkering op overige eigen-vermogeninstrumenten	-	-	-	14	-	14	-	14
Balans per 31 december 2010	100	962	342	210	317	1.931	515	2.446

De herwaarderingsreserve heeft betrekking op door de vennootschap aangehouden beleggingen. De wettelijke reserve betreft de herwaardering van deelnemingen in groepsmaatschappijen.

De specificatie van de aandelen is:

	AANTAL AANDELEN		BEDRAG IN MILJOENEN EURO'S	
	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Maatschappelijk aandelenkapitaal	1.000.000	1.000.000	500	500
Aandelen in portefeuille	800.000	800.000	400	400
Geplaatst kapitaal	200.000	200.000	100	100

Overige eigen-vermogensinstrumenten

In juni 2009 heeft ASR Nederland een aantal Trust Capital Securities met een hoofdsom van € 650 miljoen geherstructureerd. Deze herstructurering heeft geresulteerd in de uitgifte van vier verschillende hybride Tier 1-instrumenten die worden geclassificeerd als eigen vermogen (hoofdstuk 16.3).

9. Achtergestelde schulden

De achtergestelde schulden bestaan uit:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Achtergestelde leningen	20	20
Totaal achtergestelde schulden	20	20

De onderhandse leningen met een omvang van € 20 miljoen hebben een looptijd tot 20 maart 2012. De gemiddelde rente op de achtergestelde leningen bedraagt 6,6% (2009: 6,6%).

Zie hoofdstuk 17 voor de verdere toelichting op de achtergestelde schulden.

10. Voorziening voor personeelsbeloningen

De voorziening voor personeelsbeloningen is opgebouwd uit:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Pensioenregelingen op basis van vaste toezeggingen	1.992	1.898
Overige uitkeringen na uitdiensttreding	34	41
Overige lange termijn personeelsbeloning	7	7
Totaal voorziening voor personeelsbeloning	2.033	1.946

Voor de verdere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 19 Voorziening voor personeelsbeloningen.

11. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is:

	2010	2009
Balans per 1 januari	20	27
Bijkomende voorziene bedrag	13	36
Terugname niet gebruikte bedragen	-	-12
Aanwendungen in de loop van het jaar	-12	-8
Overig	-	-23
Balans per 31 december	21	20

De voorzieningen zijn getroffen voor:

- fiscale en juridische zaken;
- voortijdig vertrek van personeel;
- eigen risico arbeidsongeschiktheid.

De voorziening voor juridische zaken is gebaseerd op de best mogelijke schattingen, zoals beschikbaar per jaareinde. Daarbij wordt rekening gehouden met de adviezen van juridische adviseurs. Het tijdstip van de uitgaande kasstromen die samenhangen met deze voorzieningen is onzeker, gezien de onvoorspelbaarheid van de uitkomst van en de tijd die gemoeid is met het afwikkelen van geschillen.

12. Leningen

De leningen zijn:

	31 DEC. 2010	31 DEC. 2009
Leningen van groepsmaatschappijen	150	164
Totaal langlopende leningen	150	164

De resterende looptijd van de leningen bedraagt 30 maanden (2009: 37 maanden). Het gemiddeld rentepercentage bedraagt 3,2% (2009: 3,5%).

13. Aansprakelijkheid

De vennootschap en haar dochtermaatschappijen maken per 3 oktober 2008 deel uit van de fiscale eenheid voor vennootschapsbelasting ASR Nederland. Tot en met 2 oktober 2008 maakten de vennootschap en haar dochtermaatschappijen deel uit van de fiscale eenheid voor vennootschapsbelasting Fortis Utrecht N.V. Alle vennootschappen binnen de fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de vennootschapsbelastingsschuld van de fiscale eenheid.

Ten aanzien van de omzetbelasting maakten ASR Nederland en haar dochtermaatschappijen tot en met 31 december 2008 deel uit van een fiscale eenheid met andere in Nederland gevestigde voormalige groepsmaatschappijen van Fortis. Sinds 1 januari 2009 is er een nieuwe fiscale eenheid voor de omzetbelasting waarvan ASR Nederland en haar dochtermaatschappijen deel uitmaken. Op grond van de wet zijn alle vennootschappen binnen de fiscale eenheid hoofdelijk aansprakelijk voor de omzetbelastingsschulden van de fiscale eenheid.

43.2 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening

Accountantskosten

De accountantskosten betreffen de vergoedingen aan accountants ten laste van de onderneming, haar groepsmaatschappijen en de andere maatschappijen die worden meegeconsolideerd. De vergoedingen voor de jaren 2010 en 2009 kunnen worden onderverdeeld naar:

- vergoedingen voor controleopdrachten: hieronder zijn begrepen de vergoedingen voor het controleren van de statutaire en geconsolideerde jaarrekening(en), kwartaalberichten en overige rapportages;
- overige, niet-controle gerelateerde vergoedingen: dit betreft onder meer kosten van ondersteuning en advisering bij acquisities.

De accountantsvergoedingen zijn als volgt te specificeren:

BEDRAGEN IN € X 1.000	2010	2009
Onderzoek van de jaarrekening, de controle van de statutaire jaarrekening en de overige statutaire controles van groepsmaatschappijen	2.317	2.231
Fiscale adviesdiensten	74	51
Andere niet-controlediensten	1.672	2.273
Totaal accountantsvergoedingen	4.063	4.555

Utrecht, 26 April 2011

Raad van Commissarissen

Kick van der Pol
Annet Aris
Cor van den Bos
Margot Scheltema

Raad van Bestuur

Jos Baeten
Hans van der Knaap
Roeland van Vledder
Roel Wijmenga

Deze pagina is opzettelijk blanco gelaten.

Deel VII

Overige informatie

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van ASR Nederland N.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2010 van ASR Nederland N.V. te Utrecht gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening. De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans per 31 december 2010, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerd overzicht van wijzigingen in het eigen vermogen, het kasstroomoverzicht over 2010 en de toelichting waarin zijn opgenomen een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit de enkelvoudige balans per 31 december 2010 en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2010 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaam-

heden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de geconsolideerde jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van ASR Nederland N.V. per 31 december 2010 en van het resultaat en de kasstromen over 2010 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en met Titel 9 Boek 2 BW.

Oordeel betreffende de enkelvoudige jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van ASR Nederland N.V. per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Utrecht, 26 april 2011

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

W. Teeuwissen RA

Gebeurtenissen na balansdatum

In 2008 sloot ASR Nederland een overeenkomst met consumentenorganisaties met betrekking tot kostencompensatie voor beleggingsverzekeringen. In februari 2011 besloot ASR Nederland om de vergoeding waar polishouders van beleggingsverzekeringen recht op hebben, in 2011 direct in de polis te storten in plaats van aan het eind van de looptijd. ASR Nederland zal houders van beleggingsverzekeringen ook een gratis advies van hun tussenpersoon aanbieden om de beste oplossing voor de individuele klant te bepalen. Dit kan afkoop betekenen van de lopende beleggingsverzekering, voortzetting of een overstap naar een ander product van ASR Nederland. In geen geval zullen boetes aan de klant in rekening worden gebracht na afkoop of overstap naar een ander product.

Het financiële effect van dit besluit kan niet op betrouwbare wijze worden geschat, aangezien het afhankelijk is van het gedrag van de klanten.

Overzicht van de belangrijkste groepsmaatschappijen en deelnemingen

NAAM VENNOOTSCHAP	AANDELENBELANG	BELANG IN BEHEER	STATUTAIRE ZETEL	SEGMENT
ASR Levensverzekering N.V. ^{1,2}	100.00	100.00	Utrecht	Leven
B.V. Dordrechtse Landbouwonderneming ¹	100.00	100.00	Utrecht	Leven
Deltafort Beleggingen I B.V.	50.00	50.00	Amsterdam	Leven
N.V. Polder Jannezeand ¹	100.00	100.00	Hank	Leven
Sycamore 5 B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Leven
Sycamore 6 B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Leven
ASR Nederland Nederland Vastgoed Maatschappij N.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Leven / Schade
'Het Regentenhuis' Verzekeringen N.V. ¹	100.00	100.00	Rotterdam	Schade
Administratie- en Adviesbureau voor Belegging en Krediet (A.B.K.) B.V. ¹	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
Amersfoortse Verzekeringen N.V. ¹	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
ASR Nederland Aanvullende Ziektekostenverzekeringen N.V. ^{1,2}	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
ASR Nederland Basis Ziektekostenverzekeringen N.V. ^{1,2}	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
ASR Schadeverzekering N.V. ^{1,2}	100.00	100.00	Utrecht	Schade
ASR Nederland Ziektekostenverzekeringen N.V. ^{1,2}	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
De Amersfoortse Reinsurance Limited ²	100.00	100.00	Dublin, Ierland	Schade
Europeesche Verzekering Maatschappij N.V. ²	100.00	100.00	Amsterdam	Schade
Garant 4 2 N.V.	50.50	50.50	Amersfoort	Schade
N.V. Amersfoortse Algemene Verzekerings Maatschappij ^{1,2}	100.00	100.00	Amersfoort	Schade
ArboNed Holding B.V.	41.00	41.00	Utrecht	Overig
ASAM N.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Bank N.V. ³	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland Betalingscentrum B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland Deelnemingen N.V. ¹	100.00	100.00	Rotterdam	Overig
ASR Hypotheken B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland Beleggingsbeheer N.V. ³	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland N.V.	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland Pension Fund Services N.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Nederland Service Maatschappij N.V. ¹	100.00	100.00	Rotterdam	Overig
ASR Vastgoed Ontwikkeling N.V.	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Vastgoed Vermogensbeheer B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
ASR Verzekeringen N.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
B.V. Nederlandse Hulpverleningsorganisatie-SOS International	100.00	100.00	Amsterdam	Overig
Bewaarmaatschappij ASR Vastgoed Kantorenfonds B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
Bewaarmaatschappij ASR Vastgoed Winkelfonds B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig
Ditzo B.V. ¹	100.00	100.00	Zeist	Overig
Falcon Verzekeringen N.V. ¹	100.00	100.00	Hoofddorp	Overig
Servicemaatschappij 'De Hoofdpoort' N.V. ¹	100.00	100.00	Rotterdam	Overig
United Reforce I B.V. ¹	100.00	100.00	Utrecht	Overig

¹ Betreft vennootschappen waar een 403-verklaring voor is afgegeven inzake hoofdelijke aansprakelijkheid.

² Geregistreerde verzekeringsmaatschappijen.

³ Overige DNB geregistreerde maatschappijen.

Alle groepsmaatschappijen en deelnemingen zijn gevestigd in Nederland, tenzij anders aangegeven.

Overige kapitaalbelangen

De kapitaalbelangen in geassocieerde deelnemingen en joint ventures worden toegelicht in hoofdstuk 10 'Geassocieerde deelnemingen en joint ventures'.

Het overzicht zoals bedoeld in de artikelen 379 en 414, Boek 2 BW, is gedeponneerd bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht.

Statutaire bepalingen omtrent resultaatbestemming

Artikel 21 van de statuten van de statuten luidt als volgt:

1. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen van de vennootschap groter is dan het bedrag van het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal van de vennootschap, vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.
2. Jaarlijks wordt op aanbeveling van de Raad van Bestuur onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen dan wel op eigen initiatief door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgesteld welk deel van de winst wordt gereserveerd en welk deel van de winst wordt uitgekeerd.
3. De algemene vergadering van aandeelhouders kan met inachtneming van het bepaalde in lid 1 op aanbeveling van de Raad van Bestuur onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen dan wel op eigen initiatief uitkeringen doen ten laste van het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
4. De algemene vergadering van aandeelhouders kan, op aanbeveling van de Raad van Bestuur onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen dan wel op eigen initiatief, tussentijds uitkeringen doen indien aan het vereiste van lid 1 is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 105 lid 4 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
5. Op door de vennootschap verkregen aandelen in haar kapitaal vindt geen uitkering ten behoeve van de vennootschap plaats.
6. Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen, waarop ingevolge het in lid 5 bepaalde geen uitkering ten behoeve van de vennootschap plaatsvindt, niet mee.
7. De vordering tot uitkering vervalt door een tijdsverloop van vijf jaren te rekenen vanaf de dag van betaalbaarstelling.

Resultaatbestemming

De Raad van Bestuur zal aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorstellen om geen dividend over 2010 uit te keren.

Begrippenlijst en afkortingen

Achtergestelde schuld (lening)	Een lening (of effect) dat lager staat in de rangorde dan andere schulden in het geval de onderneming in gebreke blijft of wordt geliquideerd.
Basispunt (bp)	Eén honderdste van een procent (0,01%).
Bedrijfswaarde	De bedrijfswaarde is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die kunnen worden verkregen uit een actief of een kasstroomgenererende eenheid.
Beleggingscontract	Een levenverzekeringscontract dat het financieel risico overdraagt, maar geen significant verzekeringsrisico.
Besloten derivaat (in een contract)	Een component van een hybride(samengesteld) instrument dat ook een niet-afgeleid basiscontract omvat. Het basiscontract kan een obligatie of aandeel, een lease-overeenkomst, een verzekeringscontract of een aan- of verkoopcontract zijn.
Bruto geboekte premies	Totale premies (al dan niet verdiend) die naar verwachting zullen worden ontvangen voor verzekeringscontracten gedurende de totale looptijd van het contract, inclusief herverzekeringspremies.
Clean fair value	De reële waarde, exclusief het ongerealiseerde deel van de gelopen rente.
Contante waardeberekening (Discounted Cash Flow Method)	Een waarderingsmethode waarbij de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd worden tegen een rentevoet die de tijdswaarde van het geld uitdrukt alsook een risicopremie die een weerspiegeling vormt van de extra opbrengst die beleggers verlangen om het risico te compenseren op lagere kasstromen dan verwacht.
Deelneming	Een entiteit waarin ASR Nederland invloed van betekenis heeft en die geen dochteronderneming of belang in een joint venture is.
Derivaat	Een derivaat is een financieel instrument met de drie volgende kenmerken: a. de waarde ervan verandert in reactie op de verandering in een bepaalde rente, de prijs van een financieel instrument, grondstofprijs, wisselkoers, prijs- of koersindex, credit rating of credit index, of een andere variabele, vooropgesteld dat in het geval van een niet-financiële variabele die variabele niet specifiek is voor een partij in het contract (soms de onderliggende waarde genoemd); b. er is aanvankelijk geen netto investering vereist of een eerste investering die kleiner is dan het geval zou zijn voor andere soorten contracten die nodig zouden zijn om een vergelijkbaar effect op veranderingen in marktfactoren te reflecteren; en c. het wordt afgewikkeld op een moment in de toekomst.
Discretionaire winstdeling (Discretionary Participation Feature, DPF).	Het contractuele recht van houders van bepaalde verzekeringscontracten en/of financiële activa op een aanvullend rendement (naast een gegarandeerde uitkering). Het tijdstip en/of de hoogte hiervan is afhankelijk van de beslissing van de emittent en is contractueel gebaseerd op de ontwikkeling van een gespecificeerde pool contracten of soort contract, gerealiseerde en/of ongerealiseerde beleggingsopbrengsten of een gespecificeerde beleggingspool die aangehouden wordt door de emittent, of de winst of het verlies van de onderneming, het fonds of een andere entiteit die het contract uitgeeft.
Dochteronderneming	Dochterondernemingen zijn die ondernemingen waarin ASR Nederland (de moedermaatschappij), direct of indirect, de zeggenschap heeft.

Effectenleentransacties	Een lening van een effect van de ene partij aan de andere, die op zijn beurt het effect dient terug te leveren op de eindvervaldag van de transactie. De lenende partij verstrekt de uitlener gewoonlijk een onderpand. Dit type transacties geeft de eigenaar van het effect de mogelijkheid om extra rendement te behalen.
Embedded value	De huidige waarde van toekomstige winsten plus de gecorrigeerde netto vermogenswaarde.
Financiële lease	Een lease-overeenkomst die vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en beloningen overdraagt. De eigendom kan uiteindelijk wel of niet worden overgedragen.
Geamortiseerde kostprijs	Bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde geaccumuleerde afschrijving van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag, en verminderd met eventuele afboekingen wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.
Goodwill	Goodwill vertegenwoordigt de toekomstige economische voordelen die voortvloeien uit andere activa die verkregen zijn bij een bedrijfscombinatie en die niet individueel zijn geïdentificeerd en die afzonderlijk verantwoord worden.
Hedge accounting	Verantwoording van de compenserende effecten van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument en de reële waarde van het afgedekte instrument in de resultatenrekening van dezelfde periode.
IFRS	Afkorting voor International Financial Reporting Standards (voorheen International Accounting Standards, IAS). De standaard internationale boekhoudregels voor het opstellen van jaarrekeningen per 1 januari 2005 voor alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie. Deze regels maken de jaarcijfers beter vergelijkbaar en geven beter inzicht in de financiële positie en resultaten.
Immaterieel vast actief	Een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm.
Joint venture	Een overeenkomst tussen twee of meer partijen, die gezamenlijk een economische activiteit uitoefenen en daar gezamenlijk de zeggenschap over uitoefenen.
Kasstroomafdekking	Een afdekking van het risico op schommelingen in de kasstromen die voortkomen uit een bijzonder risico dat verbonden is aan een actief- of passiefpost of van een zeer waarschijnlijke toekomstige transactie.
Kernvermogen	Het totale beschikbare vermogen op groepsniveau, op basis van de definitie van Tier 1-vermogen (Kernkapitaal uitgedrukt als percentage van het risicogewogen balanstotaal).
Marktkapitalisatie	Beurswaarde. Marktkapitalisatie is gelijk aan het aantal uitstaande aandelen vermenigvuldigd met de geldende koers van het aandeel.
Notional amount	Een uitdrukking van een aantal eenheden van een valuta, een aantal aandelen, een aantal eenheden, een bepaald volume of gewicht dat gespecificeerd wordt in een transactie met derivaten.
Operationele lease	Een huurovereenkomst waarbij feitelijk geen risico of voordelen worden overgedragen die samenhangen met het eigendom van een actief.

Optie	Een financieel instrument dat het recht belichaamt om een effect gedurende een bepaalde periode of op een bepaalde datum tegen een bepaalde prijs te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie).
Overlopende acquisitiekosten	De kosten van het verwerven van nieuwe en hernieuwde verzekeringen, hoofdzakelijk commissies en uitgaven met betrekking tot underwriting, tussenpersonen en de uitgifte van nieuwe polissen. Deze kosten variëren en houden hoofdzakelijk verband met het werven van nieuwe klanten.
Personeelslasten	Alle vergoedingen die een entiteit betaalt in ruil voor de diensten die door werknemers worden verricht.
Private equity	Effecten van bedrijven die niet aan een beurs zijn genoteerd. De verkoop van private equity is aan strenge regels gebonden. Omdat een markt ontbreekt, moet een belegger zelf een koper vinden als hij zijn belang in een dergelijk bedrijf wil verkopen.
Realiseerbare waarde	De realiseerbare waarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid is gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus de verkoopkosten en de bedrijfswaarde.
Reële waarde (fair value)	Het bedrag waarvoor een actief (verplichting) kan worden verkregen (aangegaan) of verkocht (vereffend) in een marktconforme ('at arm's length') transactie, tussen bewuste en bereidwillige partijen.
Reële waarde afdekking (Fair value hedge)	Een afdekking tegen het risico van schommelingen in de reële waarde van een actief, een verplichting, of een vaststaande verbintenis of een geïdentificeerd deel daarvan. De schommeling van de reële waarde is verbonden aan een specifiek risico en heeft invloed op het resultaat.
Transactiedatum	De datum waarop ASR Nederland toetreedt tot de contractuele bepalingen van het instrument.
Value Of Business acquired (VOBA)	De contante waarde van toekomstige winsten (ook gedefinieerd als 'value of business acquired' of 'VOBA') uit overgenomen verzekeringscontracten wordt verantwoord als immaterieel actief en afgeschreven over de effectieve looptijd van de overgenomen polissen.
Vastgoedbelegging	Vastgoed dat wordt aangehouden omwille van huuropbrengsten of een stijging van de kapitaalwaarde, of beide.
Verzekeringscontract	Contracten die aan de ene partij (ASR Nederland) een aanzienlijk verzekeringsrisico overdragen van de andere partij (de verzekeringnemer) door overeen te komen om de verzekeringnemer te vergoeden voor een onvoorziene gebeurtenis die schade berokkent aan de verzekerde.
Voorziening	Een verplichting van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip. Voorzieningen worden opgenomen als verplichtingen wanneer het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen vertegenwoordigen, vereist zal zijn om deze verplichtingen af te wikkelen. Dit in de veronderstelling dat er een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.
Waardevermindering (impairment)	Het bedrag waarmee de balanswaarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid zijn realiseerbare waarde overtreft. In dergelijke gevallen wordt de balanswaarde via de resultatenrekening teruggebracht tot zijn reële waarde.

Lijst van acroniemen

ALM	Asset Liability Management
CCR	Counterparty Credit rating (Standards & Poor's)
CDO	Collateralized debt obligation
CSA	Credit Support Annex
DAC	Deferred acquisition costs
DNB	De Nederlandsche Bank
DNB LAT	Toereikendheidstoets van De Nederlandsche Bank
DPF	Discretionary Participation Features
ECAP	Economic Capital
Eonia	European over night index average
Euribor	Euro Interbank Offered Rate
FTE	Full-time equivalent
IAS	International Accounting Standards
IBNR	Incurred But Not Reported
IDR	Issuer default rating (Fitch rating)
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
IFS	Insurer Financial Strength (Fitch rating)
IFSR	Insurer Financial Strength rating (Standards & Poor's)
ISDA	International Swaps and Derivatives Association
LAT	Liability Adequacy Test
OTC	Over The Counter
QIS	Quantitative Impact Studies (Solvency II)
TOPrS	Trust-Originated Preferred Securities, hybride financiële instrumenten (afgelost in 2009))
VOBA	Value of Business Acquired

Contactgegevens en colofon

Dit verslag is een vertaling van de ASR Nederland N.V. 2010 Annual report (Jaarverslag).
In het geval van een conflict tussen de Nederlandse en de Engels rapport, is de Engels jaarverslag leidend.

Contactgegevens

ASR Nederland N.V.

Archimedeslaan 10
P.O. Box 2072
3500 HB Utrecht
www.asrnederland.nl

Investor Relations

+ 31 (030) 257 8661
ir@asr.nl
Actuele informatie voor beleggers is te vinden op
www.asrnederland.nl > Investor

Press contact

+31 (030) 257 2984
marjolein.bijsterveld@asr.nl

Handelsregister KvK

Utrecht nr. 30070695

Colofon

Concept en design

Koeweiden Postma, Amsterdam

Fotografie

Wilco van Dijen, Wijk bij Duurstede

Tekst

SPJ, Amstelveen
ASR Nederland

Drukwerk

Reproka Visuele Communicatie, Amersfoort

Papier

Dit jaarverslag is gedrukt op FSC-gecertificeerd papier.

